UĞUR MUMCU

Amerika Küsmesin

3

BÜTÜN YAZILARI

UĞUR MUMCU ARAŞTIRMACI GAZETECİLİK VAKFI YAYINLARI

um:ag

UĞUR MUMCU

Amerika Küsmesin

3

BÜTÜN YAZILARI

um:ag

um:ag Vakfı Yayınları: 34
Bütün Yazıları Dizisi: 3

AMERİKA KÜSMESİN

UĞUR MUMCU

(1 Ağustos - 31 Aralık 1974 Yazıları)

Birinci Baskı: Mayıs 1997, Ankara, 3 000 adet

ISBN 975 - 8084 - 34 - 8

Yayın Yönetmeni: Ali TARTANOĞLU
Kapak Tasarım: SOLARİS
Dizgi: um:ag
Baskı: DUMAT

um:ag UĞUR MUMCU ARAŞTIRMACI GAZETECİLİK VAKFI
Atatürk Bulvarı 125/6, Bakanlıklar, Ankara Tel: 0 312 417 47 62 - 417 77 20 Faks: 417 5. 46

UĞUR MUMCU

AMERİKA KÜSMESİN

um:ag

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ
Hem Suçlu Hem güçlü 11
İngiliz Üsleri 13
Boşanma 15
Olasılıklar 17
Ölçü Budur 19
Bölücüler Bunlardır 21
Gizli Raporlar 23
Amerikan Üsleri 25
Şu İkili Antlaşmalar 28
Nixon Doktrini 30
Görünüm 32
Bir Karar 34
Nixon İçin Söyleşi 36
Yozlaşma 38
Kim Uğraşacak 40
Namus 42
Güler Yüzlü Faşizm 44
Yeni Gelişmeler 46
Andreas Atina'da 48
NATO'dan Terhis 50
Bazı Varsayımlar 52
General Davos 54
Demokrasinin Güvencesi 56
Neler Olabilir 58
Ecevit'i Eleştiriyoruz 61
Helen Faşizmi 63
Adem İçin 65
Aşırı 67
Devlet Budur 69
Sahiller Kimin 70
Balık 72
Tescilli 74
Bir Ölünün Davası 76
Kaynağa Dönüş 78
Olaylar Zinciri 80
Bazı Gerçekler 82
Solculuk İçin Solculuk 84

Dokunmayın Demirel'e 86
Aç Kalma Özgürlüğü 88
Çatlak 90
12 Mart Hukuku 92
Propaganda Savaşı 94
Yurttaş Değil mi? 96
Azınlık Hükümeti 98
Uyarılar 100
Sesler 102
Marifetler 104
Kuşkonmaz 106
Yine mi 108
Kırk Haramiler 110
ODTÜ 112
Emperyalizmi Kötülemek 114
Sahte Alkışlar 116
Koalisyon Oyunu 118
Liderli mi, Lidersiz mi? 121
Özal Kardeşler 123
Portekiz'de Yeni Aşama 125
Nankörlük 127
Kaybeden Kim 129
Habercilik Bu mu? 131
Adam Harcamak 134
İşte Turancı 135
Politikacı Kalabalığı 138
Gençlik Rüzgarları 140
Sayın Korutürk Uyarıyor 142
Genel Müdür 144
Paşa'nın Bildiği 146
Perde Kalkmalı 148
AP Paşası 150
12 Mart Temsilcileri 152
Düşman Çiçek Göndermez 154
Buyrun Paşa'nızı 156
Bizimkiler ve Onlarınkiler 158
Çağdaş Olmak 161
Sende mi Brutüs 163
Kabineyi Kuruyoruz 165
Haysiyet Vesaire 167

CHP 169
İtiraflar 171
MSP Olayı 173
Genel Sözler 175
Meğer Neymiş 178
Mışlı Geçmiş 180
Barış Meleği 183
Hesaplar Ortada 185
Plan İşleyecek mi? 187
Boykotçu Öğrencilere 189
Sormayalım mı? 191
Oturarak mı, Ayakta mı? 193
Kimin İtibarı 195
Bütünleşiyorlar 197
Perdelerin Arkası 199
Petrol Savaşı 202
Görünüm 204
Tekziptir 206
Yunan Seçimleri 208
İtirazımız Var 210
Tekzibin Tekzibi 212
Örgüte Havale 215
Kederden mi Bilmem 218
Pusudakiler 220
Ülser 222
Bana Sorarsanız 225
Batan Kim 227
Kitap Yakan Savcı 229
Gündemdeki 231
Silah ve Halk 233
Babalar ve Oğullar 235
Yavuz Bey Kim? 237
Demagojinin İpoteği 239
Özerklik Derken 241
Sorumlu Olmak 244
Adana'da Bayram 246
Baro Seçimleri 248
Bugünden Bellidir 250
Amiral Demir Attı 252
O Kadar Değil 255

Göbek Bağları 257
İftiradır, İftira 259
Güç Olan Hangisi 261
Kurultay Sonrası 264
Hep Aynı Oyun 266
Okul Savaşı 268
Morrison Milliyetçiliği 270
Hak Etmediler mi? 272
Kiminle Arkadaş? 275

SUNUŞ

Atatürkçü, laik, cumhuriyetçi, demokrat bir Türkiye'nin yılmaz savunucusu; devrimci, hep emekten yana, araştıran ve sorgulayan gazeteci Uğur Mumcu, 24 Ocak 1993 günü otomobiline konan bir bomba ile, inandığı tüm bu değerler uğruna yaşamını yitirdi.

Eşi Güldal Mumcu ile çocukları Özgür ve Özge; Uğur Mumcu'nun, bu kişiliğini gelecek kuşaklara aktarmak; kütüphanesini, arşivini ve tüm yazılarını tasnif edip araştırmacıların kullanımına sunmak, gazeteciliğe hevesli gençleri, araştırmacılık alışkanlığıyla mesleğe kazandırmaya çalışmak vb. amaçlarla **Uğur Mumcu Araştırmacı Gazetecilik Vakfı**'nı Ekim 1994'te hukuken, Aralık 1995'te de fiilen yaşama geçirdiler.

um:ag, Uğur Mumcu'nun kitaplarını "Bütün Yapıtları" dizisi olarak kendi logosuyla yeniden yayımladı.

BÜTÜN YAZILARI ise, adından da anlaşılacağı gibi Mumcu'nun yazılarından oluşuyor.

Uğur Mumcu'nun 1962'den itibaren Kim, Ant, Türk Solu, Devrim, Ortam dergilerinde, Milliyet, Akşam, Yeni Ortam, Cumhuriyet gazetelerinde beş bin iki yüz kadar yazısı yayımlanmış.

Bu yazıların altı yüze yakını daha önce yayımlanan Suçlular ve Güçlüler, Bir Pulsuz Dilekçe, Tüfek İcad Oldu, Terörsüz Özgürlük, Devrimci ve Demokrat, Tarikat-Siyaset-Ticaret adlı kitaplarında yer almıştı. **BÜTÜN YAZILARI** dizisi bir ayrım yapmadan hem bunları, hem de hiç bir kitapta ayrıca yer almamış, sadece yayınlandıkları gazete ve dergide kalmış öteki dört bin beş yüz yazıyı da kapsıyor Yani beş bin ikiyüz yazının tamamını... 1962-1971 arasında yayımlanan yazılarından oluşan ilk kitap, **"Katiller Demokrasisi, Hırsızlar Düzeni"** adıyla Şubat 1997'de yayımlandı.

um:ag için bu kaçınılmaz bir görevdi. Çünkü birincisi, katledilmesinde en büyük etken, düşünceleri ve dolayısıyla bu düşüncelerin yansıdığı yazıları idiyse, bütün yazılarının kitap halinde yeniden yayımlanması, cinayete karşı tek başına en büyük ve en anlamlı tavır olacaktı.

İkincisi, Türkiye'de yaşanan ve üzülerek, endişeyle izlediğimiz gelişmeler Uğur Mumcu'yu ve elbette yazılarını, çok önemli bir başvuru kaynağı haline getirdi. Başta meslektaşı gazeteciler olmak üzere araştırmacılar için **Uğur Mumcu Yazıları** başlıbaşına, vazgeçilemez kaynak durumundalar.

Yazıların bütününden, otuz yılda bu ülkede nelerin değiştiğine ya da değişmediğine ilişkin, hüzün verici veya öfkelendirici sonuçlar çıkarılabilir

Yazıların galiba asıl gösterdiği ise, Uğur Mumcu'nun derin hukuk bilgisi, hukuki düşünme yeteneği, ülkesini ve onun gerçeklerini kavrayıp sergilemekte gösterdiği olağanüstü ustalık ve isabet. Sistem, onu vahşice yok ederek, bu kadar gelişmiş yeteneklerin kendisi için fazla, hatta tehlikeli olduğunu göstermiş oldu.

Mumcu'nun bütün yazıları bir arada değerlendirdiğinde, 1962-71 ile1974 sonrası olmak üzere iki farklı dönem görmek olası. Dizinin birinci kitabı olan Katiller Demokrasisi Hırsızlar Düzeni'nde, "birinci dönem yazıları" biraraya getirildi. Bu yazılar, Uğur Mumcu Yazıları'nın bir tür, **"içindekiler"**i, **"ana fikri"** 1974'ten katledilmesine kadar olan "ikinci dönem yazıları" ise bu "içindekiler"in açılımı, bu ana fikrin rakamlarla, tarihlerle, belgelerle somutlanması...

Yalnız "içindekiler"i, koca bir kitap oluşturan bu dev "külliyat"ın oluşmasında emeği geçen, katkısı olan Mesut Seven, Fatih Alpertan, Avni Kalkan, Bekir Tekkaya, Serkan Uzun, Şebnem Kocabıyık, Neş'e Tartanoğlu, Murat Kaya, Emrah Yücel ve DUMAT Matbaası emekçilerine teşekkür etmek, sadece bir incelik, bir "âdet yerini bulsun" değil, zorunlu ama içten bir görev. Sağolsunlar...

Çağlar boyunca daha iyi, daha güzel, daha aydınlık bir dünya dileyen insanlar, düşünceleri uğruna eziyet çektiler, öldürülmeyi göze aldılar, öldürüldüler. Yaşamını, bu yolda gözünü kırpmadan feda edebilecek insanlara gerek duyulmayan, ışıl ışıl ve güzel bir dünyanın, aydınların emeği ve çabası ile oluşacağına inanıyoruz.

Bu çabanın başarıya ulaşabilmesinin ilk koşulu, unutmamak!

Düşünenlerin öldürülmemesi, öldürülenlerin unutulmaması dileğiyle...

um:ag

HEM SUÇLU HEM GÜÇLÜ...

Yunanlıların son on yıldır Kıbrıs'a asker ve malzeme gönderdikleri bilinmekteydi. Çıkartmayla başlayan çarpışmalar adada umulduğundan da büyük bir askeri gücün varlığını ortaya çıkarmıştır Londra ve Zürih antlaşmalarıyla Kıbrıs'ta iki bin mevcutlu bir Kıbrıs ordusunun kurulması kararlaştırılmıştı. Bugün, Kıbrıs'ta "Ulusal Muhafız Ordusu" olarak adlandırılan askeri gücün hiçbir yasal dayanağı yoktur Antlaşmalarda karar altına alınan Türk ve Rum toplumlarından seçilecek askerlerle oluşacak "Kıbrıs Ordusu" ise bugüne dek kurulmamıştır Yunan subaylarının eğittikleri "Ulusal Muhafız Ordusu" kuru-luşu ve eylemleriyle, bir yabancı askeri güç statüsündedir Antlaşmalar Kıbrıs'ta sadece İngiliz, Türk ve Yunan alayları ile "Barış Gücü" askerlerinin bulunmasını gerektirmektedir Bunların dışındaki askeri güç, "meşru" temellere dayanmamaktadır Bugün Türk çıkartma birlikleri, Kıbrıs ile değil, hiç bir yasal dayanağı olmayan "Ulusal Muhafız Ordusu" ile çarpışmaktadır

Konuya burada bir nokta koyarak düşünelim:

Ada on yıldır bir silah ve malzeme deposu yapılırken, o zamanki Türk hükümetleri ne yapmaktaydı? Adada "Milli İstihbarat Teşkilatı"nın görevlileri çalışmalar yapmıyor muydu? Adadaki güç dengesi sürekli biçimde artırılırken, Türk Hükümeti'ne bu konularda bilgi veriliyor muydu? Eğer, Türk Hükümetleri, Yunanistan'ın adaya yaptığı yardımlara bilerek susmuşlarsa, bu durumda Türk kamuoyu önünde çok ağır bir sorumluluk altına girmişler demektir Yok eğer, Kıbrıs'ta MİT örgütü gereken çalışmaları yapmamışsa, o zaman da bu örgüt hakkında gereken soruşturmalara girişilmesi gerekmektedir Demirel Hükümeti'nin 1967 yılında yaptığı başvurmadan, adadaki askeri yığınaklardan haberimiz olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır Acaba bu girişimler ve çabalar neden durmuştur? Demirel,

Amerikan Hükümeti'nden nasıl bir "teminat" almıştır ki, o tarihten bu yana adanın silah deposu yapılmasına göz yumulmuştur? Kamuoyu bu soruların yanıtını beklemektedir şimdi.

Geçmiş hükümetlerin bir sorumluluğuna daha işaret etmek isteriz: Oniki Ada'da askeri güç bulundurulması hem Lozan Antlaşması, hem de 1947 tarihli Paris Antlaşması'yla yasaklanmıştır. Yunan Cuntası bu antlaşmaların açık hükümlerine rağmen, Ege kıyılarımız karşısındaki bu adalara da askeri hava limanları yaptırarak savaş hazırlıklarına girişmiştir. Demirel Hükümeti bunlara hiç ses çıkarmamıştır.

Yunan Cuntası'nın hazırlığı bununla da bitmemiştir. Uluslararası niteliğe sahip Ege semalarında Türk jetlerinin eğitim uçuşları bile yasaklanmış, buna da tepki gösterilmemiştir.

Oysa olay çok ilginçti: 1945 yılında katıldığımız uluslararası bir antlaşmaya göre Ege Denizi, ortasından geçen bir hava hattı esas alınarak ikiye ayrılmıştır. "Fır Hattı" adı verilen, İngilizce "Flight Information Region" olarak tanımlanan bu hava sınırına göre, Doğu Ege'nin hava trafiğinin düzenlenmesi İstanbul Hava Limanı'na bırakılıyor, Batı Ege hava trafiği ise Atina Havaalanı'na veriliyordu. 1952 yılında bu sınır kaldırılmış ve bütün Ege'nin hava trafiği Yunanlılara bırakılmıştı. Böylece Demokrat Parti iktidarınca Yunanlılara hediye edilen Ege Denizi'nde bugün Türk Hava Kuvvetleri uçaklarının uçmalarına da izin verilmemektedir. 1969 yılında Yunanlılar jetlerimizin uçtukları sanılan bir hava koridoruna füze atmışlar, Demirel yönetimi bunu da "sükunetle" karşılamıştır. Aynı günlerde, Yunan kuvvetlerinin kümeleştiği "Larisa"daki komutan, Ege'deki eğitim uçuşlarının durdurulmasını da isteyebilmiştir. Bütün bunlara karşı Türk Hükümeti, hiçbir karşı tedbir almamış ve bu oldu bittileri kabul edivermiştir.

Bugün Kıbrıs'ta Ecevit Hükümetinin verdiği kararla Türk ordusu başarılı bir "çıkartma harekatı" yapmıştır. Ecevit çıkılması gereken yerde çıkmış, durulması gereken yerde durmuştur. Türk hükümeti ve ordusu, gerek uluslararası diplomatik alanda, gerekse askeri amaçlar yönünden başarılı sınavlar vermiştir Ancak bu başarılı tutum, iç politikada da, kendilerine "milliyetçi" etiketi takan "Amerikancı ve işbirlikçi" çevrelerce gölgelenmeye çalışılmaktadır bu son günlerde.

Biz yukarıda açıkladığımız gerçeklerin, "milliyetçiyiz" diyenlerin yüzlerini kızartacak nitelikte olduğuna inanıyoruz. İleriye sürülen bu gerçekleri yalanlamaya cesaret gösteremeyenlerin, Atatürk'ten sonra ulusal bağımsızlığımıza sahip çıkmasını bilen tek Başbakan olan Ecevit'i eleştirmeye hiç hakları yoktur

(Yeni Ortam, 1 Ağustos 1974)

İNGİLİZ ÜSLERİ...

İngiliz Dışişleri Bakanı Callaghan Cenevre'de Türk delegasyonuna bir "ültimatom" vererek,

Ya anlaşma imzalarsınız, ya da ben çeker Londra'ya giderim... demiş ve Başbakan Ecevit'ten açıkça:

Canın isterse... karşılığını almıştır. Bu, Türk diplomasisinde uzun yıllardan beri duyulmamış onurlu bir sestir Türk Hükümeti İngiliz Dışişleri Bakanına:

Türk Hükümeti böyle ültimatom almaya alışık değildir diyerek ulusal onurumuzun en sert biçimde korunacağını da dostta ve düşmana bir kez daha duyurmuştur.

Sayın Ecevit, Londra'da mağrur İngiliz Başbakanı'yla görüşürken, ağzından piposunu düşürmeyen Wilson, Dışişleri Bakanı Callaghan'a dönerek:

Türklerin adaya çıkartma yapacak güçleri var mı?... diye sormuş ve birkaç gün içinde kendisinin bu "merakı" adaya çıkan Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından giderilmiştir.

Söz İngilizlerden açılmışken, dilerseniz bir parça da Kıbrıs'taki İngiliz üslerine değinelim:

Kıbrıs'ta İngilizler'in üç büyük askeri üssü bulunmaktadır. Ada'nın güneyinde bulunan, "Akrotiri" üssü, İngiliz Hava Kuvvetleri'nin dünyadaki en büyük hava üssüdür. Stratejik bombardımandan radar taramaya kadar her türlü askeri ve teknik olanaklarla donatılmış olan bu üste, beş bini aşkın görevli çalışmaktadır. Bu beş bin kişi dışında, üç bin asker, bin sivil işçi ve toplam on bini bulan aileleri eklenirse bu üslerin çevresinde 26 bin İngilizin yaşadığı söylenebilir.

Akrotiri üssünün kuruluş amacı ve görevi, Nato'nun güney kanadındaki ülkeleri bir saldırı karşısında korumaktır Yani,

sözde Türkiye ve Yunanistan, bu üs aracılığıyla gözetilmekte ve korunmaktadır. İngiltere, NATO ve CENTO ülkelerine katkısını bu üs aracılığıyla sürdürmektedir. Yine, İngiltere'nin Basra Körfezi'ndeki "Masırah" ve "Oman" üslerindeki hava ulaşımı "Akrotiri üssünden yapılmakta, ayrıca Uzak Doğu askeri hava yollarının uğrak yeri olarak da yine bu üs kullanılmaktadır

"Akrotori"de iki tane "Vulcan V" bombardıman birliği bulunmaktadır. Bu bombardıman birlikleri, "Bloodhound" ve "Rapiers" alçak düzeyli uçaksavar füzeleriyle değiştirilecek olan "Bofors" silahlarıyla desteklenmektedir. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Ada'ya çıkartma yapmasından hemen sonra İngiltere Ada'daki üslerine "Famtom" uçakları yollamıştır Bu uçakların kime karşı kullanılmak istendiği ve Kıbrıs'a ne amaçla yollandığı henüz açıklanmamıştır. Fakat hiç şüphesiz, bu işler hem Kıbrıs hem de Türkiye'nin güvenliği için bazı sakıncalar taşımaktadır

İngiltere Londra ve Zürih Antlaşmalarına göre, bir "garantör" devlet olmasına rağmen 1960'dan bu yana antlaşmaların ve Kıbrıs Anayasasının uygulanması amacıyla her hangi bir çaba göstermediği gibi, Türkiye'nin "birlikte müdahale" istemini de kabul etmemiştir. Son Kıbrıs Barış Görüşmelerinde İngiltere'nin takındığı tavır da gözler önündedir Bugüne kadarki siyasi ve askeri gelişmeler, İngiltere'nin Kıbrıs Adası'nda "garantör" devlet olarak bulunmasını haklı gösterecek hıçbir inandırıcı nedenin var olmadığını ortaya koymuştur

Hiç şüphesiz son Cenevre Barış Antlaşması, Türk diplomasisi için bir büyük başarıdır Ancak Kıbrıs sorununu, ileride Ada'ya verilecek yeni "statü" çözüme bağlayacaktır Bu çözüm yolları araştırılırken, Ada'daki soydaşlarımızın yaşam haklarıyla birlikte Türkiye'nin güvenliği de söz konusu olacaktır

Kıbrıs için şimdilik hangi çözüm yolu bulunursa bulunsun Türkiye bazı olasılıkları gözönünde tutmak zorundadır

NATO'nun güneydoğu kanadı oldukça ağır bir yara almıştır. Türkiye bundan sonra bir NATO üyesi olarak ortak savunmasını Yunan Genelkurmayı ile birlikte yapacak değildir. Bir Türk-Yunan savaşında NATO'nun ortak amacına bel bağlamak, hem Türkiye hem de Yunanistan için affedilmez iyimserlik olur. Her iki ülke de savunmalarını NATO stratejilerinden ayrı olarak düşünmek ve yapmak zorundadır. Artık

(Yeni Ortam, 2 Ağustos 1974)

BOŞANMA...

Avukatlık stajımı yaparken, Asliye Hukuk Yargıçlığında boşanma davalarını da izlemek zorunda kalırdım. Hiç sevmezdim bu tür davaları. Avukatlık yaparken de bir tek bile boşanma davası almadım. Bir boşanma davasını incelerken, başkalarının özel yaşantısını gözetlemiş gibi bir duyguya kapılırdım nedense.

Düşünürdüm: Şimdi bir yargıcın karşısına gelen iki kişi, aynı biçimde bir nikah masasının da karşısında durmuşlardı böyle. İçlerinde hayatlarının en güzel meltemleri eser, gelecek günleri, doğacak çocukları düşünürlerdi. Biri lacivert elbiseleri içinde, öbürü gelinlikli, duvaklı ve çevrelerinde mutlu gözyaşlarını kirpiklerinde taşıyan anneler, babalar, nikah şekeri dağıtan kardeşler, tebrik telgrafları getiren postacıya "bahşişler" veren güleç yüzlü dayılar, amcalar...

Bir kardeş toplantısında tanışmışlardır. İkisi de birbirlerini süzmüşlerdir ilk kez. Erkek bir parça ürkekçe, bir akşam çayına çağırmıştır kızı. Önce "siz" diyerek konuşmuşlardır birbirleriyle. Sonra bütün arkadaşlarıyla birlikte bir "pikniğe" gitmişler, orada el ele tutuşarak konuşmuşlardır ağaçlar altında. Gün geçtikçe ısınmışlardı birbirlerine. Duygularını bir evliliğin sonuçlarına göre koşullandırmışlardır "Seni seviyorum" demişlerdir. "Evlenelim" demişlerdir birbirlerine.

Anneler ve babalarla tanışma dönemine gelinmiştir sonra. Her iki aile de tanıdıkları aracılığı ile soruşturmalar yapmışlardır Ailelerin birbirlerine "denk" düşüp düşmediklerini araştırılmıştır gizlice. Damadın çalıştığı işyerine, kızın bir yakını gidip

gelmiş, sonra olumlu raporunu vermiştir. İçkisi, sigarası yok. Kumar oynamaz. İşinde gücündedir damat...

Kız tarafı hemen geçer hazırlığa Yatak odası takımını kız tarafı yapar. Damat için iç çamaşırı ve pijamalar alınır. Erkek tarafı bir "yüzgörümlüğü" hazırlar Gizli gizli yürütülür bu işler. Sonra "isteme faslı" açılır Aslında daha önce iki taraf da anlaşmıştır evlilik konusunda, fakat bir de "resmi" yanı vardır bu işin. Erkek tarafı, bir akşam ziyaret eder kız tarafını. Önce havadan sudan konuşmalar yapılır, sonra da:

- Eh çocuklar anlaşmışlar Devir böyle...

Birbirlerine de ne kadar yakışıyorlar

Allah'ın emriyle peygamberin kavliyle... denilerek resmileşir istekler.

Önce nişan yapılır. Yüzükleri bir yakın akraba takar. Nişan aile arasındadır Sadece damat ile gelinin bir kaç arkadaşı çağırılır nişana. Bir de ayıp olmasın diye karşı komşu. Nişandan sonra gençler bir kulübe eğlenmeye giderler. Böyle kapanır nişan işlemi de. Arada bazı huzursuzluklar da çıkar iki aile arasında. Kaynanalar, görümceler küçük kavgalar çıkarırlar kendi aralarında. Sonra çabuk yatışır bunlar.

Kız annesi, yani günlük diliyle "kaynana" "damat"ı övmeye başlar kabul günlerinde:

- Öyle terbiyeli öyle efendi ki, sorma kardeş...
- Bizimkinin yanında sigara bile içmiyor...
- Bana anne diyor da başka bir şey demiyor...

Damadın annesi yani öbür "kaynana" da gelinini göklere çıkarır komşusuyla konuşurken.

Ay parçası gibi ayol. Allah özenmiş bezenmiş de yaratmış..

- Oğlanın yüreğine göre verdi tanrım.

Yemek pişiriyor, dikiş dikiyor. Darısı seninkinin başına..

- İnşallah inşallah... Ama nerede. Bizimki havai...

Evlilik yürümemiştir istediği gibi. Kız, yarattığı düşlerin evlilik çarkında ezilip kırıldığını görmüştür. Geçim sıkıntısı, evliliğin günlük çileleri sarmıştır her ikisini de. Bir süre sonra "kaynanalar" ve "görümceler" korosu başlar yayına:

- Evi kir pas içinde...

Oğlumun gömlek yakaları hep yağlı. Bakmıyor ki hınzır oğluma...

- Gözü hep dışarıda onun...

- Geçenlerde biriyle görmüşler...

İki taraf ayrılmaya karar verince kaynana koroları başka şarkılara başlar. Oğlanın anası:

- Aç davayı, boşa da görsün hanyayı konyayı. Babasının evinde görmüş müydü bu rahatı. Haspanın yediği naneye bak...

Kızın anası:

- Al nafakayı çatır çatır ye. Boşanın da sürünsün it...

Böyle devam eder tartışmalar. Eşyalar paylaşılır, yangından mal kaçırır gibi:

- Buzdolabını ben alacağım...

- Hayır onu benim babam hediye etti...

Taksidini kim ödedi ya?

- Çamaşır makinasını vermem...

Halılar kilimler hep böyle paylaşılır. Mutluluklarını paylaşmasını beceremeyenler, eşyalarını paylaşırken bir kez daha kavga ederler birbirleriyle. İnsanları kendi duygularına bu kadar yabancılaştıran şey nedir acaba? Yoksa bütün bunlar "insanlığımızın" birer parçası mıdır?

Yoksa, kendi mutluluklarının kefili olmak çok mu kolay geliyor insanlara? Kimbilir...

(Yeni Ortam, 3 Ağustos 1974)

OLASILIKLAR...

Kıbrıs sorunu Yunanistan'da bazı anayasal girişimlere yol açtı. Cunta yönetimi Dr. Kissinger'in telefon emri ile değiştirilerek, faşizmin eski sabıkalarından Konstantin Karamanlis Başbakanlık koltuğuna oturtuluverdi. Amerikan diplomasisinin amacı çok açık: Yunan Hükümetini "şirin" göstermeye çalışarak kamuoyu oluşturmak ve Cenevre görüşmelerinde Atina'yı güçlendirmek, Dr. Kissinger'in bir ince oyunu olarak gözler önündedir şimdi.

Dış politikada en büyük "kozlar" zamanın gereği gibi değerlendirilmesi ile kullanılabilir "Zamanlama" denilen siyasal "taktik" Cenevre'de yürürlüğe konmuştur. Bundan sonra Yu-

nan iç politikasında bazı değişiklikler daha göreceğiz. Fakat Yunanistan için temel sorun, Yunan Ordusunun "kışlasına" çekilerek, genel seçimlere gidilmesidir. Eğer Yunanistan'da serbest seçim yapılırsa, Başbakanlık koltuğuna "Andreas Papandreu" oturacaktır. Çünkü Papandreu'nun, "Merkez Birliği Partisi" 1963 yılında yapılan seçimlerde, oylarının yüzde 52'sini toplamıştır. Sosyalist EDA Partisi ise, yüzde 14 düzeyinde oy akmıştır. Aradan geçen son on yıl, 1963 seçimlerinde, yüzde otuz oy toplayabilen Karamanlis'in "Radikal Birlik Partisi"nin geleceğini pek sağlamlaştırmamıştır. Seçimler cuntanın baskısı olmaksızın yapılır ve yine seçim sandıkları Karamanlis'in başbakanlığı dönemindeki gibi sahte oylarla doldurulmazsa, Atina'da "solcu" bir yönetimin işbaşına gelmesi kaçınılmaz bir sonuç olacaktır. Ancak, Atina'yı bir "CIA manevra alanı" Yunan subaylarını da birer "Pentagon kuklası" olarak kullanmaya alışık olan Washington, Atina'da "antiamerikan" bir Başbakanın bulunmasına göz yumar mı? Şimdi Dr. Kissinger'e düşen büyük görev Atina'da bir "solcu başbakanın varlığına" engel olmaktır Dr. Kissinger'in özlediği çözüm, Konstantin Karamanlis gibi Amerikan yanlısı bir başbakanın, Silahlı Kuvvetler'in de desteği ile ülkeyi yönetmesine bağlıdır bir ölçüde. Önümüzdeki günlerde, Atina'dan çeşitli haberler alacağız. Bundan sonra artık Atina'da devrimci güçlerle, tutucular arasında bir büyük siyasal gelişmeye tanık olacağız. Washington galip gelirse bir süre Yunanistan'ı Karamanlis yönetecektir. Eğer Yunan halkı faşizmin ve CIA'nın oyunlarını bozabilirse, Atina Andreas Papandreu'nun yönetimine geçecektir.

Türk iç politikasında da bazı değişiklikler beklenebilir. Başbakan Sayın Bülent Ecevit, Kıbrıs bunalımında takındığı gerçekçi ve kişilikli tutumu ile dünya ve Türk kamuoyu önünde güçlenmiştir. İktidarın koalisyon ortağı Prof. Erbakan ise, "Barış Harekatı" günlerinde sık sık televizyon ekranına başını uzatarak, "Ben de varım" dercesine, acemi çıkışlarla tedirginliğini ortaya koymuştur. Başbakan "federasyon" tezini ileri sürerken, Başbakan Yardımcısı "taksim" görüşünü yaymaya çalışmaktadır. Cenevre Antlaşması'nın yorumunda, Erbakan Ecevit kadar "iyimser" olmadığını kamuoyuna açıklamıştır. Basının sağ kanadı da, yavaş yavaş Cenevre Antlaşması'nın bir "zafer" değil "hezimet" olduğunu işlemeye başlamıştır. Erbakan da, Kıbrıs sorunu dolayısıyla bir uyuşmazlık çıkararak gelecek seçimlerde

güçlenmeyi tasarlamış olabilir. Ecevit Hükümeti'ni düşürebilmenin şimdilik en kolay yolu koalisyon ortakları arasında Kıbrıs dolayısıyla bir uyuşmazlık çıkarmaktadır.

Demirel siyasal yaşamının en bunalımlı günlerini yaşamaktadır. Kulağımıza gelen haberlere göre AP başkanı, liderler toplantısında Amerika'nın "onayı" alınmadan Kıbrıs'a çıkartma yapılmasını "macera" olarak nitelemiş, kendi parti grubunda da aynı görüşü savunmuştur Demirel'in bu görüşü kendi partisi içinde de tepkiyle karşılanmıştır. Demirel şimdi, MSP içinde olup da AP'nin "dümen suyu"ndan ayrılmayan 20 MSP milletvekili ile birleşerek, Ecevit'i devirip iktidara gelmenin yollarını arayabilir. Demirel de bu kez, Erbakan'la birlikte "taksim" tezini savunarak, Ecevit'i "Ordunun başarısını sürdürememiş bir Başbakan" olarak damgalamak isteyebilir.

Demokratik Parti Kıbrıs'a çıkartma yapıldığı saatlerde, Ecevit'i en açık biçimde desteklemiştir. Koalisyon dağılırsa, Bozbeyli'nin Ecevit'le koalisyon pazarlığına oturması hiç de uzak olasılık değildir Fakat bu durumda da Demokratik Parti, "üvey kardeşi" Adalet Partisi tarafından yöneltilecek eleştirilerle yıpranmayı göze alabilecek midir? Feyzioğlu ve Türkeş şimdilik "pusuda" tozun dumanın dağılmasını beklemektedir Türkeş yakında "titreyerek" kendine döner, Feyzioğlu da konuşmaya başlar...

Cenevre barış görüşmeleriyle başlayan "zaman" her iki ülkede de, bazı siyasal gelişmelerin "maratonunu" başlatmışa benzemektedir. Türkiye için en gerçekçi çözüm yolu, bir "erken seçim" yaparak ülkedeki güçler dengesini yeniden oluşturmaktadır. Bunun zamanını saptamak, partilerin kurmaylarına düşmektedir. Cenevre görüşmeleri dış politikada bakalım kimlerin işine yarayacak? Karamanlis'in mi, Papandreu'nun mu, Ecevit'in mi, Demirel'in mi? Kıbrıs sorununun kökten çözümü bu olasılıklarla yakından ilgilidir.

(Yeni Ortam, 4 Ağustos 1974)

ÖLÇÜ BUDUR...

Son siyasal olaylar, Türkiye'de bazı kişileri ve kavramları yerli yerine oturtmaktadır. Bugünlerde kimlerin "milliyetçi" o-

lup olmadığı da en somut biçimde ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Milliyetçi görüş... diye ortalıklarda dolaşarak kutsal kavramlar üzerinde ipotek kurmak isteyenlere hemen soracağız.

- Ne biçim milliyetçiliktir sizinki?

Çok gariptir bunların milliyetçiliği. Önce hemen hemen hepsi Amerikancıdır Dış politika denildi mi:

Amerika ne isterse... derler. Ülkemizde haşhaş ekimine izin verilirse:

- Amerika'yı gücendiriyoruz... karşılığı ile çıkarlar önümüze. Ve Amerikalılara açık mektup da döşenirler

Bir savaş anında, ordumuzun yakıtını kesen, petrol üretimini durduran yabancı sermaye şirketlerinden para almak için olmadık soytarılığa başvururlar Hepsi yabancı sermayecidir. Hepsi petrol konusunda "Mobil" ve "Shell" milliyetçisidir

Bir kısmı, "milliyetçi" profesör etiketi ile takla atar yabancı şirketleri önünde. "Milli kültür" diye ipe sapa gelmez düşünce kırıntılarıyla "ilmi makale" yazdıklarını sanır Bir başkası taşıdığı Amerikan pasaportunu unutarak "milliyetçilik dersleri" verir ona buna. Bir "yılışık" yazar taslağı da, kaldırım seviyesinden düşük bazı esprilerle Ecevit'e sataşır durur köşesinden. Bilgi, kültür, onur gibi yazarı yazar, politikacıyı devlet adamı yapan ne kadar özellik varsa, hepsi uzaktır bunlardan. Bir "milliyetçilik" tutturmuşlar, işte o kadar Egemen sınıflar "hizmetkarlığı" yabancı sermaye "uşaklığı", iş ve sermaye çevreleri "şaklabanlığı" bu bizim milliyetçi takımın hiç eksilmez hüneridir.

Bunlar milliyetçi olamaz. Halkının yaşam kavgasına sırt çevirmiş olanlar milliyetçi değildirler "Milliyetçilik" halkı temel sorunlarından uzaklaştıran bir uyutma politikası olarak uygulanmaktadır yıllarca. Oysa bu ülkenin gerçek milliyetçiler, ülkenin bağımsızlığına sahip çıkarak, halkın insanca yaşam kavgasını başarıya ulaştırmak isteyenlerdir. Devrimciler, solcular, sosyal demokratlar ve sosyalistlerdir ülkenin gerçek milliyetçileri.

İşte her şey gün gibi ortada. Yıllarca "komünist" ve "anarşist" diye suçlanan Başbakan Ecevit, Mustafa Kemal'den sonra, başbakanlık koltuğuna oturan tek cesur ve kararlı başbakan olduğunu kanıtlamıştır Sayın Ecevit, "milliyetçi" değil de,

başbakanlık koltuğuna Amerikan firması komisyonculuğundan sıçrayan Bay Demirel mi milliyetçidir?

Yabancı petrol şirketlerinin ayrıcalıklarını korumak için yıllarca çalışan Demirel mi milliyetçi, yoksa, üretimi durdurma tehdidi ile zam isteyen petrol şirketlerini dize getiren Ecevit mi?

Kimdir milliyetçi? Oniki Ada'da Yunanlıların üsler kurmasına ses çıkarmayanlar mı yoksa, Türk halkını en sert biçimde savunan Ecevit mi?

Amerikan hükümetlerinin isteklerine uyarak haşhaş ekimini yasaklayanlar mı milliyetçidir, yoksa,

- Bu ülkede neyin ekilip neyin ekilmeyeceğine biz karar veririz... diyen Başbakan mı?

Cenevre görüşmelerinde, şımarık İngiliz diplomatlara:

Türk Hükümeti böyle ültimatom almaya alışık değildir, diyerek İngiliz Dışişleri Bakanını tersleyenler mi milliyetçidir, yoksa yıllarca Amerika'nın "emireri" gibi oy kullanmayı marifet sayanlar mı?

Milliyetçiliğin gerçek çizgisi, antiemperyalizmden ve antifaşizmden geçer. Her kim ki emperyalizmden ve faşizmden yanadır ve milliyetçilikten söz eder, bilin ki o bir kavram dolandırıcısıdır.

(Yeni Ortam, 5 Ağustos 1974)

BÖLÜCÜLER BUNLARDIR...

Kıbrıs konusunda bir "açık artırma" başladı. Bay Demirel ve Albay Türkeş yaylım ateşine başladılar hemen. Demirel'e göre, Kıbrıs iç politika konusu yapılmamalıdır... İyi güzel:

Ya siz beyefendi... denirse ne olacaktır? Çünkü Bay Demirel Kıbrıs çıkarması dolayısıyla hükümeti eleştiriyor Bu "iç politika" olmuyor AP yanlısı yayın organları:

Ah şimdi başımızda Demirel ve Çağlayangil olmalıydı... diye yazıyorlar, bu da "iç politika" sayılmıyor Bütün bunlar ortadayken ana muhalefetin bu sevimsiz lideri:

- Kıbrıs sorununu iç politika haline getirmeyelim... diyebiliyor Bay Demirel'in telaşını anlamak mümkün: Sayın Ecevit'in ülke içi ve dışında gücü artmıştır. Halk artık Demirel'in

- Anarşistlerin koruyucusu... olarak ilan ettiği Ecevit'in başbakanlık koltuğuna yakışan tek politikacı olduğunu da gözleriyle görmüştür. Artık kimsenin "komünist" ve "anarşist" gibi suçlamalara pek kulak astığı yok. Gelecek seçimler Ecevit'i daha da güçlendirecek. Kızmaz mı Süleyman Bey? Bana kalırsa, yüreğine "inme" inecek zavallının!

Bu arada yeni bir "taktik" var ellerinde:

- Ordumuzun kazandığı zaferi, Ecevit barış görüşmeleriyle tamamlayamamıştır

Yani burada:

- Kıbrıs konusu iç politika aracı olarak kullanılmasın... denilirken, ordu ile hükümetin arasını açmak amacıyla "dedikodular", "söylentiler" ve gereksiz "imalar" dolaştırıyorlar ortada. Hani şu "milli bütünlük" dedikleri konu var ya... İşte bunun asıl böyle savaş anlarında sağlanması gerekmez mi? Ordumuzun Kıbrıs'ta bulunduğu günlerde, ordu ile hükümet arasında hoşnutsuzluk çıkarmak "devleti ve milleti ile bölünmezliğimizin" bir gereği mi oluyor yoksa?

Hükümet, "federasyon" tezini ileri sürüyor Bu görüş beğenilir ya da beğenilmez. Demokratik bir düzende yaşıyoruz. İleri sürülen görüşleri, bütün dayanakları ile kamuoyunda tartışma olanağı varken ille de:

- Ordumuzun zaferini hükümet tamamlayamamıştır... denilerek ne kazanılmak izlenmektedir

Gelelim Türkeş'e... Kıbrıs "asıllı" Albay Türkeş, Kıbrıs çıkartmasından önce hükümeti:

Türk-Amerikan ilişkilerini bozuyor... diye suçlamış, bu kez de:

Kıbrıs'ı işgal etmemiz gerekir... diye tutturmuştur. Buna da bir diyeceğimiz yok. Fakat bilindiği gibi bu Türkeş albayımız, Türkiye'de "komando" kampları açarak, gençlerin bir bölümünü diğer kesimi üzerine "kıyıma" hazırlamıştı. Bunda bir ölçüde başarı da sağladı. Çünkü devrin hükümeti de bu çatışmalardan yarar ummaktaydı. İnsanın şimdi soracağı geliyor:

- Bay Türkeş, siz albaysınız. İhtilallere girip çıkmışsınız. Gizli örgüt nedir ne değildir onu da bilirsiniz. Siz Kıbrıslısınız ya, buralarda gençleri birbirine kırdıracağınıza, Kıbrıs'ta yeraltı çalışması yapsaydınız da, soydaşlarımızı korusaydınız...

Tabii, laf olsun diye soruyoruz...

Kıbrıs'a gitmez albayımız. Onun işi gücü burada "milliyetçilik" dersleri vermektedir. Hükümet "haşhaş" konusunda kişilikli tutum takınınca hemen başlar feryada:

-Türk-Amerikan ilişkileri bozuluyor...

Birisi çıkıp da sorsa:

- Peki albayım siz niye bu kadar bozuluyorsunuz?

İşte alın size iki "milliyetçi" Biri Demirel, öteki Türkeş... Biri, Yunanlıların Oniki Ada'ya üsler kurmasına ses çıkarmamış. Ege Denizi'nde Türk jetlerinin uçuşunu yasaklayan Yunan Silahlı Kuvvetlerinin askeri hazırlıklarını seyretmiş...

Öteki, Türkiye'de kurduğu komando kamplarıyla gençleri birbirlerine düşürmüş, her konuda Amerikan politikasından yana çıkmış, hükümeti kurulduğu günden beri en ağır biçimde suçlanmış...

Şimdi bunlar:

- Federasyon tezi yetersizdir...

Ordunun kazandığını Ecevit kaybetti... diyerek "resmen ve alenen" bölücülük yapmaya başlamışlardır.

Oysa, bugünlerde bütün yurtseverlere düşen görev, hükümetin ve Silahlı Kuvvetler'in çevresinde kenetlenmektedir. Herkes, her gün daha çok tanınıyor. "Bölücü" kim, çok iyi anlaşılıyor...

(Yeni Ortam, 07 Ağustos 74)

GİZLİ RAPORLAR...

1963 Kıbrıs bunalımını izleyen günlerde, Türk iç politikasında yoğun olaylara tanık olduk. Kıbrıs çıkartmasına engel olan ünlü Johnson mektubundan sonra, Türk-Amerikan ilişkileri yeniden inceleme konuları arasına alındı. Bugünlerde ikili antlaşmalarla Türkiye'deki Amerikan üsleri Türk Genelkurmayı'nca gözden geçirilmeye başlandı. Genelkurmay Başkanlığı, öteki NATO ülkelerindeki Amerikan üslerinin "statüleri"nin incelenmesi için askeri ataşeliklerine "gizli" kayıtla yazılar gönderdi. Bu çalışmalar CIA tarafından öğrenilince Washington'daki Amerikan Ordusu Karargahı Dairesi İstihbarat Başkan Yardımcılığı, 22 Kasım 1965 tarihinde, Amerikan'ın Ankara

Büyükelçiliğine, Amerikan Kara Ataşesine gönderdiği "gizli" yazıyla şu bilgileri istedi:

- Askeri üslerin yapılması için Amerikalılara sağlanan kolaylıkların şartlarıyla ilgili bilgi toplanması için Türk Genelkurmayı tarafından emir verildiği haberi alınmıştır.

Türk Hükümeti ve Genelkurmayı tarafından bazı Avrupa ülkelerinde askeri üsler yapılması için Amerikalılara sağlanan kolaylıkların şartlarıyla ilgili istihbarat faaliyeti şunları kapsayacaktır:

a - Böyle bir harekete gerçekten teşebbüs edilmiş midir?

b - Hareketi kim başlatmıştır?

c - Hareketin nedenleri?

Bu gizli yazışmanın altında "James E. Lazenby, Albay, Gs. Haber Alma Şefi" imzası yer almakta ve istenilen bilgilerin en geç 20 Aralık 1965 tarihine kadar Washington'a ulaştırılması istenmektedir. Belgeden anlaşıldığına göre, CIA'nın Atina'daki "CIA-Atina Soruşturma Merkezi" adında bir şubesi de bu gelişmeleri izlemekle görevlendirilmiştir.

Gizli yazışma ile ilgili bilgiler, o tarihlerde Amerika'nın Ankara'da görevli Kara Ataşesi Albay Dickson tarafından toplanmıştır. Albay Dickson'un adı Türk kamuoyu için hiç de yabancı değildir. Bu CIA ajanının aynı günlerde verdiği ve tabii Senatör Haydar Tunçkanat tarafından 7 Temmuz 1966 tarihinde açıklanan "gizli rapor"dan bazı parçalar sunalım:

Seçimlerden sonra ortaya çıkan ve sizi ilgilendiren bazı güçlükler aşağıdaki şartların bir sonucudur

Diğer bazı hususlarla birlikte 27 Mayıs Hükümet Darbesi ekonomik problemler, iç ve dış politikada muhalefetle olan ciddi görüş ayrılığımız büyük güçlüklere sebep olmaktadır Meşhur Af ve Seçim Kanununun değiştirilmesi ile ilgili sorunlar bize karşı bir birleşmenin mümkün olduğunun belirtileridir. "Çetin ceviz", beklendiği üzere eskiden yaptığı gibi, "Atatürk'ün milli politikası" "ikili antlaşmalar" "üsler" vs. gibi can sıkıcı sorunları teker teker ortaya atmaya çalışarak hükümete karşı entrika ve tecavüzlerini arttırmaktadır. Bu sebeple herkes müttefiktir ki, muhalefetin tedrici şekilde "parçalanmamasını" ve bütün arzulanmayan sonuçlar ile birlikte "sol ve sol eğilimlerin" benzeri bir "birlik" yaratmasını önlemek üzere "boğulmasını" tahrik eder ve hatta bizi buna zorlar...

Görülüyor ki, CIA "Atatürkçü dış politika"nın yeniden söz konusu olmasını büyük bir tehlike olarak görüyor ve "ikili antlaşmalar" ve "Amerikan üsleri" konularını can sıkıcı sorunlar olarak niteliyor. O tarihlerde ana muhalefet partisi olan CHP'nin sol eğilimlerden oluşan bir "birlik" yaratmasını CIA endişe ile izliyor. Bu durumda "sol eğilimlerin" oluşturacağı birliğin "boğulması" da önerilmektedir. Aynı raporda:

- Rejime sadık olmayan devlet memurları ve "subaylardan" en tehlikelileri bir program dahilinde "tasfiye" edilmek üzere tesbit edilmektedir... denilmektedir.

Yukarıya aldığımız iki belgenin ortaya koyduğu gerçekler bizleri acı acı düşündürmelidir· Ülkemizin bağımsızlığı ve ulusal güvenliği için Türk Genelkurmayı'nca yapılan bazı çalışmalar haber alınmakta ve bu girişimleri yürütenlerin "tasfiyeleri" istenmektedir. Aynı tarihlerde de, ulusal bağımsızlığımızı sağlamayı amaçlayan birliktelikerin "boğulması" önerilmektedir.

Bu raporların verildiği tarihten bu yana, Türkiye'de çok önemli olaylar yaşadık. Bu yazışmalarla istenilenlerin gerçekleşip gerçekleşmediği de en açık seçik biçimde ortadadır.

Bugün, Türk Hükümeti ve Silahlı Kuvvetleri, ülkemizin bağımsızlığı ve ulusal haklarımızın savunulması konularında tam bir birlik içindedir. Bu kenetlenme yarınlarımız için en büyük güvencedir. Ancak önümüzdeki günlerde bu birlik ve bilinç, içerden ve dışarıdan yöneltilecek açık ve sinsi saldırılarla bozulmaya çalışılacaktır Bütün yurtseverlere düşen görev, geçmişin olaylarından ders alarak, hükümetimizi ve Silahlı Kuvvetleri desteklemektir...

(Yeni Ortam, 8 Ağustos 1974)

AMERİKAN ÜSLERİ...

1963 yılında 3'üncü Ordu Komutanı olan Orgeneral Refik Tulga, Trabzon'daki Amerikan üssüne gider. Üs komutanı Amerikalı albay orgeneralimizi üsse sokmaz. Olayı Orgeneral Refik Tulga'nın kendi kaleminden okuyalım. Tulga, 1969 yılında olayı, "Devrim Gazetesi"ne şöyle anlatmıştı:

"Üs komutanı albay, bizi büyük bir merasimle karşıladı. Albay, kantin, kulüp, yemekhane, mutfak gibi tesisleri gezdirdi. Biraz ötede etrafı demir kafesle çevrili gerçek üsse doğru ilerledim. Amerikalı albay yolumu kesti:

Giremezsiniz, buraya ancak Amerikan uyruklu yetkililer girebilir...

Ben ordu komutanıyım. Bulunduğumuz bölgede giremeyeceğimiz yer olamaz...

- Emir böyle...

- Bu hükümranlık haklarımıza tecavüz değil mi?

- Ama ikili antlaşmalar var... Bir viski almaz mısınız paşam?

- Hayır...

- Kıtayı denetleyecek misiniz?

- Hayır...

Sayın Tulga'nın bu anıları bizlere şunları düşündürdü: Türkiye'de Amerikan üslerinin ulusal bağımsızlığımızı kısıtlayıp kısıtlamadığı, yukarıda aktardığımız olayla anlaşılmaktadır Türkiye'de Amerikan üslerinin yaratacağı sakıncalar üzerinde bugünlerde birkaç satır yazmayı da gerekli görmekteyiz: Sanırız Kıbrıs bunalımının hararetı, bazı gerçeklerin de iyiden iyiye anlaşılmasına yol açacaktır.

İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana "klasik savaş" öğretilerinde büyük değişiklikler ortaya çıkmıştır. 1960'lardan sonra Pentagon generalleri, "roket stratejisi"ne göre savaş planlarını saptamaktadır. İki büyük dünya devi arasında çıkacak bir savaş, artık "nükleer silahlar"la yapılacaktır. Nükleer savaş stratejileri de klasik savaş öğretilerine, "planlama" ve "stratejilerine" göre ikinci planda kalmaktadır.

Sovyet bloku bu nükleer savaş için de gereken askeri hazırlıkları yapmaktadır. Amerika ve Rusya arasında şimdi bir "nükleer denge" kurulmuştur. Her iki ülkede de, herhangi bir savaş anında, birbirlerinin üslerini dakikalara sığacak bir süre içinde yok etme olanağına sahiptir. Sovyetlerin elindeki roketler, hem Amerika'daki askeri bölgeleri, hem de Amerika'nın denizaşırı topraklarda bulunan üslerin kısa bir sürede yok edebilir.

Nükleer savaşın bu özellikleri ortadayken, Amerika'nın denizaşırı ülkelerde bulunan üslerinin varlığı sadece "askeri amaçlara" bağlanmaz. Bu üsler, Amerika'nın denizaşırı ülkeler-

deki askeri ve siyasal etkinliğini sürdürmek amacı ile korunmaktadır. Amerikan üsleri, sadece bir sıcak savaşın "stratejik" bölgeleri değil, daha çok "soğuk savaş"ın psikolojik ve siyasal kuruluşları olarak kullanılmaktadır.

Üslerin Türkiye'ye ne zararı olabilir? Askeri tehlike bakımından şu söylenebilir:

Sovyetler ile Amerika arasında bir savaş çıktığında, Sovyet roketlerinin ilk hücum edeceği bölgeler Türkiye'deki Amerikan üsleridir Amerikan savaş planlarına göre, savaşın ilk anında Türkiye bir hedef tahtası olacak ve Amerika, saldırının darbelerinden bir süre için korumuş olacaktır.

Öyleyse?...

Evet, öyleyse Türkiye'deki Amerikan üslerini, çağın askeri amaçlarına ve ulusal savunmamızın gereklerine göre yeniden tartışma konusu yapmalıyız. Amerika, öteki NATO ülkelerinde de sahip olduğu Amerikan üslerinde aynı ayrıcalıklara sahip midir? Sorulacak soruların birincisi budur Bu üsler, Türkiye'nin savunmasına katkıda bulunuyor mu? Yanıtlanması gereken ikinci soru da budur. Bu soruların yanında bir üçüncü soru daha bulunmaktadır: Amerikan üslerinde acaba bazı "istihbarat çalışmaları" da yapılmakta mıdır?

Türkiye ulusal savunmasını. ancak ve ancak kendi ulusuna güvenerek yapabilir. Askeri güvenliğimiz, tek yanlı bir saldırı olasılığına ve NATO stratejilerine göre sağlanamaz. Bunun en yakın örneğini Kıbrıs çıkartması dolayısıyla görmüş bulunuyoruz. Görünüşe göre, Yunanistan'la aynı antlaşmalara bağlı olarak aynı "ortak savunma stratejileri"ne göre savunma yapacaktık. Ancak Kıbrıs sorunu, yeniden ulusal kaynaklarımıza dönüşü gerektirmiştir. Türkiye'deki Amerikan üsleri sorunu zaman geçirmeksizin ele alınmalıdır. Türk orgeneralini Türkiye'deki Amerikan üssüne sokmayan gerçek, başımızı, gömdüğümüz kumlardan çıkarmanızı gerektirecek kadar acıdır ve ciddidir herhalde...

(Yeni Ortam, 9 Ağustos 1974)

ŞU İKİLİ ANTLAŞMALAR

Anayasamıza göre Türk ulusu egemendir Bu egemenlik ancak Anayasanın "koyduğu esaslara" göre kullanılır. Burada hemen:

Egemenliği kullanacak olanlar kimlerdir, diye sorulabilir. Anayasa bunun da yanıtını veriyor:

- Anayasanın koyduğu esaslara göre yetkili organlar...

Burada:

Yetkili organlar hangileridir... diye bir başka soru daha çıkacak karşımıza. Bunun Anayasa hukukunda bir karşılığı var doğal ki: Türk ulusu adına egemenlik hakkını kullanacak organlar, "yasama organı" ile "yargı organları"dır Bir mahkeme kararı okumuşsanız:

Türk ulusu adına yargı yetkisini kullanan... biçiminde başlayan cümlelere rastlamışsınızdır. Bu demektir ki, Türk ulusu egemendir. Bu egemenlik belirli organlar eliyle kullanılır. Bu organlar da "yasama" ve "yargı" olarak ikiye ayrılmıştır Bir de "yürütme organı" vardır. O da, Anayasaya göre "görevli organ"dır. Yani görev sınırları yasaca çizilmiş alanlarda kamu görevlerini yürütür görevli organ. Yürütme organı da, "hükümet" olarak adlandırılır. Anayasa bu tanımlamayı yaptıktan sonra diyor ki:

- Hiç kimse ya da devlet organı, kaynağını Anayasadan almayan devlet yetkisi kullanamaz...

Yani bu ne demektir... diyeceksiniz. Bu işin yanisinin "Yanisi"de şöyle: Anayasa ve yasalar, bu organların hangi alanlarda "yetkili" olduğunu önceden saptamış. Eğer yasama organının bir işlevi yürütme organınca yerine getirilirse, o durumda, "kaynağın Anayasadan almayan bir yetkinin" kullanılmasından söz edilebilir.

Bütün bunları neden yazıyorsunuz... derseniz hemen açıklayalım:

Biz yıllardır, dış politika konularında "nato kafa nato mermer" olan Amerikanseverlere bu gerçekleri bir türlü anlatamamışızdır da ondan. Evet, devam edelim:

Eee, ne yapalım, yetkili organlar bunlarsa... denirse biz de:

Kardeşim sabredin anlatıyoruz... diyeceğiz bunlara ve anlatacağız da:

Anayasanın 65'inci maddesinde "milletlerarası antlaşmalar Türkiye Büyük Millet Meclisinde onaylanacaktır" denmektedir. Yani bir uluslararası antlaşma parlamentodan geçmezse, bu antlaşma yürürlükte sayılmaz.

Çünküüü... Çünkü uluslararası antlaşmalar imzalanırken yasama organı egemenlik hakkı kullanılmaktadır

Gelelim konumuza:

Bilindiği gibi, Türkiye ile Amerika arasında imzalanmış "ikili antlaşmalar" bulunmaktadır. Bunlardan hiçbiri hakkında parlamento kararı yoktur, iyi mi? Amerikalılarla kaç tane antlaşma imzaladığımız da son zamanlara kadar ortaya çıkarılmamıştır. Bu da çok güzel değil mi? Bizim "Milliyetçi Cephe"ye özgü bir "alaturkalık" Yani, Amerikalılarla konuşurken:

- Canım aramızda yabancı mı var denilip, ne istenirse verilmiştir. İşte 1965'lerde:

Amerikan üsleri ve ikili antlaşmalar... diye ortaya çıkınca sadece:

Amerika gitsin de Rusya mı gelsin... karşılığı verilmiştir. "Bağımsız Türkiye" özleminden söz edenler de:

Komünisttir... gerekçesi ile fişlenmiş başına türlü belalar açılmıştır. "Devr-i Süleyman"ın fişledikleri, "Devr-i Nihat"da "balyoz"la ezilmek istenmiştir Neyse açmayalım o defterleri...

Açmayalım amma, şu "ikili antlaşmalar" konusunu iyice açıklığa kavuşturalım:

- Bu ülkede Amerikan üsleri var mı?

Var

- Bu üsler hakkında bir antlaşma bulunuyor mu?
- Bulunuyor...
- Bu antlaşma Parlamento'dan geçmiş mi?
- Geçmemiş...

Parlamento'dan geçmemiş antlaşmalar yürürlükte sayılır mı?

- Sayılmaz...

Konu bu denli basittir. Gerçi 1969 yılında, Amerikalılarla yapılan görüşmelerden sonra "temel antlaşma" diye yeni bir metin benimsenmiştir amma, bu da Parlamento'dan geçirilmemiştir. Yani hukukça, bu antlaşmalar "yok" hükmündedir ve Türkiye'yi bağlamamaktadır. Türk Hükümeti bal gibi bir uyuşmazlık anında antlaşmalara bağlı olmadığını da söyleyebilir. Bu

konuda yanılıyorsak, "Amerikansever vatandaşlarımızın" yardımlarını rica ediyoruz. Yok mu bu cemaat-i Müslimin içinde Amerikalıları savunacak bir avukat?

(Yeni Ortam, 10 Ağustos 1974)

NIXON DOKTRİNİ...

Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Nixon, önünde sonunda "pes" diyerek istifasını açıkladı. "Watergate Skandalı" ortaya atıldığı günlerde:

- Benim bu işlerden haberim yok... demiş ancak ortaya çıkan belgelerden sonra:

Evet herşeyi biliyordum... yollu açıklamalarla istifa etmek zorunda kalmıştır. Anlaşılıyor ki, Nixon, tarihin en önemli ve hünerli yalancılarından biridir. Daha birkaç gün önce.

Aman bu işin üzerine fazla gitmeyin. Yoksa Domuzlar Körfezi'ne yaptığımız çıkartmanın CIA tarafından yapıldığı anlaşılır, bütün dünyaya rezil oluruz... gibi "şantaj"larla da, durumunu örtbas ettirmeye çalışmıştır. Bu çabalar da yarar sağlamayınca, Nixon'a istifadan başka bir yol kalmamıştır Artık kendi partisi bile bu kamburu sırtında taşımaya niyetli görünmemiştir

"Watergate Skandalı" ile ortaya çıkan gelişmelere bakarsak, Mr. Nixon'ın ne kadar yakın çalışma arkadaşı varsa, hepsinin ya hırsız, ya rüşvetçi, ya da sahtekar olduğunu görürüz. Nixon ve çetesi son aylarda birer ikişer avlanmakta ve yargıç önünde suçlarını itiraf etmektedir Bunu göze almayanlar da şapkasını alıp, özel yaşantısına çekilmektedir.

Bu gelişim ve görüntüler, Nixon yönetiminin niteliklerini sergilemektedirler. Nixon, "Wall Street" "Pentagon" ve "CIA" üçlüsüne dayanarak dünyaya hükmetmeye çalışmıştır. Yani Türkçesi "mali oligarşi" "generaller" ve "gizli polis" örgütleri, Nixon yönetiminin üç sağlam ayağıdır. Uluslararası diplomaside de, "abraka dabra" tavırlı Dr. Kissinger bu çetenin "kibar" temsilcisi olarak, dünya haritası ile oynamaya çalışmaktadır.

Nixon yönetiminin son yıllardaki en büyük uluslararası "suçu" azgelişmiş ülkelerde düzenledikleri "faşist" askeri

"darbe"lerdir. Oyun çok basit biçimde sahneye konmaktaydı: Önce Silahlı Kuvvetler içinde çeşitli "cuntalar" kurdurulur ya da kurulan cuntalara sızılır. Bu arada ülke içinde "komünizm tehlikesi" abartılarak, kamuoyu bir ihtilal söylentisi ile tedirgin edilir. Ülke içindeki "devrimci" ve "toplumcu" akımların "yasa dışına" itilmesi için, özel olarak yetiştirilmiş "kışkırtıcı ajanlar"a görevler verilir. Ulusal ekonomi çokuluslu şirketlerin ekonomik "sabotaj"larıyla büyük çıkmazlara sürüklenir. Doğası gereği ülkede yaygın olan işsizlik, hayat pahalılığı, enflasyonist politikayla gün geçtikçe artırılır.

Sokak çarpışmaları, sağcı ve solcu gençler arasındaki kanlı olaylar gittikçe dozunu artırır. Bu arada CIA, "milliyetçi" basın ile "muhafazakar" partilerle ilişkilerini genişletir. İş artık bundan sonra "faşist darbeyi" yapacak olan general ya da albayın "düğmeye basmasına" kalmıştır.

Amerika, Pentagon Generalleri ve CIA yetkilileri ile birlikte, Panama Kanalındaki "Antigerilla Okulu" ve Washington'daki "Uluslararası Polis Akademisi"nde, yıllardır bu tür darbeler için subay eğitmektedir. Antigerilla örgütlerinde:

Reform istekleri ve demokratik akımlar "uluslararası komünizm" olarak nitelenmektedir. Yunanistan, Şili ve Bolivya darbelerinde yer alan faşist subayların bu okullardan yetişmiş olmaları da, sadece basit birer rastlantı sayılamaz. Kaldı ki, Yunanistan'da 1967 darbesini gerçekleştiren Papadopulos'un CIA'dan "maaş" aldığı Amerikan Senatosu'nda açıklanmıştır. Dr. Kissinger, şimdi bütün bu olaylara bir "şal" örterek, yine eski görevine devam edecektir.

Nixon'ın, Beyaz Saray'da karısı ve çocuklarıyla son kez gözyaşları ile yemek yiyerek yerini Ford ve Rockfeller'e bırakması ile çok büyük değişiklikler olacağı kanısında değiliz. Çünkü, Nixon yönetiminin üç ayağı, "Wall Street" "Pentagon" ve "CIA", uluslararası emperyalizmin sömürü düzenlerini ayakta tutabilmek için eski "taktik ve strateji"lerini yine uygulamaya devam edeceklerdir. Buna karşı, bütün yoksul ülke halklarının "ulusal" ve "devrimci" bilinçle Beyaz Saray'ın yeni sahiplerine karşı da uyanık olmaları gerekmektedir.

Hamam eski hamamdır, şimdilik sadece "tas" değişmiştir.

(Yeni Ortam, 11 Ağustos 1974)

Cenevre görüşmelerinin ilk aşamada anlaşma ile kapanacağını, sanırız hiç kimse ummamaktaydı. Herhangi bir Asliye Hukuk davasında bile, önce "usul" tartışmaları yapılır, ondan sonra "esas"a geçilir Esasa geçtikten sonradır ki, taraflar yargıcın önüne getirdikleri kanıtları diledikleri gibi tartışabilirler.

Cenevre'de sağlanan "ateşkes" antlaşması Türkiye için ilk adımda bir başarı sayılmalıdır. Çünkü, Yunanistan'la aramızdaki ilk uyuşmazlık, Londra ve Zürih antlaşmalarının Türkiye'ye "müdahale hakkı" verip vermediği konusuyla ilgiliydi. Yunanistan Türkiye'nin böyle bir "müdahale hakkı"na sahip olmadığı kanısındaydı. Cenevre ateşkes antlaşmasında, bu sorun kesinlikle çözüme bağlanmıştır. Artık, Yunan Dışişleri Bakanı Mayros:

Türkiye'nin müdahale hakkı yoktur.. diyemez. Çünkü, altında kendi imzası da bulunan metin, "müdahale hakkı" sonunda ortaya çıkan "statü"yü de onaylamaktadır.

Yunan Cuntası'nı bir telefon emri ile deviren Dr. Kissinger "timing" denilen "zamanlama" kuralından yararlanmayı düşünmektedir. Karamanlis'in bir gecede cuntacı generallerin apoletlerine bir barış güvercini gibi kondurulması, dünya kamuoyunda cunta aleyhinde gelişen tepkiyi önleme amacına yönelmişti. Karamanlis gelelince:

- Lanetlenmiş faşist cunta... yerine,

- Demokratik Yunan Hükümeti... geçmiş oluyor ve uygarlık beşiğini sallayan Yunanlılar yeniden "iade-i itibar" ediyorlardı. On-on beş gün içinde, bütün dünya basını Rum tezini haklı bulmaya başladı. Artık Yunanistan'da, sözde bir "faşist çete" iktidarda değildir. Polis şefleri, işkenceciler ve yeminli faşistler arasında bazı görev değişiklikleri yapılmış, "İoannidis" adındaki işkenceci faşist general de:

- Bana altı ay izin verin...diyerek gelişmeleri bir başka köşeden izlemeye karar vermişti. Cunta başı Gizikis, yine devlet başkanlığı koltuğundadır. Açıkça görülüyor ki, "cunta" değişmemiş, cuntanın "sözcüleri" değiştirilmiştir. Siyasal tutukluların salıverilmesi de, oyunda bir sahne müziği olarak kullanılmıştır.

Cunta, bir süre dünya kamuoyunu da arkasına aldıktan sonra, Türkiye'nin önerdiği hiçbir çözümü kabul etmeyecek ve

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Ada'da bir "işgal kuvveti" olarak bulunduğunu ileri sürecektir. Cenevre görüşmelerinin ilk gününde bu çabaya tanık olunmuştur

Cunta, "ateşkes" görüşmelerinde bir adım geri atmıştır Geri atılan bu adımı değiştirmek için elinden geleni yapacaktır Görüşmelerin başında uzlaşmaz bir tutum takınarak, Türkiye'yi "ateşkesi" çiğnemekle suçlamanın amacı açıktır. Kıbrıs Ada'sını işgal edilmiş bir bölge olarak göstermek... Bundan sonra da, Birleşmiş Milletler'de bu tez çevresinde taraftar toplamak...

Bu noktaya kadarki olayların dökümü yapılırsa, Yunan Cuntası'nın Dr. Kissinger "taktikleri" doğrultusunda adım adım ilerlediği anlaşılmaktadır Bir uzlaşmaz noktada, her iki tarafa benimsetilmek istenecek olan "taksim tezi" Amerika ve NATO için özlenen sonuç olacaktır Türkiye dünya kamuoyu önüne, "üslerden arınmış" bir "bağımsız federasyon" görüşü ile çıkarsa, hem gerçekçi çözümü savunmuş olacak. hem de dünya kamuoyunda belirli destekler bulacaktır.

Şimdi Yunan Cuntası Cenevre'de bir "kuvvet gösterisi" yapma gereğini duymaktadır. Bu, cuntanın ayakta kalabilmesi için gerekli bir koşuldur belki de. Çünkü, cuntanın çılgın sağ kanadı, sorunun bir Türk-Yunan savaşı ile çözümleneceği kanısındadır. Gelişmeleri "pusu"da bekleyen Selanik Cuntası, umutlarını Cenevre görüşmelerine bağlamıştır. Gizikis Cuntası ve Karamanlis, Cenevre'de başarısızlığa uğrarsa, Selanik Cuntası, tanklarını önce Atina'ya yollayacak sonra da Edirne'ye doğru yöneltecektir.

Türkiye'ye gelince: Sağ muhalefet, kendi iktidarları dönemindeki bütün hata ve suçlarını unutarak Ecevit'i eleştirmek, yaptıklarını küçük görmek, olanaksız önerilere sahip çıkarak, ordu ve hükümetin arasını açmak için elinden geleni yapacaktır.

Bu görünüm bir süre daha bu biçimde sürüp gidecektir Bir Arap-İsrail savaşı gibi, Türk-Yunan uyuşmazlığı da, "kangren" olmuş bir yara gibi içten içe kanayacaktır.

Şimdilik bizlere düşen görev, dünyadaki ve Türkiye'deki gelişmeleri adım adım izleyerek, Dr. Kissinger'in, "içerde" ve "dışarıdaki" oyunlarına karşı uyanık olmaktır...

(Yeni Ortam, 12 Ağustos 1974)

BİR KARAR...

Geçen aylarda Anayasa Mahkemesi'nin bir ilginç kararı daha çıktı. Yoğun siyasal olaylar dolayısıyla bu önemli karara değinememiştik. İsterseniz ve hukuktan sıkılmazsanız bugün de bu konu üzerinde duralım.

Yüce mahkeme 352 sayılı "Askeri Hakimler ve Sacılar Yasası"nın bazı maddelerini Anayasa'ya aykırı bulmuş. Bu maddeler yasaya "12 Mart" döneminde eklenmişti. Yani, "12 Mart Hukuku"nun getirdiği yasal değişiklikler, bir kez daha Anayasa Mahkemesi'nden dönmektedir.

Konuyu özetleyelim:

Söz konusu yasaya göre, askeri hakimlerin "rütbe terfii" "rütbe kıdemliliği" "kademe ilerlemesi" yapmalarını sağlayacak "yeterlilikleri" bir sicille saptanmaktadır. Bu sicil de, "subay sicil belgesi" ve "mesleki sicil belgesi" olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Askeri hakimler, hem "subay" hem de "hakim oldukları için, kendilerinde hakimlik ve subaylık nitelikleri aranmaktadır Yasaya göre bu siciller, Askeri Yargıtay Başkanı ve Milli Savunma Müsteşarı'nca tutulmaktadır.

Oysa Anayasamız "kuvvetler ayrılığı" ilkesini benimsemektedir Yargı yetkisinin "bağımsız mahkemeler" eliyle kullanılacağı belirtilmiş, bu bağımsızlığın "hakim teminatı" ile sağlanacağı da Anayasa'da belirtilmiştir Milli Savunma Müsteşarı, yürütme organı içinde bir görevlidir Askeri hakimlerin bağımsız karar verebilmeleri için, yürütme organı ile dolaylı ya da dolaysız ilişkilerinin bulunmaması gerekmektedir. İşte Anayasa Mahkemesi, askeri hakimlerin yeterliliklerine esas olacak sicillerin Askeri Yargıtay Başkanı ve Milli Savunma Müsteşarı tarafından tutulmasını Anayasa'nın "yargı bağımsızlığı" ile ilgili ilkelerine aykırı bulmuştur Burada, yüce mahkemenin kararından birkaç satır aktaralım:

Askeri Yargıtay, özellikle ve üstün yanı ile bir yüksek mahkemedir. Askeri bir kuruluş oluşu ondan sonra gelir ve ikinci alanda kalır. Burada askerlik hizmetlerinin gerekleri, ancak mahkemenin bağımsızlığına ve bu bağımsızlığın güvencesi, dayanağı olan hakimlik teminatına dokunmadığı sürece ve o oranda söz konusu olabilir. Bir başka deyimle bu mahkemenin Anayasal yapısı karşısında "askerlik hizmetlerinin gerekleri" ne-

denine dayanarak bağımsızlığın ve hakimlerin teminatının zedelenmesine yol açılması, hukukça savunulabilir bir tutum olamaz. Askeri Yargıtay'ın bağımsızlığını ve hakimlerin teminatını koruyacak güvenlik alanının sınırına dayandığı anda, askerlik hizmetlerinin gerekleri durur, durdurulur, artık işlememesi gerekir

Anayasa Mahkememiz, dava konusu yasanın 12. maddesini iptal etmiştir. Aynı madde de, Yüksek İdare Mahkemesi üyelerinin sicil belgeleri ve sicil-üstleriyle (amirleriyle) ilgili hüküm ler de bulunmaktadır. Ancak, bu hükümler için henüz Anayasa Mahkemesi'ne bir dava açılmadığından, bu Anayasa'ya aykırı hükümler yürürlüktedir.

Yüksek Askeri İdare Mahkemesi, "asker kişilerin" Milli Savunma Bakanlığı'na karşı açacakları "iptal" ve "tam yargı dava"larını çözüme bağlamakla görevlidir. Bu mahkemenin üyeleri hakkında, Milli Savunma Bakanı ve Müsteşarı sicil tutmaktadır. Böylece, herhangi bir davada "taraf" olan Milli Savunma Bakanı, Bakanlık ve davacı arasında çıkacak uyuşmazlığı çözmekle yükümlü askeri hakimler hakkında sicil tutacaktır Gerek hukuk, gerekse de mantık açısından bu durumu, Anayasa'da güvence altına alınan "mahkemelerin bağımsızlığına" aykırı bulmamak mümkün değildir.

Anayasa Mahkemesi, Askeri Yargıtay üyeleri ile ilgili hükümleri iptal etmiştir Ancak aynı hukuksal nitelikteki hükümler, henüz bir dava açısından şimdilik yürürlüktedir. Ancak, şu anda, Yüksek Askeri İdare Mahkemesi üyelerinin "statüleri" açıkça Anayasa'ya aykırıdır.

Yüksek İdare Mahkemesi, 12 Mart'tan sonra hangi amaçlarla kurulmuştur ve şimdiye dek ne gibi kararlar vermiştir, bu konuları tartışmıyoruz. Şimdilik tartışılacak konu. Anayasa'ya aykırılığı açıkça ortaya çıkan, Yüksek Askeri İdare Mahkemesi üyelerinin durumudur.

Bundan sonra ne yapılabilir?

Anayasa Mahkemesi'nin yukarda özetlediğimiz kararı, Askeri Yargıtay Başkanlığı'nın başvurması sonunda alınabilmiştir Yüksek Askeri İdare Mahkemesi Başkanlığı da, aynı biçimde Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilir. Bu olanaklar dışında, Yüksek Askeri İdare Mahkemesi'nde davası görülen bir yurttaş da, Anayasaya aykırılık iddiasında bulunabilir.

Anayasa Mahkememiz, askeri hakimlerle ilgili olarak verdiği son sararla bütün hukukçuların yüzlerini ağartmıştır Kendilerini bir kez daha kutlarız...

(Yeni Ortam, 14 Ağustos 1974)

NİXON İÇİN SÖYLEŞİ...

Bizde güzel bir atasözü vardır:

Kel ölür sırma saçlı, kör ölür badem gözlü olur diye. Bu Nixon'un öyküsü de böyle olacak. Şimdi arkasından:

- Kendi yok Allah'ı var, iyi adamdı doğrusu... diye başlayan genellemelerle yavaş yavaş haklı da görülmeye başlanacaktır:

- Kendisi namuslu adamdır ama ah o çevresi yok mu!..

Böyle hep çevresi suçlanır durur. Sonra:

Koskoca devlet başkanı ne bilsin olup bitenleri... gibi savunma gerekçeleri çıkacak ortaya. Ara sıra karısı ve çocuklarıyla bir restoranda yemek yerken çekilmiş resmi de yayınlanacak:

Vah vah ne kadar da zayıfmış... denilerek içler çekilecektir.

- Adam ne yaptıysa vatanı için yaptı...

- Dünya başarısını da sağladı.

- Çinlilerle de, Ruslarla da anlaştı...

Gerçekten de çok becerikliydi. Bu Rusya ve Amerika, birbirlerine karşı NATO'lar, "Varşova Paktları" kuruyor, ondan sonra da birbirlerinin şereflerine kadeh kaldırıyorlar. Bir de aralarında "kırmızı telefon" var.

Hay Allah...

"Kırmızı telefon" deyince aklıma geldi. Belki adam kırmızı telefon aracılığı ile "Kremlin"i de dinleyecekti. Ne bilelim biz, belki önce bu işin "tatbikatını" kendi ülkesinde yapacak sonra da Rusya'yı dinleyecekti. Tam dünya barışına hizmet edecekken suçüstü yakalandı. Adamcağız çırpındı durdu aylarca. Fakat derdini anlatamadı. Bakın Ruslar bu konuda Nixon'ı hiç eleştirdi mi? hatta Brejnev "Watergate Skandalı" için

- Ne var bunda yani!.. demişti. Belki unutmuşunuzdur, ben hatırlatayım. Bazı konularda, bu Amerikalılar, Ruslar, falan filan anlaşıyorlar galiba:

Adam gitti, Moskova'yla, "Marksist-Leninistler"le anlaştı. Gitti Pekin'e, "Maocularla" bütünleşti. Yani adamcağız biraz daha uğraşsa, birbirlerini "revizyonistlikle" suçlayan Moskova ve Pekin'i de barıştıracaktı. Ne yapalım, siyasi ömrü "vefa" etmedi. Etseydi, Marx'ın yapamadığını Nixon yapacaktı.

Olmadı ne yapalım...

Nixon, her yönüyle yetenekli bir adamdı. Hani "kadı kızı" bile kusursuz olmaz ya... Bunun da bazı konularda eksikliği vardı. Bir Dr. Kissinger bellemiş, hep onun sözünü tutuyor. Yahu insan gelip Türkiye'de başbakanlık yapmış Demirel'den birşeyler öğrenmez mi? Burnu büyüklüğünden olacak, hiçbirşey sormamış bizim Süleyman Bey'e.

Bir sorsaydın!..

Ah bir sorsaydı, bugün yine "Beyaz Saray"daydı. İnanmazsa General Porter'e sorsun. Bu Pentagon Generali Türkiye'yi avucunun içi gibi bilir.

Demirel'e:

- Kardeşlerine kredi vermişsin, denmiş:
- Size ne! Kredi alınmışsa, alınmıştır... karşılığını yetmiştir.

Telefonlar dinleniyor... diye sorulduğunda:

Milli bütünlük mü önemli, telefon mu?.. diyerek hiç durmamıştır üzerinde. Nixon fazla "hassas"mış doğrusu. Ne olacak yani? Kimi klasik müzik dinler, kimi caz müziği, kimi de telefon.

Demirel bir köşeye sıkıştırılmış:

- Sen gençler arasına kışkırtıcı ajan sokmuşsun... denmiş:

Ekmek kuran çarpsın ki sokmadım... diye savunmuştur kendisini üstelik Ecevit'e:

Bir tek kışkırtıcı ajan adı verin... diye çalım da atmıştır. Kışkırtıcı ajanların adları yemek listesi gibi kendisine sunulunca:

Komünizm, anarşizm, milli bütünlük, ülkemiz ve devletimiz ile bölünmezliğimiz... gibi sözlerle herkesi de bastırmıştır

Yani istifa etmesi için ne kadar neden varsa, "allem etmiş kallem etmiş" tersine çevirmiştir bütün bunları. 12 Mart'ta, değerli şapkasını alıp, Başbakanlıktan uzaklaştıktan sonra, Kandıralızade Erim Beyefendi Hazretlerinin unutulmaz hizmetleriyle, "elhak" suçsuzluğunu da kanıtlamıştır bir güzel. Nixon'un akıl edemediği bir "taktik" bu işte.

Nixon örnek almalıydı Demirel'i. Anlamadı Nixon bunları. Morali bozuldu. Paniğe kapıldı ve istifa etti. Demirel'den akıl ve "taktik" alsaydı böyle mi olurdu? Bizde ilk kez iftihar ederdik. Göğsümüz kabarır:

Hep biz mi Amerika'dan taktik alacağız, biraz da onlar bizden aldı... derdik. Yoksa Amerikalılar Demirel'i unuttu mu?.. Son zamanlarda AP Genel Başkanlığı için de Kamran İnan çıkarıldı.

Vallahi bana sorarsanız bu Amerikalılar çok nankörmüş doğrusu. Adamın bunca hizmeti unutulur mu? Kimin mi?

Nixon'un tabi..

Yazık oldu. Yazık ki ne yazık...

(Yeni Ortam, 15 Ağustos 1974)

YOZLAŞMA...

Bizim köksüz burjuvazimiz, oldum olası bir yabancı hayranlığı içindedir Tanzimattan bu yana burjuvazinin bilinç altına yansıyan bu özlemler, toplumun her kesimini yozlaştıracak tepkilerle gelişmiştir bugüne dek. Batılı olmak, batının geçirdiği toplumsal aşamaları izlemek, bu ülkelerdeki çağdaş düşünce akımlarıyla ilgi kurmak biçiminde değil, batının yaşantısını yapay görünümleriyle canlandıracak özentiler olarak anlaşılmıştır ancak.

1950'lerde bütün dünya gibi Türkiye'yi de saran Amerikan hayranlığı, konuştuğumuz dilden kullandığımız eşyaya kadar her türlü ilişkiye egemen oldu. Daha önceleri okullarda okunan "Fransızca" ve "Almanca" yerine, "İngilizce" yabancı dil olarak önemini artırdı. Amerika'nın Orta Doğu'daki yatırımlarında çalıştırılacak ucuz "mühendisler" ve "pazarlama uzmanları" yetiştirilmesi için, eğitim dili İngilizce olan üniversiteler kuruldu. Türk hukuk sisteminde yeri olmayan "Mütevelli Heyetleri" eliyle Amerikan eğitim sistemini benimsetmek isteyen "Eğitim Vakıfları" yaratıldı.

Liselerdeki en başarılı öğrenciler "Field Service" denilen bir Amerikan bursuyla Amerika'da eğitildi. Bunlardan bazı genç kızlarımız, Amerikan çavuşlarıyla evlenerek Amerikan yurttaş-

lışına geçti. Çıtıpıtı burjuva kızlarının anaları, bir süre Amerikalı damatlarıyla övündüler:

Ne kadar efendi bir görsen...

Babası orada çok zenginmiş...

Kıza bir yazlık ev, bir de araba hediye edilecekmiş...

Kızın hatırı için Müslüman da olacakmış... Amerikancılık böyle sardı bütün toplumları. Bütün yoksul ülkeler, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra bu "barış melekleri"ni bağırlarına bastılar Önce işbirlikçi hükümetler teslim oldu Amerikalılara. Sonra da o ülkelerin burjuva özentisi kadınları ve kızları...

Büyük kentlerde "Amerikan Pazarları" kuruldu. Buralarda kaçak Amerikan eşyaları satıldı. Polisler "mevzuatı" hiç düşünmediler. Aynı pazarların önünde simitçi çocukları kovalayan Belediye Zabıta Memurları başlarını çevirip kaçak eşyalara bakmadılar bile. Bu pazarlarda "loofer" denilen Amerikan ayakkabıları, "boot"lar, "orlon" renkli kazaklar, "blue-jean" adı verilen mavi kot pantolonlar satıldı. Gençler bunları giydiler hep. Kim ne kadar Amerikalı'ya benzerse o, o kadar yakışıklı sayıldı. Ve yine bu pazarlarda, hanımlarımız yüzlerine Amerikan kremleri, pudralar ve nazik bedenleri için kullanılmış iç çamaşırı aldılar.

Radyolar, diskotekler, plaklar hep Amerikan şarkıları çaldı durmadan. "Rock and Roll"lar, "Hoola-Hoop"lar başını döndürdü gençlerin. Amerikalı bir ağır vasıta şoförü Elvis Presley şarkıları ve gitarıyla girdi günlük yaşantımıza. Bas bas bağırdı Amerikan şarkıcıları. Yapışkan sesli Amerikan şarkıcıları duygusal yaşantımızı da etkiledi bir süre:

- If I give my heart to you...

Durmadan döndü plaklar, long playler çalındı... Hoola-hoop çemberleriyle dönüldü, rock and roll danslarıyla sarsıldı toplum. Siyaseti ile, şarkısıyla, giyimi ve kuşamı ile esir aldı toplumu Amerika. Burjuvazi bütün içgüdüsü, kompleksleri ve özlemleriyle, teslim olmaya hazırdı yabancılara. Kim ilişki kurarsa ona teslim olur burjuvazi. Tanzimat'ta Fransızlara, Meşrutiyet'te Almanlara, Mütareke'de İngilizler'e ve çok partili hayatımızda da Amerikalılar'a...

Bütün bu gelişme zinciri içinde, burjuvaziyi yozlaştıran her türlü ilişkinin dışında kalan emekçi sınıflar, yıllarca emperyalizmin yükünü taşıdılar sırtlarında. Burjuva, kendi özlemlerinin

bedelini emekçi halka ödetti sonra. Yozlaşmadan kalan onlardı, ezilen ve hor görülen yine onlardı.

Bir ülke kendi halkının emeği, kendi ulusunun kültürü ile ayakta kalabildiği ölçüde demokrasiye layıktır. Ulusunu yoz kültürlere, emeğini emperyalizme teslim etmiş olanların günahını bağışlamak mümkün değildir İşte bu bağışlanmaz günah, burjuvazinin ve emekçi sınıfların "milliyetçilik" anlayışlarını da belirlemektedir.

(Yeni Ortam, 16 Ağustos 1974)

KİM UĞRAŞACAK?

Bütün anneler ve babalar, çocuklarının politikayla uğraşmalarından yakınırlar. Bu "şikayet kutusu"na, yakın dostlar, hısım ve akraba da birer mektup atmayı ihmal etmezler.

- Evladım bak, artık annenin yüreğine inecek...
- Senden başkası yok mu bu işle uğraşacak?

Ben seni ne kadar severim bilirsin. Elimde doğdun. Hapisteyken gözüme uyku girmezdi...

Anneler ve babalar, haklı olarak çocuklarının sakin bir yaşam sürmesini isterler. Oğlan şöyle, uslu uslu fakültesini bitirsin, askerliğini yapsın, bir de hanım hanımcık bir kızla evlensin... Tamam. Nasıl olsa bir iş bulur. Karı-koca gül gibi geçinirler Kız aileleri de benzer biçimde düşünürler: Efendiden bir koca bulsun, evlensin. Etliye sütlüye karışmasın. Öyle yaşayıp gitsinler. Yakında çoluk çocuğa da karışır. Damat Amerika'da okumuş bir mühendis olursa, "saadet zinciri" iyiden iyiye sarar bütün aileyi. Damat, kayınpeder, kayınvalide, gelinler, görümceler, kaynanalar, günlük dedikoduların kısır çemberinde hep birlikte dönüp dururlar

Anneler, çocuklarının hapishanelerde sürünmelerine hiç dayanamazlar:

- Ah oğlum, ben seni bugünler için mi doğurdum?
- Sen asıl bize sor çektiklerimizi...
- Alemin yüzüne bakamaz olduk...

Geçenlerde biri yüzüme, komünistin annesi, dedi. Nasıl üzüldüm...

Anne ve babalar, ister istemez oğullarını ve kızlarını "azdıran" bu yola "sürükleyen" bir başkasını suçlarlar hep:

Ben o adamdan hep şüphelenirdim. Olur olmaz zamanda arardı. Bizimki kendi halindeydi... Hep o aşıladı bu fikirleri. Ona bir şey olmadı.

Hep gelir bizimkine solcu kitaplar verirdi...

Oğul, anne ve babayla tartışınca bu kez bir adım geri atılır:

Oğlum, ben size haksızsınız demiyorum. Ama hep en önde sen mi gideceksin? Bilirsin deden de, Milli Mücadele'de Anadolu'ya silah kaçırırken yakalanmıştı da...

Sonra biraz kızgınca:

Hep toplum toplum diyorsun. Biraz da aileni düşünsene...

Çocuklar cezaevine girip çıkmışlarsa, aile içinde bir "rehabilitasyon" çalışması başlar. Çocuğu o eski havadan uzaklaştırmak için, anneler ve babalar tarafından gizli planlar yapılır. Çocuklarının topluma küstüklerini sanan aileler bu küskünlüğü gidermek için çare bulurlar. Akla gelen çarelerden biri çocuklarını evlendirmektir. Yaşlı aile dostları da aynı önerileri ileri sürerler:

- Sen bir başgöz et. O kendi kendine düzelir...

Oğlanın ya da kızın aklında "solcu" sevgililer varsa, bu tür anne ve babalar için en büyük "felaket" işte budur.

Nerden buldun bunu... diye yakınırlar. Sanki oğlan olmazsa kız solcu olmayacak, hapse girmeyecek ya da kız olmazsa oğlan, işi gücü bırakıp devrimcilik yapmayacaktır. Suçu bir başkasına atmak, sorumluluğu bir başkasının sırtına yüklemek, sanki çocukların, kendilerince de suç sayılan davranışlarını unutturacaktır.

Anne ve babaları bu şartlanmalardan kurtarmak belki kolay değildir. Çocuklarını rahat ve mutlu görmenin, sadece alışılmış küçük burjuva yaşantısıyla mümkün olacağına inanmışlardır Onların anneleri ve babaları da böyle düşünmüşler ve çocuklarını da böyle düşünmeye zorlamışlardır.

Fakat anne ve baba duygusallığında hesaplanmayan bir nokta var. Çocukları mutluluğu kendi seçtikleri yolda buluyorlarsa onlara karışmak ve yol göstermenin bir yararı oluyor mu? Ya da oldu mu şimdiye kadar?

Bütün anne ve babalar, çocuklarının bu işlerle uğraşmasını istemezlerse, bu işlerle yetimhaneden yetişenler mi uğraşacaktır sadece?

(Yeni Ortam, 17 Ağustos 1974)

NAMUS...

Namus, toplumdan topluma, insandan insana değişen göreli bir kavramdır. Genellikle birisi hakkında:

- Nasıl adamdır?... diye sorulunca:
- Çok namusludur... diye cevap verilir. Yani:

Evinde barkında, işinde gücünde, içkisi kumarı yok... gibi ortalama tanımlar verilir hep.

Namus konusu Türkiye'de hep cinsellikle bağlantılı olarak kullanılır. Namuslu olmak, cinsel konularda düzen dışı yaşamın içine girmemek demektir bir bakıma. Kadının namuslusu erkeğine "bağlı" olanı, erkeğin namuslusu da karısından başka "gül koklamayanı"dır. Kapalı toplumlarda bir mahallenin sakini kendini çevredeki olaylardan sorumlu tutar. Mahalleden birinin kızı gece delikanlı ile görüşmüşse:

- Mahallenin namusu... diye mırıltılar başlar Bunlar aslında, çevrenin tutucu koşullarıyla bastırılan cinsel içgüdülerin bir çeşit tepkisidir..

- Mahallenin namusu bizden sorulur... gibi kabadayılıkla karışık namus bekçiliğinin de temelinde çok kez doyurulmamış cinsel içgüdüler yatmaktadır

Devlet dairelerinde bazı müdürler için de:

- Namuslu adam... denir. Bu da, müdürün rüşvet yemediği, kimseye haksızlık yapmadığı anlamda kullanılır. Çünkü artık toplum öylesine bir çöküntü içine girmiştir ki, rüşvet yememek bile en büyük erdemlerden sayılmaktadır.

Namus sözcüğü siyasal yaşamda da geçerlidir. Yazılarda, konuşmalarda sık sık:

- Namuslu politikacı, namussuz politikacı... sözcüklerine de rastlarsınız. "Namussuz politikacı", ülkenin bağımsızlığına, halkın insanca yaşama hakkına karşı, egemen sınıfların sözcülüğünü yapan adamdır bize göre. "Namuslu politikacı" ise, ülkenin

bağımsızlığı ve halkın kurtuluşu için çalışan politikacıların adıdır Namus, siyaset alanında sınıfsal bir içerik kazanmaktadır kendiliğinden. "Namuslu aydın" ise, bilgisini emekçi sınıfların emrine veren okumuş insandır. Şimdi, özellikle olağanüstü dönemlerde çevresindeki insanların ezilmesi için savcılıklara koşan profesörleri düşünün. Bunlar yıllarca kitaplar okumuş, kitaplar yazmış, dersler vermişlerdir. Dışarıdan bakan, bu profesörlere:

Aydın adam... diyebilir. Ama, bunlar hem karanlığın hem de namussuzluğun simgesi olmuşlardır. Ne "aydın" ne de "namuslu"dur bunlar.

Namus, çağımızda ve toplumumuzda, adaletsiz düzene karşı takınılan tavırla belirtilmektedir Bir adamın iyi aile babası olması, çocuklarına karşı çok "müşfik" davranması, komşusunun karısına kızına bakmaması namuslu olması için belki "gereklidir" ama "yeterli" değildir. Çünkü namuslu olmanın "gerek" ve "yeter" koşulları vardır çağımızda.

Bir hukuk profesörü düşünün. Toplumdaki bütün haksızlıkları görür, ancak hiç sesini çıkarmaz. Sadece avukatlık gelirini, sadece yayınlayacağı kitabın ya da teksirin kaça satılacağını düşünür. Bu bir namuslu aydın ya da bilim adamı mıdır?

Bir doktor düşünün. Toplumun sağlık koşullarını bile bile, sadece katlar, arabalar almayı tasarlar. Kazanmayı, daha çok kazanmayı amaçlamıştır hayatında... Bu bir "hekim" yada "namuslu aydın" mıdır?

Örnekler çoğaltılabilir daha da. Uzar gider "namussuzlar kervanı" Herkes çevresini tanıyor; kimler namuslu, kimler namussuz ölçülüp tartılıyor hep. Dedik ya, artık sınıflaştı namus kavramı. Namus, dirhem dirhem tartılıyor şimdi. Hem de emekçilerin terazisinde.

İsmet İnönü:

Bir memlekette namus erbabı en az namussuzlar kadar cesur olmadıkça, o memlekette gerçek kurtuluş olmaz... derdi. Bu söz çok geçerlidir günümüzde. Namuslu insanın, çevresindeki haksızlıklara karşı cesur olması, kendisine düşen bir "namus borcu"dur.

Namuslu aydın hep acı çeker. Daha da çekecektir. Fakat bir devrimcinin de dediği gibi:

İnsan şu veya bu biçimde ölebilir. Önemli olan insanın sırtını düşmana dönük ölmemesidir...

Her ülkede, emperyalizme ve kapitalizme karşı başkaldıran namuslu aydınlar yirmi birinci yüzyılda dikilecek "Meçhul Asker" anıtlarının bronz taşlarıdır...

(Yeni Ortam, 18 Ağustos 1974)

GÜLER YÜZLÜ FAŞİZM...

1967'de Yunan Silahlı Kuvvetleri'nce gerçekleştirilen "faşist" darbe, "Prometheus Planı"na dayanılarak başarıya ulaştırılmış. Bu plan NATO ülkelerinde bir komünist ihtilalin ne biçimde bastırılacağı varsayımı ile hazırlanmıştır. Darbenin önemli adamı Albay Papadopulos, CIA ile Yunan "Devlet İstihbarat Örgütü" "KYP" arasında "irtibat subaylığı" yapan bir CIA ajanıydı. Geçenlerde aynı darbenin plancılarından General Patagos:

1967'de yaptığımız ihtilal, Papandreu'nun başbakan olmasını önlemek içindi... diyerek darbenin gerçek amacını açıklamıştır.

Andreas Papandreu, Marksist-Leninist ilkelere inanmış bir düşünür ya da devlet adamı değildir. Bu genç politikacı NATO içinde kişilikli bir politika izlemesi, CIA'nın Yunan iç politikası üzerindeki etkilerinin azaltılması, ulusal ekonomide devletçi bir tutum takınılması gibi, "orta sol" bir programın savunucusu ve yürütücüsüdür. Pentagon generalleri ve CIA yetkilileri ise, azgelişmiş ülkelerde:

Demokratik akımlar ve reform istekleri uluslararası komünizmin ilk aşamasıdır... demekte ve bu akımların Amerika Birleşik Devletleri'ne karşı düzenlenmiş "dolaylı saldırı" olduğuna inanmaktadırlar. Olayları bu öğretinin ışığı altında değerlendirmek gerekmektedir.

1967 Yunan Cuntası, tümüyle CIA'nın güdümündedir Ordu içinde çeşitli cuntalar olmuştur. Darbede bunlardan en önemlileri "Papadopulos" ve "Patagos"un oluşturduğu cunta ile "Gizikis" "Davas" ve "İoannidis"in örgütlediği ikinci planda görülen "Selanik Cuntası"dır. Selanik Cuntası, 1967 darbesinden sonra adım adım etkinliğini artırarak, 1973 Kasımı'nda Papadopulos'u devirmiş ve Cunta'nın yönetimini tümüyle ele

almıştır. 1973 darbesinde "Gizikis" Devlet başkanlığına getirilmiş, General İoannidis rejimin kuvvetli adamı olarak Atina'da karargah kurmuştur. General Davas ise merkezi Selanik'te bulunan güçlü birliklerin başına geçirilmiştir. 1967'den bu yana ordu içinde çeşitli bölünmeler olmakta ve cuntalar birbirlerini yıkmak için pusuda beklemektedirler. Kıbrıs sorunu, ordu içindeki cuntaların dengelerini bozacak bir olay olarak ortaya çıkmış ve Gizikis, İoannidis ve Davas'ın arasını bozmuştur. Karamanlis yanlısı olarak bilinen subayların yeniden orduya dönmesi, cuntalararası savaşı hızlandıracaktır. Şimdilik "telefon darbesi" ile başbakan olan Karamanlis, ordu içinde cunta desteklerini sağlamaya çalışmaktadır. Bu sağcı ve fırsatçı politikacı, "İdea" adlı bir başka cuntanın desteği ile yıllarca ayakta kalmasını becerebilmişti.

1967'den bu yana, Yunan Silahlı Kuvvetleri içinde "solcu" olduğu sanılan yüzlerce subay ordudan atılmış, birçoğu da tutuklanmıştır. Andreas Papandreu'nun da adının karıştığı "Aspidas olayı"ndan sonra ordu içinde bir solcu "avı" başlamış ve bu "temizlik" bugüne kadar sürdürülmüştür. CIA'nın en büyük korkusu, Silahlı Kuvvetler'de, Amerika'nın NATO stratejilerine karşı çıkacak solcu subayların varlığıdır. Yunan ordusu, dün olduğu gibi bugün de sola karşı bir "muhkem kale"dir.

1967 darbesini gerçekleştirenlerin de açıkladığı gibi, CIA Yunanistan'da bir darbe düzenlemezse, solcu Andreas Papandreu başbakan olarak yemin edecek ve ülkede solcu bir yönetim kuracaktır. Son seçimlerde Papandreu'nun partisi, oyların yüzde elli üçünü almıştır. Sosyalist EDA partisi ise, yüzde on dört oy alarak Merkez Birliği Partisi ile birlikte Yunanistan'da yüzde yetmişe yakın bir devrimci birikimi ortaya koymuştur. Bundan sonra Yunanistan'da özgür bir seçim yapılırsa, aynı birikim Andreas Papandreu'yu iktidara getirebilir mi? Andreas Başbakan olursa, rütbelerinin birer yıldızını CIA'ya borçlu olan general ve albaylar buna "evet" derler mi? Merkez Birliği Partisi, yeniden Papandreu'nun liderliğinde toplanabilir mi? Yunan solu genel seçimlere bir "halk cephesi" bütünlüğü ile girebilir mi?

Bütün bu sorular ancak gelecek günlerin gelişmeleri ile yanıtlanacaktır. Seçim yasaları ve hileleri üzerine oldukça haklı bir üne sahip olan Karamanlis, demokratik bir görünüm altında

solun oylarını bölmek, 1967'den bu yana oluşan birikimi başka kanallara aktarmak için elinden geleni yapacaktır. Tepeden inme bir emirle Komünist Partisi'nin çalışmalarına izin verilmek istenmesi bizce hiç şaşırtıcı değildir. Parçalanmış solun muhalefet, bütünleşmiş sağın iktidar olduğu bir siyasal tablo hem Karamanlis'in hem de CIA'nın planına uygun düşmektedir. Ortanın solcusu Papandreu'nun başbakanlığını önlemek için Prometheus Planını uygulayan faşist generaller çetesinin Komünist Partisi'nin kapılarını açması hiç düşündürücü değil midir? Yunan iç politikası, Pentagon Generalleri'nin bir satranç tahtasıdır. Biz bunu aklımızdan hiç çıkarmayalım...

(Yeni Ortam, 19 Ağustos 1974)

YENİ GELİŞMELER...

Kıbrıs olaylarının son aşamasında ilginç gelişmelere tanık olduk. Türk Silahlı Kuvvetleri Kıbrıs'taki harekatını başladığı yerden sürdürürken, NATO ülkelerine "küsen" sivil "makyajlı" Yunan faşist yönetimi, askeri birliklerini NATO'dan çekmek kararı aldı. Aynı gün Yunan Başbakanı Karamanlis:

Yunanistan Kıbrıs'ta Türkiye'yle savaşamaz... dedikten sonra:

Bütün bunlardan Yunan Cuntası sorumludur diye eklemeyi de unutmadı. Bu söylevi Atina Televizyon ve Radyosu'ndan yayınlanırken, cuntanın başı "Gizikis" de, Cumhurbaşkanlığı koltuğunda oturmaktadır. Bu garipliği başka yönlerine de değinelim:

Yunanistan şimdi yeni destekler arama amacındadır. Sovyetler'in NATO'daki çöküntüyü ilgiyle karşılayacağını uman Karamanlis, olayların bütün sorumluluğunu kendisinden önceki yönetimlere yükleyerek, yeni hükümetin sadece gerçekçi bir çözüm yolu aradığını açıklamaktadır. Oysa Karamanlis, şu anda da, faşist Yunan generallerinin Başbakanlık koltuğuna getirdikler bir "kukla" Başbakan görünümündedir. Yunan Hükümeti Yunan halkı tarafından seçilmemiş, Yunan generalleri tarafından "tayin" edilmiştir Karamanlis iktidarı kalıcı mıdır, gidici midir? Cunta bundan sonra genel seçimlere karar verirse, Başba-

kanlık koltuğuna kim oturacaktır? Yeni hükümetin eğilimi ne yönde ağır basacaktır? Yok eğer, seçim yapılmazsa, yine bir "iç darbe" yoluyla, General Davas'ın "Selanik Cuntası" bir başka Başbakan mı bulacaktır?. Yunanistan bundan sonra sola açılacak mıdır, yoksa faşist darbeler zinciri Atina'yı uzun bir süre daha boyunduruğu altında tutacak mıdır? Bu olasılıklar, Sovyetler'le Yunanistan için ayrı ayrı çözümler getirmektedir Faşist Yunan Hükümeti'nin birden bire "liberalleşmesi" ve Sovyetler'e yaklaşması, Moskova için sürekli bir güvence kaynağı olabilir mi?.. Yunan Hükümeti açıkça:

Denize düşen yılana sarılır... dercesine Moskova'ya el uzatmaktadır. Bu politikanın Sovyetler için köktenci bir yöneliş olarak benimsenmesi, sanırız ki tutarlı bir davranış olamaz.

Amerika Birleşik Devletleri'nin tutumu daha da ilginçtir Dr. Kissinger, "cunta" yönetimlerinin geçerliliğini yitirdiğini görmüş ve anlamıştır. Yirminci yüzyılın son çeyreğine girerken, dünya halklarının sınıfsal ve ulusal bilinç birikimlerini faşist generallerin apoletleriyle ezmenin mümkün olmadığı, elle tutulur örneklerle ortaya konulmuştur.

Kissinger hem bu politikanın iflasını görecek hem de, Kıbrıs sorununda Türk Hükümetinin ödün kabul etmez tutumunu anlayacak zekaya sahiptir. Amerika, Kıbrıs sorununa yeni bir yaklaşımla bakmak zorundaydı. Bir yanda ordusu, hükümeti ve kamuoyu ile aynı ulusal amaçlarda kenetlenmiş kararlı bir Türkiye, öte yanda cuntalara bölünmüş, kamuoyu desteği şüpheli kararsız bir Yunanistan! Eğer bu ülkelerden birini "feda" etmek gerekirse, şimdilik Yunanistan'dan vazgeçer gözükmek, çaresizlik içinde bulunabilecek geçerli tek yoldu. Dr. Kissinger de bu yolu seçti.

Yunanistan'ın NATO'dan çekilme kararını geri aldırmak, ileride Amerika için güç olmayacaktır. Üstelik Sovyetler'den umulan yakınlık da bulunmazsa yeniden NATO "kışlasına" dönmek, Yunan Cuntası için bir zorunluluk sayılacaktır Cunta belki bir süre sonra kıtasından ayrılmış bir "firari er" gibi yeniden NATO karargahına dönecektir.

Eğer Türkiye NATO'dan çıkmaya zorlansaydı, bu, bilinçli ve sürekli bir tutumun sonucu olacak ve Orta Doğu'nun dengesi bir kez daha, kolay kolay düzeltilmeyecek kadar bozulacaktı. Bu da Amerika için kolay göze alınacak bir tehlike değil-

dir. Türkiye'nin NATO'dan çıkması, dünya dengesi için başlı başına bir sorun niteliğindedir. Sanırız bu düşünceyle, Dr. Kissinger politikası Yunan Cuntası'nı şimdilik küstürmeyi yeğlemiştir.

Önümüzdeki günlerde gerek iki süper devletin, gerekse Türkiye ve Yunanistan'ın iç gelişmelerini dikkatle izlemek gerekecektir.

(Yeni Ortam, 21 Ağustos 1974)

ANDREAS ATİNA'DA...

Yunan solcularının güçlü lideri Andreas Papandreu, Atina'ya döndü. Sanırız, Yunan iç politikasında şimdi yeni bir aşama başlayacak. Atina sokaklarına yoğunlaşan "antiamerikan" eğilimli eylemler, Papandreu'nun dönüşü ile artık giderek etkinliğini de artıracaktır. Türek Hükümeti bu gelişmeleri adım adım izlemek zorundadır. Biz, bugün konuyu kendi görüş açımızdan değerlendirmeye çalışalım.

Dr. Kissinger'in bir telefon darbesiyle Paris'ten uçağa bindirilip, Atina'da Başbakanlık koltuğuna bırakılan Karamanlis, cuntabaşı Gizikis'in önünde yemin ettikten sonra görevine başlamıştır. Faşist generaller, Kıbrıs sorununu ellerine ve yüzlerine bulaştırdıklarından, Yunanistan için kısa sürede bu değişiklikten başka çare kalmamıştı. Yunan Cuntası dünya kamuoyu önündeki suçlarından birden bire arındırılarak, yerine cuntanın siyasal geçmişi ile hiçbir bağlı olmadığını ilan eden sivil görünümlü bir hükümetin getirilmesi faşist generallerin boyutlarını aşan bir siyasal "taktik"tir. Karamanlis Atina Radyosu ve Televizyonunda yaptığı konuşmada, Türkiye ile savaşmayacaklarını söylerken, aynı zamanda:

Bütün suç cuntanındır... diyerek faşist generallerle aynı geçmişi ve geleceği paylaşmadığını anlatmak istemiştir.

Yunan ordusu, 1967 darbesinden bu yana çeşitli cuntalara bölünmüştür. Gizli polis şefi "General İoannidis" ve Selanik'te bulunan Ordu Komutanı "Davos"ın önderlik tetikleri "Selanik Cuntası" bütün bu gelişmeleri "pusuda" beklemektedir Ortada birbiriyle bağlantılı olarak değerlendirilecek üç konu var.

Bunlardan birincisi, Yunan Silahlı Kuvvetleri içindeki cuntaların takınacağı tavırlar, ikincisi bugünkü Karamanlis Hükümetinin görünümü ve geleceği, üçüncüsü de Andreas Papandreu'nun Yunan iç politikasında oynayacağı roldür.

Karamanlis Hükümeti, kendilerini doğuran koşulları bir yana bırakırsak, 12 Mart Muhtırası ile birlikte kurulan Nihat Erim Hükümetine benzetilebilir. Bir olağanüstü dönemde, siyasal bunalıma çözüm bulmak için "yüksek tecrübesine" güvenilen bir devlet adamı başbakanlığa getirilir, ordu içindeki bazı generallerin yakın desteği ile bütün sorunların çözülüvereceği sanılır. İşte Karamanlis bu "rolü" yürütmek üzere Atina'ya çağrılmıştır. Ancak faşist General Davos'un başını çektiği öteki Cunta da Kıbrıs sorununun ancak bir "askeri harekat" ile çözümleneceği kanısındadır

Bu cunta şimdi, Karamanlis'in sorunlara çözüm bulamadığını ileri sürerek, ordu içinde yeni dayanaklar bulmaya çalışılacaktır. 1967 darbesinin amacı, Yunanistan'da "antiamerikan" ve "solcu" bir yönetimin kurulmasına engel olmaktı. Yunanistan bugün NATO'dan askeri güçlerini çekmiş, iç politikasında da sola açılmayı gerekli görmüştür. Ancak bu kararlar, bir süre sonra Yunan ordusu içinde tepkisini bulacak ve "Selanik Cuntası"nın güçlenmesine yol açacak, gibi görünmektedir.

Diyelim ki, Yunanistan'da serbest seçimler yapıldı. Bu durumda hangi olasılıklar ortaya çıkabilir? Falcılık yapmadan, bazı verilerle birlikte düşünmeye çalışalım:

Papandreu'nun içinde bulunduğu "Merkez Birliği Partisi" son 1964 seçimlerinde, yüzde 53 oranında oy toplayabilmişti. Sosyalist "EDA" partisi de geçerli oyların yüzde 12'sini almıştı. Yani Yunan solu son genel seçimlerde oyların yüzde 65'ini alabilmiş güçlü bir birikime sahiptir. Yunanistan'da bundan sonra bir genel seçim yapılırsa, iktidarı sağcı Karamanlis mi, yoksa solcu Papandreu mu alır? Elimizdeki tek sağlam veri, son genel seçim sonuçları olduğuna göre, Yunan solunun Andreas Papandreu'nun çevresinde kenetlenmesiyle, Atina'da seçim sonrası bir "solcu yönetim" kurulacağını söylemek, "kahinlik" sayılmamalıdır. Gerçi 1964'ten bu yana "köprülerin altından çok sular akmıştır" amma, bu suların kimin "barajlarında" biriktiği de bellidir. Yunanistan'ın Amerika'ya karşı takınmak zorunda kaldığı son tavrı, cuntanın Yunan halkı üzerindeki baskılarını

da hesap edersek, ilk seçimlerde Yunan solunun güçlenerek iktidara geleceğini söyleyebiliriz.

Atina'da genel seçimler sonunda Papandreu kazanırsa, bir başka cunta, örneğin varlık nedenini faşizmde bulan Davos yönetimindeki "Selanik Cuntası" yeniden bir darbe düzenleyebilir mi? CIA 1967'de başbakanlığına izin vermediği Papandreu'nun bundan sonra başbakanlık koltuğuna sahip çıkmasını hoş görür mü?

Dr Kissinger, "aşağı tükürse sakal, yukarı tükürse bıyık" dediğimiz bir çaresizlik içindedir Yunan iç politikası için.

Bakalım gelecek günler ne gösterecek?

(Yeni Ortam, 22 Ağustos 1974)

NATO'DAN TERHİS...

Cenevre görüşmelerinin ikinci aşamasındaki uyuşmazlık Kıbrıs sorununu yeni açmazlara sürüklemektedir Bu son günlerde Türk Silahlı Kuvvetleri Ada'daki "harekat"a yeniden başlamış. Yunan Genelkurmayı da NATO'nun askeri yapısından ayrıldığını ilan etmiştir Bu gelişim gerek Kıbrıs sorunu gerekse, NATO'nun güneydoğu kanadı için yeni güçlükler doğuracaktır

Cenevre görüşmelerinde, Kıbrıs sorununa ilk anda bir çözüm bulunması olanaksızdır. Üzerindeki üniformayı çıkarıp bir lacivert elbise ile diplomasi alanında "arz-ı endam" eden Helen faşizmi, zaman kazanarak durumunu güçlendirme yolunu seçmiştir 1967 yılında CIA bordrosundan maaş alan bir ajan tarafından kurulan askeri rejim, Dr Kissinger'in bir telefon emri ile üzerindeki üniformayı çıkararak, yerini şimdilik Karamanlis'in "kukla" hükümetine bırakmıştır. Bu yapıda bir siyasal ve askeri rejimin şıp diye NATO'dan çıkması acaba mümkün müdür?.. Sanırız ki bu, Yunanistan'ın yeni bir "gövde gösterisi"dir. Cuntanın yeni sözcüleri, NATO ülkelerinin Türkiye üzerinde gereği gibi baskı yapmadığı düşüncesindedir Yunanistan, tıpkı Kurtuluş Savaşı'nda olduğu gibi kapitalist ülkelerin gölgesinde "kabadayılık" yapmanın rahatlığını aramaktadır Ancak, elli yıl önce bu kabadayılığın neye malolduğunu, beceriksiz faşist çete unutmuşa benzemektedir.

Türk Hükümeti'nin Kıbrıs konusundaki kararlı tutumu, CIA yetkilileri gibi Yunanistan'ı da şaşırtmıştır. Yapılan hesaplar, Türkiye'nin Kıbrıs'ta olup bitenlere seyirci kalacağı, sadece kuru sıkı tehditle yetineceği merkezindeydi herhalde. Hem CIA hem Pentagon generalleri yanıldılar bu konuda. Faşist General Gizikis ise, bir futbol deyimi ile, "kontrpiye"de kaldı birden bire. Ve şaşırdı ne yapacağını.

Cenevre ateşkes görüşmelerinde Mavros'un ilk "taktiği" ateşkesi sağlamak, bir süre sonra "diplomatik hısımı" oldukları İngilizler'in "ince oyunları" ile, Türk Silahlı Kuvvetleri'ni bir "işgal kuvveti" olarak göstermekti. İngiliz-Yunan işbirliği, süre kazanarak Ada'ya yeni yığınaklar yapıp, ileride çıkacak bir çatışmada etkin biçimde yer almayı amaçlıyordu. Ecevit Hükümeti bu "ince taktik" sayılan İngiliz oyununu tam zamanında anlayarak, gerekli ve kararlı tutumunu sürdürdü.

"İkinci Kıbrıs Harekatı"na kadarki gelişme bu biçimdedir Bu noktada bir "durum muhakemesi" yapmak gerekmektedir:

Ekonomik ve siyasal gelişmesini Amerika'ya bağlamış olan Yunan rejiminin birden bire NATO'dan çıkmasına olanak yoktur. Sivil "makyajlı" faşist cunta, NATO ülkelerine küsmüştür NATO'dan askeri güçlerini çekme kararı bu küskünlüğün tepkisiyle ortaya çıkmıştır. Amaç, NATO ülkelerini Türkiye'ye baskı yapmaya zorlamaktır. Yunanistan gibi, faşizmin kaba görüntüsünün izlerini acemi tavırlarla silmeye çalışan bir ülkenin NATO'dan çıkması, ancak siyasal bir "jest" sayılabilir. Çünkü NATO'dan çıkmak, "Taverna"ya girip çıkmak kadar kolay değildir Karamanlis için. Bu nedenle Yunan Hükümetinin son kararını, bilinçli ve sürekli bir siyasal karar olarak nitelemek, sanırız ki "ciddi" bir gözlem olamaz.

Yunan rejimi, NATO'dan çıkıp "Varşova Paktı"na mı girecektir? Varşova Paktı faşist generaller çetesini üyeliğe kabul mü edecektir? Yoksa kukla Karamanlis Hükümeti "bloklar dışı" bir politikanın sözcülüğünü mü yapacaktır?. Böyle bir "role" bürünürse, bu davranışlar Üçüncü Dünya'ya güven verecek midir?. Bu sorulara "evet" yanıtı vermek olanaksızdır. Çünkü Atina'da bile hangi güçlerin temsilcisi olduğu şüpheli olan Karamanlis Hükümeti'nin verdiği ve vereceği kararların geçerliği ayrı bir tartışma konusudur.

Bunların dışında ortada bir olasılık daha kalmaktadır Yunanistan için. O da, birden bire "hidayete erip" sivilleşen, sonra demokratlaşıp "Komünist Partisi" kapılarına çiçekler bırakan, sonra da NATO'dan çıkan Yunan rejiminin bu tür davranışlarla, Sovyetler'den yardım beklemesidir. Sovyet yöneticilerinin bu ilkel faşist gösterilere kanıp, Türkiye'nin haklı davasının karşısına geçmelerini, sosyalist ilkeler açısından da tutarlı bulmak güçtür.

Kendi kendilerine, NATO'dan "terhis" olmaya karar veren faşist generaller kimi kandıracaklarını sanıyorlar? Moskova'yı mı, Pentagon'u mu?.. Yoksa sadece Dr Kissinger'i mi? Bu soruların yanıtını gelecek günler verecektir.

(Yeni Ortam, 23 Ağustos 1974)

BAZI VARSAYIMLAR...

NATO'nun Güneydoğu Kanadı'nda iki "solcu" hükümetin varlığı "Pentagon öğretileri" ile ters düşmektedir Türkiye'de Bülent Ecevit Hükümeti'nin varlığı, Pentagon için yeterli derecede can sıkıcı bir etkenken, Yunanistanda bu koşullar altında başlayan siyasal gelişmeler sanırız ki, Pentagon generallerini derin derin düşündürmektedir

Amerika artık yoksul ülkelerde, "sağcı" askeri yönetimlerle başarıya ulaşılamayacağını en açık ve seçik biçimde görmüştür. Yunan generallerinin düştükleri çaresizlik çukuru Dr Kissinger'in de gözünü açmışa benzemektedir. Bundan sonra, faşizmin üniforması çıkarılıp, siyasal kulislerde lacivert-siyahlı kostümler dolaştırılarak, "parlamenter faşizmin" olanakları denenecektir Karamanlis yönetimi bunun belirli örneklerinden biridir. Yunanistan'da dürüst ve serbest seçimler yapılırsa, iktidara "solcu" bir parti sahip çıkacak ve ordu içindeki faşist direnmeleri de kırabilirse, Yunanistan, bugün çıkmış göründüğü NATO'dan, bu kez gerçekten de ayrılmak isteyecektir. Doğal ki, bu olasılıkları gelecek günlerin olayları gösterecek. Biz bugün, Yunan solunun güçlenerek iktidara geleceği varsayımından hareket ederek bazı sonuçlara işaret edelim:

Yunan solu iktidara gelir gelmez, faşist cuntanın iç ve dış politikada izlediği tutumu suçlayarak, "antiemperyalizmi" odak noktası alan bir politik eylem sürecine girecektir. Bu süreç içinde Amerika-Yunanistan ilişkileri alabildiğine eleştiri konusu olacak, son Kıbrıs olaylarından alınan destekle de, NATO aleyhtarı eleştiriler giderek şiddetlenecektir. Her ülkede solcu iktidarların gelişmeleri böyle yönlenir. Ancak bilinmelidir ki, bu "antiamerikan" akımların saptırılması ve bastırılması, CIA'nın gündemindedir. CIA, Atina'da kurulacak bir solcu yönetimin iktidara gelmesini önlemek ister. Önce Karamanlis'in başbakanlığı'nda bir sivil yönetimin sürdürülmesi için elinden geleni yapar. Ancak gelişmeler bu olasılığı aşarsa bu kez Atina'da kurulacak solcu rejimi, önce sulandırmak sonra da yıkmak girişimlerinde bulunur. CIA ile son derece yakın ilişkiler kurmuş bulunan Yunan Genelkurmayı ve pusuda bekleyen faşist generaller, "komünizm tehlikesi" gibi soyut ve coşturucu sözcüklerle yeniden iktidara gelebilir.

Geriye dönelim:

Yunanistan'ın NATO'dan çıkma kararına bakarak, bu tutumu sürekli ve köktenci bir politika sanmak yanlıştır. NATO'dan çıkabilmek için iç ve dış politikada köklü değişiklikler yapmak gerekir. Bir ülkenin bir gün içinde sola kayması da olanak dışıdır. 1963 yılında aynı duygusal eğilimler Türkiye'de de görüldü. Ancak aradan geçen süre içinde, NATO'nun varlığına ve Türk-Amerikan ilişkilerinin sürdürülmesine karşı çıkanlar birer birer "tasfiye" olunmak istendi. Bundan sonra da, Türkiye'de, önce Bay Demirel'in başbakanlığında, tam Amerikancı bir yönetim kuruldu. Devrimci akımların güçlenmesi üzerine, Türk solu çeşitli "taktik ve stratejiler"le bölünerek, 1971 Martı'na ulaşıldı. 12 Mart döneminde sola karşı sürdürülen "şiddet politikası" tepkisini doğurmakta gecikmedi ve 1973 seçimleri "solcu" Ecevit'i iktidara getirdi.

Pentagon generalleri, NATO'nun Güneydoğu Kanadı için Ankara'da Bülent Ecevit'i, Atina'da da, Andreas Papandreu'yu Başbakan olarak görmek istemezler. İki "Solcu Başbakan" da, Amerika için, diledikleri güvenceleri taşımamaktadır. İç politikada gücünün doruğuna ulaşan Ecevit'i bugünlerde, herhangi bir yolla iktidardan uzaklaştırmak kolay değildir. Ancak bir yandan, Türkiye batının kapitalist basınında eleştirilirken, öte

yandan da Türkiye'yi ister istemez destekler görünerek, iç politikada Türk-Amerikan ilişkilerinin yumuşamasına özen göstermek, Amerikan dış politikasının çıkarlarına uygun düşmektedir Pentagon generalleri Atina'da iktidar koltuğuna hergün biraz daha yaklaşan Papandreu'nun iktidarını önlemenin de hazırlıkları içindedir.

Bugünkü geçici bunalımlar ve bunların doğurduğu siyasal çelişkiler ne olursa olsun, Pentagon generallerinin, Atina'da Papandreu, Türkiye'de de Ecevit için "hayırlı şeyler" düşünmedikleri kesindir. Olayları geçici görünümlerin, ne öfkesine ne de sevincine kapılmadan izlemeliyiz...

(Yeni Ortam, 24 Ağustos 1974)

GENERAL DAVOS...

Yunan Silahlı Kuvvetleri'nde yeniden önemli değişiklikler yapıldı. Genelkurmay Başkanı ile birlikte bazı generaller emekliye sevkedilerek, yerlerine Karamanlis yanlısı oldukları sanılan bazı generaller atandı. Bir emekli koramiral de Genelkurmay Başkanlığı'na getirildi. Bu arada, faşist Yunan cuntasının "kuvvetli adamı" "Üçüncü Ordu Komutanı" Davos, Kara Kuvvetleri Komutanı oldu. Davos, "Selanik Cuntası" olarak adlandırılan savaş yanlısı bir cuntanın başıdır Bu cuntanın, Türkiye ile bir "yıldırım savaşı" yapmayı tasarladığı, yabancı gazete ve dergilere kadar yansımıştı. Davos, bir "Türk-Yunan" savaşının genel çizgileri ile bir "Arap-İsrail" savaşına benzeyeceği, Yunan ordusunun bir "yıldırım harekatı" ile İstanbul'u ve İzmir'i bombalayarak Türk ordusunu yeneceği kanısındadır İşte şimdi bu faşist general Karamanlis yanlısı "IDEA Cuntası" ile geçici işbirliği yaparak, adım adım siyasal iktidarı ele geçirmeye çalışmaktadır.

Yunan Hükümeti'nin görünümü çok ilginçtir. Devlet başkanlığı koltuğunda, faşist cuntanın önemli adamlarından "Gizikis" oturmakta, bu faşist general, Başbakanlığa Karamanlis'i atamaktadır. Ordu içinde birdenbire büyük değişiklikler yapılmakta, birçok general ve amiral arka arkaya emekliye sevkedilerek, daha önce emekliye sevkedilenler yeniden orduya a-

lınmaktadır Bu "cuntasal trafik" sürüp dururken Yunan faşizminin en sadık adamlarından biri adım adım yükselmektedir Davos, 1967 darbesinden bu yana "kader birliği" yaptığı bütün arkadaşlarını, "Gizikis" ile birlikte "tasfiye" etmektedir. Aynı günlerde, cuntanın başbakanlık koltuğuna oturttuğu Başbakan Karamanlis:

- Bütün sorumluluk cuntanındır... diyerek, son olayların sorumluluğunu, 1967 darbesinden bu yana Yunan Silah Kuvvetleri'nde görev almış olan bütün general ve albaylara yüklemektedir. Bu general ve albayların en önemlileri, şüphesiz ki bugün Devlet Başkanı Gizikis ile Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na getirilen general Davos'tur Acaba bu generaller, kendilerini açıkça suçlayan Başbakan Karamanlis'e neden hiç ses çıkarmamaktadır? Bu generaller, hiç kimsenin sahip olamayacağı kadar "hoşgörü" sahibi midirler acaba? Bunun böyle olmadığı da belli olduğuna göre:

Türkiye ile savaşamayız... diyen Karamanlis ile,

Türkiye ile bir yıldırım savaş yapmalıyız... diyen Selanik Cuntası Başkanı General Davos'u birleştiren çizgi nedir?

Burada iki olasılık söz konusudur. Ya Karamanlis Yunan Silah Kuvvetleri üzerinde tartışma götürmez bir etkiye sahiptir, ya da General Davos, savaş yanlısı görüşlerinden şimdilik vazgeçmiştir. Karamanlis'in Yunan Silahlı Kuvvetleri üzerinde, son zamanlarda yeniden güçlenen "Idea Cuntası" aracılığı ile tam bir egemenlik kurduğunu söylemek için sanırız zaman henüz erkendir. General Davos'un adım adım iktidara doğru tırmandığını görmezlikten gelmek de mümkün olmadığına göre, bu gelişmeleri nasıl yorumlayacağız?

Bu konuda hesaba katılması gereken bir etken solcu lider Andreas Papandreu'nun Atina'ya dönüşüdür. Selanik Cuntası-Karamanlis işbirliğini Andres Papandreu'nun dönüşüne bağlamak akla yakın gelmektedir. Yunanistan'da bir genel seçim yapılırsa Yunan solunun oldukça güçlü bir biçimde iktidara gelme olasılığı ağır basmaktadır Faşist generaller ve Karamanlis için tek yol, Ordu desteğinde "parlamenter faşizmi" sürdürebilmektir. Bu görünümdeki bir yönetimle, ileride, yara alan NATO'nun güney doğu kanadını onarmak Amerika için de güç olmayacaktır.

Şimdilik Yunan rejimi orduda "kuvvetli adam" olan General Davos'un yönetimine geçmiştir. Karamanlis, "parlamenter faşizm"in bir simgesi olarak başbakanlık koltuğuna oturmaktadır.

Savaş yanlısı faşist generalin, ordu içinde giderek güçlenmesi, üzerinde durulacak önemli bir noktadır. Olayları, biçimsel görünümlerine aldanmadan izlemek zorundayız.

(Yeni Ortam, 25 Ağustos 1974)

DEMOKRASİNİN GÜVENCESİ...

Devrimler, tarih içinde belirli siyasal aşamaların dönüm noktalarıdır. 1789 burjuva devrimi, 1830 ve 1848 aşamalarından sonra, Batı toplumlarını bugünkü toplumsal düzenlerine kavuşturmuştur. "Burjuva demokrasileri" ancak, büyük ihtilallerden ve sarsıntılardan sonra dengesini buluyor. Bu denge, sosyal sınıfların burjuvazi tarafından çizilen yollardan geçmesi ile oluşabiliyor. Oyunun kurallarını saptayan sınıf, 1789'da siyasal ve hukuksal egemenliğini eline alan burjuvazidir Bu sınıf, bir yandan kendi ulusal sınırları içindeki emekçi sınıfları, öte yandan sömürge halklarını sömürerek, bugünkü toplumsal ve siyasal erginliğine erişiyor. "Batı uygarlığı" temelinde sınıflar ve uluslararası sömürü ilişkileri ile çağımıza ulaşmıştır. Batı'da emekçi sınıfların yüzyıllar süren çetin savaşı, burjuvaziyi geriletip bugünkü "sosyal demokrasi"de beklemeye zorlamıştır Bundan sonra, dünyayı saran büyük bunalımlar ortaya çıkmazsa, Batı'da "burjuvazi-proleter" çatışması, bu iki sınıf arasında oluşan ve güçlenen "ara tabakalar" ve sanayi burjuvazisi ile birlikte egemenliğini artıran "bürokrasi" arasında bir "sosyal barışla" biçimlenecek.

Türk toplumu, bugünkü düzeyine, Batı toplumlarının izledikleri yollardan gelmedi. Siyasal yaşantımız, sınıfsal temellerden güç alan ihtilallerle büyük ölçüde sarsılmadı. Osmanlı toplumu ne 1789'lardan geçebildi ne de, 1830 ve 1848 ihtilallerini yaşadı. Bu dönemlerde Osmanlı İmparatorluğu adım adım Batı emperyalizmine teslim oldu.

Yakın tarihimizin en büyük olayı, Ulusal Kurtuluş Savaşı'mızdır. Batı emperyalizmine karşı, asker-sivil aydınlar öncülüğünde, eşraf desteğinde kazanılan savaştan sonra, adına "Kemalizm" dediğimiz siyasal ve hukuksal devrimler gerçekleştirildi. Atatürk'ün ölümünden sonra da, gelişen yeni dünya koşulları karşısında köksüz burjuvazimiz Batı burjuvazisi ile bütünleşmeye çalıştı. Adına "çok partili hayat" denilen ve sınıfsal özü ile aynı temele dayanan iki parti arasındaki siyasal çekişmelerle, emekçi sınıflar siyasal kavganın dışında tutuldu. Emekçi sınıfları savunan partiler kurdurulmadı. Kurmaya çalışanlar da çeşitli cezalara çarptırıldı. İşçi sınıfının örgütlenmesi, çeşitli yollarla önlendi.

Türk demokrasisi, emekçi sınıfların örgütlerine kapalı, "parlamenter faşizm" olarak yaşatılmak istendi yıllarca. Emekçi sınıfların siyasal örgütleri Batı burjuvazisi ile bütünleşen köksüz burjuvazi karşısında örgütlenmek ve güçlenmek olanağını bulamadı. "Bayar-İnönü" çekişmesi ile toplum 27 Mayıs sabahına ulaştı. 60 İhtilali, bir ölçüde, emekçi sınıflara yaşama hakkı tanımayan köksüz burjuva demokrasisinin bir iflasıydı açıkça.

Saptanacak nokta şudur: Batı demokrasilerinin temelinde 1789, 1830 ve 1848 devrimlerinin getirdiği sınıfsal öz yatmaktadır. Yüzyıllarca süren, "burjuva-emekçi" çatışması, burjuvanın çizdiği yollarla ve burjuvazinin koyduğu kurallarla gelişecek bir demokrasiyi oluşturmuştur Batı'da. Bizde ise, demokrasinin bir ayağı eksiktir hep. Emekçi sınıfların örgütlenmeleri çeşitli yollarla önlenmiştir.

"Batılı" olmak, sadece Batı'nın bugünkü biçimsel görünümünü benimsemek değildir. Bu görünüm arkasındaki siyasal ve toplumsal gelişmeleri de özümsemek gerekir. Türk toplumu ne 1789, 1830 ve 1848 devrimlerini yaşayacak ne de başka ülke halklarını sömürerek ulusal yapı içinde sınıfsal dengeler oluşturacaktır Fakat bir yolu açık tutacaktır. Bu da, emekçi sınıfların örgütlenmesidir.

27 Mayıs Devrimi, bu sonucu doğurmuştur. Anayasa "sola açıktır" denilirken, bu Anayasa düzeninde emekçi sınıfların parti, sendika ve dernek yoluyla örgütlenmesinin serbestçe yapılması amaçlanıyordu. On yıl bu hak kullanılmak istendi. Bu örgütlenme süreci, kendi doğasının gereği olarak parçalara bölündü. 12 Mart'a gelindiğinde, demokratik sosyalistinden

sosyal demokratına, Marksist'ine kadar emekçi sınıfları savunma savında olanlar, bir büyük gerçekle karşılaştılar. O da emekçi sınıfların, ancak örgütlü halk desteği ile güçlenen bir partinin çatısı altında güçlenebileceği kuralıydı.

12 Mart, 27 Mayıs'ın getirdiği ulusal ve sınıfsal bilinçlenme ortamını ortadan kaldırmaya yönelik bir "karşı devrim" eylemidir Fakat bu eylem, iki üç yıllık sıkıyönetim dönemine, getirdiği anayasal ve yasal değişikliklere rağmen "halkoyu" ile yenilgiye uğratılmıştır.

27 Mayıs Devrimi'nin güçlenmesi, Türkiye'de demokrasinin de gelişmesi demektir. Çünkü Türkiye'de Anayasal düzeni ayakta tutabilecek güç, emekten yana siyasal partiler, sendikalar ve derneklerdir. Türkiye'de köksüz burjuvazi, demokrasiyi kuralına göre işletmek amacında değildir

Türkiye'de egemen sınıflar, ancak kendi sınıfsal çıkarlarını savunan tek yönlü bir demokrasiden, yani "parlamenter faşizm"den yanadır. Demokrasinin gelişmesini bu sınıfların ölçü, "takdir" ve "insafı"na bırakmak, toplumu ve demokrasıyi yeniden büyük bunalımlara sürüklemek demektir

Demokrasinin tek güvencesi ve 27 Mayıs Devrimi'nin tek gelişme koşulu, ülkemizde "sosyal demokrat" ve "demokratik sosyalist" gelişimi sağlayacak düşün ve örgütlenme özgürlüğünün güçlenmesidir.

Demokrasinin en sağlam güvencesi, emekçi sınıfların "uyanık bekçiliği"dir Bu uyanıklık, demokrasinin bütün sınıf ve tabakalarca benimsenmesi ile sağlanabilir ancak.

(Yeni Ortam, 26 Ağustos 1974)

NELER OLABİLİR?..

1965 yılında Yunanistan, baba-oğul Papandreular'ca yönetilmekteydi. Kıbrıs bunalımı dolayısıyla bozulan Türk-Yunan ilişkilerini yeniden onarma amacını güden Amerika Devlet Başkanı Johnson, bu iki politikacıyı Amerika'ya çağırarak kendileri ile görüştü. Baba Papandreu, Kıbrıs konusunun "ENOSİS" ile çözümleneceğini aklına koyduğundan, Başkan Johnson'ca ileri sürülen hiçbir öneriye yanaşmıyordu. Papandreu,

Johnson'u iyiden iyiye sinirlendiren bu görüşmeden sonra, Atina'da yeni bir politik yörünge çizmeye başladı. Johnson ise:

Avrupa'da ikinci bir De Gaulle ile uğraşamam... diyerek Papandreu'dan umudunu kestiğini bildiriyordu.

Bugünlerde, Sovyetler Papandreu'yu Moskova'ya çağırdılar Yaşlı Papandreu bu çağrıyı duraksamadan kabul etti. Amacı, Sovyetler'e yaklaşarak Amerika ve NATO ülkeleri üzerinde bir "gövde gösterisi" yapmaktı. Bu gelişmeler sürüp dururken Makarios da, Sovyetler'den silah almak için görüşmelerde bulunuyordu. Bu silah yardımı, Londra ve Zürih Antlaşmaları'yla öngörülen, iki bin kişilik Kıbrıs ordusu için değildi. Bugünlerde, yasa dışı "Ulusal Muhafız Ordusu" Papandreu Hükümetince yollanan subaylarca örgütlenmeye başlanmıştı.

İç politikadaki gelişmeler de hiç iç açıcı değildi. İktidarda bulunan Merkez Birliği Partisi'nin bazı üyeleri ile sosyalist EDA Partisi yöneticileri, eski Başbakan Karamanlis hakkında bir soruşturma açılması için çalışmalar yapmaktaydılar. İleri sürüldüğüne göre, Karamanlis görev süresinde bazı yolsuzluklara karışmış ve kişisel çıkar elde etmişti. Lambrakis cinayeti de bugünlerde kovuşturulmaktaydı.

İç ve dış politikadaki bu gelişmeler Atina'da yeni rüzgarların esmesine yol açtı. Karamanlis'in "Radikal Milliyetçiler Birliği" Partisi Başkanı Kanellopulos'un önderlik ettiği muhalefet akımı ile hükümet yıpratılmaya çalışılıyordu. Andreas Papandreu'nun NATO'dan çıkılması için hazırlıklar yaptığı, ayrıca Bulgaristan ve Yugoslavya'yla da ilişkilerin düzeltilmesi için yeni politikalar saptadığı ileri sürülmeye başlandı. Basında, Andreas'ın "komünist" olduğu ve baba Papandre'nun bu "aşırı solcu" oğlu tarafından bir kukla gibi oynatıldığı yazılıp çiziliyordu bugünlerde.

Baba Papandreu, Kıbrıs sorununun çözümünü oğlu Andreas'a verdi. Andreas, Makarios'un izlediği politikayı doğru buluyor ve bu yönde bir çözüm yolu araştırıyordu. İşte tam bu sırada karşısına bir eski sağcı general çıkarıldı. Bu general "Grivas"tı ve Kıbrıs'ın doğrudan doğruya Yunanistan'a katılmasını istemekte ve yıllardır bu uğurda çalışmaktaydı.

Grivas'ın gerek Saray'da, gerekse ordu içinde yakın ülkü arkadaşları bulunmaktaydı. CIA ile de çok yakın ilişkiler kurmuş olan Grivas, Andreas Papandreu'nun Silahlı Kuvvetler içinde bir "sol cunta" ile ilişkili olduğunu ileri sürdü. İddiaya gö-

re Andreas, ordu içinde bazı sol eğilimli subaylar aracılığı ile bir askeri darbe yoluyla, Krallığı devirerek yerine bir sosyalist diktatörlük kurma amacındaydı. Bugünlerde Yunan kamuoyu iki dava ile yakından ilgilenmekteydi. Bunlardan ilki Başbakan Karamanlis zamanında Yunan Gizli Polisi tarafından öldürülen solcu Milletvekili Lambrakis davası, ikincisi de yine Karamanlis ile ilgili yolsuzluk söylentileriydi.

Yunan kamuoyu Andreas hakkındaki suçlamalarla birdenbire "Aspida davası" olarak adlandırılan bu dava ile ilgilenmeye başladı. Yolsuzluk iddiaları ve siyasal cinayetler unutulmuş bunun yerini Andreas Papandreu ve 28 sol eğilimli subay almıştı. Silahlı Kuvvetler'de de, sağcı cuntalar giderek örgütlenmiş ve Albay Papadopulos aracılığıyla da CIA ile yakın ilişki kurmuşlardı. Kral da bu dava ile yakından ilgilenmek üzere Savunma Bakanı'nı görevlendirmişti. İlişkiler bu denli düğümlenmişken, baba Papandreu bu Savunma Bakanı'nın Bakanlar Kurulu'ndan çekilmesini istedi. Bakan bunu kabul etmedi. bunun üzerine Kral ile Başbakan'ın arası iyice açıldı. Papandreu bir başka nedeni de ileri sürerek Başbakanlıktan ayrıldı.

Bir süre sonra 1967 darbesi patlak verdi...

Evet öykünün burasında duralım ve düşünelim:

Bugün Yunan Silahlı Kuvvetleri'nde gittikçe güçlenen General Davos, bu gelişmeleri izleyen günlerde gerçekleştirilen 1967 Nisan Darbesi'nin önemli adamlarından biridir Karamanlis ise, ordu desteğinde "vitrinli faşizmi" yürüten bir sağcı politikacıdır. İlerdeki günlerde General Davos yeni bir başbakan bularak Türkiye'ye karşı bir saldırı düzenleyebilir. Bu birinci olasılıktır. İkincisi ise, genel seçimler sonunda Andreas Papandreu'nun muhalefet lideri olarak yeniden güçlenmesidir. Buna da General Davos ve benzerlerinin izin vereceği çok şüphelidir. Üçüncü olasılık da, Andreas Papandreu'nun işbaşına gelmesidir. Sanırız ki Türkiye'nin işlerini en çok güçleştirecek olasılık budur Çünkü Sovyetler'le iyi ilişkiler kurabilen, Sosyalist Blok ve tarafsızlarla işbirliği yapan ve Makarios'la birlikte çözüm yolu arayacak bir sosyalist lider, kamuoyunda çok ilgi ve destek görecektir.

(Yeni Ortam, 28 Ağustos 1974)

ECEVİT'İ ELŞTİRİYORUZ...

Bu yazıyı yazmak için daktilonun başına oturduğumda:

Bu yazı hayatımın en ciddi yazısı olacak... diye mırıldandım kendi kendime. Gerçekten de öyle olacak. Bugün Türk kamuoyu önünde Başbakan Ecevit'i açıkça eleştirecek ve kendisine altından kalkamayacağı sorular soracağız. Sanırım ki, üzerinde durduğum konuyu öğrenince sizler de ister istemez bize hak vereceksiniz.

Evet, Ecevit'i neden eleştiriyoruz acaba? Hemen açıklayalım. Başbakan Ecevit, şimdiye kadar Sayın Cevdet Sunay'ın görüşlerinden neden yararlanmamış; bu büyük devlet adamının askeri ve siyasi düşüncelerini neden hiç sormamıştır? Bu, tarih karşısında bağışlanmaz bir suçtur. İşte, biz Ecevit'i bunun için eleştiriyoruz.

Sayın Cevdet Sunay hem bir eski askerdir, hem de görüş, düşünce ve kişiliği ile bütün dünyayı etkilemiş, Orta Doğu ve Balkanlar'da haklı bir ün kazanmıştır. Bu nitelikte kaç devlet adamı yetiştirdik ki, Başbakan Ecevit bu devlet büyüğümüzden akıl almadan, böyle büyük işlere girişebilir?

İngilizler kiminle övünür? "Churchill"le. Fransızlar kiminle övünür? "General De Gaulle" ile. Peki bizim son yıllardaki tek "medar-ı iftiharımız" kim? Elbetteki Sayın Cevdet Sunay. Öyleyse, nasıl olur da Sayın Sunay'ın görüşlerini almadan böyle kararlar verebilir Ecevit?.. Biz kendi hesabımıza düşünüyor, düşünüyor, bir türlü Ecevit'e hak veremiyoruz. Bu sadece Cevdet Sunay'a karşı değil, aynı zamanda tarihimize karşı da yapılmış bir saygısızlıktır. Ecevit gibi, siyasal düşünceleri ne olursa olsun, saygılı davranışları dolasıyla "karınca ezmez" adıyla anılan ve herkesin beğenisini kazanmış bir siyasetçinin, Sayın Sunay'ı çiğneyip geçmesi, akıl alacak iş değil doğrusu.

Yok, bu işin içide bir iş var! Olmasa, Ecevit Sayın Sunay'ın elini öpmeden, onun değerli düşüncelerini sormadan ve "hayır duasını" almadan imkanı yok, böyle bir iş yapamaz. Türkiye'de yedisinden yetmişine kadar herkes Sayın Cevdet Sunay'ın, bu ülkede düşünen "tek" adam olduğunu bilir. Ecevit, Sayın Sunay'ın yanında daha "dünkü çocuk" sayılır Ecevit Başbakan da olsa, Sayın Sunay'dan öğreneceği çok ders vardır Neden Sayın Sunay'dan ders almamıştır Ecevit? Neden?..

Sayın Sunay'ın bu davranışlar karşısında üzüldüğü ve İstanbul'daki "mütevazı" evlerine çekilerek, içi kan ağlaya ağlaya olayları izlediğini içimiz parçalanarak öğrendik geçenlerde. Sayın Sunay'ın İstanbul'da, "Büyükçiftlik" sokakta kışlık, Yeşilyurt "Ürgüplü" sokağında yazlık iki evi vardır Kimbilir şimdi "Yeşilyurt" semtinin yeşilliklerinde nasıl mahzun mahzun dolaşıyordur!..

Ecevit'in buna hakkı yok işte. "Toprak işleyenin, su kullananın... Bunu anladık. İyi. Pekiyı. Ya, işleyen kafaları böyle boş bırakmak neyin nesi oluyor? Bunu açıklayabilir mi Ecevit? Açıklayamaz tabii ki.

Konuyu ne yönden alırsanız alın, bir "bit yeniği" var bu işte. Şöyle bir düşünelim. "Ecevit, çevresindeki bütün insanlardan yararlanan demokratik bir anlayışa sahiptir" Önce bu nedenle Sayın Sunay'ı araması gerekirdi. Bu bir. İkincisi de şu. Sayın Sunay, kolay kolay bir eşine rastlanmayacak bilgi ve kültüre sahiptir. Bu kültür ve bilgi hazinesinin, kendi kendine paslanmasına Ecevit dünyada göz yummaz. Üçüncü neden de şu. Ecevit bilindiği gibi, dünyanın en saygılı adamlarından biridir Sunay'a duyduğu derin saygı dolasıyla da, Ecevit'in Sunay'a başvurması gerekmez miydi?..

Fakat sonuç gün ışığı gibi ortada. Başbakan Ecevit, Sayın Sunay'dan şimdiye kadar yararlanmamış. Hatanın, ihmalin ve şuçun böylesine rastlanmamıştır şimdiye kadar.

Bir de şöyle düşünüyoruz. Sakın, Sayın Sunay, Başbakan Ecevit'e gızli gizli "taktik" vermesin?.. Tabii, bizler o kadarını bilemeyiz. Eh, öyleyse "pes" doğrusu. Doğrusunu sorarsanız, biz kendi kendimize:

Bu işin arkasında yine Sunay var deriz, Allah sizi inandırsın. Bu kadar başarı hiç Sunay'sız olur mu?

Olmaz...

İsmail Cem ile Mehmet Barlas dostumuz, Sayın Sunay'ı bir kez televizyon ekranına çıkarsalar da, bu büyük devlet adamımızın görüşlerini bir kez de kendi seslerinden dinlesek diyoruz biz. Sizler ne dersiniz?

Ecevit, Sunay'dan gizli gizli "taktik" almıyorsa ortada bir "şık" kalıyor:

Sanıyorum ki, Başbakan Ecevit, Sayın Sunay'ı kıskanıyor! Kıskanmasa, gider bu "dünya çapındaki" tek devlet adamımız-

dan fikir alırdı. Yoksa, Sayın Cevdet Sunay'ın açtığı izlerden yürümemeyi nasıl açıklarsınız siz? Bu topraklarda Sunay'ın açtığı izleri kim görmemezlikten gelebilir? Söyleyiniz kim?..

(Yeni Ortam, 29 Ağustos 1974)

HELEN FAŞİZMİ

Amerikan savaş öğretilerinin, yoksul ülkelerdeki "demokratik akımlar" ve "reform" isteklerini "uluslararası komünizm" diye niteleyip bu düşünce ve eylemleri:

Dolaylı saldırı... olarak adlandırdıklarını daha önceki yazılarımızda Amerikan belgelerine dayanarak açıklamıştık.

"Helen faşizminin" görüntüsünü bu ilkenin ışığı altında incelemek gerekmektedir:

1967 yılının 21 Nisan günü Atina sokaklarında dolaşan tanklar, "CIA" ile Yunan Gizli İstihbarat Örgütü "KYP" arasında "irtibat subaylığı" yapan Albay Papadopulos'dan emir almaktaydı. Bir süre sonra Amerikan Senatosu'nda Albay Papadopulos'un CIA bordrosundan maaş aldığı da açıklanmıştır. Geçenlerde Atına'ya dönen Yunan solunun güçlü lideri Andreas Papandreu:

Atina'da CIA ajanları Moskova'da bulunanlardan çok daha fazladır... diyerek ülkesindeki gerçeği açıklamaktaydı. Bilindiği gibi Papandreu, 1967 darbesinden önce "Haber Alma Bakanlığı" da yapmış ve görevde bulunduğu dönemde CIA yetkilileri ile çatışmıştı. 1967 darbesinde cuntanın en güçlü adamlarından biri olarak yer alan "General Patagos" da:

Biz ihtilali, solcu Andreas Papandreu'nun Başbakan olmasını önlemek için yapmıştık... diyerek darbenin amacını ortaya koymaktadır. 1967 darbesi, NATO ülkelerinde ortaya çıkabilecek "komünist ayaklanmayı" bastırma amacıyla hazırlanmış olan "Prometheus Planı" uyarınca hazırlanmış ve uygulanmıştır. Atina'da "Esso-Papas" adlı bir şirketten yönetilen CIA eylemleri de "Barnum" adlı bir Amerikalı tarafından planlanmaktaydı. "Papas şirketi" sahibi de, Amerika'nın Rum asıllı başkan yardımcısı "Agnew"un çok yakın arkadaşlarından biriydi.

1964 yılında yapılan son genel seçimlerde, solcu Papandreu'nun "ortanın solundaki" Merkez Birliği Partisi, yüzde elli üç oranında oy kazanarak parlamentoya 171 milletvekili sokuyor, sosyalist EDA Partisi ise, yüzde on iki oyla 22 sandalye kazanıyordu. Sağcıların partisi "Radikal Milliyetçiler" ise, "İlerici Parti" adıyla bilinen bir başka sağcı partiyle birlikte, yüzde otuz beş oy oranı ile 107 sandalye alabiliyordu. Bu görüntüdeki bir yönetimin, krallığa karşı siyasal tutumu ve takındığı genel tavır, "reform istekleri" ve "demokratik akımları" ön plana çıkarmıştı. Bu, Amerikan Savaş Öğretileri için, tam anlamıyla Amerika'ya karşı "dolaylı saldırı" olarak kabul edilmekteydi.

Aynı günlerde. ünlü Amerikan yayın organlarından "New York Times"ın yazarı "Sulzberger" Andreas Papandreu'nun ülkeyi "komünizm kayasına" bindirmek üzere olduğunu yazarak, Yunanistan'ın bu gidişle "Vietnam"a benzeyeceğini ileri sürüyordu. New York Times yazarı:

Bu tehlikelere karşı Anayasa geçici olarak yürürlükten kaldırılmalı... yolunda siyasal öğütlerde de bulunmaktaydı. Geçen hafta içinde Başbakan Sayın Ecevit'le görüşerek, Karamanlis ile Malta açıklarında iki başbakanın görüşmesini öneren Amerikalı gazeteci de bu ünlü "Sulzberger"den başkası değildir Bu gazetecinin, gerek CIA gerekse Beyaz Saray yöneticileri ile çok "içli-dışlı" olduğunu da eklersek Sulzberger'in yazılarında CIA ve Beyaz Saray görüşlerinin yer aldığını söylemek için, insanın "hayal aleminin" hiç de geniş olması gerekmediği anlaşılır.

Amerikan emperyalizminin üç büyük kaynağı vardır. Bunlar, "Wall Street" yani işadamları, CIA yani uluslararası haberalma örgütü ve "Pentagon" yani Silahlı Kuvvetler yöneticileridir. Amerikan Savaş Öğretileri Pentagon generallerince saptanır. Bu öğretilerin "soğuk savaş" ile ilgili siyasal çalışmaları CIA tarafından yürütülür. Amerika'nın dış politikası, siyasal partiler ve basınla örgütsel ilişkiler kurmuş olan "Wall Street"in işadamlarınca saptanır.

İşte, Amerikan emperyalizminin bu üçlüsü, yani "Wall Street", "CIA" ve "Pentagon" NATO'nun Güneydoğu Kanadı için, gerek Yunanistan'da, gerekse Türkiye'de sağcı askeri rejimlerin kurulmasını, savaş öğretilerine uygun bulmaktaydılar Her iki ülkedeki bu denge, bir süre için kuruldu. Atina ve An-

kara birbırlerine yakın rejimlere sahip oldular. Bu dönem içinde, hiçbir Türk-Yunan uyuşmazlığına rastlanmaması çok ilginçtir Sanırız bu bir "mutlu rastlantı" olarak yorumlanamaz. Ecevit'in 14 Ekim'de seçimleri kazanarak iktidara gelişi, Amerikan Savaş Öğretileri'nin de yeni "taktik ve stratejiler" saptamasına yol açmıştır herhalde. Ecevit iktidara gelir gelmez, hemen Kıta Sahanlığı, haşhaş sorunu ve Kıbrıs olaylarının patlak vermesi, Ecevit yönetiminin yıpratılıp düşürülmesini ve Atina'da sarsılan cuntayı güçlendirmeyi amaçlamaktaydı. Ancak evdeki hesap çarşıya uymadı bu kez.

Sonuç şu...

Helen faşizmi, Amerikan savaş öğretilerinin iflasına da yol açmıştır. Artık "reform istekleri" ve "demokratik akımlar"

Amerikan çıkarları için dolaylı saldırıdır... denilerek faşist askeri rejimlerin kurulup sürdürülmesi, etkinliğini ve geçerliliğini yitirmiştir. Kıbrıs sorununun ve Helen Faşizmi'nin kanıtladığı en önemli gerçeklerden biri de budur.

"Helen Faşizmi" Amerikan emperyalizminin "ihraç" mallarından biriydi. Bu malın kısa bir süre sonra "işportaya" düştüğü artık gözler önündedir. Bu örneğin bütün yoksul ülkelerdeki faşizm özlemcilerinin "kulaklarına küpe" olmasını dileriz...

(Yeni Ortam, 30 Ağustos 1974)

ADEM İÇİN...

Gözleri bağlı, elleri kelepçeliyken vurulmuş Adem. Üstelik karnında yedi kurşunla günlerce Rumların elinde can çekişerek geçirmiş günlerini. Yarası uyuşturulmadan ameliyat edilmiş üstelik. Kim bilir, nasıl dayanılmaz acılarla kıvranmıştır? Radyolardan iki arkadaşı ile birlikte kaybolduğunu öğrendiğimde:

- İnşallah öldürmemişlerdir... dedim kendi kendime. Sonra Rumların elinde esir olduğunu öğrendiğimde:

Neyse ölmemiş ya... diye teselli olmuştum. Birkaç gün sonra yaralı olduğunu, yarasının da gün geçtikçe ağırlaştığını duyunca içim acıyla burkuldu.

Ademi öğrenciliğinden beri tanırım. Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde okurken "Toplumcular Kulübü" adıyla bir dernek

kurmuştu. Konferanslar, açık oturumlar düzenlemek isterdi. Kendi olanakları ile bu tür toplantılar da düzenlemişti Adem. Bir süre sonra Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden ayrıldı. TRT'de programcı olarak çalışmaya başladı. Kendisi köylü kökenliydi. Köye dönük programlar yapardı. Doğduğu ve büyüdüğü köyü duygu ve bilinciyle yaşatmak istedi televizyon ekranında. Bu duyguları, bu çabaları, bazı "yetkilileri" tedirgin etti hemen. "Ticari İlimler Akademis"ni bitirip, gittiği askerlik görevinden dönüşünde:

TRT'ye giremezsin... dediler yetkililer.

Neden?... diye sormadı onlara Adem. Biliyordu "nedenini" Devrimciydi, solcuydu, sosyalistti. Devrin TRT yöneticileri, televizyon ekranından birer birer ayıklamaya karar vermişlerdi devrimcileri. Adem, dava açtı Danıştay'a. Cevaplar geldi gitti bir süre. Bir gün "ANKA Ajansı"na uğradığımda bu cevapları gösterdi bana:

- Abi bu adamlar bizi TRT'ye almayacaklar galiba...

- Galiba...

Son genel seçimlerde, yaşını büyütüp Sivas'tan adaylığını koymak istedi. Günlerce gidip geldi Sivas'a. Ön seçimlerde çalışıp durdu. Geçen yıl bu günlerdeydi:

- Nasıl gidiyor işler Adem?.

- Para işi abi be... Biz minibüsle gidip gelmeye para bulamıyoruz onlar Mercedes'le geliyorlar

Ön seçimleri de kazanamadı Adem. Hep gülerdi. bir köylü saflığı vardı gözlerinde. Seçimlerden de gülerek söz ederdi.

- Sandıktan çıkamadık...

Meclis'te basın locasında hızlı hızlı not tutar ya da yanındakilerle gülerek konuşmalar yapardı. Af Yasası sağ muhalefetin ve bazı MSP'lilerin oylarıyla reddolununca, nasıl üzülmüştü. Birlikte olayların yorumunu yapmıştık. Yüreği cezaevindekilerle birlikte atardı. Cezaevinden çıktığımda karşılaşmıştık. Tek tek içerdekileri sormuştu. Bazen içini çeker, bazen de acı acı gülümserdi, bu olaylardan söz edilince.

Son günlerde Ankara'da "Mülkiyeliler Birliği"nde birkaç arkadaşla birlikte yemek yemiştik beraber Politikacıların taklidini yapıyordu. Milletvekillerinin birbirlerine:

- Sayın... diye söz etmelerine takılır, tıpkı onlar gibi.

- Sayın Mumcu... diye söze başlardı. Ben de:

- Sayın Yavuz... diye karşılık verirdim Adem'e.

Gülerdik...

ANKA Ajansı'na telefon edip, Altan Öymen'i aradığımda, telefona ara sıra Adem çıkar:

- Üstat yok mu?...

Üstat yeni döndüler. Vereyim mi Sayın Öymen'i... der, yine ne yapar yapar bir "sayın" sözcüğü yerleştirirdi konuşmasına. Ölüm haberini alınca, gözlerim yaşararak bu "sayınlı" konuşmalarımız geldi aklıma. Bir türlü inanamadım öldüğüne. Gazetelerdeki fotoğraflarına bakarken de inanamadım. Öleceğini biliyordum belki. Ama kendi kendime yine de:

Ölmez... diyordum. Öldü Adem! Büyük acılarla pençeleşerek can verdi.

Kısacık ömrü yoksullukla geçti. Devrimci onuru ile sessizce yaşayıp öldü Adem. Karnına boşaltılan yedi kurşunla hayatının en güzel çağında bırakıp gitti bu dünyayı.

Namuslu, yiğit, onurlu bir devrimciydi Adem.

Anısı hepimize örnek olsun...

(Yeni Ortam, 31 Ağustos 1974)

AŞIRI...

Siyasal partilerimiz sık sık:

- Aşırı sağa ve aşırı sola karşıyız... diye bildiriler yayınlarlar "Aşırılık" bir çeşit "günah keçisi"dir. Herkes bir "aşırı" seçerek durmadan bu "aşırıyı" suçlar:

- Aşırı solcular eyleme geçtiler

Aşırı sağcılar örgütleniyor... gibi sözlere rastlanır. Ancak kimin "aşırı" olup kimin olmadığı, şimdiye dek anlaşılır ölçülerle hiç konmamıştır ortaya. İnançlarından ödün vermeyen insanlar için çevremizde:

Söyledikleri doğru ama o biraz aşırıdır... denilir. "Aşırı" toplumdan topluma, çağdan çağa, insandan insana, zamandan zamana değişen bir kavramdır. Herkes bulunduğu noktayı "merkez" yaparak, bunun sağını ve solunu "yasak bölge" ilan eder Düşünceler için bir geometrik ölçü bulunmadığından, aşırılığın nerede başlayıp nerede bittiği de, hiçbir kesin tanımla belirlenmez.

- Biz de sosyalistiz ama kardeşim, aşırısı değil...

Sosyalistin aşırısı ne menem şeydir acaba, diye merak eder dururum ben hep. Yani kim hangi sınıra kadar, "aşırı olmayan sosyalist" oluyor, kim hangi noktadan sonra "aşırı sosyalizm"in yasak bölgesine giriyor? Bunlar ne ekonomide ne de hukukta, inanılır dayanaklarla saptanamamıştır.

Bu belirsizlik, "faşizm" için de geçerlidir. "Aşırı sağcı" olarak eli tesbihli çember sakallılar gösterilmiştir şimdiye kadar. "Irk" temeline dayanarak diktatörlük isteyenlerin de:

- Milliyetçi ve ülkücü gençler denilerek sırtları sıvanmıştır devletin büyük sayılan demirbaşları tarafından. Bu kaypaklık ve belirsizlik siyasal yaşantımızı tekeli altına almıştır bir süre.

Oysa düşünceler, "tehlikeli ve tehlikesiz" diye ayrılamayacağı gibi, "aşırı sağ ve sol" diye de nitelenmez. Çünkü bu aşırılığı saptayacak ölçü bulunmamıştır. Düşünceler için tek ölçü; bu düşüncelerin "doğruluğu" ya da "yanlışlığı"dır. Bu "doğruluk" ve "yanlışlık", ancak özgür ortamlarda halk tarafından ayırdedilir. Kafa yapımızla bağdaştıramadığımız düşünceleri, "aşırıdır" diye "yasak bölgelere" itmek, demokrasiye inanmış olanlar için hiç de dürüst bir davranış sayılmaz. İşin temeline inerseniz, ikide birde:

- Aşırı sağa ve aşırı sola karşıyız... diye söylevler verenlerin de, bir başka "aşırılık" türü yarattıklarını anlarsınız. Bunlarınki de "aşırı ortacılık"dır

Sağı ve solu belirleyecek gerçek ölçü, "emek" ve "sermaye"dir Komünizm, emekçi sınıfların diktatörlüğü ise, faşizm de burjuva sınıfının diktatörlüğü demektir

- Aşırı sağa ve aşırı sola karşıyım... diyenlere hemen soralım:

- Burjuva sınıfının diktatörlüğüne de karşı mısın?!...

Toplum yaşantısından soyutlanmış bir takım sözcükler aracılığı ile demokrasilerde "cadı kazanı" kaynatmak isteyenlerin "demirbaş" siyasal kavramlarını tek tek bilimin ışığında inceleyerek, bu demagojilerin "kadavralarını" "aşırı ortacıların" yüzlerine fırlatmalıyız.

(Yeni Ortam, 1 Eylül 1974)

DEVLET BUDUR

1960 öncesinde Kıbrıs sorunu ortaya atıldığında, Menderes Hükümeti "taksim" tezi ile ortaya çıkmıştı. Sokaklarda, meydanlarda "Kıbrıs mitingleri" düzenlenerek:

- Kıbrıs Türk'tür, Türk kalacaktır diye gösterilerle kamuoyu oluşturulmaya çalışılırdı. Devlet Radyosu, hemen hemen her il ve ilçede yapılan "taksim" mitinglerine geniş yer verir, yer gök

- Kıbrıs Türk'tür, Türk kalacaktır... bağırışlarıyla inlerdi. Bütün bu bağırış çağırışlardan sonra, Londra ve Zürih Antlaşmaları imzalandı ve yine mitinglerde:

- Kızıl Papaz Makarios... diye lanetlenen bir siyasal ve dinsel liderin başkanlığındaki bir Cumhuriyet'e "evet" denildi. "Taksim" mitingleri ve:

Ya taksim ya ölüm... sesleri de hemencecik unutuldu. Gazetelerde Karamanlis ve Menderes'in "beşuş çehreli" fotoğraflarına rastladık o günlerde. Ne "taksim" yapılmıştı ne de bu uğurda ölünmüştü. Bütün kapitalist dünya "NATO'nun güneydoğu kanadı"nın iki üyesi arasındaki bu anlaşmadan fazlasıyla memnun kalmış, İngiltere ise Ada'da istediği askeri üssü elde etmişti. Alan razı, veren razıydı. Makarios da, bir devlet başkanı olarak Cumhurbaşkanlığı koltuğuna oturmuştu. İlk perde böyle kapandı.

Menderes, Kıbrıs konusunda kamuoyunu pek kabaca ve acemice hazırlamıştı. Sonradan Yassıada duruşmalarında ortaya çıkarıldığı gibi, bir milli emniyet ajanına Atatürk'ün Selanik'teki evine bomba attırmış, bundan doğan tepkiyle İstanbul'da 6-7 Eylül olayları patlak vermişti. "İstiklal Caddesi" üzerindeki Rum asıllı yurttaşların mağazaları yağma edilmiş ve dünya kamuoyu önünde saygınlığımız bir gün içinde sıfıra inmişti. O günlerde hükümet bu suçunu örtbas edebilmek için, olaylarla uzaktan yakından ilgileri olmayan ve bu tür olaylara karşı olan bazı "solcuları" tutuklayarak, suçu bunların üzerine de atmayı denemişti. Bütün bunlar Kıbrıs davasına hiç bir olumlu katkı yapmadı. Üstelik, kamuoyu aşırı duygusallıkla şartlandırılarak, davanın özü saptırıldı ve eninde sonunda, Makarios'un başkanlığındaki bir Cumhuriyet'e açıkça "eyvallah" denildi. Bu da yetmedi. Menderes:

- Kıbrıs fatihi... olarak selamlandı. "Ya taksim ya ölüm" mitingleri, "Kıbrıs Türk'tür Türk kalacaktır" bağırışları hep unutuldu.. Bu kez "Bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti" şerefine kadehler kaldırıldı.

Birinci perdenin perde arkası da buydu.

Kıbrıs sorununun gerçek anlamı, 1963 olaylarında kesin çizgileriyle ortaya çıkarıldı. Sorun, ilk kez emperyalist ilişkiler açısından ortaya konuldu. Aynı günlerde, yine mitinglerle kamuoyu hazırlanmaya çalışıldı. Bu kez mitinglerde "Amerikan emperyalizmi... Amerikan üsleri..."nden söz eden söylevlere de rastlandı. İsmet Paşa'nın Johnson'un mektubuna karşı:

Yeni bir dünya kurulur, Türkiye de yerini bulur yollu çıkışı bütün yurtseverlerin bilincinde yankılar buldu.

Acaba Kurtuluş Savaşı'nın İsmet Paşası kendine geliyor mu... gibi güvensiz umutlar kıpırdandı içimizde. Birkaç ay sonra, General Porterler'in dönüp dolaştığı Ankara siyasal çevreleri İsmet Paşa'nın düşürülmesine karar vermişti artık... 1963-64 yıllarından sonra da, Amerika iç politikada etkinliğini gün geçtikçe artırmıştır Olayın ikinci perdesi de böyle sürdürüldü.

Şimdi durum bambaşka. Başbakanlık koltuğunda "komünistlik" ve "anarşistlik" suçlamalarıyla yıpratılmak istenen bir solcu politikacı oturmaktadır Ecevit, ne duygusal destekler bulmak için sokaklarda, meydanlarda mitinglerden "medet" ummakta, ne de yapay olaylarla geçici destekler aramaktadır Uzun yıllardan sonra ilk kez bir Başbakan devlete sahip çıkmaktadır açıkça. İlk kez halk duygusal coşkunluklarla aldatılmamaktadır bugün. Gerçek neyse, Başbakan bunları halka açıklamaktadır içtenlikle. İşte devlet budur İşte gerçekçilik budur ve işte milliyetçilik de budur...

İnsan Ecevit'i görünce, Başbakanlık koltuğunun yıllarca "boş" olduğuna inanıyor.

(Yeni Ortam, 2 Eylül 1974)

SAHİLLER KİMİN?

Avukatlık yaptığım günlerde Ege sahillerinde bir "arazi davası" almıştım. Ege'nin şirin bir ilçesinde becerikli bir kayma-

kam "sahil sitesi" kurma amacıyla köylülerin arazisini ucuza satın alır. Fakat bu arazi sahiplerinden biri diretir:

- Satmıyorum...

Bu yurttaşımızın zeytinliği, kurulması düşünülen sitenin tam ortasına düşmektedir Önce bu zeytinlik sahibini "ikna" etmeyi denerler:

- Bak kardeşim. Buraya böyle site kurulursa, ilçemiz gelişir bundan sen de yararlanırsın...

Bu yurttaşımız "Nuh" diyor, fakat bir türlü "Peygamber" demiyor. Bu kez zeytinliğe giden yollar kesiliyor ve yurttaşımıza:

- Arazine geçemezsin... deniliyor. Yurttaşımız da ne yapsın Ankara'lara kadar gelip bir avukat arıyor. Bir gün bana geldi ve başından geçenleri bir bir anlattı. Ben de bu şirin ilçeye giderek gerekli davaları açtım. Davalı şirket avukatı Adalet Partisi'nin o ilçenin ilçe başkanıydı. İçimden "Maşallah... diyerek verdim dilekçeyi. Amacım "mürür hakkı" denilen "geçit hakkı" alarak zeytinliğe giriş çıkışı sağlamaktı. Görünüşte çok basit ve kolay bir davaydı.

Kolay dava deyip geçmeyin...

Davayı Asliye Hukuk Yargıçlığı'nda açmak gerekiyordu. Dilekçeyi görevli yargıca uzattım:

Ben bu şirketin ortağıyım. Davaya bakamam... dedi bu yargıç ve dilekçeyi Sulh Hukuk Yargıcı'na "havale" etti.

Bu arada şirketin ortak listesini karıştırdım. Ooooo... kimler yok ki. Büyük zenginlerimizden tanınmış politikacılara, generallerden ünlü yazarlara kadar, "asker-sivil" ne kadar yurttaş varsa şirkete ortak olmuş. Bazı tanınmış üniversite profesörleri, bazı yargıçlar ve savcılar da listede yer almaktaydı.

Uzatmayalım... Davamızda haklıydık ama, bu arazi sahibi yurttaşımız yapılan baskılara dayanamadı ve birgün:

Ben davadan vazgeçiyorum. Bu işle uğraşamayacağım... dedi. Hak verdim "müvekkile" Adam çevresine şöyle bir bakıyor Yargıcı ortak, savcısı ortak, generali ortak, doktoru ortak, yazarı ortak, çizeri ortak... Nasıl dayansın bunlara?

Şimdi çok güzel pırıl pırıl bir sahil sitesi çıkmış ortaya. Bir süre sonra bütün Ege sahilleri böyle sitelerle dolup taşacak. Bu gelişmenin bir yanı doğal. Bu gelişmenin ekonomik ve toplumsal sonuçları var. Bunlar belli.

Fakat... Evet, her işin olduğu gibi bu işin de bir "fakat"ı var. Sahillerimiz böylesine paylaşılırken, bu sahillerin yerli halkı nasıl denize girecek diye kimse düşünmüyor. Bu ilçelerde ve illerde oturan işçi ve köylü yurttaşlarımıza kilitlenmiştir denizler. Yurttaşlarımız, sıcak yaz günlerinde denize girilecek paylaşılmamış bir sahil bulamazlar bir türlü.

Dilerseniz bir de İstanbul'dan örnek verelim: Cevizli önündeki ünlü "Dragos Tepe"de, CHP'nin tek partili günlerinden kalan "zadeganlar" denize girerken Cevizli köylüleri suya ayaklarının ucunu bile sokamazlar. Bu sahili de "büyük" politikacılar paylaşmıştır kendi aralarında.

- Halk denize o kadar hücum etti ki, vatandaşlar denize giremedi... gibi sözler inanınız ki, her konuda olduğu gibi denizden yararlanma konusunda da sınıfsal görünümü yansıtmaktadır açıkça.

Sahilleri millileştirecek yasa taslağı hangi tozlu rafta örümceklenmektedir acaba?

(Yeni Ortam, 4 Eylül 1974)

BALIK...

Anayasalarda yurttaşların haklarından söz eden, güzel maddeler vardır. Örneğin herkes "seyahat hürriyetine" sahiptir. Cebinde para yoksa bu "hürriyet"in hiç yararı yoktur adama. Yine Anayasada:

Herkes miras ve mülkiyet hakkına sahiptir... denir Bu "herkes" kimdir? Acaba yasalar, herkesin miras ve mülkiyet hakkına sahip olmasını mı ister, yoksa miras ve mülkiyet haklarına sahip olanların bu ayrıcalıklarını korumayı mı amaçlar? Çok karışık hukuksal sorunlardır bunlar. Hem de çok tehlikelidir bu konular Hiç kurcalamaya gelmez. Alınız "dinlenme hakkı"nı... Yazın, çoluk çocuk bir deniz kenarında dinleneceksiniz: Düşününüz bakalım, gücünüz yeter mi buna?.

Ben de tatildeyim şimdi. Ayvalık'ta dinlenmeye çalışıyorum. Buraya gelirken Çanakkale'de bir restoranda balık yiyorduk bir arkadaşımla. Deniz ürünleriyle fazlaca haşır neşir olmadığımızdan, balığın "hüviyet tesbiti"ni yapamadık.

"Mercan" mı, "lüfer" mi, neyse, bir "müteveffa" balık getirildi önümüze. Çatal bıçak marifetiyle yapılan bir "operasyon" sonunda balıkları yemeyi başardık. Belki balığın ruhu:

Bu balık başka balık.. diyerek bizimle alay etmekteydi ama biz de "hüviyeti meçhul" balığı bitirip, kılçığını bir başka tabağa bıraktıktan sonra anladık balığın ağırlığını:

Hesap... dedik garsona. Geldi hesap. "Külliyetli" bir miktarda "tediye" yapmamız gerekiyordu. Enflasyon nedeniyle artık yenileşen ve banknot matbaasından yeni çıktığı anlaşılan birkaç gıcır gıcır yüzlük bıraktıktan sonra:

Yahu bu balık değil, Denizkızı Eftalya'ymış galiba.. diye de söylendik, kendi kendimize. Balık deyip geçmeyin...

Diyeceğim şu. Bu tür yaşamı hergün sürdürenler var. Boğazın serin sularına bakan restoranlarda mor binlikler ödenir kasalara. Ve birtakım adamlar hergün gelirler buralara. Mezeler, içkiler, türlü balıklar... Kapıda bekleyen son model arabalar... Kahkahalar... espiriler... dedikodular Kim bunlar? İthalatçılar, ihracatçılar, yabancı şirket komisyoncuları, sosyete avukatları, doktorlar... ve bunlar gibi, "bir sosyal sınıfın öteki sosyal sınıfa" "tahakküm" kurmasını akıllarının ucundan bile geçirmemiş sosyete kadınları, kolej mezunu çıtı pıtı kızlar ve bunların yaşlarını hiç göstermeyen anneleri... Paris'te, Londra'da, Cenevre'de okuyan zeki yeğenler, kuzenler yaşar buralarda. Anayasal hakları kullananlar da bunlardır işte.

Bu ithalatçıları, avukatları, doktorları anlarım. Bunların "muslukları" nasıl akıyor, bu belli. Kapitalizm budur. Kapitalist ilişkiler sürüp gittikçe de birtakım "masum" yurttaşlarımız böyle zengin olup, mor binliklerle günlerini gün ederler.

Ya, anasından babasından beş kuruş miras kalmamasına rağmen, üç apartmanı, iki yazlığı olan ve de oğullarıyla kızlarına birer "reno" alan devlet memurlarına ne demeli?.. Peki bunlar nasıl kazanıyor bunca parayı? Nasıl kazandıkları bellidir aslında. Büyük iş çevreleri ile devletin karar organları arasında köprüdür bunlar Bu tür "bürokratlar" hem devletten maaş alır, hem de özel teşebbüs tarafından ödüllendirirler. Hangi taşı kaldırırsanız, bu beylerin çıplak kafaları ile semiz vücutlarını görürsünüz. Hangi iktidar gelirse gelsin bunlar hep ayaktadır. Çünkü kapitalizmin ürünleridir bunlar. Soygun düzeninin demirbaşlarıdır bu "zat-ı şerif"ler.

Devrimcilik; egemen sınıfların ayrıcalıklı düzenini değiştirmeyi amaçlayan öğreti ve yöntemdir. Çevremizdeki her olayı, bir bütünün parçaları olarak görmek zorundayız. Şimdiye dek:

Büyük balık küçük balığı yer... demişler hep. Sular durduldukça küçük balıklar, büyük balıklara karşı birleşmeyi başarıyorlar artık. Böylece "bulanık sularda" balık avlamak da güçleşiyor hem. Güçsüzlerin güçleneceği, ezilenlerin de güçlenebildiği anlaşılıyor gün geçtikçe.

Korkuları da bu ya zaten?..

(Yeni Ortam, 5 Eylül 1974)

TESCİLLİ...

Bazılarımız adı solcuya çıkmış birisinden söz ederken:

Tescilli komünist... gibi tanımlar kullanır Bu bir çeşit küfür gibidir. "Tescilli" olmak, bir kişinin komünistliğinin "resmi" kayıt altına alınması demektir.

Tescilli... dendiğinde aklımıza:

- Nereye tescilli?.. diye bir soru gelmeli hemen. Evet acaba nereye "tescil" edilir bir yurttaşımızın komünistliği?

Taşınmaz mallar, tapu siciline, yeni doğan çocuklar nüfus siciline kaydedildiğine göre, yurttaşların komünistliğinin sicilini tutacak bir resmi makam var mıdır dersiniz?

Ben yanıtını vereyim isterseniz... Böyle bir makam yoktur. Yoktur amma, yine de bazı devlet kuruluşları bu tür siciller tutarlar. İşte, bir yurttaşımız hakkında, "tescilli" dendiğinde, bu yurttaşımızın Emniyet Genel Müdürlüğü'nde ya da Milli İstihbarat Örgütü'nün bir bölümünde "komünist" olduğunu belirten kayıtlar vardır, denmek istenmektedir. Fakat, bu "siciller" de gizli olduğundan, kimin "tescilli" olup, kimlerin olmadığı da bilinmez. Ama bir olay dolayısıyla ortaya çıkar bu siciller.

Nasıl mı? Diyelim ki, yurtdışına çıkacaksınız. Pasaport almaya gittiğinizde, ilk iş, sizin fişlenip fişlenmediğinizin araştırılmasıdır. Eğer "fiş"te:

Sol eğilimlidir, tehlikelidir... diye yazılmışsa, yandığınız gündür. Pasaport Yasası'nın ilgili maddesine göre yurtdışına

çıkmanızda "sakınca" bulundu demektir. Artık yurtdışına çıkmanız olanaksızdır.

Sıkıyönetim mahkemelerinde de bu çeşit belgelere çok rastlanmıştır. Savcılık ya da mahkeme, yargılanan sanık hakkında MİT'ten bir rapor ister. Rapor gelir:

- Her ne kadar suç işlememişse de, vicdanen suçludur...

Evet, ne demektir bu?.. Yani bu, "bizce pek de 'makbul' adam değildir, suçunu bulursanız mahkum edin..." mi demektir? Ünlü bir profesörün dava dosyasından böyle bir rapor çıkmıştı. Çıkmıştı da, "Haydi hayırlısı... demiştik biz de kendi kendimize. Bunun gibi başka raporlar da okuduk.

Anayasa'ya bakarsanız, mahkemeler bağımsızdır. Mahkemelere, hiçbir makam ve merci, emir ve talimat gönderemez, "tavsiye" ve "telkin"de bulunamaz.

Ya bulunursa?.. Evet, ya bulunursa?...

Hiç aklınızı yormayın yine. Bir idari organ, mahkemelere "tavsiye" ve "telkin" ya da "emir" ve "talimat" türünden bir yazı gönderirse açıkça bu da suçtur. Bu suç hiç işlenmiş midir? İşlenmiştir. Kovuşturma yapılmış mıdır? Yapılmamıştır.

Neden?... diye soracaksınız. Nedeni şu: O günlerde 12 Mart Hukuku yürürlükteydi. Ve de hiçbir görevli bu konuları araştıramazdı. Uzun lafın kısası bu. Anayasaymış, hukukmuş, insan haklarıymış, bunları hiç araştırmayın. İşin özeti bu. 12 Mart'ın ünlü başbakanları döneminde, devlet memurluğuna alınmak için bir MİT soruşturması gerekmekteydi. Pırıl pırıl bir öğrenci, fakülteyi parlak dereceyle bitirip işe girecek:

Öğrenciliğinde aşırı solcu eylemlere katılmıştır. Fikir Kulübü üyesidir... diye bir rapor gelir. Bitti!.. Kapanır bu gencin yüzüne devlet kapıları. O da artık "tescilli"dir. Hiçbir yerde iş bulamaz.

Şimdi iş çatallaştı biraz. Hakkında, belirli makamlarca dosya tutulan bir solcu politikacı başbakan oldu artık. Ne olacak şimdi?..

Eğer, yine de "fişleme" yöntemleri kullanılacaksa, kağıt üretimini artırmak gerekmektedir. Çünkü, ülkedeki solcu sayısınca fiş tutabilmek için, bu yurttaşlar sayısınca, kağıt, dosya, karton gerekmektedir.

Nereden bulunacak bu kadar malzeme?.

İyisi mi, bu "tescil" işinden vazgeçelim. Çok pahalıya mal olacak yoksa...

(Yeni Ortam, 6 Eylül 1974)

BİR ÖLÜNÜN DAVASI

TRT Ankara Televizyonu Program Müdürlüğü'nde prodüktör olarak çalışan Adem Yavuz, askerlik görevini Adana'nın Kadirli ilçesinde yedeksubay olarak tamamladıktan sonra yeniden eski görevine dönmek istemiş, ancak bu isteği TRT yetkililerince reddolunmuştur. Adem Yavuz'a, TRT Kurumu'nca verilen ilk cevap:

Hizmetine ihtiyaç bulunmadığı... biçimindeydi. Oysa Adem Yavuz, siyasal düşüncelerinden dolayı göreve alınmamaktaydı. Adem, Danıştay'a dava açtı. Dilekçeler gelip gitti. Bu arada, dava dosyasına "gizli" kayıtlı bazı belgeler de kondu. TRT Hukuk Müşavirliği bu gizli belgelere dayanarak, Adem Yavuz'un dilekçelerine karşılık verdi. TRT Kurumu vekili Avukat "Apdullah Seksenoğlu"nun 8.1 1974 tarihinde verdiği cevabın şu bölümünü birlikte okuyalım:

Davacı hakkında Milli Savunma Bakanlığı'nın 18.7 1972 gün ve Plan Program Koordinasyon 3953. 18-707-72 Özel Plan Şube sayılı yazısı ile kendisinin Kadirli Askerlik Şubesi'nde Yedek Asteğmen olarak görevli bulunduğu ve eski DEV-GENÇ üyesi ve Fikir Kulüpleri kurucularından olduğu, adı geçenin terhisinden sonra Kurum'da bir göreve talip olacağı bildirilerek kendisi hakkında resmi ihbar yapılmış, ayrıca güvenlik soruşturması sonucu durumunun "sakıncalı" olduğu tespit edilmiştir.

Kurumumuz TRT Koruyucu Güvenlik Özel Talimatı'nın 121'inci maddesi hükmüne göre, güvenlik soruşturması sonucu "sakıncalı" olduğu tebeyyün eden personelin gizlilik dereceli yerlerde bir görev verilip çalıştırılamayacağından, yeniden işe alınma durumunda ise hizmete alınıp alınmayacağı, hizmette iken, "sakıncalı" durumu hakkında resmi bir ihbar yapıldığı takdirde görevden uzaklaştırılacağı açıktır.

Davacı hakkında, Milli Savunma Bakanlığı'nca "sakıncalı" durumu resmen ihbar edilmiş ve "Sakıncalı durumu güvenlik soruşturması sonunda tebeyyün etmiştir

Evet, böyle...

Anlaşıldığı gibi, Adem Yavuz, ülkenin güvenliği bakımından "sakıncalı" görülerek kamu görevine alınmamıştır. Dilekçeden anlaşılıyor ki, Adem askerliğini yaparken yeniden TRT'ye döneceğini söylemiş, çevresindekiler de hemen bunu "resmi" yerlere bildirmişlerdir Resmi makamlar da:

- Askerliği bitince sakın işe almayın... diye gizli emir vermişlerdir, TRT yetkililerine.

Aynı dosyadaki bir başka belgeye daha göz atalım...

Televizyon Dairesi Başkan Yardımcısı "Erhan İmset" 13.1 1973 gün ve 145 sayılı yazısında TRT Genel Müdürü Musa Öğün'e:

Başkanlığımız elemanlarından iken askerlik görevini yapmak üzere ayrılan ve terhisini müteakip Kurumumuz'dan yeniden görev talebinde bulunan Adem Yavuz'a bir örneği ilişikte sunulan, Savunma Sekreterliği'nin 24.7.1972 gün ve 019-5-10611 sayılı yazıları gereğince görev verilmemiş ve keyfiyet 3.2.1973 tarih ve 294 sayılı yazı ile kendilerine bildirilmiştir diyerek Adem Yavuz'a gerçek nedenin açıklanıp açıklanmayacağını soruyor

TRT Personel Dairesi Başkanı Emekli Albay "Selahattin Tol" ise, Televizyon Dairesi Başkanlığına yazdığı 22 Ocak 1973 tarihli yazıda, Adem Yavuz'un "DEV-GENÇ" üyesi ve "Fikir Kulüpleri Federasyonu" kurucusu olduğunu belirterek:

- Ayrıca bu sebepten, adı geçenin tayini için teklifte bulunulmaması hususu Başkanlığınıza "şifahen" de bildirildiği halde ilgili yazınızla teklifte bulunulduğu anlaşılmıştır Badema Başkanlığınıza yapılacak bu çeşit tekliflerin Personel Müdürlüğünüzce etraflıca incelenip ilgililere gerekli cevapların Başkanlığınızca verilmesini arz ederim... demektedir Yani:

Bana ne soruyorsun. Madem solcudur. At kapı dışarı... diyor müdür bey açıkça!

Adem, görevinin başındayken karnına yedi kurşun sıkılarak şehit edildi. Günlerce faşist Rumların elinde, büyük acılarla pençeleşerek kaderi ile savaştı.

Ya sizler?!..

Adem Yavuz için "sakıncalıdır" diye rapor yazan, ihbarlar yapan, işe almayanlar, ya sizler...

Sizler misiniz "sakıncalı" olmayan? Sizler misiniz bu ülkenin sahipleri?!.. Sizler misiniz bu yurdu ve ulusu için yiğitçe savaşan, acılarına katlanan?!..

Adem'in yoksullukla geçen yaşamında, ona acı çektiren sizlerdiniz, sizler, sizler!.. Yaptıklarınızla övünün haydi!..

(Yeni Ortam, 7 Eylül 1974)

KAYNAĞA DÖNÜŞ...

Olayları kabaca şöyle özetlemek mümkün Kendi ülkesini bir gece içinde "işgal" eden faşist Yunan cuntası, Kıbrıs'a gönderdiği Yunan subaylarının yönetiminde bir darbe düzenleyerek, Sampson adlı bir sağcı teröristi cumhurbaşkanlığına getirmek istemiştir. Bu oldu bittiyi kabul etmeyen Türk Hükümeti, önce bütün barışçı olanakları kullanarak Londra ve Zürih Antlaşmaları'na dayanarak, İngiltere ile birlikte "müdahale hakkı"nı kullanmayı denemiştir Bu dilek İngiliz Hükümeti'nce reddolunca, Türkiye "garantör devlet" sıfatıyla Ada'ya çıkartma yapmıştır Bu noktada Türkiye'nin Ada'ya asker çıkartması, Londra ve Zürih Antlaşmaları'na dayandığından, hiç bir ülkenin Türkiye'yi eleştirmeye hakkı bulunmamaktadır. Cenevre "ateşkes" görüşmelerinde, Ada'da yaratılan son durum da onaylandığından, Yunanistan'ın son müdahalemizin hukuksal yönünü de kabul ettiği söylenebilir Olayların bundan sonraki gelişmesi, uluslararası diplomasi tarihine kaydolacak "oyunlarla" doludur. Şöyle ki:

İlk kez, Yunan cuntasının değiştirilmesine karar verildi. Parlamenter faşizmin eski sabıkalarından Karamanlis, Dr Kissinger'in telefon görüşmelerinden sonra, Fransız Devlet Başkanı'nın sağladığı bir "özel uçakla" Atina'ya uçmuş ve Yunan faşizminin başı General Gizikis'in önünde yemin ederek Başbakanlık koltuğuna oturmuştur. Kapitalist kamuoyu, bu noktadan sonra Yunanistan'ı desteklemeye başladı. Kıbrıs sorunun ikinci aşaması da bu iktidar değişikliği ile ortaya çıkmıştır.

İngiliz gazeteleri, birdenbire Kıbrıs çıkartması dolayısıyla, Türkleri "barbarlık"la suçlarken, Callaghan da açık ve seçik biçimde Mavros ile birlikte "taktik ve stratejiler" saptamaya ve uygulamaya başladı. Aynı günlerde İngilizler, Kıbrıs'taki "Akropoli" üssüne önce "Fantom" uçakları sonra da, "Gurkhalar" adı verilen paralı askerler gönderdiler. Amaçları, Türkiye'ye bir gözdağı vermekti. Bütün bunlar, Türk Hükümeti'ni kararlı tutumundan vazgeçirmedi ve ikinci Kıbrıs harekatı başladı.

İngilizlerin bu tutumuna Fransız Devlet Başkanı'nın Yunan yanlısı politikası da eklendi. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde, Türkiye'nin son tutumunu eleştiren Fransız önerileri görüşülürken, Fransızlar Yunanistan'a askeri yardım yapacaklarını da açıklamaktaydılar.

Bu gelişmelerde, Yunanistan'ın NATO'dan çekilme kararının "trajik" sunuluşunun da payı olsa gerekir. Şimdi NATO'nun kapitalist ülkeleri arasında Türkiye'yi açmazlara sokmak isteyen bir ince "taktik" saptanmakta ve uygulanmaktadır.

Bir yanda Amerika, ister istemez Türkiye'nin "coğrafi federasyon" tezini desteklerken, öte yandan Fransa ve İngiltere de, Yunanistan'a açıkça destek olmaktadır. Kapitalist ülkeler arasındaki bu bölünme yapaydır ve köklü nedenlere dayanmamaktadır. Çünkü, kapitalist ülkeler ve NATO Topluluğu, NATO'nun Güneydoğu kanadının çöküşünü, hiçbir şekilde soğukkanlılıkla izleyemezler. Amerika ilk ağızda, sonradan yola getirmeyi umduğu Yunanistan'ı küstürmeyi göze alarak, Türk tezini desteklemek zorunda kalmıştır. Öteki kapitalist ülkelerin Yunanistan yanlısı tutumu, bir süre sonra Dr. Kissinger'in de ince "taktikleri" ile Yunanistan'ı yeniden NATO karargahına sokacaktır.

Türkiye bu gelişim çizgisi içinde, dünya kamuoyu önünde kazandığı puanları yavaş yavaş yitirecek ve Kıbrıs'ta "işgalci" devlet görünümü içine sokulacaktır. "Tayming" yani "zamanlama" dediğimiz taktikten yararlanan kapitalist blok, Türkiye'yi bütün devletlerin desteğinden soyutlayarak yalnız bırakacaktır Bu aşamada, Amerika'nın ürkekçe gösterdiği destek de kalkacak, böylece Türkiye bir diplomatik çaresizliğin çemberine kıstırılmak istenecektir.

Bu aşamada Türkiye ne yapabilir?

Sanırız, Kıbrıs'ta Türk Ordusu'nun "harekat" nedeni herkesin anlayacağı kadar kesin gerçeklere dayanmaktadır. Ancak Kıbrıs sorunu, sadece Ada'ya verilecek yeni statüye bağlı değildir. Kıbrıs sorunu, daha çok kapitalist ülkelerin kurdukları bu tuzağa karşı, dış politikasında takınacağı yeni tutumla yerli yerine oturacaktır. Türkiye'nin yeri, kapitalist ülkelerce sömürülen "mazlum" ulusların, yani Asya ve Afrika halklarının yanıdır. Kıbrıs sorununun sağlam güvencelere bağlanabilmesi, Türkiye'nin yeniden Kurtuluş Savaşı yörüngesine oturmasına bağlıdır.

Bu politikayı başlatmak için somut olarak ne yapabiliriz?

Önümüzdeki günlerde, dünya kamuoyu önünde Kıbrıs'a verilecek yeni statü ile ilgili tartışmalar başlayacaktır Bu tartışmalarda, Kıbrıs'ta Orta Doğu ülkelerine karşı kapitalizmin bir "ileri karakolu" olarak kullaılnan "İngiliz üslerinin" kaldırılması Türk Hükümeti'nin "gündemine" alınmalıdır. Türkiye'nin siyasal gelişmesi Kurtuluş Savaşı'mızın "ulusçu" ve "devrimci" bilincinin yeniden yaşatılmasına bağlıdır Üçüncü dünya, Türkiye'yi bekliyor

(Yeni Ortam, 8 Eylül 1974)

OLAYLAR ZİNCİRİ...

Kıbrıs olaylarını izlerken, siyasal gelişmeler arasındaki "nedensellik" bağını gözden uzak tutmamak gerekir. Çünkü, her olay, yeni bir siyasal gelişmenin halkasıdır. Bu halkalar birbiriyle ilişkili bir "olaylar zinciri" oluşturmaktadır. Bu halkalardan birini yok saymak, bizleri büyük yanılgılara sürükleyebilir.

Türkiye Kıbrıs'a neden müdahale etmek zorunluluğunu duydu? Sanırız bunun yanıtını dost düşman en açık biçimde öğrendi: EOKA'cı faşist terörist Sampson'u cumhurbaşkanlığı koltuğuna oturtarak, Ada'da Atina'ya bağlı bir faşist yönetim kurmak isteyen Yunan cuntası, Kıbrıs'ta darbeyi gerçekleştirmiştir. Bu darbenin arkasında, Akdeniz'deki güç dengesini değiştirmek isteyen CIA'nın bulunduğu da artık iyiden iyiye kanıtlanmıştır. Lefkoşe'deki darbeyi planlayanlardan CIA görevlisi

Albay "J. Thomson"un adı, yabancı gazete ve dergilerde yeterince sergilenmiştir.

Lefkoşe'deki darbe, kendi oluşuna bırakılsaydı neler olabilirdi? Faşist çetecilerin ilk eylemleri. Makarios yanlısı kuvvetleri ezmek ve Ada'da başta AKEL Partisi yöneticileri olmak üzere, bütün solcuları tasfiye etmek olacaktı. Bundan sonra da, Kıbrıs'ın Yunanistan'a katıldığı ilan edilerek Enosis gerçekleşecekti. Böylece Atina cuntası güçlenecek, Pentagon generalleri de, "Atina-Lefkoşe-Ankara" üçgeninin bir çizgisini çizmiş olacaklardı. Türkiye'nin müdahalesi hem Kıbrıs'taki Rum solcularının yaşama haklarını güvence altına almış, hem de şimdilik Kıbrıs'ın bir Amerikan üssü gibi kullanılmasını engellemiştir. Sanıyoruz ki, Kıbrıs sorunu için bütün "yabancı askerlerin" Ada'dan çekilmesini isteyen Sovyetler'in de, Kıbrıs'taki Rum solcularının da düşünmeleri gereken gerçek budur, herşeyden önce.

Sampson darbesi başarıya ulaşsaydı, Atina'da ne gibi değişimler olabilirdi? Bunu kestirebilmek için hiç de falcı olmak gerekmiyor: "İoannidis, Davos ve Gizikis"den oluşan faşist cunta, ülke içinde etkinliğini daha da artıracak, bu arada General İoannidis, Yunan devrimcileri ve emekçileri üzerinde sürdürdüğü baskı yöntemlerini daha da sert biçimde uygulayacaktı. İoannidis'in hüküm sürdüğü Atina'ya ne Karamanlis gelebilecek, ne Teodorakis'in "lirik" besteleri Atina Radyolarından çalınacak, ne Madam Mercouri gitarı ile Rum halk şarkıları söyleyebilecek, ne de profesör Papandreu Sosyalist Parti toplantıları yapabilecekti.

Türkiye müdahale hakkını kullanmasaydı Ecevit ayakta kalabilir miydi? Sanırız kalamazdı. Önce MSP'liler koalisyondan çekilir ve hükümetin istifası sağlanırdı. Sonra da "Milli Koalisyon" adıyla, CHP dışındaki partilerden oluşan bir hükümet işbaşına gelir, yine Nihat Erimler, Feyzioğlular, Türkeşler, Bozbeyliler, tıpkı 12 Mart döneminde olduğu gibi ülkeyi yönetirlerdi. Bu kez, Kıbrıs yenilgisinin yükü de tümüyle Ecevit'e ve ülkedeki solculara yüklenir, bu kez kurulacak askeri mahkemeler yüzlerce aydını ve emekçiyi yeniden cezaevlerine yollarlardı... Böylece ülkede yeni yeni açılan özgürlük yolları bundan sonra sımsıkı kapanırdı. Bu gelişmeler içinde, bir askeri yönetimin doğrudan doğruya iktidara gelmesi de kaçınılmazdı herhalde. Bu biçimde de Atina-Lefkoşe-Ankara üçgeninin bütün

çizgileri tamamlanmış ve NATO'nun Güneydoğu kanadı "muhkem" bir kale olarak sağlamlaştırılmış olurdu.

Türkiye'nin Ada'ya müdahalesi açıkça bu olasılıkları önlemiştir. Olayları yorumlarken, yukarıda özetlediğimiz "olaylar zincirini" akıldan uzak tutmamalıyız hiç.

- Bundan sonra neler olabilir?.. sorusunu,

Ecevit Hükümeti Ada'ya müdahale etmeseydi neler olabilirdi?... sorusu ile birlikte sormak gerekmektedir. Bu soruları sorup gerçekçi yanıtlar da aldıktan sonra soyut genellemeleri bir yana bırakıp, somut gerçeklerle konuşmalıyız.

Kıbrıs sorununu. Ankara'daki siyasal iktidardan ve rejimden soyutlayarak yorumlamak olaylar zincirinin önemli bir halkasını görmezlikten gelmek demektir Bazı "ilerici" dostlarımızı bu olaylar zinciri üzerinde bir kez daha düşünmeye çağırırız...

(Yeni Ortam, 9 Eylül 1974)

BAZI GERÇEKLER

1959 yılında, "Bağımsız Kıbrıs Devleti"nin kurulmasına yol açan Londra ve Zürih antlaşmalarına imza atan Makarios, Kıbrıs'a döner dönmez, Lefkoşe'deki "Mollafenari" kilisesinde yaptığı konuşmada:

Amacımız değişmemiştir diyerek ENOSİS için yemin etmiştir. Arada geçen olaylar, Makarios'a ENOSİS için olanak tanımamıştır Yoksa Makarios da Kıbrıs'ın Yunanistan'a katılması düşüncesinden hiçbir zaman vazgeçmiş değildi.

Makarios'u deviren Sampson, bir zamanlar başpiskoposun en yakın danışmanlarındandı. Ada'da, bir çeşit koalisyon yönetimi hüküm sürmekteydi. Bu koalisyon, Kıbrıs Rumları için, her çeşit düşüncedeki insanlardan oluşmuştu. Ortak amaç hiç değişmemişti. ENOSİS hepsinin gönlünde yatan arslandı. Sağcısı ve solcusu Enosis için çalışıyordu.

"Bağımsız Kıbrıs", Londra ve Zürih antlaşmalarıyla tanımlanan bir devlet biçimiydi. Ancak bu ada devletinin, öteki "bağımsız" devletlerden ayrı özellikleri de vardı. Bir kez, devletin bağımsızlığı, egemenliği ve güvenliği Türkiye, İngiltere ve Yunanistan'ın koruyuculuğuna bırakılmakta, ayrıca bu devletle-

re belirli koşullara bağlı olarak "silahlı müdahale" yetkisi verilmekteydi. Bu nitelikteki bir devletin, Devletler Hukuku açısından "bağımsız" bir devlet olup olmadığı tartışma konusudur. Öyleyse, şimdi "Bağımsız Kıbrıs" denilirken ne anlatılmak istenmektedir?

Amaç şu olabilir: Kıbrıs'ta yaşayan Türk ve Rum toplumları kendi geleceklerini kendileri kararlaştırabilir. Bu nedenle, Ada'dan bütün yabancı kuvvetler çekilmelidir

"Bütün yabancı kuvvetler" tanımı kimleri kapsamaktadır? Bu öneriler. ilk kez Türkiye'nin adaya müdahale hakkını kullanmasından sonra ortaya atıldığına göre, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Ada'dan çekilmesi isteniyor demektir

Ada'da, hiçbir yasal ve anayasal dayanağı bulunmayan. Yunan subaylarının yönetimindeki "Kıbrıs Ulusal Muhafız Ordusu" ve İngiliz üslerine yerleşen İngiliz birlikleri de "yabancı kuvvet" niteliğindedir. Ada'da, ayrıca "Barış Gücü" adı altında görev ve yetkileri belirsiz bir karma askeri birlik daha görev yapmaktadır. Görünüşe göre, bütün bu birliklerin çekilmesi isteniyor. Bu şimdilik mümkün mü?

"Bağımsız Kıbrıs" yeni Türk tezinde de yer almaktadır Bu teze göre, "Bağımsız Kıbrıs Devleti" federasyon biçiminde kurulacaktır. Ancak bu görüş birçok çevrenin eleştiri ve tepkisini de çekmektedir. Burada bir noktayı saptamakta yarar var Türkiye demokratik bir ülke olma yolundadır Her sorunda olduğu gibi, Kıbrıs sorununda da değişik görüşler ileri sürülecektir. Bu görüşleri ceza yaptırımları ile bastırmak, Ecevit yönetimi ile de ters düşmek demektir. Nasıl "Kıbrıs fethedilmelidir" diyenlere karşı kovuşturma açılmıyorsa, "Kıbrıs'tan askerler çekilmelidir" diyenlere de yaptırım uygulanmamalıdır. Her iki görüşü de kamuoyu önünde tartışmak, demokrasimize de Kıbrıs görüşümüze de ancak güç katar.

Bu noktayı saptadıktan sonra yine dönelim konumuza. Gerçekten biz de:

Kıbrıs'tan askerler çekilmelidir... diyenlerle, demokratik hoşgörü sınırları içinde tartışmayı uygun görenlerdeniz. Bu arkadaşlara, Çin Halk Cumhuriyeti'nin geçen ocak ayı içinde "Parasel Takımadaları"na neden çıkartma yaptığını sormak istiyoruz. Çin Halk Cumhuriyeti'nin bir yabancı adaya asker çıkarması, "Marksizm-Leninizm" ve "Mao-Zedung düşüncesi" ile

bağdaşır mı bağdaşmaz mı? Bunun gibi, 1968 Ağustosunda, Prag sokaklarında dolaşan Rus tanklarının, Lenin'in ünlü "milletlerin kaderlerini tayin hakkı" ile bir ilişkisi olup olmadığını da yanıtlamak gerekmez mi?

Gerçek şu galiba: Her ülke, kendi güvenliğinin gerektirdiği siyasal ve askeri girişimleri gerçekleştirmede hiç duraksamıyor. Makarios, ENOSİS'i aklına koymuştu, ancak "Bağımsız Kıbrıs" antlaşmalarına imza attı. Dünya barışından söz eden Nixon, Vietnam'a kan ve barut kustu. Brejnev, Leninizm'in geleceği uğruna, Dubçek'in üzerine tanklar yolladı. Mao, Çin'in güvenliği için "stratejik" önemde gördüğü "Parasel Takımadaları"nı işgal etti.

Bütün bunlar gözler önündeyken, soyut genellemelerin aldatıcı yakınlığı ile yorumlar yapmak, Türk solu için hiç de başarılı olmuyor. Ayağını gerçeğin taşlarına basmayan devrimciler, bir süre sonra bu taşların, halk ile kendi aralarında bir duvar ördüğünü görürler. Bu duvarı yıkmak, sora hiç de kolay olmaz.

Biraz hoşgörü ve biraz gerçekçilik, kimseye hiçbir şey kaybettirmez. Gerçeği de eleştirerek ve tartışarak bulabiliriz ancak...

(Yeni Ortam, 11 Eylül 1974)

SOLCULUK İÇİN SOLCULUK...

Edebiyat tarihimizdeki "sanat sanat içindir" "sanat toplum içindir" tartışmalarını bilirsiniz. Bazı edebiyatçılar sanatın toplum ile hiçbir ilgisinin bulunmadığını, sanatın, ancak yine sanat için yapılacağını ileri sürerlerdi.

Günümüzde devrimci kesimde, bu tür anlayışa benzer bazı saplantılarda kulaç atanları görüyoruz. Bunlarınki de, "solculuk için solculuk... olarak adlandırılabilir. Bu solculuk anlayışında, sosyalizmin genel doğruları her gün bıkmadan usanmadan yinelenir. Somut gerçekle soyut doğruların "diyalektik" ilişkisi ortaya konmadan, kitlelere genel ilkelerin şırıngası yapılır durmadan. Günlük olaylarla, genel doğrular arasında ilgi gösteril-

mediği içindir ki, halk bu "düşünce bombardımanı"ndan pek bir şey anlamaz.

Bu arkadaşlar bir "terminoloji şehveti" içinde, Marxist literatürün bütün kavramlarını ard arda sıralarlar. Oysa, kullanılan her sözcüğün belirli toplumda, belirli sınıfsal kesimde değişen ayrı anlamları bulunmaktadır. Halkın, her gün izlediği toplumsal olayları açıklamayan, somut olayların genel doğrularla ilişkisini saptamayan sözcükler, bir süre sonra hem halk için hem de bu düşünceleri savunmak isteyenlerce bir "yabancılaşma" süreci yaratır. Bu süreç, bir "kısır döngü"nün dar çemberine sıkışarak, gerçek anlamını yitirir. Kavramlar, sözcükler, ilkeler, boşlukta sallanan sarkaçlar gibi, gidip gelirler, bir arada.

Bu "yabancılaşma" süreci, bazı "keskin" arkadaşların yetişeceği elverişli ortamı doğurur. Artık devrimcilik, solculuk, sosyalistlik, halkın anlamadığı bir yabancı dilin kuralları gibidir Sözcükler, ancak bu "terminoloji şehveti" içinde kullanılır. En keskin söz söyleyenin, en büyük amacı gösterenin en çok "devrimci" sanıldığı bir yarışma düzeni içine girilir Sosyalizm üzerine bir "açık artırma" sürüp gider. Sözcükler yabancılaşır kendi özlerine, ilkeler amaçlarından soyutlanır. Amaçlar, anlaşılmaz bir karmaşık görünüm içine girer.

- Büyük çelişki, küçük çelişki!.. Ana çelişki!.. Ara çelişki!..

Lenin der ki... Bakü Kongresi... Üçüncü Enternasyonal.. Troçki... Sürekli devrim...

- Dünya halklarının kardeşliği... Mao Zedung... Emperyalizm kağıttan kaplandır...
- Asimilasyon... pasifizm... radikalizm... popülizm.
- Revizyonist... sağ sapma... sol sapma... oportünist...
- Marksizm - Leninizm... Mao Zedung düşüncesi...

Bu gibi kavramlar, somut olaylarla ilişki kurulmaksızın sergilenmektedir durmadan. Böylece, gücünü halkın yaşamından almayan ve bilinç ürünlerini halkın yaşantısına katmayan bir solculuk anlayışı çıkmaktadır ortaya.

Oysa, devrimcilik, bizim anladığımız anlamda, emekçi halk yığınlarının demokratik yollarla siyasal iktidara gelmesi demektir. Bu anlayışın temel gücü emekçi halk, motor gücü de devrimci siyasal partilerdir. Devrimci, bu süreç ve örgütsel yapı içinde halkın bilincinde, gönlünde ve dilinde yaşamasını bilen adamdır.

Değilse?.. Değilse, tıpkı:

Sanat sanat içindir... anlayışına saplanarak, topluma sırtını çeviren edebiyatçılar gibi:

Solculuk solculuk içindir... batağında, "terminoloji"nin bunalımları içinde bocalayıp dururlar.

Toplumla, halkla ilişkisini yitiren her akım, kendi dünyasında bir başka "yabancılaşma"nın, bir başka "çelişki"nin verimsiz meyveleridir...

(Yeni Ortam, 12 Eylül 1974)

DOKUNMAYIN DEMİREL'E

Bazı arkadaşlarımız Süleyman Demirel'in, Adalet Partisi Genel Başkanlığından ayrılmasını istiyor.

Ben o kanıda değilim. Demirel yerine bir başkasının getirilmesinde "türlü-çeşitli" sakıncalar bulunmaktadır. Teker teker sıralayalım bu sakıncaları: Demirel'in "biraderleri" var mı? Var Bunlara, şimdiye kadar kredi verilmiş midir? Verilmiştir Biraderler zengin olmuş mudur? Olmuştur Şimdi diyelim ki, yeni bir genel başkan bulacaksınız. Ya bunun da "biraderleri" varsa? O zaman, bir "yirmi altı milyon" lira daha mı kredi verilecektir bu yeni biraderlere? Hazır elimizde, biraderleri devlet tarafından zengin edilmiş eski bir başbakan ve ana muhalefet partisi lideri varken, bir başkası aranır mı hiç?

Demirel kolay mı yetişti sanıyorsunuz? Sen kalk, yoksul bir köyden yetiş ve kırk yaşına basmadan milyoner ol... Kolay mı? Söyleyiniz kırk milyondan kaç kişi bu üstün zekaya sahiptir? Böyle zeki ve becerikli bir politikacıyı nereden bulabiliriz biz?

Süleyman Bey, sadece Türkiye'de okumamış, Amerika'yı da şereflendirmiş ve Amerika'da mesleği ile ilgili eğitim görmüştür Bir mühendisin Amerika'da yetişmesi kaça maloluyor biliyor musunuz? Kaça mal olmuştur Demirel Amerikalılara? Hiç düşündünüz mü bunları?

Böylesine değerli bir politikacının koltuğundan edilmesi düpedüz haksızlıktır ve bu haksızlık sadece Demirel'e değil, onun yetişmesine katkıda bulunan yerli ve yabancı eğitim kurumlarına da yapılmaktadır. Biz Demirel'i eleştiririz ama bu

kadar haksızlığa da göz yummayız. Demirel bizim muhalefet liderimizdir. Nereden bulacağız bir daha böyle "dörtbaşı mamur" bir politikacıyı? Bilgi dersen var. Kültür dersen var. Yabancı dil dersen fevkalade. Tecrübe, hele "kondisyon!.. Yok; biz dünyada Demirel gibisini bulamayız. Ben bu kanıdayım. Sizi bilmem.

Bazı "aşırı solcu" arkadaşlarımızı da düşünmeye davet ediyorum...

Son Kıbrıs olayları dolayısıyla, iş ve sermaye çevreleri artık Demirel'i boşadılar. Şimdi Ecevit'e kur yapıyor işadamları. Ne bileyim ben... Belki de solcu olmaya karar verir bundan sonra. Yargılanan bazı genç devrimci arkadaşlar da, mahkemelerde birdenbire:

Demirel memleketin gözbebeği... dememişler miydi? Bir bildikleri vardı herhalde. İş çevreleri Süleyman Bey'e yüz vermeyecek, Nurcular, çember sakallılar, Süleymancılar, Nakşibendiler de çoktandır Erbakan Hoca'nın tesbihine dizildiğine göre, Demirel şimdi ister istemez sola kayar belki. Zaten bu işte bir "o" eksikti!..

Anlayacağınız Tarzan güç durumda...

İş çevreleri Süleyman Bey'in defterini dürdüler son günlerde. Müslümanlar da "Allaha havale etti" ve böylece ortada kaldı koskoca Demirel...

İnsanın yüreği sızlıyor vallahi...

Bugünlerde Adalet Partisi kulislerinde bir çalışmadır gidiyor. Yok Kamran İnan'dı, yok Sabit Osman Avcı'ydı, yok adı gizli tutulan bir iktisat profesörüydü, günlerdir bir aday aranmaktadır Süleyman Bey'in yerine...

Yazık değil mi?

Yıllarca iş ve sermaye çevrelerine olanaklar sağlayan bu adam değil mi? Devrimcilerin nefeslerini dinleyen hükümetlerin başbakanı bu adam değil mi? 12 Mart döneminin hem "mağdur" hem de "mağrur" politikacısı bu değil mi?

Nasıl, nasıl, ama nasıl yapılır bütün bunlar Demirel'e? Hiç insafı yok mu bu iş ve sermaye çevrelerinin?

İşadamlarının hesabını bilmem. Ben Demirel'i tutuyorum. Demirel bütün devrimcilerin adayı olmalıdır. Sözlerim kulağınıza küpe olsun! Biz bir daha böylesini bulamayız. Vallahi de, billahi de bulamayız.

Ey Adalet Partililer... 12 Mart köprüsünü geçerken "at" değiştirmediniz. Şimdi hep birlikte "milli bütünlük" çayırlarında dolaşırken ne olur, Allah aşkına, büyüklerinizin başı için harcatmayın Demirel'i. O sizden çok bize lazım aslında...

(Yeni Ortam, 13 Eylül 1974)

AÇ KALMA ÖZGÜRLÜĞÜ...

Yılmaz Can, 12 Mart "Balyoz Harekatı" günlerinde "disiplinsizlik" nedeni ile "re'sen emekliye" sevk edilen bir binbaşıdır. Ne çare ki yasalara göre 25 yıl görev yapmadığından, emeklilik maaşı da alamamaktadır! Binbaşının hizmet süresi, 24 yıl 3 ay 22 gündür. Emeklilik kararı ile bu yirmi dört küsur yıllık askerlik hizmeti de bir anda çöp tenekesine atılmaktadır. Yılmaz Can sekiz ay daha devlet hizmetinde çalışmış olsa, emekliliğe hak kazanacaktır. Fakat devletin iş kapıları birer birer kapanmaktadır emekli binbaşıya.

Sen ordudan yasa dışı görüşleri benimsediğin için çıkarılmışsın. İş bulamazsın... denmiştir kendisine kaç kez.

Herhangi bir suç işlememiştir Yılmaz Can. Hiçbir mahkemede siyasal düşünce ve eylemlerinden dolayı da yargılanmamıştır şimdiye kadar. Fakat 12 Mart Hukuku gereğince, amirlerince "mimlenmiş" ve "fişlenmiş"tir. Eğer, herhangi bir eyleminden dolayı yargılanmış ve mahkum edilmiş olsa, son çıkan Af Yasası gereğince, suçunun bütün hüküm ve sonuçları affedildiği için herhangi bir kamu görevine de atanabilecekti! Fakat hakkında:

Disiplinsizlik... yasa dışı görüşleri benimsemiştir... türünden bir "damga" bulunduğundan hiçbir işe alınmamaktadır

Ne yapsın Yılmaz Can?

O günlerde Hukuk Fakültesi'nde de öğrencidir aynı zamanda. Bütün gücünü öğrenciliğe ayırmış ve bir süre sonra Hukuk Fakültesi'ni bitirmiştir. Amacı avukat olarak yaşamını sürdürebilmektir. Avukatlık stajını da tamamlayan Yılmaz Can'a bu kez bir başka engel daha çıkmıştır. Adalet Bakanlığı:

- Sen ordudan disiplinsizlik nedeni ile çıkarılmışsın. Orduda subaylık yapamadığın gibi baroda avukatlık da yapamazsın... di-

yerek avukatlık ruhsatnamesini de onaylamamıştır. Bakanlığın bu işlemine karşı dava açmıştır Yılmaz Can. Sürüp gitmektedir davası.

Aç mı kalsın Yılmaz Can?

Araya bazı dostları girmiştir. Bir CHP'li milletvekili aracılığı ile İmar İskan Bakanlığı'nda bir iş bulmak istemiştir. Bütün işlemler tamamlanmış ve evrak Başbakanlık Özlük İşleri Genel Müdürlüğü'nden dönmüştür. Özlük İşleri:

12 sayılı kararname var. Seni işe alamayız... deyip bu kapıyı da kapatmıştır Yılmaz Can'ın üzerine.

Düşünmüş Yılmaz Can. Kendi durumunda olup da devlet hizmetine giren emekli subaylar da var. Bunlardan bir kısmı, hiç beğenmediğimiz Adalet Partisi döneminde ve hatta 12 Mart döneminde devlet hizmetine alınmışlar. Devir "Ak günler" devri, devir "barışçı başbakan devri"; fakat:

- Ne halin varsa gör... deniliyor açıkça, Yılmaz Can'a.

Neden emekli olduğunu düşünüyor Yılmaz Can: Atatürkçüydü. Devrimciydi. Sosyal adaletten yanaydı. 12 Mart döneminin "balyozcularına" karşıydı. Seçimlerde oyunu Ecevit'e vermişti inanarak, güvenerek. Ne yapsın? Bir gün kolundan tutularak atılmıştır karargahın kapısına. Devir, Erimlerin, Melenlerin ve Taluların devri. Susmaktan başka çaresi de yoktu. Sadece okumayı ve avukat olmayı düşündü.

- Avukat da olamazsın... dendi kendisine. Ordudan "disiplinsizlik" nedeniyle ayrılan ve avukatlık yapan eski meslektaşları aklına takıldı yine. Acaba kendisinin suçu, haklarını "Ak günler" döneminde araması mıydı sadece? Demirel ve Erim yönetimlerinin esirgemediği haklar, Ecevit yönetiminde mi kısılacaktı?

Bütün kapılar kapandı yüzüne... Devlet hizmet vermez. Özel teşebbüste iş bulamaz. Emeklilik maaşı ödenmez. Avukatlık yaptırılmaz.

Nedir bunun adı? Hakça düzen mi, demokrasi mi, hukuk devleti mi? Yoksa aç kalma özgürlüğü mü? Nedir ne?!..

"Ak günler" özlemi, bu işlemlerle gölgelenecek mi? Hak arama özgürlüğü hep böyle, mevzuatın örümcek ağlarına mı takılacak? 12 Mart Balyozu namuslu insanların sırtına inip kalkacak mı? Evet... Ve... Ve, "ak günler" müjdecisi Ecevit bütün bunlara susacak mı?..

(Yeni Ortam, 14 Eylül 1974)

"ÇATLAK"

"Çatlak", Antonis Samarakis adlı bir Yunan yazarının romanının adı. Romanda, bir Devlet Güvenlik Örgütü ajanı ile bu örgütün yakalayıp sorguya çektiği bir sanık arasındaki insanca ilişkiler ele alınmış. Ajan;

Düzenden yana olmayan düzene karşıdır... mantığı ile yetiştirilmiş. Ancak sanıkla kısa bir beraberlik sonunda şöyle düşünür ajan:

Dostuz... Gizli serviste öngörmediğimiz bir şeyle birbirimize bağlıyız. Planda bir çatlak var. Hayır. İnsanlar düzenden yana olanlar ve düzenden yana olmayanlar diye ayrılmazlar. Bir hata yaptık, bizi unufak edecek bir hata... Bir başka insanoğluna ihanet etmeyeceğim, tersine sarsılmaz biçimde güvenmemize rağmen, bir hata var çevremizde, içimizde bir yerde hata var, bir hata...

Romanı bitirince, insanoğlunu birbirine düşman eden kinleri ve düşmanlıkları düşündüm... Ve son üç dört yılın olayları belleğime saplanıp kaldı.

Çok uzun değil, daha bir-iki yıl önce CHP Zonguldak Milletvekili Bülent Ecevit'i, 12 Mart yönetimine karşı takındığı tavır dolayısıyla askeri mahkemeler önüne çıkarmak isteyen çabalara tanık olmamış mıydık? Ecevit için düzenlenmiş dosya, Basın Savcılığı ile Sıkıyönetim Adli Müşavirliği'nin Mamak'taki binası arasında gidip gelmişti bir süre.

İşkenceevlerinden cezaevlerine birer külçe gibi fırlatılıp atılan öğrenciler, işçiler ve genç subaylar anlatırlardı. İşkenceciler:

- Ecevit'i de bu masaya yatıracağız...
- Bütün melanetlerin başı o Ecevit'tir...

Ecevit'le ilginizi anlatın... türünden sorular sormuşlardı sanıklara. Ecevit, o günlerde düzenden yana olanlarca "düşman" bilinen ve bir kolayı bulunup "defteri dürülmek" istenen politikacıların başında geliyordu. O karanlık günler Türk halkının "ak" oylarıyla yenildi. Bugün Ecevit, ardında demokratik aşamaların ve Kıbrıs olaylarının "zafer" çizgileriyle ülkenin güvenilen başbakanıdır artık.

Merak eder dururum ben şimdi...

Ecevit için raporlar düzenleyen ajanlar, Marmara Köşkü'nde onunla en sert biçimde tartışan yüksek rütbeliler, iş-

kenceciler, asker ve sivil savcılar şimdi nerededirler ve ne düşünmektedirler acaba?

Ne mi?...

Bir kısmı herkesten çok "Ecevitçi" kesilmiştir, ben söyleyim size! Bir kısmı da, gerçekten "planlarda öngörülmeyen" bir "çatlak" olduğuna inanmışlardır. Belki de, "vicdan muhasebesi" yapıyorlardır kendi kendilerine. Onları kendi başlarına bırakıp, başka konular üzerinde duralım biz. Ve son olaylardan bazı sonuçlar da çıkaralım.

Her düzen, kendi dostlarını ve düşmanlarını yaratır ister istemez. Kurulu düzenin dostları ve savunucuları arasında, bu düzene karşı olması gerekenler de vardır. Ayrıcalıklı kurulu düzen, insanları "şartlandırır" kendi emeklerine "yabancılaştırır" ve bir süre sonra da düzeni eleştirenlere ve bu düzeni değiştirmek isteyenlere karşı düşman eder. Emekçi halk yığınları neden kapitalist partilere, sağcı partilere oy verirler ve düzeni ayakta tutmaya çalışırlar? Şartlandırıldıkları ve yabancılaştırıldıkları için! Öyleyse bu "denklemi" çözmek gerekir. Öylesine çözelim ki, düzenin neden savunulduğu ve neden değiştirilmek istendiği, emekçi halk yığınlarınca iyiden iyiye anlaşılsın.

Karmaşık bir denklemdir bu aslına bakarsanız. Fakat çözülmez değil... Her ülke kendi koşullarına uygun biçimde çözmüş bu bilinmezleri. Koşullardan biri, halkın güven duyacağı liderlerin varlığıdır. Somut olaylarla soyut ilkeler arasında duygu ve bilinç demeti sunabilen insanlar lider olabilir ancak.

Ecevit, birçoğumuzun değer yargılarına göre ılımlı bir "sosyal demokrat"tır. Sosyal demokrasinin liderliğini de tam anlamıyla yapmakta ve halk yığınlarına güven vermektedir.

Kendilerini düzenin bekçisi sananlar bile, "planda bir çatlak" olduğunu anlamışlar ve Ecevit'i desteklemeye başlamışlardır Bunlar, şüphesiz, düzene karşı olmaları gerekirken, düzenden yana çıkan bazı asker-sivil bürokratlar ve oylarını kapitalist partilere vermiş olan emekçi halkın bir kesimidir. Ecevit bunları kazanmıştır şimdiden.

Ecevit'in gerçek başarısı, bu birikimi düzen değişikliği için kullanmasına bağlıdır. Bu yapıldıkça, emekçi halk ve namuslu bürokratlar Ecevit'in çevresinde kenetlenecek böylece devrimcilerle halk arasında yıllarca sürdürülen "çatlak" da kapanacaktır Geçici coşkunlukların, kalıcı duygulara ve devrimci bilin-

ce dönüşebilmesi için, bu birikimin emekçi halk yararına kullanılması gerekiyor. Bozuk düzen de bir "barış harekatı" bekliyor, Sayın Ecevit!...

Gecikmeyelim...

(Yeni Ortam, 15 Eylül 1974)

12 MART HUKUKU

Bir ülkede demokratik kurumlar yerli yerine oturtulmamışsa, on-on beş yılda bir siyasal bunalımlar baş gösterir. Toplumun bütün değer yargıları birkaç gün içinde tepetaklak edilir. Hukuksal güvenceler birdenbire etkinliklerini yitirir. Bunalımı gidermek amacıyla ortaya çıkan bazı güçler, "kurulu düzeni" korumak amacıyla yeni bir düzensizlik çeşidi yaratırlar Olağan dönemde de ara sıra bazı politikacılar:

Kanunlar bütün şiddetiyle uygulanacaktır gibi söylevler verirler. Bu gibi sözler, siyasal iktidara karşı bazı ufak tefek direnmeler ortaya çıkınca piyasaya sürülür Oysa, yasalar ya vardır ya da yoktur! Yasanın siyasal iktidarın gücüne göre "bütün şiddetiyle" uygulanması, ya çaresizliğin ya da "keyfiliğin" itirafı demektir.

Olağanüstü dönemlerde bu çaresizlik ve keyfilik, yöneticileri bir siyasal isteri krizine sokar. Artık ortaya bambaşka bir devlet, bambaşka bir hukuk ve bambaşka bir demokrasi anlayışı çıkmıştır. Diyelim ki, on yıl süre ile parlamentoda görev yapan bir siyasal partisiniz. Anayasa'nız da açık:

Siyasal partiler, ister iktidarda ister muhalefette olsunlar, demokrasinin vazgeçilmez unsurudurlar... diyorsa, Anayasa'ya güvenerek sosyalist parti kuruyor ve bu partide görev alıyorsunuz. Günün birinde:

- Gelin bakalım... diyorlar sizlere. Çağrılan yere gidiyorsunuz.

Siz gizli kuruluşsunuz... deniliyor. Bir sürü siyasal kavram, art arda sıralanmış yasa maddeleri, "milli bütünlük" gibi bazı soyutlamalarla suçlanıyorsunuz. Savunuyorsunuz kendinizi:

Biz Anayasa'nın ve yasalarının güvencesinde kurulan ve çalışan bir partiyiz...

Söylediklerinizve tüm savunmalarınız geçersizdir artık. Çünkü "olağanüstülük" bir başka yönetim, bir başka hukuk yaratmıştır. Bu hukuk anlayışına göre "suçlu" bulunursunuz. Cezaevinin kapılarını 141 ve 142. maddelerin anahtarı açmıştır çoktan. Önce tutuklu sonra da mahkumsunuz. Yasalar bütün şiddetiyle uygulanmıştır üzerinizde.

Siyasal görüşlerinizi savunmak için bir yayın organı kurarsınız. Anayasa'nız:

Herkes düşünce ve inanç özgürlüğüne sahiptir... diyor ya; buna güvenmişsinizdir. Anayasa:

Herkes inançlarını dilediği araçlarla yayar dememiş mi? Buna da inanırsınız. Bir gün elinize kelepçe takarlar

- Neden... derseniz. Suçumuz ne?

- Dergi çevrenizde gizli örgüt kurmuşsunuz...

Aynı siyasi görüşleri taşıyanların bir dergi çevresinde toplanması suç sayılmaz... dersiniz belki. Fakat 141 ve 142. maddelerin anahtarları açılacak cezaevi kapıları beklemektedir Tutuklanırsınız ve mahkum olursunuz.

Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasasına göre, gösteri yürüyüşü düzenleme hakkınız vardır. Siyasal iktidarın tutumuna karşı Anayasa'yı savunmayı amaçlayan yürüyüşler düzenlersiniz.

- Siz Anayasayı değiştirmek, tağyir, tebdil ve ilga etmek için yürüdünüz... diye çıkarlar karşınıza.

- Bu yürüyüş suçsa, o devrin savcıları dava açardı... diyecek olursunuz.

- Onlar da suçludur... karşılığını alırsınız. Çünkü bir başka hukuk vardır artık. Bu hukuka göre suçlu bulunursunuz.

Basın yasalarımız vardır. Bir yazı hakkında belirli bir süre içinde dava açılmamışsa, artık o yazılar için kovuşturma açmak olanaksızdır. Beş yıl, on yıl önceki bir yazınızı çıkarıp yargılarlar Mahkum da olursunuz.

İşte bütün bunlar "12 Mart Hukuku"nun örnekleridir

Türkiye'de demokrasi ve sosyalizm için yasal mücadele, geniş ölçüde birbirine bağlıdır. Özgürlüklerin olağanüstü yönetimlerce kısılmalarını ve ortamın karıştırılmasını önleyecek tek güvence, emekçi halk yığınlarının demokrasiye sahip çıkmalarını sağlamaktadır.

Bu "soyut" amacın "somut" programı ise, yeniden 1961 Anayasası'na dönmektir. Unutmayalım ki, 12 Mart'ın getirdiği hukuk anlayışı, baskı yönetimlerinin bütün araçlarını hukuk sistemi içine yerleştirmiştir. 12 Mart'ın "gözaltına" aldığı 1961 Anayasası'nın yeniden özgürlüğe kavuşturalım ve 141-142 adlı jandarmaları da "terhis" edelim artık.

(Yeni Ortam, 16 Eylül 1974)

PROPAGANDA SAVAŞI

Türkiye'nin Kıbrıs konusunda görüşlerini anlatmak amacı ile hükümetçe Almanya'ya gönderilen Profesör Muammer Aksoy Türkiye'ye döndü. Geçenlerde Ali Sirmen dostumuzla birlikte Hoca'yla uzun uzun konuştuk. Bir parça dertliydi profesör:

- Propaganda savaşında yenik durumundayız... diye yakınıyordu. Yunan propagandasının bütün Batı ülkelerini etkilediğini anlatan Aksoy:

- Alman basınında yer alan yorumların birçoğu, Hıristiyan tutuculuğuna, İslam ve Türk düşmanlığına ve eski Yunan uygarlığına duyulan hayranlığa dayanıyor Ayrıca ülkemizde, 12 Mart'tan sonra sürdürülen antidemokratik tutumun da bu yorumlarda etkisi var Seçimlerden sonra Türkiye'yi demokratik bir hükümetin yönettiği pek hatırlanmak istenmiyor Sanki Yunanistan'da demokratik güçler cuntayı devirmiş, Türkiye'de de neredeyse askeri idarenin sürdürüldüğü izlenimi yaratılmak isteniyor... diyor gözlemlerini anlatırken.

Gerçekten de bu konu çok önemli. Yunanistan'da, demokratik düzen biçimsel görünümleriyle bile kurumsal güvencelere bağlanmamıştır. İlkel cuntacı albaylar yerine, telefon emri ile, "parlamenter faşizm"in savunucusu Karamanlis getirilmiş ve böylece el çabukluğu ile Batı kamuoyunun gözleri boyanmak istenmiştir. Uluslararası ilişkilerde bu rejimi eleştirmek, Yunanistan'ın "içişlerine" karışmak mıdır bilemeyiz amma yarın Yunanistan'da seçim yolu ile iktidara gelen bir yönetim:

- Biz Karamanlis Hükümeti'nin imzaladığı hiç bir antlaşmayla bağlı değiliz... derse ne olacaktır?

Türkiye'de, genel oyla seçilmiş bir hükümet işbaşındadır Ancak, siyasal çarklar henüz eski dönemin faşist uygulamalarından kurtarılamamıştır. Demokratik gelişim, hoşgörülü bir başbakanın varlığına rağmen, antıdemokratik baskılarla engellenmek istenmektedir. Cezaevlerinde kalan bütün siyasal mahkumların yeni bir Af Yasası ile serbest bırakılması ve devlet bürokrasisi içindeki antidemokratik uygulamaların durdurulması, ülkemizin demokratik görünümü için, bir an önce başvurulması gereken koşullardandır galiba. Bundan sonradır ki, hiç bir kuşku taşımadan, Batı kamuoyu önünde Yunan rejiminin, Batılı ülkelerce savunulması olanaksız bir zorlama düzen olduğunu ileri sürebiliriz.

Atina rejimi kime dayanmaktadır? Gücünü halkoyundan mı almıştır? Hayır. Genel seçim yoluyla mı gelmiştir? Hayır Şu anda devlet başkanı kimdir? Gizikis. Gizikis kimdir? Faşist darbe yoluyla iktidara gelen bir faşist general. Dünyada hangi ülke bir faşist generalin başkanlığında demokratik ülke etiketini taşımaktadır? Dünya kamuoyu önünde, Batılı yorumculara soracağımız sorular bu denli basittir. Türk Hükümeti, öncelikle, Lefkoşe ve Atina'daki faşist yönetimlere karşı "harekat"a girişmiştir. Atina'daki yeni rejim ise, zorlama ve çaresizlik yolu ile ortaya çıkmış antidemokratik bir hükümet biçimini yansıtmaktadır. Antidemokratik Atina rejimini dünya kamuoyu önünde eleştirmek, bizler için hiç de zor olmasa gerek. Fakat gel gör ki, yurtdışındaki bürokrasi çarkı, Mc Carthy rüzgarları ile döndürülmektedir hala. Aksoy Hoca:

Almanya'da bulunan önceki büyükelçi ve başkonsolos zamanında ekilmiş McCarthy tohumları yeşermiş. Alman kamuoyunda tezimizi anlatacak olanlar da çeşitli gerekçelerle uzak tutulmaktadır... diyor ve çeşitli örnekler de veriyor.

Yunanistan "zamanlama" denilen siyasal "taktik"den yararlanıyor. Karamanlis ve sağcısı ve solcusuyla Yunan aydınları, Batı kamuoyunda propaganda silahını büyük bir hünerle kullanıyor. Bu silaha mermi diye bizim bazı "ilericiler" bile sürülüyor. Bunlar görmezlikten gelinemez.

Bugünlerde propaganda savaşı dönemindeyiz. Bu savaşın alay, tabur, bölük ve manga komutanları "kalem başında" beklemektedir! Helen faşizmin propagandalarını ancak bilinçli ve ilerici aydınların çabalarıyla yenebiliriz...

(Yeni Ortam, 18 Eylül 1974)

YURTTAŞ DEĞİL Mİ?

Doğan Öztürk, Gaziantep ili Araban ilçesinde veteriner hekim olarak görev yaparken, evinde "yasaklanmış sol yayın" bulundurma gerekçesi ve komünizm propagandası suçuyla gözaltına alınarak, Adana Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nce tutuklanmıştır. Tarih, 1971 Temmuzu'nun ikisi... Yani, "Balyoz Harekatı" günleri! Gaziantep Emniyeti'nde gözaltında bulunduğu günlerde, Doğan Öztürk'e, o günlerde geçerli olan sorgu yöntemleri ile birtakım sorular sorulur, baskılar yapılır. Bu arada Tarım Bakanlığı'ndan da istifa etmesi istenir. Doğan Öztürk de ister istemez bir istifa dilekçesine imzasını atar. Bakanlık bu istifayı hemencecik kabul eder. Ancak, Doğan Öztürk "burslu" öğrenci olarak okumuştur. Bakanlığa "mecburi hizmet" ile bağlıdır. Ya bu zorunlu hizmet süresinde bakanlık emrinde çalışacak, ya da burs borcunu ödeyecektir. Üzerindeki yoğun baskılar kalkar kalkmaz, bakanlığa başvurarak, istifa yazısının baskı altında alındığını ve geçersiz sayılması gerektiğini bildirir Fakat bakanlık bu ikinci dilekçeyi işleme koymaz ve:

- Haydi borcunu öde... diye diretir üstelik.

Bu arada hakkındaki soruşturma Askeri Savcılık'tan, görev yeri olan Araban Savcılığı'na gönderilir. Savcılık, Doğan Öztürk hakkında suçlayıcı "en küçük delil ve emare" bulunmadığını ileri sürerek, soruşturmanın durdurulmasına ve sanığın tahliyesine karar verilmesini ister. Sorgu yargıçlığı da istem uyarınca Doğan Öztürk'ü tahliye eder ve "muhakemenin meni'"ne karar verir. Fakat çile bununla da bitmez.

Bir başka perde açılmıştır...

Doğan Öztürk, 1973 yılının Ekim ayında yedeksubaylık görevini yapmak üzere silah altına alınır. Okul dönemi sonunda:

Kötü hal ve düşüncelerden dolayı yedeksubaylık Kanununun 8'inci maddesi gereğince.. diye başlayan, Milli Savunma Bakanı "Mehmet İzmen" onaylı ve imzalı bir emir uyarınca, Ağrı'nın Patnos ilçesinde "Sunay Garnizonu"na er olarak gönderilir. Doğan Öztürk "Sunay Garnizonu"nda, kendisiyle aynı dönemde "er" olarak askerlik görevlerini yapan yüksek öğre-

nim görmüş arkadaşlarıyla birlikte terhis olur geçen Mart ayında.

Askerlik görevini bitiren Doğan Öztürk, yeniden bakanlığa başvurarak görev ister.

- Almayız... derler.

- Mecburi hizmetim var ama... diye açıklamalar yapmak ister Doğan.

- Bize ne... denir. Ya da:

Haklısın kardeşim ama, biz ne yapalım, beyefendiyle konuş... denilerek baştan savılır. "Beyefendi" "Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı" Korkut Özal'dır. Korkut Özal'la da konuşur Doğan Öztürk:

- Mevzuat neyse o olur... der "beyefendi" Oysa aynı günlerde "beyefendi" Bakanlık koridorunda "ilerici" avına çıkmıştır. Dinlemez bile Doğan Öztürk'ü.

Bir veteriner hekimin öyküsünü sizler de şimdi öğrendiniz: Durup dururken gözaltına alın... Hakkında en küçük bir suç kanıtı bile bulunmasın... Yedeksubaylık hakkı elinden alınsın... İşsiz kal... Üstelik bursunu ödemeye zorlan... Borcunu ödemek için bakanlığa başvur... Hiçbir kamu görevine alınma... Resmen aç kal...

Bazı insanlar devlet eliyle zengin edilir, bazıları da aç bırakılır devlet eliyle...

Hırsızlık mı yapsın Doğan Öztürk, dilensin mi, ne yapsın? Bu işlemlere imza atan yetkililer, etkililer, müdürler, amirler, beyler, beyefendiler, beyoğlubeyler!.. Ellerinizi vicdanlarınıza koyarak düşünün... Ne yapsın Doğan Öztürk?!

Bir yurttaşın kamu görevlerinden yasaklanmasına ancak mahkemeler karar verir değil mi? Yukarıda anlattığımız öyküde, söyleyiniz hangi yurttaşlık hakkını kullanabilmiştir Doğan Öztürk? Hangi suçuna karşı uygulanmıştır bunca işlem? Kimler açlığa mahkum ediyor bir veteriner hekimi? Ve ne adına? Ve ne hakla?

Bir cevap veren çıksa da öğrensek...

(Yeni Ortam, 19 Eylül 1974)

AZINLIK HÜKÜMETİ...

Başbakan Sayın Ecevit'in, Kuzey Avrupa ülkelerinde Kıbrıs görüşümüzü anlatıp, kamuoyu oluşturacağı günlerde, Erbakan ve arkadaşları:

İstemezük.. diyerek son siyasal bunalımı dönülmez bir yola sürüklediler. Artık bundan sonra Ecevit'in:

- Erbakan ne derse o olsun... demesi de beklenmezdi. Bunun içindir ki hükümetten çekilme kararı kimse için şaşırtıcı olmadı.

Hatırlarsınız, koalisyonun dağılma tehlikesi af görüşmelerinde de ortaya çıkmıştı. Verdikleri sözden bir gece içinde dönerek muhalefetle birleşiveren yirmi MSP milletvekili, affın önerildiği biçimde çıkmasını önlemiş ve partilerinin de güvenilir bir ortak olmadığını kanıtlamışlardı. Ecevit bu tutum dolayısıyla da ipleri koparabildi. Ancak sanırız ki:

Komünistleri affettiremediği için başbakanlıktan çekildi... yollu demagoji ve propagandalara yol açmamak için görevde kalmayı yeğledi CHP genel başkanı,

Erbakan ise, partisindeki bu dönekliği hiç umursamadan, Bursa'da Yeşil Türbeyi ziyaret edip:

Affın bu şekilde çıkması dolayısıyla Cenab-ı Hakk'a şükranlarımı bildirdim... diyerek, partisinin öteki üyeleri ile düşünce ve eylem birliğinde olduğunu "Müslüman kardeşlerine" duyurmuş oldu. Hoca efendi kendi kurallarına göre "politika" yapıyordu aklınca.

Bu noktadan sonra, CHP-MSP ortaklığını yürütmek gerçekten sabır isteyen bir işti. Fakat sanırız, Kıbrıs bunalımı çıkmasaydı, Ecevit'in sabrı da çoktan tükenmiş olacaktı. Kıbrıs için "Barış Harekatı" koalisyon içinde de bir "barış" havası yarattı ister istemez. Fakat, Kıbrıs bunalımının "ciddiyeti" Erbakan Hoca'nın tutumuyla pek bağdaşacak gibi de değildi. Başbakanlığa kimin vekalet edeceği tartışması, koalisyon şerbetinin bardağına son damla olarak damlayınca, Ecevit:

Yeter artık... diyerek başbakanlıktan ayrılmaya karar verdi. Şimdi gerçek bunalım bundan sonra başlıyor galiba:

Önce şu noktayı saptayalım: "Milli bütünlük", ülkedeki devrimcileri mahkum edip cezaevlerine doldurmanın gerekçesi değildir. "Milli bütünlük" bugünlerde söz konusudur işte!

Bütün partililer, Kıbrıs bunalımı sürerken, bu bunalımı ülkemiz yararına çözülebileceğini kanıtlamış bir başbakanı görev başına tutmayı, "milli bütünlüğün" bir gerçeği saymalıdır. "Akkoyub" ile "karakoyun"un belli olacağı günlerdir yaşadığımız dönem. Yaparlar mı bilmem?

Hayır biz bir milli koalisyon kuracağız. Bu koalisyon için bütün sağcı partiler birleşecek... denilirse, o zaman, Kıbrıs olaylarının geçmişi ve geleceği yeniden kamuoyu önünde tartışma konusu olur ve Ecevit'in de muhalefet liderliğindeki bir siyasal tablo, sağcı başbakan Demirel ve arkadaşları için hiç de iç açıcı olmaz. Rejim ister istemez yeniden sağa kayar ve ülkede yeniden bir terör havası eder. Bunu hiç kimsenin göze almaması gerekir Çünkü bu terörden kimin karlı çıkacağı da pek kestirilemez.

Geriye iki olasılık kalıyor· Biri DP ve CGP ile CHP'nin bir koalisyon kurması, ötekisi de "erken seçim" amacıyla CHP'nin bir azınlık hükümeti oluşturmasıdır. Birinci olasılık için, DP ve CGP güven verici partiler değildir. Üstelik DP, CHP ile ortaklık konusunda görüş ayrılığına düşmüştür. Bu görünümdeki bir partinin koalisyon ortağı olarak CHP'yi desteklemesi hiç de inandırıcı olmaz. Bu iki küçük parti bu ortaklıktan bazı siyasal çıkarlar elde etmek ister. Bu ödünlerle, CHP'nin uzun süreli amaçlarını bağdaştırmak olanaksızdır. "Erken seçim" belki Feyzioğlu'nu büsbütün siyasal hayattan silip atacaktır. Bozbeyli ise, AP'nin oy depolarına gözünü dikmiştir. Şimdiden Ecevit'i koalisyon ortağı olarak desteklemesi, AP seçmenleri önünde yıpranmasına yol açar. Bozbeyli, Kıbrıs bunalımı dolayısıyla Demirel'in oylarının DP'ye akacağı kanısındadır. Bakalım öyle mi olur?

CHP'ye gelince...

Emekçi halk yığınları ve ilerici aydınlar, CHP'yi düzen değişikliğini gerçekleştirmesi ve ülkemizdeki demokratlaşma sürecini hızlandırması için desteklemişlerdir. Kıbrıs olaylarının geçici duygusallığı kaybolunca bu istemler yeniden ortaya atılacaktır Bu amaçlardan vazgeçmiş görünen bir CHP'nin uzun süre, DP ve CGP gibi 12 Mart deneyinin sabıkasını taşıyan partilerle "icray-ı hükümet" etmesi, CHP içinde onarılması güç yaralar açar. CHP, CHP olmaktan çıkar. Düzen değişikliği adına "idarey-i maslahatçılık" hüküm sürer

Tek gerçekçi çözüm yolu, CHP'nin erken seçimi amaçlayan bir azınlık hükümeti ile görev başında kalmasıdır. Böylece hem ülke bir hükümet bunalımından kurtarılmış olacak, hem de partiler arasındaki uyuşmazlık yurttaşların oylarıyla çözümlenecektir.

(Yeni Ortam, 20 Eylül 1974)

UYARILAR...

"Erken seçim" olasılıkları ortaya atıldığı günlerden sonra, CHP'li dostlar:

Nasıl olsa kazanırız... güveni içinde görünmektedir. Yedi aylık iktidar döneminde, gerçi yoksul halk yararına köklü girişimler gerçekleştirilmemiştir ama, Kıbrıs harekatının getirdiği ulusal çoğunluk Ecevit'i iyiden iyiye güçlendirmiştir. Halk Partililer bu havaya güvenmektedirler. Ama bu yeter mi?

Bir örnek verelim...

Venizelos, İzmir'in işgalinden sonra Kral'la aralarında çıkan bir uyuşmazlığı seçim yoluyla çözmek amacıyla erken seçimlere gitmiş, ancak kendisi milletvekili bile seçilememiştir. Yunan Başbakanı, 1920'lerde, askeri başarıların kendisini güçlendireceği kanısındaydı. Ancak bu yanılgısını çok acı biçimde ödedi.

Ecevit için aynı sözleri söylemek, aynı gözlemi geçerli saymak belki olanaksızdır. Çünkü, örnekler, belirli koşulların ürünüdür. Ancak, CHP'lilerin:

- İktidar çantada keklik... diyerek, Ecevit'in gölgesine sığınıp iktidara gelmeyi tasarlamaları, önce kendi partileri için önemli sakıncalar taşımaktadır Çünkü düş, gerçeğin dostu değildir.

Kıbrıs olayları, Ecevit'i hem Türk hem de Dünya kamuoyu önünde ülkedeki "Tek Adam" yapıverdi. Şüphesiz bu görünümde hem olayların hem de Ecevit'in sosyal demokrasinin güçlü ve yetenekli lideri olduğunu ve daha da önemlisi, şimdilik sağında ve solunda "alternatifi" olmadığını kanıtlamasının roü var.

Bu noktayı böylece saptadıktan sonra başka konulara da değinmek gerekiyor...

CHP kadrosu, parlamentoda yedi ay içinde, kendilerinden özlenen ve beklenen bir çalışma gösterememiştir. Af yasası görüşülürken CHP sözcülerinin düştükleri çaresizlik, ancak Anayasa Mahkemesi'nin eliyle onarıldı. Parti'nin parlamento içi çalışmalarında görünen aksaklık şimdiye dek onarılmış ve düzeltilmiş değildir. CHP'nin parlamento içinde yeni baştan örgütlenmesi ve kadrolaşması gerekmektedir. Parti bürokrasisine sahip çıkan tutucuların, Ecevit'in çevresinde kurmak istedikleri duvar, şimdiden yıkılmalı ve Parti'de gençlerin ve örgütün sesini duyurabilecek olanlar karar organlarına seçilmelidir.

CHP örgütü, yedi aydır ortaya çıkan bazı uyuşmazlık ve kırgınlıklar nedeniyle eski gücünü yitirmiştir. Parti bürokrasisi ile parti örgütü arasında saklanmayacak bir sürtüşme, son günlerde parti yöneticileri de tedirgin etmeye başlamıştır. Özellikle bazı yöneticilerin "Alevi" yurttaşlara karşı takındıkları olumsuz tavır, örgüt içinde hoşnutsuzlukla karşılanmıştır. Bu sorunların Ecevit tarafından tezelden çözülmesi gerekmektedir. "Yen içinde kırılan kol" örneği, koalisyon için olduğu gibi parti içi sorunlarda da hesaba katılmalıdır. Yoksa örgüt içindeki "kangren" onarılmaz bir yara gibi giderek büyür ve parti bünyesini de sarar.

Yıllarca İsmet Paşa'nın tarihsel ağırlığı altında "değişmez genel başkan" çözümü ile yönetilen CHP en sonunda:

Biz kapıkulu değiliz... diyen Ecevit'in isyanı ile bugünkü demokratik görünümü kazandı. Böyle bir geçmişi vardır CHP'nin. Şimdi de, İsmet Paşa'nın yerine Ecevit'i yerleştirip:

- Genel Başkan'ın çevresini eleştirmek, Genel Başkan'ı eleştirmektir... mantığı ile parti bürokrasisine Ecevit'e sığınarak bir dokunulmazlık sağlamak, hem partiye hem de Ecevit'e karşı saygısızlık ve haksızlıktır.

CHP'li dostlarımız, erken seçim olsun olmasın, hem örgüt hem de parlamento içinde derlenip toparlanmalı:

- Nasıl olsa seçimi kazanırız... ya da,

Karaoğlan var ya... avuntusu ve tembelliğinden sıyrılmalıdır.

Kıbrıs Harekatı bir yönü ile büyük başarıdır, fakat bir başka yönü ile de CHP'yi iç politikada bazı çıkmazlardan kurtarmıştır Bunu akıldan hiç çıkarmamak gerek, bana sorarsanız.

CHP'yi iktidara getiren etken, "barış" "özgürlük" "düzen değişikliği" istemlerinin halkımızda yansıyan özlemleridir. Bu özlemler inandırıcı ve güçlü biçimde diri tutulmazsa, Sayın Ecevit de, CHP'liler de acı sürprizlerle karşılaşabilirler.

(Yeni Ortam, 21 Eylül 1974)

SESLER...

Bir kürsü. Kürsünün üzerinde bir adam. Alçalıp yükselen bir ses. İnip kalkan bir kol:

- Sosyal bir sınıfın, öteki sosyal sınıflar üzerine...

Birinci ses:

- Ben yapmadım... ben suçsuzum... ben... ben...

İkinci ses:

- Suçu kanıtlamıyor, suçlu yaratıyorsunuz...

İnip kalkan kol:

-Tahakküm tesisine ve memlekette müesses nizamlardan herhangi birini... devirmeye... devirmeye... devir

Birinci ses:

- Ben orda yoktum!.

İkinci ses:

- Mevcut tahakküm adına, muhtemel tahakküm yargılanıyor...

Alçalıp yükselen ses, inip kalkan kol:

Tehlikeli fikirleri öğrencilere aşılayarak...

Birinci ses:

- Ben hayatım boyunca tehlikeli fikirlere karşı oldum... Ben suçlu olamam...

İkinci ses:

Tehlikeli fikir yoktur. Yanlış fikir, doğru fikir vardır. Bunların doğruluğuna yanlışlığına da ancak halk karar verir.

Kürsüden inip kalkan kol:

- Milli bütünlüğü parçalayarak...

Birinci ses:

- Benim parçalamam söz konusu değil ki!... Bir yanlışlık olacak ben...

İkinci ses:

Ulusal birlik, emekçi halk yığınlarının yurtseverlik bilincidir Ulusal birliği parçalayanlar, yıllarca yabancı ulusların sömürücü burjuvalarıyla işbirliği yapanlardır... Kürsüde bir alçalıp bir yükselen ses:

- Her türlü anarşinin sorumlusu bunlardır. İşte bunlar...

Birinci ses:

- Herhalde beni kastetmiyorsunuz... Bendeniz de tıpkı sizler gibi... demiştim onlara... dinlemediler...

İkinci ses:

- Anarşiyi körükleyen ve isteyenler sizlersiniz...

Kürsüdeki kol:

- Aşırı cereyanlar... aşırı fikirler yoluyla anarşik ortam yaratıp...

Birinci ses:

- Efendim bendeniz de her türlü aşırı cereyana karşı olarak... kaç kere söyledim. Ben, dedim ki, ben... onlara...

İkinci ses:

Düşüncede aşırılık yoktur. Düşünceleri aşırı bulanlar da aşırı ortacılardır, deriz biz de...

Sahnede birkaç kişilik koro:

- Sen sus... sen sus... sen sus...

Birinci ses:

Emredersiniz efendim... başüstüne efendim... nasıl istersenız efendim...

İkinci ses:

- Susmak, karşı taraf adına konuşmak demektir!

Koro:

- Susturun... Susturun... Susturun...

Birinci ses:

Sussana... beni de güç durumda bırakıyorsun... ben... ama... ben...

İkinci ses:

- Sen kimsin? Bu sesi hiç tanımıyorum. Daha önce duyduğum seslere benzemiyor. Ama yüzün yabancı değil...

İkinci sesin sahibi, birinci sese doğru gider. Şaşırır:

Tanıdım sensin demek?.

Birinci ses:

Tanıdığını söyleme...

- Kime?.

- Onlara...

- Sen onlardan değil misin artık?

Kelepçeler şıkırdar, zincir sesleri susturur konuşanları...

Kürsünün üzerinden inip kalkan bir kol, alçalıp yükselen bir ses:

Mahkumiyetlerine... cezaevine kapatılmasına... haklarının alınmasına... susmasına... susmasına... susmasına...

Birinci ses:

- Susunuz... susunuz... susunuz...

Perde iner...

(Yeni Ortam, 22 Eylül 1974)

MARİFETLER...

Ayrılan çiftler, ayrılır ayrılmaz birbirlerini suçlamaya başlarlar:

- Eve hiç baktığı yoktu. Gözü hep dışarıdaydı...

Çok geçimsizdi kıskançtı... gibi yorumlarla "kirli çamaşırlar" bir bir ortaya dökülür. CHP-MSP ortaklığı da şimdi bu tutum içindedir.

Ecevit uçak motorundan anlamazdı... Hem de kıskançtı... gibi Erbakan hocaya özgü inciler kamuoyuna dökülüp durmaktadır.

Bu arada bize de boş durmak yakışmaz. Ne de olsa biz "oğlan tarafı" sayılırız. Biz de birşeyler anlatalım:

"Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı" MSP'li bir bakan tarafından işgal edilmekteydi. İşte bu "zat-ı şerif", olağanüstü durumlarda personeli askere alınmayacak fabrika ve kurumları bir bir saptamış.

- Ne var bunda?.. demeyin sakın. Şimdi genel hayatı etkileyecek kurum ve fabrikalar listesine alınanları öğrenin de, "modaevleri"nin olağanüstü dönemlerde ne denli "hayati önem"de olduğunu da anlayın. Evet sıralayalım.

Şu ünlü "Vakko" var ya... Hani giyim sanayiinin şu ünlü moda kaynağı... İşte bu işyerinde çalışan işçiler ve memurlar, savaş ve seferberlik anında:

Vatana, millete lazımdır... diye silah altına alınmayacak, giyim kuşamda "kreasyon"a devam edecektir. "İstanbul Giyim Sanayii, Titiz Konfeksiyon" gibi moda öncülerinde çalışanlar da, savaş ve olağanüstü durumlarda:

İşyerlerinde kıyafet inkılaplarına devam etsinler... denilerek askere alınmayacaktır. Oh ne iyi değil mi?

Gelelim şu ünlü "Özal biraderler"e... Korkut Özal, koalisyon hükümetinin Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı. Biraderleri Turgut Özal ise, "Hacı Ömer Sabancı Holding" kuruluşlarının başında "genel koordinatörlük" yapmaktadır. Rastlantıya bakın ki, savaş ve olağanüstü durumlarda Hacı Ömer Holding'e bağlı kuruluşlarda çalışanlar da silah altına alınmayacak.

Şimdi diyeceksiniz ki:

Yani bunu Korkut Özal mı hazırladı?..

Korkut Özal'ın bu işlere ayıracak pek zamanı yoktur. Beyefendi bugünlerde hem kendi Bakanlığı içinde "müslüman kardeşler seferberliği" çalışmaları yaptığından, hem de, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı atamalarıyla yakından ilgili olduğundan, biraderi ile anlaşıp böyle taslaklar hazırlamaya zaman ayıramaz. Beyefendi'nin beş dakikalık boş zamanı olsa, gider, bir zamanlar müşavirlik yaptığı Shell şirketine yardım ederdi. Şimdi boş yere adamın günahını almayalım. Neyse...

Hacı Ömer Holdingte çalışanlar da, böylece seferberlik dışı bırakılmış.

- Hepsi bu kadar mı?..

Olur mu hiç? Savaş süresince, halkın "hayati ehemmiyeti haiz ekonomik ihtiyaçlarını karşıladıkları" gerekçesi ile, personeli silah altına alınmaması istenen fabrika ve kuruluşların bazılarını açıklayalım:

Sancak Tül (sahibi milliyetçi ve mukaddesatçı bir parlamenterdir), Hacı Resul Mahmut İpekçi, Mücellidin Dokuma ve Büküm Fabrikası, Güney Sanayi, Çuko-Birlik, Cem Standart Düdüklü Tencere Fabrikası, Bohemia Kristal Avize Fabrikası...

Burada durun bir dakika...

Bir savaş anında, Kristal Avize fabrikasının personeli silah altına alınır da "avize" üretimi durursa, ne büyük "milli felaket" olur hiç düşündünüz mü?.. Düşünmediniz değil mi? Yaaa...

Daha, daha...

Gorbon Işıl Avize Fabrikası, Eczacıbaşı Seramik, Jumbo Çatal Bıçak Fabrikası, Halıfleks Atlas Halı Fabrikası, Akkuş Sandalye İmalathanesi, Ulus Mobilya ve Doğrama Fabrikası, Arçelik, Mintax, ÇBS, DYO Boya Sanayii, Puro, Komili...

Ve böylece tam 572 müslüman fabrika ve kuruluşta çalışanlar silah altına alınmamak istenmiş.

Kıbrıs harekatı için bir seferberlik ilan edilse, bu kuruluşlarda çalışanlar askere alınmayacak. Bunların yerine, devlet kuruluşlarında çalışan vatan evlatları, halk çocukları cepheye gidecek.

İşte MSP'li Sanayi ve Teknoloji Bakanı, giderayak bu kararnameyi hazırlayarak, özel teşebbüsümüzü büyük tehlikelerden de korumak istemiş. Ne diyelim?

- Elem tere fiş, kem gözlere şiş...

Amin... El fatiha!..

(Yeni Ortam, 23 Eylül 1974)

KUŞKONMAZ...

"Şili'de Av" oyununu gördükten sonra bir sanatçı toplantısında ilginç bir tartışmaya tanık olmuştum. Bir kısım toplumcu sanatçılar:

- Oyunda Marksist estetik yok... diye tutturdular. Bir kısım yazar-çizer takımı da:

Biz politik oyuna karşıyız... diye kestirip attılar. Kılıçtan keskin, hançerden sivri tel gözlüklü, gür bıyıklı, kadife pantolonlu ve dik yaka kazaklı genç arkadaşlar da:

Oyun kitleleri pasifize ediyor... diyerek tavırlarını ortaya koydular. Ben ise itiraf edeyim, inanın bu tartışmadan hiç bir şey anlamadım.

Oyunu gördüm. Çok da beğendim. Yazarın söylemek istediği, açık seçik biçimde ortada. Sahnede en kalın çizgileriyle "faşizm" sergileniyor. Bir sahne aklımda kalmış: Şili ordusunun faşist subayları Allende yanlısı işçilerin gizlendikleri bir kiliseyi sarmışlar, teslim olmaları için seslenirler:

Teslim olun... Bağımsız mahkemeler önüne çıkarılacaksınız...

Allendeci işçilerin liderleri cevap verir:

Eğer ülkede bir tek namuslu yargıç kaldıysa, söyler misiniz neden sizi asmıyor?..

İşte oyun bunu anlatıyor. Ne desin başka?..

Bir oyun daha iyi olur, daha etkili olabilir, bunları anlarım. Fakat 12 Mart döneminden sonra, faşizmi açıkça belgeleyen ve sergileyen bir oyun nasıl olur da, yok "Marksist estetik"di, yok, "politik oyun"du, yok bilmem "kitleleri pasifize ediyor"du, bu tür eleştirileri hiç ama hiç anlamam. Sanat topluma katkıda bulunduğu ölçüde işlevine uygun düşer. İspanya'da devrimciler faşistlerle boğuşurken Endülüs'te şarap yudumlayıp:

Zil, şal ve gül... bu bahçede raksın bütün hızı... diye satırlar döktüren şişman şairi neden beğenmiyoruz? Kurtuluş Savaşı'nın kan ve barut kokularına sırtını çevirip:

Yarin dudağından getirilmiş bir katre alevidir bu karanfil... diyen duygusal edebiyatçıyı neden eleştiriyoruz? Nedeni belli: Toplumun sorunlarına duygu pınarlarından damlalar akıtmamış olanları kendi küçük dünyalarıyla başbaşa bırakıyor, onları kendi devrimci ve toplumcu dünyamıza almıyoruz bir türlü.

Ellerindeki olanaklarla, karınca kaderince faşizmi sergileyip, sosyalizmi savunanlar da Marksizm adına kıyasıya eleştirip suçlanacaksa, şu "Marksist estetiğe uygun" görülen sanat ürünlerini de görebilsek diyorum. Neyse o "Marksist estetik"; görüp de anlayabilsek?

Bilgiççe sözlerle süslenmiş çetrefilli sanat anlayışına hiç gerek yok derim ben. Şiir mi yazıyorsun; bu şiiri kim için yazıyorsan onlar anlayacak... Öykü mü kaleme aldın; neyi anlatmak istiyorsan bu açıkça anlaşılacak... Oyun mu sahneye koydun; halk ne dediğini anlayacak... Hele toplumcu sanatçıyım diyorsan, bu koşullara büsbütün uyacaksın. Yok bunun başka çaresi!

Büyük kentlerin şık salonlarında, kendi iç dünyalarının karanlık koridorlarında "bunalım edebiyatı" ile "entellektüel burjuva zevklerini" doyuranları gördükçe, işçiye, köylüye, onların diliyle seslenenlere daha da yürekten bağlanıyorum ben. Ve bu çabalar da baltalanınca kızıyorum iyiden iyiye. Ne yapsınlar yani bunlar? Bir siyasal oyun sahneye konur. Yapıtın yazarı, oyuncusu bir yandan:

Komünizm propagandası... diye savcılara kovalanırken öte yandan da,

Marksist estetiğe aykırıdır efendim... gibi laf salatalarının keskin sirkelerini karıştıranların bilgiçlikleriyle küçük görülür ille de.

Düzenin çelişkilerini sergileyerek, emekçilere bu çelişkinin çözüm yollarını gösterenleri alkışlamak yerine yuhlamak niye? Sanatı kendi fildişi kulelerine hapseden Osmanlı edebiyatçıları gibi, anlaşılmazlığın ve dar çevreye özgü bilgiçliğin "devrimcilik" ve sosyalistlik" sanıldığı bir sanat anlayışını, hangi kuşkonmaz kafesine koysak acaba?

(Yeni Ortam, 25 Eylül 1974)

YİNE Mİ?..

Toplum olaylarında, il sınırları içindeki kolluk kuvvetleri yetersiz kalırsa, vali askeri birliklere başvurarak yardım isteyebilir. İl İdaresi Yasası'nda böyle bir hüküm var. Ama, vali ya da ilçe sınırları içinde kaymakam, öyle olur olmaz askeri birliklere başvuramaz. Yasa bu yetkiyi, "olağanüstü" ve "ani" olaylarla sınırlamış. Yani, toplum polisi ve jandarma kuvvetleri yetmezse ve ayrıca olaylar "olağanüstü" ve "ani" nitelikteyse vali:

Olay yerine bir askeri birlik gönderin... diyebilir ancak. Yoksa ikide bir:

- Aman bugün gençler, işçiler toplantı yapacak. Asker gelse iyi olur... gibi gerekçeler yasaya uygun düşmez.

12 Mart'tan önce, valiler sık sık ordu birliklerini toplum olayları için kullanmaya kalkışmışlar ve böylece, işçi-asker çatışmalarına tanık olunmuştur. Devrin yöneticileri bu çatışmalardan çok yararlanmış:

Orduya silah çekiliyor diyerek bu çatışmaları siyasal amaçları için sömürmüştü. Oysa, daha önce aynı tür olaylarda, toplum polisi ile çatışan nümayişçiler askeri birliklerin hakemliğini ister ve olay yerine gelen askerler sevgi gösterileri ile karşılanırdı. 27 Mayıs'tan 12 Mart'a uzanan yolda, bu tür toplum olaylarının bir ölçüde payı olduğunu unutmamak gerekir. Değişen neydi? Olaylar mı, insanlar mı, yoksa kurumlar mı?

Bizim gibi, demokratik hakların yeni yeni kullanıldığı, halk yığınlarının giderek bilinçlendiği ülkelerde bu tür toplum olay-

larının ortaya çıkması kaçınılmazdır Önemli olan, devletin kolluk kuvvetlerini, polis-işçi-, öğrenci-asker çatışması ve düşmanlığına vardırmayacak ölçü ve yetkiyle kullanmaktır.

İstanbul'da, "Ülker Fabrikası" önünde başlayan işçi-polis çatışmaları bir bakıma düşündürücüdür Çünkü ilk kez işçilere karşı polis tankları kullanılmaya başlanmış ve işçiler ister istemez:

Ecevit yönetiminde üstümüze tanklar mı yollanacak?.. yargısının doğumuna yol açmıştır. Bu çatışmanın üzerinde en çok düşünmesi gereken yetkili, şüphesiz Sayın Ecevit'tir. İşverenlerle uyuşmazlık içine düşen işçiler karşılarında polis birlikleri, polis tankları, elleri "wolky-tolky" telsizleri ile emniyet amirlerini görürlerse:

Eski hamam eski tas... diye düşünmezler mi? Bu olaylar böyle sürüp giderse, İskenderun'daki işçiye, İstanbul'daki işçiye:

- Haksızsın arkadaş... denilebilir mi?

Denmez doğal ki...

"Sosyal psikoloji" siyasal olayların gözlemi ve çözümünde göz önüne alınması gereken bir bilim dalıdır. İşçiler, günlük yaşam kavgalarında, hiçbir şeyin değişmediğini, karşılarında her engelin eskisi gibi sürdürüldüğünü görürlerse, soyut düzen değişikliği umudu ile, işçi oylarını sürgit "çantada keklik" saymak olanağından söz edilebilir mi? Sanmıyoruz.

Sayın Ecevit'in bu gibi olayları günbegün izleme olanağı yoktur doğal ki. İdare Amirleri de, eski dönemlerin siyasal şartlanmalarından henüz kurtulamadıkları için, bir işyerinde uyuşmazlık baş gösterip, işveren de emniyet yetkililerine başvurunca, idare amirleri hemen:

Haydi yürüyün... diye buyruklarla işçilerin üzerine polis birlikleri yolluyor. Böylece, aynı sınıfsal kökenli işçilerle polisler belki sonu kanlı bitecek bir çatışmanın içine itiliyor. Her iki taraftan da yararlananlar ve ölenler oluyor Burada sormak gerekmez mi? Kim için, ne için? Düzen için mi, yasa egemenliği için mi, işçi hakları için mi, işveren çıkarı için mi? İdare amirleri bunların sorumluluğunu kolayca üstlenebiliyorlar mı? Bu olayların dününü, bugününü ve yarınını hep birlikte düşünmeliyiz.

Diyeceğimiz şu: 12 Mart deneyi hepimize önemli dersler vermelidir Hem yönetici hem de yönetilen olarak, bu deneyin sonuçlarını serinkanlı gözlemlerle değerlendirmek zorun-

dayız. Öğrenci-asker, işçi-polis, işçi-asker, köylü-jandarma çatışmaları, toplumda onarılması güç yaralar bırakmıştır. Şimdi aynı yanılgılar hak arayan işçilerin üzerine polis tankları gönderilerek sürdürülmek isteniyor. Dileriz Ülker fabrikasındaki çatışma, bir kötü başlangıcın hareket noktası değildir ve yine bekleriz ki, bu tür çatışmalar hiç olmazsa Ecevit'in başbakanlığında etkili buyruklarla önlenecektir. Emekçinin umudu ve sevgisi, böyle olaylarla harcanmamalıdır. Aman dikkat...

(Yeni Ortam, 26 Eylül 1974)

KIRK HARAMİLER...

Amerika'da yayınlanan ünlü "Newsweek" dergisinin geçen haftaki sayısında CIA ile Dr. Kissinger arasındaki ilişkiler ortaya kondu. Dergi, Şili'de Sosyalist Devlet Başkanı Allende'ye karşı düzenlenen darbenin, Kissinger'in başında bulunduğu kırk kişilik bir "komite" tarafından düzenlendiğini açıklamaktadır. Bu komitenin beş önemli adamından üçü, Kissinger, CIA Başkanı Colby, Dışişleri Bakan Yardımcısı Joseph Sisco'dur. Bilindiği gibi Kıbrıs bunalımı baş gösterince Sisco, Kissinger'in emri üzere Atina ve Türkiye'ye gelerek Türk ve Yunan hükümetlerini uzlaştırmaya çalışmıştı.

Salvador Allende'nin CIA tarafından devrildiğini kanıtlayan belgeleri okuyan bir Amerikalı Senatör

Gözlerime inanamıyorum... diyerek şaşkınlığını ifade etmiştir.

Son günlerde, CIA eylemleri ve bu eylemleri yönetenlerin kişilikleri artık gözler önündedir. Şili'deki darbenin CIA tarafından planlandığı öne sürüldüğü günlerde, başta Kissinger olmak üzere cümle Amerikan yetkilileri:

Şili'nin içişlerine karışmadık... diyerek, demeç üzerine demeç vermişlerdi. Şimdi ise, Allende'yi devirmek için harcanan dolarların faturaları bir bir ortaya konmuştur. Artık açıkça, CIA ve Kissinger'in "ipliği pazara çıkmıştır" diyebiliriz.

Amerikalı ünlü sosyal bilimcilerinden "Wright Mills", dilimize dostumuz Dr. Ünsal Oskay tarafından "İktidar Seçkinleri" adıyla çevrilen yapıtında, Amerikan siyasetinin bir avuç kimse

tarafından yönetildiğini gözlemler ve kanıtlarıyla ortaya koyuyor. Mills Amerikan dış politikasını yöneten seçkinlerin sınıfsal kökenleri ile toplumsal ilişkilerini de ortaya koymuş. "Pentagon Generaller"nin oluşturduğu asker yöneticilerin, ülkedeki sermayeci azınlıkla kurdukları ilişkilerin katkı ve etkilerini bir bir anlatıyor Amerikalı yazar. Bu "Kapitalist İmparatorluğu" yöneten üç kuvvetin, yani "Wall Street" "Pentagon" ve "CIA"nın kurduğu üçgenin içindeki seçkinlerin Amerikan demokrasisindeki yerleri, Mills tarafından ortaya konmuş. Bunları bilmeden Amerikan dış politikasını da anlamaya pek olanak yoktur. Savaşlar, hükümet darbeleri, barış çağrıları arkasındaki siyasal oyunları anlayabilmek için, Amerikan dış politikasının kimlerce yönetildiğini bilmek gerekiyor. Hem de Amerikan kaynaklarından!..

Görüyorsunuz, Amerikan dış politikasına yön veren kararlar, Amerikan parlamentosundan bile gizli alınabiliyor Ayda birkaç kez, Beyaz Saray'ın kalın kapılı salonlarında toplanan kırk kişilik bir komite, hükümet darbelerine karar verebiliyor Kim bilir Kıbrıs sorunu için bu komite kaç toplantı yaptı ve ne kararlar verdi? Komite Başkanı Kissinger, aynı komite üyesi Sisco'yu Türkiye'ye yollarken, hangi olasılıkların, hangi karar taslaklarının üzerinde çalıştı?

Şimdilik bilinmiyor bunlar Bütün kararların üzerine birer gizlilik perdesi çekilmiş. Fakat gün geçtikçe ortaya çıkacak bunlar da. Allende'nin CIA uşağı generaller tarafından devrildiği gün:

Darbeyle hiçbir ilişkimiz yoktur... diyen Kissinger'in, olay üzerinden daha bir yıl bile geçmemişken; "Şili'nin içişlerine karıştık..." diyerek itiraflarda bulunması, faşist darbelerin arkasındaki güçlerin görünümlerini kalın fırça darbeleriyle çizmiştir artık.

Yoksul ülkelerde düzenlenen faşist askeri darbeler CIA damgalıdır Bunun kanıtını dayanağını da, bizler değil bu darbeyi planlayan CIA yetkilileri ve tutucu Amerikan yayın organları bile ortaya koyuyor. Biz de bunları "milliyetçi ve mukaddesatçı" etiketi altında sömürge maşalığı yapanların yüzüne çarpıyoruz.

Dönelim kendimize...

Türkiye'yi CIA'nın etki alanı ve gündem konusu dışında görmek için hiçbir inandırıcı neden bulunmamaktadır Yaşadı-

ğımız ve yaşayacağımız olayların arkasında CIA gölgesini hiç aramamak safdillik olur işte...

Sömürge halklarının ulusal uyanışlarını, sömürücülerin tankları, tüfekleri önleyemedi. Yoksul ülkelerdeki sınıfsal ve ulusal bilinçlenmeyi durdurmaya olanak bulunmadığı da, sanırız emperyalist ideologlarca bile anlaşılmıştır. Yeter ki ülkedeki devrimci birikimler sağlıklı biçimde örgütlenebilsin. Gündemdeki sorun budur Bölünmeden, parçalanmadan örgütlenmek...

Düşmandan korkmamak ve ona teslim olmamak için, önce düşmanı tanımak gerekmektedir...

(Yeni Ortam, 27 Eylül 1974)

ODTÜ...

"Orta-Doğu" denilince iki konu gelir aklımıza: biri, Arap-İsrail çatışması, ikincisi de, Orta-Doğu Teknik Üniversitesi'dir. Her ikisi de kaynayan kazandır. Bu günlerde Orta-doğu Teknik Üniversitesi'nde bir kaynaşma sürüp durmaktadır. Bazı öğretim üyelerinin sözleşmeleri:

Akademik yetersizlik... nedeni ile ancak birer yıl uzatılmaktadır. Üniversite içinde "ilerici" olarak tanınan bu öğretim üyeleri bu bir yılın sonunda:

- Geçmiş hizmetleriniz için teşekkür eder başarılar dileriz... gibi bir yazı ile de üniversiteden uzaklaştırılmak istenmektedir.

Konuyu, önce anayasal dayanağı ile ele almak gerekir...

Anayasa'mızın 120'nci maddesinde:

Üniversiteler ancak devlet eliyle ve kanunla kurulur... denilmektedir. Ancak aynı maddede:

Özel kanunla kurulmuş devlet üniversiteleri hakkındaki hükümler saklıdır... denilmiştir. Özel yasa ile kurulmuş üniversiteler, Orta-Doğu, Erzurum Atatürk ve Trabzon Teknik Üniversiteleri'dir.

Anayasamıza göre, üniversiteler özerktir. Bu özerklik, "bilimsel, idari ve mali" olmak üzere üç ayrı özerklik çeşidini kapsamaktadır. Bilimsel özerklik ne demektir? Kısaca tanımlayalım:

Bilimsel özerklik, öğretim üye ve yardımcılarının serbestçe araştırma ve yayın yapma özgürlüklerini güvence altına alan hukuksal düzenlemelerdir...

Anayasa Mahkemesi de 1965 yılında vermiş olduğu bir kararda:

- Özerk bir kuruluşun kanunla belirli sınırlar içinde kalmak şartıyla kendi hareketlerine hakim olacak kaideleri yine kendisi düzenlemesi gerekir demektedir.

Dönelim Orta Doğu Teknik Üniversitesi'ne...

Bu üniversite özerk midir? Yanıtı koskoca bir "hayır" olacaktır. Çünkü, bu üniversite yürütme organınca seçilen ve yasal görünümü ile Türk hukukunda yeri olmayan bir "Mütevelli Heyet" tarafından yönetilmektedir Üniversite öğretim üyeleri bir "hizmet akdi" ile göreve alınırlar. Mütevelli Heyet ve rektör "işveren" öğretim üyeleri de "işçi" sayılır. Bu ilişki içinde, birer işçi sayılan öğretim üyelerinin bilimsel özerkliklerini kullanabilecekleri çok şüphelidir. Çünkü yürütme organınca seçilen bir "Mütevelli Heyet" görüşlerini beğenmediği öğretim üyelerini:

- Kaşının üzerinde gözün var... diyerek üniversiteden uzaklaştırabilecektir.

Acaba, Anayasa'da yer alan "özel üniversiteler" özerklik kuralının istisnası mıdır? Buna da Anayasa Komisyonu sözcüsü Prof. Muammer Aksoy, maddenin görüşülmesi sırasında şu açıklığı getirmiş:

Belirtmek isteriz ki, Genel Üniversiteler Kanunu'na zıt birtakım kanunlarla kurulmuş olan ve şimdi ilave edilmek istenen kayıttaki şarta uygun olmayan üniversitelerin, vaktiyle muhtariyet esaslarına aykırı olarak kurulmuş olsalar bile, bünyelerini değiştirme zarureti vardır...

Yani, 1959 tarihli Orta-Doğu Teknik Üniversitesi Kanunu "özerklik" ilkelerine göre "bünyesini" yeni baştan düzenlemesi gerekmektedir. Anayasa koyucusunun amacı da böyledir. Üniversite özerklik güvencesine bağlanmadıkça, daha çook feshedilen, uzatılmayan mukaveleler, kapı dışarı atılan öğretim üyeleri görürüz. Hiç şaşırmayalım!

Peki, şimdi ne yapmalı?

Yapılacak iş sanırız şudur: Rektörlükle herhangi bir öğretim üyesi arasında mukavele dolayısıyla çıkacak uyuşmazlıkta "Anayasaya aykırılık" iddiasında bulunarak konuyu Anayasa

Mahkemesine götürüp yasanın iptalini sağlamak ya da, siyasal partilerle ilişki kurarak, Orta-Doğu Teknik Üniversitesi Yasası'nı değiştirmeye çalışmak... Şimdiye kadar yapılmayan da budur

Değerli öğretim üyesi arkadaşlarımız bu acıları kendi "nasırlarına basılmadan" önce duyabilselerdi, bugün bir çok sorunu çözmüş olurduk. Yanılıyor muyuz, yoksa haksız mıyız büsbütün? Ne dersiniz?

(Yeni Ortam, 28 Eylül 1974)

EMPERYALİZMİ KÖTÜLEMEK

Türkiye'de "boraks madenleri" yabancı şirketlerin elindedir Anayasa'mıza bakarsanız, bütün yeraltı kaynaklarının devletin hüküm ve tasarrufu altında olması gerekmektedir Anayasa'nın bu açık buyruğuna rağmen, madenlerimizi Amerikan ve İngiliz şirketleri işletmektedir Sizlere bir "boraks" öyküsü anlatalım dilerseniz...

Abdullah Yılmaz, Ankara Radyosu'nda programcı olarak çalıştığı günlerde "boraks madenleri" konusunda bir program hazırlar. Bu programda madenlerin devlet eliyle işletilmesi görüşü savunulur Program, "Köy Saati" adıyla yayınlanan ve 12 Mart döneminin unutulmaz Başbakanı Nihat Erim'in sonradan:

Dinlerken tüylerim diken diken oluyordu... dediği program dizisinde yer alır.

Bu program yayınlanır yayınlanmaz, "milliyetçi-toplumcu-Türkeşçi-Başbuğcu" "Devlet Dergisi" bir yazı yayınlayarak bu programı ve TRT'yi suçlar. TRT Genel Müdürlüğü de hemen Radyo Müdürlüğü'ne iki yazı göndererek:

- Amerikan aleyhtarlığı ve emperyalizmi kötüleme sonucu belli akımlara hizmet sakıncası... gerekçesini ileri sürerek bu tür programların yayınlanmamasını ister.

Yıl 1970, aylardan Aralık...

İş bununla bitmez. Ankara Savcı Yardımcısı Cemil Günday, "Devlet Dergisi"ni kanıt göstererek, Abdullah Yılmaz ve arkadaşlarının:

Boraks programında servet düşmanlığı yarattığı, gerçekleri yansıtmadığı, sınıfları birbirine düşman etme gibi belli akımlara hizmet ettiği... gerekçesiyle mahkumiyetini ister.

Savcı Yardımcısı, TRT Genel Müdürlüğü yazışmaları ve "Devlet Dergisi" yayınlarına dayanarak, Abdullah Yılmaz ve arkadaşlarının Türk Ceza Yasası'nın 240'ıncı maddesinde yer alan "görevi kötüye kullanma" suçundan mahkumiyetini diler.

Kamu davası, Ankara 4'üncü Asliye Ceza Mahkemesi'ne açılır Mahkemenin yargıcı Lütfi Erdemir'dir ve kendisi Türk Amerikan Hukukçular Derneği'nin kurucu üyesidir! Mahkeme kararını verir: Abdullah Yılmaz ve arkadaşları suçlu bulunmuştur

Sanıklar Yargıtay'a başvurur Yargıtay 4'üncü Ceza Dairesi mahkumiyet hükmünü bozar Yargıç Lütfi Erdemir kararında direnir. Direnme kararında sanıkların:

- Fukaralık istismarı yaptıkları... emperyalizmi kötüledikleri... suç gerekçesi olarak yer alır. Yargıtay Ceza Genel Kurulu bu direnme kararını da bozar Genel Kurul, bilirkişi incelemesi yapılmamasını bozma nedeni olarak kabul eder. Dosya bir kez daha Yargıç Lütfi Erdemir'in önüne gelir; Abdullah Yılmaz ve arkadaşları bir kez daha mahkum olur. Dosya yeniden Yargıtay 4'üncü Ceza Dairesi'ne gelir. 4'üncü Ceza Dairesi mahkumiyet kararını oybirliği ile bozar. Böylece:

Emperyalizmi kötüleme... gibi bir suç çeşidi, kesinleşmiş Yargıtay kararları arasına giremez. Ve de boraks madenlerinin yabancı şirketler yerine Türk Devleti'nce işletilmesini savunan görüşler:

Amerikan aleyhtarı ve emperyalizmi kötüleyici... görülerek mahkum edilmez.

Bugüne gelelim şimdi...

Kıbrıs'ta Türk soydaşlarımız bugün, tıpkı anavatandaki boraks madenleri gibi İngilizlerin elleri ve buyrukları altındadır. Bir Türk yurttaşı, bundan dört yıl önce:

- Madenler devletleştirilmeli... diye program hazırladığı için yargılanmış ve mahkum edilmek istenmiştir, gördünüz.

Bilin sizler de...

Bu programcının adı Abdullah Yılmaz'dır ve bağışlanmaz bir suçu vardır: Devrimcidir, solcudur, sosyalisttir. Ayrıca, 21 Mayıs Olayları'na genç bir teğmen olarak karıştığı için yargı-

lanmış ve cezaevlerinde yatmıştır. Amcasının oğlu, Dev-Genç yöneticilerinden Ziya Yılmaz'dır. Abdullah Yılmaz, Kızıldere olayları ile ilgili görülerek bir süre de 12 Mart döneminde tutuklu kalmıştır.

Abdullah Yılmaz bugün serbesttir. Hakkında kamu görevlerinden yasaklanmasını gerektiren bir mahkumiyet hükmü de yoktur. Buna rağmen, "ilerici" yazar İsmail Cem'in başında bulunduğu TRT kurumundaki eski işine:

- Solcudur... diye alınmamıştır şimdiye kadar.

"Günlerin getirdiği" budur işte...

Sen, yazarlık yaptığın günlerde, "bürokrasiyi" eleştir, TRT Kurumu başına geçince de, eleştirdiğin bürokratlara taş çıkart ve "emperyalizmi kötüleme" suçundan yargılanıp mahkum edilmek istenen bir yetenekli programcıya da kapıları kapat!

Türkiye'nin "geri kalmışlık tarihi" bitti mi dersiniz"?

(Yeni Ortam, 29 Eylül 1974)

SAHTE ALKIŞLAR...

Albay Papadopulos'un Atina'da, Bay Nihat Erim'in de Ankara'da başbakanlık koltuklarında oturdukları günlerde Cuntacı Albay, bir Türk gazetecisine şu demeci veriyordu:

Sizden bir isteğim var. Sayın Başbakan Erim'e Atina'da Türkiye ile dostluğu, Türkiye ile sıkı işbirliğini tam bir içtenlikle dileyen dostları olduğunu söyler misiniz?.. Benim sahsi kanaatim odur ki, her şey Türkiye ile Yunanistan'ı bir "konfederasyon" kurmaya itiyor. Olayların yönü budur.

Papadoplus'un Türkiye ile Yunanistan arasında kurulmasını önerdiği "konfederasyon"un, siyasal hiç bir anlamı yoktu. Bunu Papadopulos kadar Nihat Erim de biliyordu. Ancak, her iki ülke burjuvaları arasında yakın ilişkilerin kurulması kaçınılmazdı. Bu yönde çalışmalar başladı. Her iki başkentte de birbirine benzer rejimler bulunmaktaydı. Türk ve Yunan burjuvaları arasındaki yakınlaşma ve bütünleşme, hem siyasal hem de ekonomik yönden, NATO'nun güneydoğu kanadındaki iki ülke arasındaki ilişkileri güçlendirecekti.

Türk ve Yunan burjuvalarının kendi aralarında bütünleşmeleri, Washington yöneticileri için de çoktandır özlenmekte ve beklenmekteydi. Kıbrıs bunalımının patlak verdiği 1963-64 yılında, New York senatörü "Jacop Javits" Türkiye'ye gelerek gerek siyasal çevreler gerekse işadamlarıyla uzun görüşmeler yapmıştı. Bir koluna Kasım Gülek'i, öbür koluna Aydın Yalçın'ı takan bu "Siyonizm ve Helenizm" avukatı Amerikalı senatör, devrin bazı CHP'li bakanlarından ilgi görmedi. O günlerin Çalışma Bakanı Sayın Bülent Ecevit ise bu girişimlere tepki gösterenlerin başındaydı. Böylece Türk-Yunan sermayeci işbirliği 1964 yılında gerçekleşmedi. Planlar bir süre için suya düştü.

Senatör Javits, 1970 yılında yeniden Türkiye'ye geldi. Kendisine bir büyük kulüpte yemek verildi. Türk işadamları ve politikacılarıyla konuşan Javits'i, Amerikan "Rotary Kulüp" Başkanı Convay izledi. Convay İstanbul'da bir baloda devrin Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil'le de konuşarak, Türk-Yunan sermayeci işbirliğini sağlamak istedi. 12 Mart 1971 tarihinden sonra da özlenen işbirliği için uygun bir ortam doğmuş bulunuyordu. İşadamları arasında ilişkiler daha da sıklaştı. 1971 Temmuz'unda Türk ve Yunan işadamları arasındaki işbirliği hemen gerçekleşiverdi. İstanbul Ticaret Odasında yapılan toplantılar sonunda, Türk ve Yunan işadamları, "Başkanlar Komitesi" adıyla bilinen bir örgüt kurdular. Sizlere bu Türk ve Yunan işadamlarının adlarını açıklayalım:

İstanbul Ticaret Odası Başkanı Behçet Osmanağaoğlu, İzmir Ticaret Odası Başkanı Sabri Yanık, Atina Ticaret Odası Başkanı Cennepulos, Selanik Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Diamandis, Pire Ticaret Odası Başkanı Lazos...

Bu ilişki, işadamları arasında değil, Türk ve Yunan devrimcileri arasında olsaydı siz seyrederdiniz gümbürtüyü! Sağcı gazeteler ve politikacılar:

- Milli bütünlük... Tarihi düşmanımız... diye başlayan söylevler çeker, yazılar yazarlardı. Biz şimdilik işin bu yönü üzerinde durmuyoruz.

Derdimiz başka... Washington yöneticileri, Papadopulos'un Yunanistan'da Erim'in Türkiye'de iki benzer rejimin başbakanları olduğu dönemlerde, iki ülke burjuvalarını bütünleştirmek için ellerinden geleni yapmışlar ve böyle bir birleşmeyi sağlamışlardır. Bu sonuçtan en çok sevinen de, şüphesiz New York

Senatörü Jacop Javits'tir 1964'ten beri harcadığı çabalar, en sonunda Erim döneminde semeresini vermişti. Javits, Kıbrıs geriliminin bu tür ilişkilerle yumuşatılacağı kanısındaydı. İşte bu Javits, son Kıbrıs harekatı dolayısıyla, Türkiye'ye Amerikan yardımının kesilmesini isteyenlerin de başını çekmektedir

Bu böyle işte...

Şimdi gelelim bizim işadamlarına...

İş ve sermaye çevreleri, bir yandan gösterişli yardım kampanyaları ile vergiden indirdikleri bağışların çeklerini imzalarken, öte yandan da Ecevit'e sahip çıkmanın oyunlarını tezgahlamaktadırlar. DP'yi CHP ile yakınlaşmaya itenler de bunlardır

Kim bunlar?

Amerikalı Senatör Jacop Javits'in önerileri ile Yunan işadamlarıyla örgütler kuranlar, Erimlerin, Melenlerin, Taluların baş destekçileri, 12 Mart rejiminin gerçek sahipleri, ülkemizde [illegible]demokratik baskıların sürdürülmesini ve Yunan cuntası türü rejimleri özleyenler ve daha düne kadar Ecevit hükümetini devirmek için türlü oyunlara girenlerdir.

Bütün bunlar "milli bütünlük" adına mı?.. Hayır, olamaz!

"Milli bütünlük" sınıfsal özden sıyrılmış bir duygusal tepkinin adı değildir Sayın Ecevit, işadamlarının "sabıka fişlerini" karıştırarak, bu yakınlaşmanın gerçek amacını saptamalıdır. Çünkü onlar kendisinin gerçek dostları değildir Dostlar, Türk emekçi sınıfları ve toplumun ilerici kesimleridir Ecevit yönetimine güç veren kaynak, emekçi sınıflar ve ilerici aydınların bilinç ve duygularıdır. Yoksa, iş ve sermaye çevrelerinin sahte alkışları değil...

(Yeni Ortam, 30 Eylül 1974)

KOALİSYON OYUNU...

Koalisyon trafiği iyice karıştı. Çıkmaz sokakları kavşak sanan Erbakan Efendi:

Yeşil yandı geçelim... diyorsa da, durum pek görüldüğü gibi değil anlaşılan. "Azınlık hükümeti" "sağ koalisyon" "CGP-DP" desteğinde "derhal seçim" "CHP-DP" ortaklığı ile "erken

seçim" hükümetleri kurulacağa benzemez. Aradan Erbakan Efendi, Ecevit'e dil çıkarıp:

- Kuramazsın ya, kuramazsın ya... diye muziplik de yapıyor Eski müteahhitlerden Süleyman Bey de kasıldıkça kasılıyor:

Buhranın çözümü buhranın kendi içindedir... gibi, biraz siyaset, biraz felsefe, biraz kül biraz da duman kokan demeçlerle "ihale pazarlığı" yapıyor Yapsın bakalım... Herkes şimdi bir çözüm yolu bekliyor:

- Erken seçim mi, derhal seçim mi?

Sağ kanattan:

Millet seçim derdinde değil, geçim derdindedir... yollu inciler de çıkıyor ortaya. Erken seçim deyince aklıma geldi. "Devekuşu Kabare" topluluğunun bugünlerde oynadıkları "Yar Bana Bir Eğlence" oyununda erken seçim:

Seçimlerin, sabah sekiz buçuk yerine altı kırk beşte başlamasıdır... diye tanımlanıyor. Geçenlerde bir dostumuz da "azınlık hükümeti"ni:

Efendim azınlık hükümeti, Musevi vatandaşlarımızla Ermeni vatandaşlarımızı bir araya getiren hükümet şeklidir... diye tanımladı. Tabii arkasından da ekledi:

Sözüm meclisden dışarı...

İşte artık böyle konuşuluyor Demokrasi bu demek. Konuşacaksın, eleştireceksin, falan filan ama kimse hapsedilmeyecek. Ağzını açınca:

Gel lan içeri... denmeyecek. Sizin görüşlerinize taban tabana zıt bir düşünceyle karşılaştınız mı:

Bendeniz zat-ı alinizle aynı kanaatı paylaşamıyorum, efendim... dedikten sonra:

Mamafih, sizin konuşmanız için bendeniz susmaya razıyım... Hürmet bizden efendim... gibi demokrasiye, çok partili hayata, devletiyle milletiyle bölünmezlik kuralına, insan haklarına, hür demokratik düzene uygun bir "jest" yaparsanız, her şey yoluna yordamına girer. Di mi efem?.. Şu ölümlü dünyada birbirimizi neden kırıyor, incitiyoruz?.. Hükümeti kuramadık mı:

- Al kardeşim ben yoruldum sen oyna... deriz. Ne var yani şunun şurasında. Sonra da:

Gel kardeşim, elini ver bana... diye gülerek ve de el çırparak çağırırız bekleyenleri. Yüzlerini asıp, parmaklarını "sureti mahsusada" büken arkadaşlar:

- Ben küstüm... derlerse.

- Oyunu bozan, ağzı borazan... diyen anlamlı şarkılar söyler, ya da "milli folklorumuz"dan bir parça sunarak:

Sen oyna canım sen oyna... diyerek küsenleri "milli birlik ve beraberliğe" çağırırız. Bazıları da:

Arkadaş oyundan çıkarsa ben gelirim... diye uzaktan hiç eksilmeyen tebessümle bakarlar.

- Gel, ağbine gel... dendiğinde:

- Ama babama soracağım... diye çalım atarlar.

- Hadi sor canım...

Tak, tak, tak, yukarı gider bir nefeste:

- Ama siz oynarken daha önce bizim evin camını kırmışsınız... diye cilveler yapar... Babam öyle söylüyor...

- Kıranlar şimdi bizim yanımızda değil ki. Onlar daha önce sizin mahalleye taşınmıştı...

Şaka bir yana... Kuralım koalisyonumuzu...

Bana sorarsanız "sağ koalisyon" kurulmalı, bir daha da seçim meçim yapılmamalı. Biz adaylarımızı açıklayalım.

Başbakan adayları: Kuvvetli ve inandırıcı Nihat Bey...

Sağdan alkışlar, soldan yuhlar...

Vanlı Ferit Bey...

Sağdan alkışlar, soldan gülüşmeler...

- Bankacı Naim Efendi...

- İşveren Iocasından konfetiler, alkışlar, çiçekler...

- Cevdet Sunay...

Derin bir sessizlik...

- Süleyman Bey...

"Oooohhh" sesleri.

Şimdi alt alta toplayalım...

Şu anda elimizde beş başbakan adayı var. En yaşlısını başbakan yapalım: Cevdet Sunay başbakan olmalı. Ötekiler de başbakan yardımcılıklarını paylaşmalı.

Aman efendim... Bir yanda Nihat Bey, öte yanda Süleyman Bey, efendime söyleyeyim, Naim Beyler, Ferit Beyler, bundan iyisi can sağlığı.

Hükümet "sözcüsü" Turhan Feyzioğlu, hükümet "gözcüsü" Ferruh Bozbeyli. İçişleri Bakanı Faruk Sükan. Dışişleri Bakanı Çağlayangil.

Bizim istediğimiz koalisyon budur. Başkasını dünyada kabul etmez, aksi halde muhalefete geçeriz.

(Yeni Ortam, 2 Ekim 1974)

LİDERLİ Mİ, LİDERSİZ Mİ?

Koalisyonu kurma görevi bu kez AP Genel Başkanı Süleyman Demirel'e verildi. Demirel, elindeki bütün olanakları deneyerek bir koalisyon hükümeti kurmaya çalışmaktadır Fakat, parlamento "aritmetiği" ve seçim "geometrisi" Süleyman Demirel'in başkanlığında bir koalisyon hükümetinin kurulmasına pek elvermemektedir.

Neden mi?

DP ve AP, seçim sandıkları önünde iki "düşman kardeş" olarak aynı mirası paylaşmanın hazırlığı içindedir. Bozbeyli, son Kıbrıs olaylarında Demirel'in yıprandığını hesaplayarak, şimdiden AP'nin oy depolarına göz dikmiştir "Derhal seçim" çözümünün, Ecevit'i güçlendireceğini de düşünen Bozbeyli, parti içi çatışmaları da gözönüne alarak, CHP ile ortaklığa yanaşmamıştır. Ecevit'i ve partisini yıllarca bir "bozuk plak" inadıyla:

- Komünistlerin anarşistlerin koruyuculuğu... gibi demagojilerle suçlamış olan Bozbeyli ve takımı, bir ortaklık durumunda:

- Dün komünist dediklerinize destek oldunuz... gibi eleştirilerden kurtulmak için Ecevit'e:

Hayır... demeyi yeğlemiştir. CHP ile ortaklık konusunda şimdiden çatlayan DP'nin, bir koalisyon ortağı olarak hergün bir yeni uyuşmazlığa yol açacağı düşünülürse, bu gelişmenin olumlu olduğunu söylemek sanırız boş bir avunma sayılmaz. Bize sorarsanız, DP ile hangi koşul ve kayıtla olursa olsun bir ortaklık kurmak, önce ülkenin devrimci kesimlerine ve sonrada Ecevit'e zarar verirdi.

Gelelim sağ koalisyona...

Sağ basının "Milli Cephe" dedikleri birleşim, temelinde işbirlikçi burjuva, feodal artıkları, tutucu bürokrasi arasında oluşması beklenen siyasal örgütlenme biçimidir Parlamento içinde dağınık bulunan sermaye sözcülerinin bir siyasal örgütlenme görünümü ile:

Komünistlere karşı tek cephe kurduk... demagojisi yardımıyla güçlenebilmesi, sermaye çevrelerinin de çoktandır özledikleri çözümdür.

Sermaye çevresi, 14 Ekim ve hele son Kıbrıs olayları dolayısıyla gittikçe güçlenen Ecevit'i doğrudan doğruya yıkmaktansa, bir "kuşatma harekatı" sonunda CHP'yi etkilemeyi, kendi çıkarları açısından daha uygun görmüşlerdir. Bu çevrelerin önce "çatışma" sonra da "barışma" biçimindeki ayak oyunları kımsenin gözünden kaçmamıştır. Ecevit bu yaklaşımın anlamını ölçüp biçmiş ve bu "zoraki dostluğu" Aralık ayında gerçekleşmesini umduğu "erken seçim" çözümünde bir sıçrama tahtası olarak kullanmayı amaçlamıştır.

Fakat, işler dönüp dolaşıp AP Genel Başkanı Demirel'in hükümeti kurma çalışmalarında düğümlenmiştir şimdi.

Bozbeyli'nin DP'si:

- Demirelsiz sağ koalisyon... diye direnmekte, AP sözcüleri ise,

- Bunu Demirel kabul etse bile biz Demirel'e karşı çıkarız... diyerek genel başkanlarına bağlılık gösterileri yapmaktadırlar.

Şu soruları soralım...

Liderlerin katılmadığı bir koalisyon gerçekleşir mi? Böyle bir ortaklık kurulsa bile, bu koalisyon işler mi?

Önce birinci soruyu yanıtlayalım: Lidersiz koalisyon, sadece Demokratik Parti'nin benimser gözüktüğü bir çözüm yoludur. Bu çözümle, Demirel'in kişiliğinin yara alması sağlanmış olacak, böylece, Demokratik Parti'nin kuruluş nedenlerinden biri, kamuoyu önünde hem de AP parlamenterlerinin oylarıyla kanıtlanmış olacaktır. Demirel'in bu oyunu yutması beklenmez. Haydi böyle bir koalisyon kuruldu diyelim...

Gündemine Kıbrıs gibi çetrefil bir sorunu da almak zorunda olan koalisyonda, sık sık genel başkanlarına danışmak zorunda olan bakanlar

- Beyefendiye sorayım da, ondan sonra... diyerek, Bakanlar Kurulu görüşmelerini bile doğru dürüst yürütemeyeceklerdir. Partiler arası hesaplar, Bakanlar Kurulu'na yansıyacak, hiçbir sorun da çözümlenmeyecektir.

Bize göre hava hoş...

Sağ koalisyon kurulursa, devrimci kesimin yazar çizer takımı, savcı kapılarında, mahkeme önlerinde, cezaevi koğuşla-

(Yeni Ortam, 3 Ekim 1974)

ÖZAL KARDEŞLER...

Öyküleri dilden dile dolaşan ünlü kardeşler vardır: "Karamazof Kardeşler" "Korsikalı Kardeşler" gibi. Türk siyasal hayatı da kardeşler konusunda oldukça zengindir. Kardeşler deyince, hemen akla "Demirel Kardeşler" gelir Bu son günlerde de "Özal Biraderler" adı dillerde çok dolaşmaktadır.

"Özal Kardeşler" adı ilk kez, Demirel hükümetlerinin büyük bürokratları olarak ortalıkta dolaşmaya başladı. Bu iki kardeşe o zamanlar:

Takunyalı biraderler... denirdi. Söylentilere göre bu iki kardeş, çalışma saatlerinde abdest alıp, namaz kılarlar ve koridorlarda takunya ile gezerlermiş. Kim ne karışır? Bize sorarsanız:

Allah kabul etsin... deyip geçmek gerekir ama, ne yaparsın! İnsan bir kez dile düşmemeli. Ne demişler? "Dile düşmektense, kabineden düş daha iyi..." Gerçekten de öyle.

Neyse efendim...

12 Mart'a gelindiğinde Turgut Özal, Devlet Planlama Teşkilatı, kardeşi Korkut Özal da Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın başında bulunuyorlardı. Her nedense bilmem, bu iki kardeşin sakalı, 12 Mart Muhtırası'nı imzalayanlarca sıvazlanmamış! Geçenlerde bir askeri savcı yakınıp duruyordu: Savcının söylediğine inanılırsa, Muhtıracılar önce bazı askeri hakimlerin sırtlarını "sıvazlamışlar", sonradan da:

Ne haliniz varsa görün... demişler. Biz bilemeyiz bütün bunları. 12 Mart'tan sonra birşeyler oldu işte. Bizler o günlerde, bugün artık "sırtları sıvazlandığı" söylenen görevlilerin emirleri ile cezaevlerinde hücrelerde bulunduğumuzdan, bu söy-

lentiler doğru mudur değil midir pek bilemiyoruz. Hem, pek de karışmıyoruz bu işlere.

Canım tabii konumuz bu değil...

12 Mart'tan sonra, nasıl olmuşsa olmuş, bu "milliyetçi" bu "mukaddesatçı" bu "devletin ve milletin bölünmezliğine" inanmış olan kardeşler görevlerinden alınıvermiş...

Bakın siz "tarihi yanılgı"ya!.. Ne yapsın bu iki kardeş? Devlet kapılarında iki yetim çocuk gibi elleri böğürlerinde kalmış. Bütün dertleri "ekmek parası" değil mi? "Viran olası hanede evladı ayâl"i yok mu bu kardeşlerin? Var. Ekmek parasını kazanmaya başlamışlar

Önce "Deva" adlı bir ilaç şirketinde sonra da "Shell" şirketine dolgun ücretle müşavir olmuş Korkut Özal.

Hani düne kadar Türk devletinin petrollerini savunmakla görevli bir genel müdürken, nasıl olur da bir yabancı petrol şirketinde görev kabul eder... demeyiniz. Korkut Beyefendiye bütün bunları yaptıran hizmet aşkıdır, hizmet!.. Bu aşk insana neler yaptırmaz ki?

Turgut Özal aynı günlerde, "Hacı Ömer Sabancı Holding"in Genel Koordinatörlüğü görevini üstlenir Turgut Bey kardeşimiz de böylece, tıpkı doksandokuzluk tesbih gibi özel teşebbüsün nabzını elinde tutar Ne de olsa "özel" teşebbüs, "güzel" teşebbüstür Korkut Beyefendi, kendisini görevden alan işleme karşı Danıştay'da iptal davası açar. Dava görüşülürken, Beyefendi'nin "Batman Bölge Müdürlüğü" başta olmak üzere, Genel Müdürlük yaptığı günlerdeki atamalar bir bir ortaya dökülür. Danıştay da davayı reddeder.

Fakaaat...

Beyefendi bu kez, "Milli Selamet Partisi" Erzurum Milletvekili olarak parlamentoya girer. Bir süre sonra da koalisyon hükümetinin "Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı" koltuğuna oturuverir. Fakat aklı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nda kalmıştır. Aynı günlerde, İhsan Topaloğlu'nun görevden alınması üzerine Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü'ne getirilen, ancak Nuri Kodamanoğlu adlı bir "zat-ı şerif"in Bakanlığı sırasında görevden alınan Ayhan Açıkalın da, Danıştay'da açtığı davayı kazanır ve eski görevine dönmek ister. Fakat eski görevine bir türlü dönemez Açıkalın.

Korkut Beyefendi, Ayhan Açıkalın'dan hiç hoşlanmamaktadır. Çünkü Açıkalın'ın "ulusal petrol" kavgası verdiği günlerde, Korkut Özal "Shell Şirketi" bordrosundan maaş almaktaydı! Açıkalın'ın atama kararnamesini Beyefendi imzalamadı. İmzalamayınca da atama yapılamadı. Bu işte de Beyefendi kazandı...

İşte size bir öykü: Bir eli devlet bürokrasisinde, kolları özel teşebbüste, bir ayağı yabancı şirketlerde, öteki ayakları cami avlusunda iki kardeş...

Müslüman kardeşler...

Ve bu iki kardeş, yıllarca devlet yönetiminde söz sahibi olmuşlar. Belki daha yıllarca da, böyle "kardeş-kardeşe" görevlerine devam edecekler. "Cenab-ı Hak" bunlara:

Yürü ya kullarım... demiş. Bunlar da:

Esirgeyen bağışlayan Ulu Tanrının adıyla... diyerek "besmele" ile yürümeye başlamışlardır.

Bu arada benim bir merakım var Acaba Korkut Beyefendi Shell Şirketinde ekmek paralarını kazanmak için müşavir olarak çalışırken, bu yabancı şirket binası içinde mescit yaptırmak için zaman ve para bulabilmiş miydi acaba? Elin gavuru ne anlasın namazdan niyazdan, takunyadan, bereden? Alnını koyacak secde, namaz kılacak bir yeşil seccade bulamadığı için, kimbilir neler çekmiştir beyefendi o günlerde?.

(Yeni Ortam, 4 Ekim 1974)

PORTEKİZ'DE YENİ AŞAMA...

Portekiz'de, Hukuk Profesörü Caetano yönetimindeki faşist hükümeti bir gecede yıkarak iktidara gelen General Spinola, ülkedeki anarşiyi gerekçe göstererek istifa etmiştir. Spinola'nın yerine, Genelkurmay Başkanı Costa Gomez, Ordu içindeki genç subaylarca Devlet Başkanlığı koltuğuna oturtulmuştur.

Bu gelişmeler doğaldır

Düzene karşı silahlı eyleme geçen cuntalar, ihtilalin başarısı için başlarına ülkede tanınan bir generali getirip, yıkmak istedikleri düzeni yıkar, bundan sonra da uzaklaştırırlar! Bu kuralın

simgesi, Kral Faruk'u deviren ihtilalin başında görünen General Necip'tir. İhtilalin kuvvetli adamı Albay Nasır, ihtilalden bir süre sonra General Necip'i işbaşından uzaklaştırarak, yönetimi doğrudan doğruya ele almıştır.

27 Mayıs İhtilali'nde de, kendisini "Kudretli Albay" olarak tanıtmak isteyen Albay Türkeş, İhtilal Lideri General Gürsel'i tasfiye etmeyi düşünmüşse de, Gürsel ile birleşen öteki ihtilalciler Türkeş ve on üç arkadaşını ansızın hem İhtilal Komitesinden hem de ülkeden uzaklaştırmışlardı. O günlerin coşkusu içinde:

İhtilalciler bölünmemeli... diye düşünenler, beş on yıl sonra, Türkeş ve Orhan Kabibay'ın Türk siyasal hayatında oynadıkları rolleri görünce gerçeği geç de olsa anlamışlardır 12 Mart öncesi günlerde de, "General Necip kompleksi" içine düşen bir yüksek rütbeli general 12 Mart sonrası gelişmelerde önemli roller oynamıştı.

Bir Cunta iktidara gelince bölünmeler, parçalanmalar doğaldır Çünkü:

- İhtilal önce evlatlarını yer kuralı, kaçınılmaz bir ihtilal yasasıdır. Şimdi Portekiz'de olup bitenler, bu kuralın "diyalektiği"ni kanıtlamaktadır

Cuntanın karşı karşıya kaldığı sorunlar, askerleri bir seçime zorlamaktadır Cunta ya eski rejim kalıntılarına dayanarak eski düzeni yeni bir görünümle sürdürecek, ya da ülkenin ilerici güçlerine ve emekçilerine dayanarak devrimci bir yönetim kuracaktır.

Görünüş odur ki, General Spinola, genç subaylarca önerilen devrim çizgisini pek benimseyememiştir. Ülkedeki komünist ve sosyalistlerle birdenbire kolkola yürümesi, General Spinola'yı derin derin düşündürmüştür. Genç yaşında, İspanya'da General Franko'nun Faşist Ordusunda İspanyol sosyalistlerine, İspanyol cumhuriyetçilerine kurşun sıkan General, şimdi ilerlemiş yaşında sosyalistlerin oluşturduğu, komünistlerin desteklediği yönetimin devlet başkanı olarak görev yapmanın sıkıntısıyla istifa etmiştir Bu istifa sağlıklı bir gelişmenin de bir başka aşamasını vurgulamaktadır.

Cuntalar, ihtilal eyleminden sonra ya sağa ya da sola yönelmek zorundadır Lizbon cuntası, ihtilal eyleminin birinci aşamasını tamamlayıp ikincisine geçmek üzeredir. Bu noktada

duraksama, genç subaylara çok pahalıya malolabilirdi. Çünkü ihtilalcilikte:

Baskın basanındır... kuralı geçerlidir. Şimdilik genç subaylar kazanmıştır Fakat bundan sonra bir başka aşama daha başlayacaktır ve en tehlikeli dönem de budur.

Bu dönemde, bütün dünyayı saran enflasyon kasırgasının Portekiz ekonomisini de altüst edeceği düşünülürse, genç subayların daha köktenci çözümlere yönelmeleri, kendi düzenleri için de kaçınılmazdır. Portekiz'de, emekçilerden güç alan cunta yönetiminin güçlenebilmesi, ekonomik bunalımların atlatılmasına bağlıdır.

Bu noktada unutulmaması gereken gerçekler de gözler önüne serilmektedir... Lizbon sokaklarındaki özgürlük ve ihtilal şarkıları, Madrit arenalarının:

- Oley... gürültülerini de bastırmaya başlamıştır. Franko rejimi faşizmin son kalıntısı olara henüz ayaktadır.

NATO bu iki ülkede de varlığından pek kolay vazgeçemez. Lizbon'daki başarılı ihtilal giderek, İspanyol Ordusu'nu ve emekçilerini de etkileyecektir. Bu gelişim, Pentagon öğretileri ve NATO stratejileri ile bağdaşmamaktadır.

Spinola'nın istifası ile, Portekiz sağcılarının "sigortası" önce gevşetilmiş, sonra da sökülüp atılmıştır. Bu istifa ile bir aşama bitmiş, bir başkası başlamıştır. Bu yeni aşamada, gerçek devrimci eylem başlamaktadır. Doğal ki, kendi etkisinin tepkisi de eyleme geçmiştir. Portekiz'in geleceğini bu aşama belirleyecektir. Bakalım gelecek günler ne gösterecek?

(Yeni Ortam, 5 Ekim 1974)

NANKÖRLÜK...

Demirel'in "sağkolu" bir günlük gazete önce:

CIA Demirel'i yıkmak için harekete geçti... başlığı ile çok şaşırtıcı bir çıkış yaptı. Ardından da:

12 Mart'ı CIA yaptı... diyerek bir başka sav daha ileri sürdü. Gazeteye göre, Demirel 12 Mart'tan önce "anti-Amerikan" bir tutum takınmış, bu nedenle kendilerine "Brüksel Generalleri" adı takılan NATO'cu generallerce düşürülmüş!

Demirel politika sahnesine Başkan Johnson ile kol kola çektirdiği fotoğraflarla çıktı. Bugünkü yerini ise:

- Beni CIA yıkıyor diye koruma çabasındadır

Bu gelişmeler üzerinde duralım biraz...

12 Mart darbesı yapıldıktan üç gün sonra, Tümgeneral Celil Gürkan ve arkadaşları "disiplinsizlik" nedeniyle Silahlı Kuvvetler'den emekliye sevkedilmiş ve bu kararname Süleyman Demirel ve bakanlarının imzasıyla yürürlüğe sokulmuştur. **Yani, 12 Mart Muhtıracıları daha ilk andan başlayarak Demirel ve partisi tarafından açıkça desteklenmiştir. Bundan sonra yeni hükümetin kuruluşu, güvenoyu alışı, anayasa değişiklikleri, sıkıyönetim ilanı, cezaların infazı gibi konularda, Demirel, 12 Mart'ın bütün eylem ve işlemlerine sahip çıkmış, bu dönemin politikasını vargücüyle desteklemiştir.** Şimdi 12 Mart sonrasının politik ve hukuksal bütün sorumluluğunu taşıyan Bay Demirel:

12 Martı CIA yaptı... diyorsa, biz de:

12 Martı CIA yaptıysa, sizler de sürdürdünüz... diyebiliriz. 12 Mart'ın "ana hedeflerini" paylaşan, ülkede Amerikan emperyalizmine karşı olan bütün devrimcilerin ezilmesine alkış tutan ve bunlara vatan haini diyen Bay Demirel'in şimdi işin içinden sıyrılması mümkün müdür acaba?

İşın bir yanı böyle. Bir başka yanı ise iyice düşündürücüdür

12 Mart Muhtıracıları. Süleyman Demirel yönetimine karşı, gerek Silahlı Kuvvetler içindeki hoşnutsuzluğu gidermek, gerekse ülkedeki devrimci birikimi bastırmak için eyleme geçmişler ve Anayasa dışı bir yol seçerek Demirel'i düşürüp yerine Nihat Erim'i geçirmişlerdir. Muhtıra'dan sonra Demirel'in bütün suçları unutturulmuş, devrimci gençler, ilerici aydınlar, yazarlar, öğrenciler birer birer toplanarak cezaevlerine kapatılmıştır. Böylece suçlarından arındırılmış Demirel yerine yeni suç ve suçlular yaratılmıştır. Bu olayları bir kurmay inceliği ile düzenleyen General Gürler de AP oylarına güvenerek cumhurbaşkanı olmak istemiş fakat Ecevit'in soylu direnişi ile bu amacına ulaşamamıştır.

İşte şimdi, 12 Mart'tan sonra "korunan ve kollanan" Demirel, düne kadar destekleyip alkış tuttuğu generalleri:

Beni yıkan CIA'dır... diyerek suçlama yolunu bugünkü politik çıkarlarına uygun görmektedir. Bu generaller, Demi-

rel'in bu tutumunu da gördükten sonra, işkenceevlerine gönderilen şerefli tümgeneralleri, kurmay subayları, genç üsteğmenleri, öğrencileri, yazarları, aydınları, ülkedeki bütün namuslu insanları birer birer düşünüp "vicdan muhasebesi" yapmalıdırlar. O günlerde, bütün devrimcilerin üzerlerine cezaevi duvarları örülürken, kendilerine "harç" taşıyan Demirel'in, bugün:

Siz CIA planına göre beni düşürdünüz... demesini bilmem nasıl yorumlamaktadırlar?

Bu bir "ibret dersidir!"

Düşünmek... Düşünmek ve anlamak gerek.

General Memduh Tağmaç!.. Siz o günlerin Genelkurmay Başkanı'ydınız. 12 Mart Muhtıracılarından birisiniz. Şimdi dolgun ücretle görev yaptığınız bankanızdan izin alarak Demirel'in suçlamalarını cevaplandırınız.

General Faruk Gürler!.. 12 Mart öncesi ve sonrasının kurmayı ve "başmimarı" sizsiniz. Susmayınız ve bu ağır suçlamaya karşılık veriniz. Sizin bildikleriniz çok önemlidir. Konuşunuz.

Uçan General Muhsin Batur!.. Şimdi kontenjan senatörüsünüz. Güvencelisiniz. 12 Mart öncesi, odanızdaki tartışmaları sizinle birlikte çok kişi de biliyor. Bir gün onlar da konuşacak. 12 Mart'tan sonra, bütün olup bitenlerden siz de sorumlusunuz. Demirel'i cevaplandırınız.

Amiral Eyiceoğlu!.. Siz de Muhtıra'ya imza atıp, köşenize çekiliverdiniz. Şimdi ise büyükelçi olarak yurtdışında Türkiye'yi temsil ediyorsunuz. Demirel size hakaret ediyor. Susmayınız!..

Sizi konuşturabilmek için ille de bir "Muhtıra" mı gerekiyor? Muhtırasız konuşunuz!..

(Yeni Ortam, 6 Ekim 1974)

KAYBEDEN KİM

Yargıçlık, dünyanın en saygıdeğer mesleklerinden biridir. Haklı haksız, suçlu suçsuz, yargıcın vicdan duygularının dirhemleriyle adalet terazisinde tartılır. Yargıya karşı güvenin azalıp yokolduğu toplumlarda demokratik düzenin geleceği de şüpheye düşmüş demektir

Yargıç, cüppesi ile kürsüye çıkmadan önce, içinde yaşadığı toplumun değer yargılarıyla kuşatılmıştır Kararlarında, ister istemez bu değer yargıları yansımaktadır. Olağanüstü dönemlerde, siyasal nitelikteki davalarda bu değer yargıları, bazen adalet duygularını özünden saptıracak, tehlikeli görünümler içine girebilmektedir Siyasal değer yargılarını aşıp, olaya bir üçüncü kişi soğukkanlılığı ile bakabilen yargıçlar ancak ve ancak, topluma ve adalete katkıda bulunabilirler. Yoksa:

Getirin, onu da atalım içeri... tutkusu, önce bu yargıcın kişiliğini, sonra önüne getirilen davayı, sonra da adalet duygularını yıpratır Olağanüstü dönem geçip de sular durulunca:

Bizim sırtımızı sıvazlayanlar nerede?.. gibi şaşkınlık belirtileri ile iddianameler düzenleyip, söylevler vermek tarafsız bir hukukçuya hiç yakışmaz. İstanbul'da bir askeri savcının bu yoldaki demeci, "12 Mart Hukuku" anlayışını tam anlamıyla yansıtmaktadır Askeri savcı bu sözleriyle, 12 Mart'tan sonra hukukun değil, siyasal baskıların yürürlükte olduğunu, bir çaresiz yakınma biçiminde de olsa açıklamış oluyor Söyleyen biz değiliz, açıklayan kendileri. Ne denir?!..

Bazı yargıçların tutumları çok ilginçtir İki üç yıldır, önüne yüz, iki yüz kişi getirilmiş, hepsini tutuklayıp ağır cezalara çarptırmış bir yargıcın, verdiği kararların hepsi de "esastan" bozulmuştur Fakat aynı yargıç "mümtâzen terfi" de etmiştir üstelik. Kararlarında "Ülkü Ocaklı gençler vatanseverdir" gibi siyasal değer yargıları yer almış, "İşkence doğruyu söyletmişse suç sayılmaz..." gibi suça "tahrik" ve "teşvik" niteliğindeki kararları yazabilmiş. "Gizli olarak yaptırdığım soruşturmadan suçlu oldukları anlaşılmıştır" "Sokaktaki adamlar bile suçlu olduğunu biliyordu" gibi, hiçbir yargısal işlemde bulunmaması gereken gerekçe ve saplantılar yoluyla insanları cezaevlerine atmış bir yargıcın, hiçbir sorumluluğu olmaz mı acaba?..

Bir olağanüstü dönemde, her nasılsa böyle bir göreve atanmış olan bir yargıcın:

Biz içeri alalım da. Yargıtay bozsun... mantığı ile görev yapması, kendi mesleğine karşı bir saygısızlık olmuyor mu acaba?

Bilmem olmuyor mu?..

Yasalarımızda "Adliye'nin manevi şahsiyetine hakaret" biçiminde yer alan yaptırımlar bulunmaktadır Bize sorarsanız,

her kararı Yargıtay'ca bozulan, her tutumuyla bir siyasal görüşün sözcülüğünü yapan yargıçlardır Adliye'nin "manevi şahsiyetine" hakaret edenler!..

Bu tür bir yargıcın geçenlerde bir şehir kulübünde yaptığı konuşma, bizim de kulaklarımıza ulaştı.

- Hoca, hoca, dedim, kolundan tutar atarım içeri...

- Aslında hiç suçu yoktu. Savunur mu başkalarını!.. Ona da beş on yıl verip susturalım dedik...

O hinoğlu hini mahkum edebilmek için çok uğraştım. Çok zeki kerata... gibi, bir hukukçunun dilinden çıkmayacak sözlerle övünülmektedir açıkça.

- Kim bu yargıç?... diyeceksiniz.

Adı önemli mi?.. derim ben de. Ahmet oğlu, Mehmet oğlu, şu oğlu, bu oğlu. Kim olduğu önemli değil. Belirli kişilerle uğraşmak diye amacımız yok. Yanlış bulduğumuz, adalet duygularını yaralayıcı nitelikte gördüğümüz davranışları sergilemek istiyoruz sadece, işte o kadar.

Bu yargıçların yanında, mahkumiyet hükümlerine katılmadığı için karar günü görevinden alınan, istenilen cezalara imza atmadığı için uzak illere sürülen niceleri var. Aynı kürsülerde görev yaptılar bu saygıdeğer yargıçlar da! Bazıları hukukun, bazıları da sırtlarını sıvazlayanların üstünlüğüne ve yüceliğine inandılar.

Kim kaybetti ama?..

Cezaevinde dövülen, hücrelere atılan, ellerine kazma kürek verilip çalıştırılan, yüznumara temizlettirilen, buz kırdırılan aydınlardan, işkence masalarında sakat kalan kurmay subaylardan, genç öğrencilerden, fidan gibi genç kızlardan sözetmiyorum.

Kaybeden, adalet duygusudur. Yaralanan, yargı erkidir Hırpalanan, hukuktur

(Yeni Ortam, 7 Ekim 1974)

HABERCİLİK BU MU?

Bugünkü İngiliz Dışişleri Bakanı Mr. Callaghan, 1968 yılında İçişleri Bakanı olarak göreve başladığı günlerde, Londra'daki "Marks and Spencer" mağazalarından biri soyuldu. Soyguncu-

lardan biri yaralanarak yakalandı. Bir tanesi de kaçmayı başardı. Ertesi gün, Mr. Callaghan Cambridge Üniversitesi'nde konferans verirken, kaçan soyguncunun da yakalandığı kendisine bildirildi. Callaghan konferansı kesip:

İki suçlu da yakalandı... diyerek açıklama yapma gereği duydu.

İçişleri Bakanı'nın bu açıklaması tepkiyle karşılandı. Sağcısı, solcusuyla İngiliz Basını, Bakan'ın suçları kanıtlanmamış insanlara "sanık" yerine "suçlu" demesinin, sanıkların savunma hakkına saldırı olduğunu yazdı. Mr Callaghan hem sanıklardan hem de basından özür dilemek zorunda kaldı. Olay da böylece kapandı.

Bu olayı neden anlattık? Nedeni şu:

Ünlü sinema oyuncusu ve yazarı Yılmaz Güney ile Adana'nın Yumurtalık ilçesi Yargıcı Sefa Mutlu arasındaki tartışma, yargıcın ölümü ile sonuçlanmıştır. Yargıcın kimin tarafından öldürüldüğü ancak mahkeme kararı ile anlaşılacaktır Yılmaz Güney'in kişiliği ve devrimci tutumu, olayın gazete sütunlarına yansımasına yol açtı. Davanın savcısı, usul yasalarını çiğneyerek bazı açıklamalar yaptı. Karşılıklı açıklamalar ve suçlamalar sürüp gitti.

Size önce bir hukuk kuralından, sonra da Devletin TRT'sinin olayla ilgili haberlerinden söz edeceğiz bugün.

Hukukta "Bir kimse mahkum oluncaya kadar masum sayılır" diye bir kural vardır "Masumluk Karinesi" denir. Başta davanın savcısı olmak üzere, bütün görevliler ve basın bir sanığı "suçlu" olarak ilan edemez. Ederse sanığın savunma hakkı, "peşin hüküm" yoluyla ortadan kaldırılmış olur. Bunu böyle saptadıktan sonra, olayın TRT tarafından nasıl duyurulduğunu haber metinlerine dayanarak açıklayalım:

14 Eylül 1974 cumartesi günü, Türkiye radyoları olayı şöyle duyurdular Sabah dokuz haberleri:

- Adana'nın Yumurtalık ilçesinde film çevirmekte olan tanınmış aktörlerden Yılmaz Güney, dün gece ilçe hakimi Sefa Mutlu'yu tabanca ile öldürdü. Yani, TRT:

Katil Yılmaz Güney'dir... diyor açıkça. Sonra da olayı şöyle açıklıyor:

Yumurtalık'ta dün gece meydana gelen cinayet, tartışma sonucu işlendi. Yılmaz Güney'in kullandığı tabancadan çıkan kurşunlardan biri, ilçe hakiminin başına isabet etti...

Görülüyor ki, TRT, hiçbir kanıta dayanmadan:

Hakimi öldüren kurşun Yılmaz Güney'in tabancasından çıkmıştır diyebiliyor Neye dayanıyor, belli değil. Aynı sabah on bir haberi de şöyle:

Tanınmış aktörlerden Yılmaz Güney cinayet suçu ile gözaltına alındı. Adana'nın Yumurtalık ilçesinde film çevirmekte olan aktör, dün gece bir tartışma sonucu, ilçe hakimi Sefa Mutlu'yu tabanca ile yaralamıştı. Bir gazinoda meydana gelen olayda, aktör Yılmaz Güney'in tabancasından çıkan kurşunlardan biri ilçe hakiminin başına isabet etti.

TRT, ilk haberinde, cinayetin Yılmaz Güney'in tabancasından çıkan kurşunla meydana geldiğini yaymakta hiçbir sakınca duymuyor.

Aynı gün on üç haberlerinde olay bir başka türlü anlatılıyor:

Tanınmış aktörlerden Yılmaz Güney, cinayet suçu işlediği gerekçesiyle gözaltına alındı. Adana'nın Yumurtalık ilçesinde film çevirmekte olan aktörün dün gece bir tartışma sonucu, ilçe hakimi Sefa Mutlu'yu tabanca ile yaraladığı bildiriliyor. Yetkililer, gözaltına alınan aktör Yılmaz Güney'in sorgusuna devam edildiğini bildiriyor...

On dokuz haberinde ise "Yılmaz Güney'in tabancasından çıkan kurşun"dan hiç söz edilmiyor nedense...

- Dün gece Adana'da Yumurtalık Hakimi'nin öldürülmesiyle ilgili olarak tanınmış sinema oyuncusu Yılmaz Güney hakkındaki soruşturmaya devam ediliyor, diye haber verilmiş sadece.

İşte size TRT'nin habercilik anlayışının belgeleri. TRT sınavlarında "ahret soruları" soran yetkililer, bu haberi yazanı yeniden sınava sokmayı, hiç olmazsa kulağını çekmeyi düşünürler mi acaba?

Mr. Callaghan'ın tutumunu Sayın İsmail Cem'e saygıyla hatırlatırız bu arada...

(Yeni Ortam, 9 Ekim 1974)

ADAM HARCAMAK...

Devrimci eylem ve düşünce, geçmişten geleceğe doğru akıp gelen bir nehir gibidir. Bulunduğumuz her nokta içinde yaşadığımız her aşama, bazen küçücük dalgacıklarla, bazen yataklarını aşan sellerle ulaşmıştır bugünlere. Bir zamanlar bu nehirlerin yataklarını kazanlar, taşkınlıkları önleyip suları doğal akışına yöneltmek isteyenler, bu suların birikip bir büyük baraja enerji birikimi oluşturduğunda, belki de hiç hatırlanmazlar bile. Oysa bir başlangıcın, bir birikimin, bir oluşumun ilk öncüleridir bunlar.

Düşünün. Ulubatlı Hasan, İstanbul'un Fethinde, surların dibinde Bizanslıların kazdığı çukurları dolduran yeniçeri cesetlerine basa basa burçlara bayrağı dikmiştir Çukurları dolduran binlerce ölü yerine, bir tek yeniçerinin, yani Ulubatlı Hasan'ın adı kalmıştır tarihlerde. Burçlara ilk bayrağı diken Ulubatlı Hasan'ın elleri midir, yoksa, sur diplerindeki çukurları dolduran binlerce adsız asker mi? Ve bayrağın gerçek sahibi kimdir acaba?

Bugünlerde bazı keskin arkadaşların, bazı soyut sosyalistlerin, kendilerini bu bilinç aşamasına getiren bunca birikimi, "terminoloji şehveti"nin öfkesi ile bir yana itip:

- O oportünisttir...
- Öbürü parlamenteristtir...
- Onlar cuntacıdır
- Revizyonisttir...
- Sendikalisttir

Sağ sapmadır... Sol sapmadır... gibi kavramlarla harcadıklarını görüyoruz.

Oysa, bu birikime bile kolay gelmedi Türkiye. Egemen sınıflara karşı birtakım insanlar ya belirli örgütlerin çatısı altında ya da bireysel çabalarla karşı koymaya çalıştılar. Bu insanların en güzel çağları cezaevi ranzalarında geçti. Karınca kaderince demokratik bir ortam yaratılması, devrimci düşüncelerin özgürce konuşabilmesi, sosyalist partilerin yasal güvencelere bağlanabilmesi için, bazı insanlar gençliklerini ve özgürlüklerini verdiler topluma.

Şimdi geçmiş ile gelecek arasındaki köprüleri soyut kavramların dinamit lokumlarıyla yıkarken, gelecek günlere elle tutulur somut ne verebiliyoruz acaba?

- O sağ sapmadır...
- O sol sapmadır...

O zaman soralım, sizler hangi sapmaz noktaların trafik kulesindesiniz? Ve hangi yanılmazlığın, zırhı ve dokunulmazlığı içinde?..

Çekinmeden adını koyalım bunun...

"Solculuk için solculuktur" bunun adı! Geniş halk yığınlarının devrimci birikimini örgütleme çabalarını bir yana itip "hamamda türkü söylemek" kolaylığı ile geçmişi, geçmişin demokratik kavgasına alın teri katmış olanları bir çırpıda kesip atmak mıdır sosyalistlik? Yoksa geçmişin birikimini bilimsel hoşgörüyle değerlendirip, geleceğe yönelik yapıcı çabalara alınteri katmak mı? Hangisi?..

Yoksa çok kolay adam harcamak. Çok kolay geçmişi üç beş soyut kavramın tozu dumanı arasında unutturmak!

- Pasifist... revizyonist... reformist...
- Sosyal şövenist... Sol Kemalist... radikal...
- Sendikalist... oportünist... parlamenterist...

Sol sapma... sağ sapma...

Geçmişi eleştirmek, birtakım insanlar harcanarak ve onlara küfredilerek yapılmaz. Geçmişle geleceği bir kılıçla ikiye ayırmak da olanaksız. Hiç olmazsa bulunduğumuz her noktada, geçmişin yarattığı birikimin payını hiç unutmamalıyız. Yanılgıları eleştirelim. Fakat insanları kolay kolay harcamayalım?

Kolay mı yetişiyorlar?..

(Yeni Ortam, 10 Ekim 1974)

İŞTE TURANCI...

Adı: Reha Oğuz
Soyadı: Türkkan
Ana adı: Sahibe
Baba adı: Halis Ziya
Uyruğu: U.S.A.

Evet bugün sizlere bir "ırkçı-Turancı"yı tanıtacağız.

Reha Oğuz Türkkan, 1920 yılında doğmuştur Babası Tapu Kadastro Genel Müdürlerinden Halis Ziya Türkkan'dır. Reha

Oğuz, 1938 yılında "Gürem" adlı bir dernek ve "Ergenekon" adlı bir dergi kurarak "ırkçı" ve "Turancı" düşüncelerini yaymaya başladı. "Ergenekon" dergisi kapatılınca "Bozkurt" adlı bir dergi daha çıkarttı.

Bu arada, "ırkçı" ve "Turancı" akımların liderliğini yapmakta olan Nihat Atsız'la uyuşmazlığa düştü. Atsız'la Reha Oğuz'un tartışma konularından biri çok ilginçti. Reha Oğuz, "Gürcülerin de Türk ırkından geldiğini" kanıtlamaya çalışıyor, Atsız ise bu görüşlere karşı çıkıyordu. Aynı günlerde, Reha Oğuz'un "Gürcü" kökenli olduğu da yayılmaya başlandı. Tartışma iyice kızıştı. Liderlik postu kıymetliydi.

Reha Oğuz'un "Bozkurt" dergisi de kapanınca, bu kez "Türkkan Kitapseverler Kurumu"nu kurdu. Bu kurum bir süre sonra "Halkevlerine" bağlanınca, Reha Oğuz yeniden "Gürem" adlı örgütü oluşturdu. Bu örgütün programı, Reha Oğuz tarafından kaleme alınan "Türkçülüğe Doğru" başlıklı kitapta açıklandı.

Reha Oğuz'un düşüncelerine biraz göz atalım...

Yeni Türkçülük, ırkçı milliyetçidir, yani millet içinde kan arar.

- Kan temizliği korunmalıdır
- Irkımızdan olmayanlar sınır dışına atılmalıdır.

Reha Oğuz ve arkadaşları, 18 Mayıs 1944'te "gizli örgüt" kurarak "hükümeti devirme" iddiasıyla tutuklandı. Reha Oğuz'la birlikte tutuklananların birkaçını tanıtalım:

Nihal Atsız, Prof. Zeki Velidi Togan, Orhan Şaik Gökyay, Hikmet Tanyu, Dr. Üsteğmen Fethi Tevetoğlu, Üsteğmen Alparslan Türkeş, Sait Bilgiç... Yani, şu aşina yüzler: Türkeşler, Tevetoğullar, Bilgiçler...

Reha Oğuz bu dava dolayısıyla bir yıl hapis yattı. Alpaslan Türkeş dokuz oy on gün, Fethi Tevetoğlu on bir ay yirmi gün, Nihat Atsız da dört yıl üç aya mahkum oldular. Sanıklar karar için Yargıtay'a başvurdular. Yargıtay kararı bozdu. Sonunda bütün sanıklar beraat ettiler.

Reha Oğuz Türkkan bu davadan böyle kurtulmuştur. Fakat ruhunda savaş tutkuları yer almıştır bir kez. İlle de savaş istemektedir Reha Oğuz:

Bize savaşçı ahlak lazım... diyerek savaş türküleri söylemektedir bu "ırkçı", bu "Turancı"! Bu hava içinde eyleme geçen Reha Oğuz, "Büyük Türk Birliği" adıyla kurduğu örgütün armasına:

Yasamızda harpten kaçan alçaktır... diye bir de yazı kazıtmıştır o günlerde.

Fakaaaat... fakaaaat! Yargılanma, tutuklanma, mahkumiyet pek zor gelmiştir Reha Oğuz'a. Ne yapsın? Ver elini Amerika... Bu "ırkçı" ve "turancı" soluğu Amerika'da almıştır. Hani "ırkçı milliyetçilik", hani "kan temizliği", hani "savaş ahlakı?.."

Unutulmuştur bütün bunlar.

Ticaretle uğraşmaya başlamıştır Reha Oğuz. Bu arada askerlik görevini yapmadan Amerika'ya giden Reha Oğuz'a:

- Gel askeriliğini yap... demişlerse de, Amerika'daki yaşam hiç de bırakılacak gibi değildir. Gelmez Reha Oğuz. Gelmediği için de Türk vatandaşlığından çıkarılır.

Şimdi Amerikan vatandaşıdır Reha Oğuz Türkkan! Ve son yirmi beş yılını Amerika'da geçirmiştir.

Evet, Türkkan soyadlı; Amerikan vatandaşı!

Evet, Amerikan pasaportlu Türk milliyetçisi!

Yapmadığı ticari iş kalmamış Amerika'da. Bir ara da, tıpkı kendisi gibi Amerikan vatandaşlığına geçen kardeşi Atilla Türkkan ile birlikte, "Andrea Konstantinrinidis" adındaki bir Türkiyeli Rumla işbirliği yapar. "Carbia" adındaki bir yolcu gemisini işleten "Türkkan-Konstantinrinidis" ortaklığına danışman olur Reha Oğuz.

Evet, Türkiye'de ırkçı, Amerika'da Rumlarla ticari işbirliği...

Irkçı milliyetçiliğin gerekleridir bunlar...

Reha Oğuz Türkkan şimdi yeniden Türkiye'dedir. Büyükada'daki yalısında, "Tercüman" "Orta Doğu" gibi gazetelere "milliyetçilik" üzerine yazılar yazmakta, "Türkçülük" üzerine öğütler vermektedir.

İşte sizler de tanıdınız. İşte milliyetçilik, ırkçılık, Turancılık. Titreyip de kendilerine dönenler bunlar.

Ey Türkkan... Titre ve Türk vatandaşlığına dön!.:

(Yeni Ortam, 11 Ekim 1974)

POLİTİKACI KALABALIĞI...

Türkiye'nin en büyük eksikliklerinden biri siyasal kadroların henüz çağdaşlığa ulaşamamış olmasıdır. Çağımızın insanlığa getirdiği bunca değer yargısı, politikacıların cehalet zırhını bir türlü delememiştir. Yıllarca:

- Kahrolsun komünistler... çığlıkları ile ülkeyi yönetmeye alışmış olan politikacı kalabalığı, düşünce özgürlüğünün verileri karşısında, yalan, tehdit, demagoji gibi silahlarla kendilerini korumaya çalışmaktadır

Sosyalistler burjuvalara karşıdır. Bizler de burjuva olduğumuza göre... diye başlayıp kendilerini burjuva değer yargılarının savunucuları gibi göstermeye özenmektedirler. Oysa bu kalabalık, çağdaş anlamda burjuva da olamaz. Bunlar, alabildiğine kültürsüz ve kaldırım taşı kadar bilgisizdirler üstelik. İşleri güçleri, üç beş genel konuda gelişigüzel kullandıkları:

Demokrasi... komünizm gibi sözcüklerle "durumu idare" etmektedir. Kolay yolla para kazanma, bakanlıklarda iş takibi, birkaç ihale gibi yollarla zengin olup:

- Kahrolsun komünistler... diye naralar atarak ortalıkta dolaşırlar.

Burjuva, burjuva diyoruz ama, bunun da kökeninde birtakım toplumsal değer yargıları bulunuyor. Önce "burjuva kültürü" diye bir kavram vardır. Bırakınız sıradan politikacıları, ortalıkta liderlik postu içinde dolaşanlara, dünyanın bugünkü kültürel sorunlarını bir sorunuz bakalım?

- Sürrealizm nedir?.. diye sorarsanız:

Komünistliğin bir çeşididir... diye cevap vereceklerinden benim hiç kuşkum yoktur. Sanat desen sanattan anlamazlar, resim desen kavun karpuz resminden başka hiçbir tablodan şevk almazlar, üst başları bile bu görgüsüzlük sergisidir Sadece:

Vatanın yüksek menfaatleri... diye başlayıp:

Milli bütünlük... sözcüğünün toz dumanı ile bitirdikleri söylevlerle burjuvalık yaptıklarını sanmaktadırlar.

Bu kalabalığın en çok kızdığı insanlar küçük burjuva kökenli aydınlardır. Bu aydınların kendilerinin erişemedikleri ve erişemeyecekleri bir kültür dünyasından paylarını aldıklarını, hem

de kendilerine çıkar sağlayan bu düzenle alabildiğine kavgaya tutuştuklarını gördükleri için, olanca kinleri ve öfkeleri ile:

Atın içeri, atın içeri... diye isteri krizleri geçirirler. Özel konuşmalarında vatanseverlik gösterileri, sosyalist bildikleri küçük burjuva aydınlarına küfür etmekle kanıtlanır! En yakası açılmadık küfürlerle, öğretileri karalamaya çalışırlar. Kasaba eşraflığından büyük kent politikacılığına sıçradıkları zaman da, bir süre çevreye, yeni tren görmüş yaratık gibi bakıp durmuşlardır. Konuşulanlardan yazılanlardan bir şey anlamazlar. İşleri güçleri "Beyefendi" dedikleri parti başkanlarına dalkavukluk etmek, "Vekil Bey"lerle yakınlık kurmak ve işportadan kadın bularak cinsel dürtülerini doyurmaktır.

Burjuva olmak babalarının harcı değildir pek. Öyle kolay kolay burjuva da olunmaz. Onun da "gerek" ve "yeter" koşulları vardır. Bizim politika esnafının kendilerini "burjuva" sayması bile başlı başına bir gereksiz böbürlenme konusudur.

"Burjuva" da "proletarya" da, kapitalizmin ortaya çıkardığı çağdaş sınıflardır. Türkiye'de burjuvaların beyinleri, sanayiciler ve işadamlarıdır. Politikacılar ise bu çevrelerin "fedaileri" gibidirler. Ülkenin egemen güçleri, kimleri ne için kullandıklarını çok iyi bilir. İstanbul'un, İzmir'in iş ve sermaye çevreleri kendi aralarında, şık sofralarında bu politikacılarla alay edip eğlenirler.

Ecevit, Türk politika yaşamında bir yıldız gibidir. Çünkü ilk özelliği "çağdaş" olmasıdır. Ecevit dünyanın nereye döndüğünü bilen, geniş bir burjuva kültüründen gelmiş bir çağdaş aydındır. Ecevit ile öteki liderler arasında, sadece ekonomik ve sosyal konularda görüş ayrılığı değil, koskoca bir çağ farkı vardır. Ecevit'in en büyük gücü budur.

Türkiye'de demokrasi bütün sınıf ve tabakaların seslerini çıkarabildikleri, düşünce yasaklarının tümüyle kaldırıldığı ölçüde gerçek temellerine oturacaktır. O zaman da bu politikacı kalabalığı cehalet çukurlarında, çağdışı kalıntıları, mezar taşları olarak gelene geçene gösterilecektir...

(Yeni Ortam, 12 Ekim 1974)

GENÇLİK RÜZGARLARI...

Birçoğumuz, duygu mahzenlerimizin kuytu köşelerinde gençlik aşklarımızın anılarını saklarız. On sekiz, on dokuz yaşlarımızın duygu pınarlarından taşan bu aşklar, belki de, duygularımızdan süzülüp bilinç altımıza yerleşmiştir kendiliğinden.

Aradan yıllar geçtikten ve günlük yaşantının çarkları bizleri başka dünyalara kilitledikten sonra, iyiden iyiye yabancılaşır o günler bizlere. Arada sırada, söz dönüp dolaşıp bu konuya gelince:

- Adam sende... deriz umursamadan.

- İkimiz de çocuktuk o zamanlar.

Fakat bilinçaltımızda saklanan bu duygular, zaman zaman karıştırır aklımızı. Yüreğimizden bilincimize kadar döşenmiş tünellerde sık sık rastlarız o eski sevgili yüzlerine. Belki evlisiniz, iki çocuğunuzla mutlusunuz da. Fakat bir gün, bir anlaşmazlığın bulutuna takılır kalırsınız.

- Acaba onunla mı evlenseydim?.. diye pişmanlık rüzgarları eser içinizde.

Sonra da:

- Olmazdı ki, ikimizde çocuktuk o zamanlar dersiniz.

Gerçekten de çocuksunuzdur o zamanlar: Siz çiçeği burnunda bir delikanlı, o incecik fidan gibi bir kız. Belki komşunuzun o ürkek kızı belki, lisede sizden bir sınıf küçük o neşe dolu kız, belki de fakülte birinci sınıfta, aynı otobüsle gidip geldiğiniz kız arkadaşınızdır gençlik aşkınız.

Görür görmez sevmişsinizdir. Doyasıya ve ölesiye sevmişsinizdir. Çünkü o yaşlarınız, sevilenden çok sevginin sevildiği çağlardır. Sevmek için sevilmek için sevmişsinizdir. Hemen evliliği düşünmüşsünüzdür. Çünkü artık onsuz yaşam anlamsızdır sizin için.

İlk karşılaştığınız andaki kaçamak bakışlar Birbirinize yolladığınız gizli mektuplar... Evinin önünden geçerken çaldığınız ıslıklar... Telefon konuşmalarınız... Sevda şiirleri ve şarkılar gelip geçer gözlerinizin önünden. Bazıları silik fotoğraflar gibi belirsiz, bazıları bir tanıdık sesi kadar yakın...

- Seni seviyorum... demiştiniz bir ağaçlı yolda yürürken:

- Benimle evlenir misin?.. diye sormuştunuz bir pastanede otururken. Nasıl da birer misket tanesi gibi pırıl pırıl gözleri ve

ağları yumuşacık ve esen rüzgarla dalga dalgadır. Bakmışsınızdır yüzüne. Önce susmuş ve:

- Ama... demiştir ürkekçe.

Okulu bitir de öyle...

Ayrılmışsınızdır sonra. Ya anlaşamamış, ya da çevrenizdeki anlayışsızlıkların kısır döngüsü içinde çaresizlikten ayrılmışsınızdır ister istemez. Her ikiniz de başkalarıyla evlenmişsinizdir. Bir telgrafın satırı ile:

Tebrik eder mutluluklar dilerim... demişsinizdir, ya da böyle bir telgrafı tutuşturmuşlardır elinize nikah gününde. Bakakalmışsınızdır telgrafa.

Ortak dostlarınızdan haberler almışsınızdır; birgün

Geçenlerde rastladım. Bir çocuğu olmuş... Mutluymuş... Seni sordu...

Birgün de bir büyük kentin kaldırımlarında göz göze gelmişsinizdir ansızın. Kolunda kocasıyla biraz mahçup:

- Kocam... diye tanıtmıştır eşini.

Gülmüştür hafifçe. Siz de gülümsemişsinizdir; acemice:

Nasılsınız?... diye birkaç kırık söz dökülmüştür dudaklarınızdan. Gençliğinizin kaldırımları o kadar uzak ve duyguları o kadar yabancıdır ki, aynı kaldırımlarda aynı duyguları taşıyamazsınız bir kez daha. Yüreğiniz artık taşıyamaz bu yükü. Dönme dolaplar gibi döner anılar çevrenizde: İşte onu ilk gördüğünüz gün... İşte onu ilk öptüğünüz akşam... İşte o ilk dargınlığınız... işte... işte... işte...

Ve artık o an:

- Adam sende... diyemezsiniz kolayca.

Hangi yaşta, hangi ülkede, hangi çağda olursa olsun, duygu denizlerinde birer balıktır insanoğlu. Duyguları ve bilinciyle yaşar ve bunlarla ölür ancak. Bazen hayatın acımasız ağlarına takılır, umutlarımızla çırpınır dururuz çaresiz. Bazen de, bir duygunun oltasından kurtulup yaşarız öylece..

Bir vazoda unutulmuş çiçekler gibidir gençlik aşkları. Unutulmuş kalıştır bir yerde. Gün olur renklenir bu çiçekler yine. Belki umutsuz duygularınızın çaresizliğine bir çelenk gibi oturur, belki de en umulmadık bir zamanda bir kır çiçeği gibi yeniden tomurcuklandırır duygularınızı...

(Yeni Ortam, 13 Ekim 1974)

SAYIN KORUTÜRK UYARIYOR...

Cumhurbaşkanı Sayın Fahri Korutürk son konuşmasında:

ABD yardımı karşılıksız bir atıfet ve iane değildir, diyerek önemli bir gerçeğe parmak basmaktadır. Sayın Korutürk:

Birleşik Amerika Devletleri, bir hayır cemiyeti gibi Türkiye'de senelerden beri karşılığı olmayan bir yardım fedakarlığı içinde değildir Bu anlayışın bütün Türk milleti karşısındadır demektedir.

Bu konuşma üzerinde duralım...

Türkiye'ye yapılan Amerikan yardımının amacı, bir savaş olasılığında Sovyetlerin Orta-Doğu'da askeri harekatlarını "birkaç gün" önleyebilmektir! Amerikan Askeri Yardım Programı görevlilerinden James Madison Garet'in, Colombia Üniversitesi'nde verdiği "ABD dış politikasının bir aracı olarak Türkiye'ye yapılan yardım" adlı tezi de bu amacı Sovyet askeri gücünün "birkaç gün" geciktirilmesi olarak açıklamıştır. Bu görüş Amerika Birleşik Devletleri'nin bel bağladığı "NATO Stratejileri"ni yansıtmaktadır. İki blok arasında bir çatışma çıktığında, Türkiye'deki üslerin Sovyetler için belirli hedefler olacağını düşünen "Pentagon generalleri" Türkiye topraklarını ilk savaş bölgesi olarak seçmişlerdir Bu ve bunun gibi, Amerika ve NATO stratejilerine uygun savaş amaçları, Amerika'nın yıllardır Türkiye'ye yardım yapmasını gerektirmiştir. Sayın Cumhurbaşkanı:

Yardım karşılıksız bir atıfet ve iane değildir derken işte bu önemli askeri gerçeği açıklamaktadır

"Detant" politikası, iki büyük devlet arasındaki askeri gerginliği de azaltmıştır. Böylece Amerikan savaş stratejileri eski önemini bir ölçüde yitirmiştir. Dr. Kissinger politikası, Orta-Doğu'da Amerikan etkilerini günden güne artırmaktadır. Bütün bu gelişmelere rağmen Türkiye'nin NATO'dan çekilmesi, Dr. Kissinger'in Orta-Doğu planına da ters düşer. Bu nedenledir ki, bir kısım Amerikan yetkilileri Türkiye'ye yapılan askeri yardımın kesilmesini isterken, Kissinger ve Başkan Ford bu tutuma karşı çıkmaktadır Sayın Cumhurbaşkanımız bütün bu gelişmeleri hesaplayarak:

Amerika bir hayır cemiyeti gibi fedakarlık yapmıyor demektedir.

Gerçekten Türkiye, yıllardan beri Amerikan askeri stratejilerine uygun yardım almış, ancak Pentagon generalleri Türkiye'yi bir "ileri karakol" olarak kullanmışlardır Bu Amerika için ustelik çok da ucuza mal olmuştur ABD Temsilciler Meclisi Başkanı McMartin yaptığı açıklamada:

Bir Amerikan askerinin bakımı yılda onbir bin dolara, Türk askerinin bakımı ise beşyüz yetmiş dolara mal olmaktadır demiştir

Gerçek, bir yönü ile böyledir...

Askeri yardımın, Amerika'nın Türkiye'yle olan ekonomik ve siyasal ilişkilerini de güçlendirdiğini düşünürsek, yardımların amacı ve bedeli de iyice anlaşılmış olur. Türkiye'de ilk kez bir Cumhurbaşkanı Türk-Amerikan ilişkilerini eleştirmekte ve gerçekleri bütün çıplaklığı ile açıklamaktadır

Bu açıklama ve eleştirinin ışığını geçmiş günlere de çevirelim. Amerika'nın Türkiye'ye yaptığı askeri yardım yıllardan beri devrimci çevrelerce eleştirilmektedir. Fakat bu eleştiriler:

Kahrolsun komünistler... yaygarasıyla susturulmaya çalışılmaktadır.

Amerika gitsin de Rusya mı gelsin?.. demagojileri ile en haklı eleştiriler ve uyarılar ezilmek ve boğulmak istenmiştir NATO karargahlarına bağlı olmayan ve kendi savaş sanayiimizle donatılmış askeri birliklerinin kurulmasını:

Ulusal ordu özlemi... olarak niteleyenler, başta devrin başbakanı Demirel olmak üzere, bütün Amerikancı ve sağcı çevrelerin saldırıları ile karşılanmıştır. Bunları yeniden hatırlamak gerekiyor.

12 Mart darbesinden sonra da, Amerika'nın askeri, siyasal ve ekonomik ilişkilerini eleştirmiş olanlar, askeri savcılarca düzenlenen:

Amerikan emperyalizmine karşı çıkmıştır... biçiminde özetlenebilecek suçlarla kelepçelenmiş ve cezaevlerine yollanmıştır. Bunları da unutmayalım.

Bir ülkenin savunması ve askeri gücü kendi ulusunun erdemine, kendi halkının gücüne dayandığı ölçüde "ulusal" olur Türkiye'yi yıllarca yönetmiş olan politikacılar, ulusumuzun erdemini, halkımızın gücünü hiçe sayarak Türk Devletini, Amerikan emperyalizmine kayıtsız ve koşulsuz teslim etmişlerdir Bunun faturasını ödüyoruz şimdi.

Sayın Cumhurbaşkanımızın haklı eleştiri ve uyarısını, gerçekçi politikamızın bir kilometre taşı olarak görmek istiyoruz...

(Yeni Ortam, 14 Ekim 1974)

GENELMÜDÜR

Geçenlerde bir avukat arkadaşım anlatıyordu:

Bir genelmüdür, bakanlığına karşı "işçi" genelmüdürlükte çalışanlara karşı da "işveren" görünümündeymiş. Yani hukukça hem işçi hem de işveren sayılıyormuş...

- Neden?.. diyeceksiniz. Nedeni şu:

Hukuk sistemimizde işçi-memur ayrımı hiçbir kesin tanımla ortaya konmamıştır. İşçi olmanın çeşitli ayrıcalıkları vardır. Prim ikramiye, tazminat gibi... İşte bu genelmüdür de "işçi sınıfından olmanın bilinci ile" bol ücretle görev yapmaktadır!

"Genelmüdürlük" başlı başına bir siyasal kurumdur aslında. "Vekil Beyefendi" ile geçinemediniz mi, haydi kapı dışarı:

Görülen lüzum üzerine... diye bir işlemle genelmüdür görevinden alınırsınız. Demirel iktidarı döneminde ulusal haklarımıza sahip çıkan genel müdürler birer birer görevinden alınarak, yerlerine yabancı sermaye ile içli dışlı olanlar getirilmişti hatırlarsanız.

Politikacılarla aranızdan su sızmayacak hiç. "Vekil Beyefendi" ile çok iyi geçineceksiniz. Tapu Kadastro Genelmüdürüyseniz toprak ağaları ile, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığında iseniz, yabancı petrol şirketleri ile aranız iyi olacak. Tapulama Kanunu hazırlanırken var gücünüzle toprak ağalarına ayrıcalık tanıyacaksınız. Türkiye Petrollerinde de, "Shell Şirketi" gibi yabancı şirketler yararına işlere girişeceksiniz. Bir siyasal iktidar sizi görevden alınca da bu yabancı şirketin bordrolu memuru olarak yabancıların hizmetine geçeceksiniz. "Milliyetçiliğinizin gereğidir bunlar."

Genelmüdürlükte ne kadar adı solcuya çıkmış memur varsa, bunları teker teker görevinden alıp başka illere sürecek ya da terfilerini imzalamayacaksınız.

Buna karşı iktidar yanlısı particileri de genelmüdürlüğe dolduracaksınız. Öylesine atamalar yapacaksınız ki yeni gelen

bakan ya da genelmüdür, özel kaleminden, müşavirine kadar, hep muhalefet partisinin adamlarıyla kuşatılmış olacak. Şimdi bilir misiniz CHP'nin kaç bakanı AP'li müşavirler ve özel kalem müdürü ile çalışıyor?

Hiç bilmeyin daha iyi.

Genelmüdür deyince hep aklıma Korkut Özal geliyor Nedense Özal'ın gelmişi geçmişi ile çok ilgilenmek istiyorum. Kim bu adam, kimlerle çalışmış, yurtdışında ne yapmış, hangi siyasal güçlerin temsilcisi? Bugünkü etkinliği nedir, yarın politika hayatında ne gibi görevler üstlenecek? Hep merak ediyorum. Merak bu ya...

Boşuna değildir merakımız...

Biliyorsunuz Özal, hem ulusal petrolümüzü savunması gereken bir yerde genelmüdürlük hem de bu görevden ayrılınca Shell Şirketinde "müşavirlik" yaptı.

Bakan olduktan sonra da petrol politikasını etkileyebilmek için elinden geleni ardına koymadı.

Korkut Özal, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nda Genelmüdürlük yaptığı 3 yıl on ay içinde tam 1 milyon 218 bin Türk lirası almış. "Ekmek parası", ne yaparsın?..

Belgesini sunalım:

Enerji ve Tabii Kaynaklar eski Bakanı İhsan Topaloğlu, 22.9.1971 günü Cumhuriyet Senatosu'nda yaptığı konuşmada bunları açıklıyor. Tutanağı aktaralım.

Topaloğlu Türkiye Petrolleri Genelmüdürünün 3 yıl on ay zarfında aldığı paranın rakamını size vereceğim.

Suphi Karaman - Ne kadar, ne kadar?

Topaloğlu devamla:

- 3 yıl on ay. Bu rakam 1 milyon 218 bin liradır

CHP sıralarından:

Ye babam ye... sesleri...

Topaloğlu:

Türkiye Petrolleri eski genelmüdürünün ortalama aylığı 28 bin liraya gelmektedir. Bu zat bu müddet içerisinde 221 gün süre ile 26 defa memleket dışına seyahat yapmıştır.

CHP sıralarından:

- Maşallah... bravo... sesleri. Topaloğlu:

Bu Genelmüdür 250 kişiyi Türkiye Petrolleri'nden çıkarmış, işine son vermiş. 12 milyon 600 bin lira tazminat ödemiştir.

CHP sıralarından:

- İsmi, ismi... sesleri.

Topaloğlu:

- Anlatayım efendim. Türkiye Petrolleri eski Genelmüdürü Korkut Özal. 86 merkezden, 260 küsur da Batman'dan işçi çıkarmış. 12 milyon 600 bin lira da tazminat ödemiş. Rakamlar elimizde.

İşte gördünüz...

Devlet örgütünün başındayken 28 bin liralık maaş, görev süresinde tam 221 gün oraya buraya gezi. Devleti gereksiz atamalarla yüzbinlerce liraya zarara sokuş. Sonra Shell şirketinde yüksek ücretle müşavirlik. Sonra Müslümanlık; sonra takunya, sonra tesbih! Fakat, şu 221 gün yurtdışında ne yaptı kimlerle konuştu, nerelere gitti bir merak eden yok mudur acaba?

(Yeni Ortam, 16 Ekim 1974)

PAŞANIN BİLDİĞİ...

Bir zamanlar İsmet Paşa'nın çevresini saran parti bürokratları Paşa ne derse:

- Paşa'nın bir bildiği var... diyerek Genel Başkanlarının çevresinde bir dokunulmazlık çemberi yaratırlardı. Paşa bir koalisyon çalışması mı yapıyor? Bu görüşe karşı çıkanlara:

Paşa'nın bir bildiği vardır... diye cevap verilir. Paşa koalisyondan çekilme kararı verince, yine:

- Paşa'nın bir bildiği vardır... denilirdi. Paşa sağa adım atsa:

- Paşa'nın bir bildiği vardır... Paşa "çivileme" yapsa:

- Paşa'nın bir bildiği vardır... Paşa. Anıtkabir merdivenlerinde Süleyman Beyin koluna girse:

- Paşa'nın bir bildiği vardır... Paşa 22 Şubatçıları affettirse:

Paşa'nın bir bildiği vardır... Paşa affettiklerini idam ettirmek için uğraşsa:

- Paşa'nın bir bildiği vardır...

Arada Paşayı eleştirmek isteyenler de, Paşanın damadı tarafından:

- Sen Paşa'dan daha mı iyi bileceksin?.. diyerek hafife alınır, hatta alay edilirdi. Paşa, bu "bildiğini" söylemeden bu dünyaya gözlerini kapadı. Belki bundan sonra damat bey:

Paşa'nın bildiği budur!.. diyerek bazı anılarını satma olanağına kavuşur. Ne bilelim biz?

Neyse...

Ecevit, İsmet Paşa'nın her söylediği sözün "keramet" sayıldığı günlerde:

Biz kapı kulu değiliz... diyerek hem Paşa'ya hem de Paşa'nın çevresindeki "dalkavuk alayına" isyan etti. O günlerde Ecevit'le birlikte en ön safta döğüşen Kamil Kırıkoğlu:

İsmet Paşa padişah değildir diyerek Paşa'nın "bildikleri" yanında "bilmediklerini" de ortaya koymak istedi. Siyasal bir tepkiydi bu. Haklı ve bilinçli bir tepki!...

Ecevit'in genel başkanlığı hem partisi hem de Türkiye için yeni bir aşamayı noktaladı böylece...

Türkiye'deki sınıfsal ve siyasal bilinçlenme, CHP'nin başına demokratik eleştiriye açık, çağdaş bir liderin getirilmesini gerektirmekteydi. Ecevit bu göreve en uygun düşeniydi.

Ve İsmet Paşa'yı yendi Ecevit...

CHP artık yeni CHP olmuştu. İsmet Paşa'nın çevresindeki parti bürokratları da 12 Mart faşizminin siyasal kadrolarını oluşturmuştu. Yani CHP, tavandan tabana "demokratik sol" anlayışıyla yeniden örgütlenecekti.

14 Ekim seçimleri ve Kıbrıs olayları sonunda Ecevit, ister istemez partinin yeni bürokratlarınca kuşatıldı.

- Sayın genel başkana arzettim efendim. Aynı fikirdeler...

- Sayın genel başkan mali affa taraftar gibi, parti bürokrasisinin bütün dilekleri "Genel Başkana" maledilerek yürütülmek istendi. Seçimlerden sonra:

- Genel başkanın bir bildiği var... havası,

- Paşanın bir bildiği vardır... yargısına benzetilerek yaşatıldı. Parti bürokrasisi kendilerini eleştiren herkese:

- Genel başkana karşı mısınız?.. diyerek kendilerine yöneltilen eleştirileri Ecevit'e karşıymış gibi göstermenin çabası içine girdi. Bu arada durmadan yayılan:

- Ecevit'in bir bildiği vardır dokunulmazlığı ençok Ecevit'e zarar verecek bir görünüm içine giriyor şimdi. Ecevit istifa etti:

- Ecevit'in bir bildiği vardır... Ecevit DP ile bir ortaklık kuracak:

Ecevit'in bir bildiği vardır... Ecevit AP ile koalisyona gidiyor:

- Ecevit'in bir bildiği vardır... Ecevit "emaneti" geri veriyor:
- Ecevit'in bir bildiği vardır...

Biz Sayın Ecevit'in başarısını gönülden dileyenlerdeniz. Bu başarının yollarından birini, parti içindeki sol kanadın güçlü, inandırıcı bir liderin çevresinde kenetlenerek parti içi demokrasinin yaşatılmasında buluyoruz. Bunun için de hem parti içi solunun derlenip toparlanmasını hem de Ecevit'in parti içi sola hoşgörü ile yaklaşmasını gerekli görüyoruz.

Paşanın "bildiği" ile Ecevit'in "bildiği" ayrı denklemin bilinmezleri arasına girmemeli hiçbir zaman.

(Yeni Ortam, 17 Ekim 1974)

PERDE KALKMALI...

Kurtul Altuğ, sahibi bulunduğu dergide "27 Mayıs'tan 12 Mart'a" başlıklı bir yazı dizisi yayınlamaktadır. Bu dizide birçok olay bazı bilgi ve belgelerle ortaya konulmaktadır

Altuğ, bugünlerde 12 Mart öncesi olaylarını anlatmaktadır Yazıdan alınan şu bölümü birlikte okuyalım:

Kabibay bir ihtilali gerekli görüyordu. Hem de yakın... Eski ihtilalci, ordu içindeki eski arkadaşlarıyla sıkı temas halindeydi. Sonradan Muhsin Batur bu temasları bana nakletmiştir. Kabibay bir köklü devrim istiyordu ve diyordu ki:

Türkiye'de devrim, devletin genel düzenini değiştirmeden amacına ulaşamaz. Ne kadar sol birikim hazırlarsanız hazırlayın, eğer o birikim devletin başındaki devrimcilik, yani sıfır olan katsayı ile çarpılırsa sonuç yine sıfır olur.

Kabibay, Cevdet Sunay'ın başında olacağı hiçbir devrim hareketinin başarıya ulaşamayacağını anlatmak istiyordu; Kabibay haklı çıktı..."

Bir bölüm daha aktaralım:

Kabibay'ın evine gidenler, gidişe çare arayanlardı. Nihat Erimler, Kemal Satırlar, İsmail Ararlar, Sadi Koçaşlar, Mucip Ataklılar, Cemal Madanoğlular, Talat Turanlar, Numan Esinler, Kabibay'ın evinde sık sık toplandılar. Hiç kimse harekatın ne zaman ve nasıl geleceğini bilmiyordu. Kabibay müstesna...

Kabibay'ın evinde toplananların adlarına dikkat edin. Bunlardan bir kısmı 12 Mart sonrasında, "kuvvetli ve inandırıcı..." etiketi ile başbakanlığa oturtulmuş Nihat Erim, "balyoz harekatı" spikeri Sadi Koçaş ve 12 Mart'ın işkenceevlerine gönderip, Anayasa düzenine karşı gösterilerek yargıladığı Talat Turhan, Numan Esın ve Cemal Madanoğlu, parlamento kürsülerinde sıkıyönetimin gerekçelerini açıklayan İsmail Arar ve Ecevit'i komünistlikle suçlayıp Feyzioğlu'nun partisinde "elpençe divan" duran Kemal Satır!

Bir ihtilali gerekli gören, harekatın ne zaman yapılacağını bilen Orhan Kabibay da bu toplantılarda ev sahipliği yapmış. Sonra da arkadaşları işkenceevlerinde canavarlarla boğuşurken:

İşkence iddiaları komünistlerin yalanıdır, diyen Ferit Melen'in, Turan Feyzioğlu'nun partisine kapağı atmış.

Bu mudur "ihtilalcilik", bu mudur "devrimcilik", bu mudur arkadaşlık?!..

Bütün bunlar kendilerinin bileceği iş... Biz bir başka konuyu açmak istiyoruz.

12 Mart nasıl gerçekleşti? 15 Mart günü Silahlı Kuvvetler'den çıkarılanlar kimlerdi? Bu subayların gerçekleştirmek istedikleri neydi? 12 Mart'tan önce ne gibi hazırlıklar yapılmıştı? Kimler bu hazırlıklara katılmıştı? Gürler ve Batur'un bu hazırlıklardan haberi var mıydı? Orhan Kabibay'ın bu çalışmalardaki payı ve etkisi neydi? 12 Mart'tan önceki bir hafta nasıl geçti? Nihat Erim'in bu işlerle ilgisi nasıl açıklanabilir? Kabibay hem sağ, hem de sol cuntanın bir kilit adamı mıdır? 12 Mart'a gelen günlerde, yerli ve yabancı bazı çevrelerle 12 Martçıların, yurt içinde ve dışında temasları olmuş mudur?

Bütün bunlar ve daha birçok soru karşılık beklemektedir Bunlar cevaplandırılmadan 12 Mart'ın üzerinden sır perdesi kaldırılamaz. Bu yapılmadıkça da yakın geçmişin olayları gereği gibi aydınlanamaz.

Bütün bunlar açıklanmalıdır

Herkes 12 Mart'ın öncesi ve sonrasını bilmek istiyor

Hiç kimse susma hakkına sahip değildir

Çünkü, 12 Mart'tan sonraki anayasa suikastçılığı, devrim düşmanlığı, haşhaş yasakları, işkence sadistliği bütün, bu soru-

ların kamuoyu önünde cevaplandırılması ile açıklığa kavuşacaktır.

İşkenceciler kimlerdir? Hangi cuntadan emir almışlardır? Haşhaş yasağı hangi ilişkiler sonunda kabul edilmiştir? Anayasa değişiklikleri önce kim tarafından önerilmiştir? 12 Mart operasyonlarını düzenleyenler kimlerdir?.

Garip işler olmuş Türkiye'de...

Bakınız: Orhan Kabibay adındaki bir eski ihtilalci, evinde toplantılar yapıyor. Bu toplantılara katılan Nihat Erim, sonradan demokratik düzeni koruma gerekçesi altında, ülkenin bütün aydınlarını cezaevlerine, işkenceevlerine yolluyor. Aynı eve gelip gidenler de, en ağır işkencelerle konuşturulmak isteniyor. Neden bütün bunlar? Hangi cuntalar çarpışmıştır bu işler için?

Açıklansın bütün bunlar. Kim, neyin nesi, öğrenelim. Bilemeyiz, yoksa bütün bu açıklamalar, "milli bütünlüğümüzü" zedeler mi?.. Devletliler kudretliler, etkililer, yetkililer, eskiler, yeniler, ne dersiniz?.. Ve ne dersiniz ey kapalı kapılar ardındaki devrimciler?..

(Yeni Ortam, 20 Ekim 1974)

AP PAŞASI

Ali Elverdi, Adalet Partisi'ne girmiş...

Ne var bunda? Sosyalist İşçi Partisi'ne girecek değil ya! Tabii ki Adalet Partisi'ne girecek! Mübarek olsun. Ali Elverdi Süleyman Demirel'e, Süleyman Demirel de Ali Elverdi'ye yakışır ancak... Tencere yuvarlanmış, kapağını bulmuştur şimdi.

Ali Paşa, partiye girerken:

- Askeri görevlerim yanında orduya düşen politik görevleri de yaptım... diyor

Bu ne demektir Allah aşkına? Bizim bildiğimize göre, Askeri Ceza Yasası, askerlerin "politika" ile ilgilenmelerini yasaklar. Elverdi:

- Politika ile uğraştım... derken, kendisinin orduda birtakım politik çalışmalar mı yaptığını söylemektedir? Yoksa:

Benim yaptığım iş politik nitelikteydi... mi demek istemektedir? Herhalde böyle. Öyleyse:

Sıkıyönetim mahkemeleri olağanüstü siyasal mahkemelerdir... denildiğinde neden sanık avukatlarının görüşlerine katılmıyordu?

Hani buna; "Allah söyletti... denir Ali Paşa kendi diliyle kendi suçlarını güzelce açıklıyor. Sözde "şecaat" arzediyor Paşamız!

Şu işe bakın... 12 Mart'ın Genelkurmay Başkanı'na, üniformasını çıkarır çıkarmaz "Sanayi ve Kalkınma Bankası" bol ücretle bir koltuk uzatıveriyor. 12 Mart'ın işkencecibaşı Faik Türün de Ticaret Odaları koridorlarından "hoop" diye Yönetim Kurulu üyeliğine konuveriyor 12 Mart'ın İzmir Sıkıyönetim Komutanı da, önce bir büyük mağazaya, oradan da hızını alamayıp Adalet Partisi'ne giriveriyor. Şimdi de Ali Paşa, kalem kıran elleriyle Süleyman Demirel'in partisine tapulanmanın imzasını atıyor.

Hep rastlantı mı bütün bunlar?

Bunlar aslında, 12 Mart'ın ne için yapıldığını, kimi koruduğunu, kimleri ezmek istediğini kanıtlıyor kendiliğinden. Ali Elverdi de, 12 Mart'ın kanlı-canlı bir simgesidir tek başına! Ali Elverdi'nin Adalet Partisi'ne girerken attığı imza, 12 Mart'ın suçüstü tutanağıdır bir bakıma.

O Ali Elverdi ki, 21 Mayıs ihtilal girişiminde Albay Talat Aydemir'in ellerine kapanıp "Beni affedin albayım" diyen korkunun adıdır! O Ali Elverdi ki, bir mayıs sabahı prangalanan üç devrimci genci, "Çekin iplerini!.. diye asan kinin öfkeli sesidir!

Kim kimi yargılamış anlaşılıyor şimdi... Demek ki Ali Paşa, tarafsız bir mahkeme başkanı olarak değil, Adalet Partisi'nin bir paşası olarak çalışmış ve bundan sonra da...

Bu yaptıklarımı az buluyorum... diyerek Süleyman Demirel'in önünde "esas duruşa" geçmiştir. Şimdi hizmet arz etmektedir Paşa. Kime? Eski müteahhitlerden Amerikan firması komisyoncusu Bay Süleyman Demirel'e!

Elverdi emekliye ayrıldığı gün:

Milletin bana verdiği rütbe önemli... diyor. Şimdi de hakettiği rütbeyi Amerikan firması komisyoncusundan alacak. Ne diyelim?

Ali Paşa... Ali Paşa!

Şimdi, artık Türk kamuoyu seni "göz altına" aldı. Öğretmenler, öğrenciler, öğretim üyeleri, gençler, subaylar, köylüler, işçiler birer birer kelepçelenip önüne getirilmiyor artık. Bitti o saltanat.

- Atın içeri... dediğin zaman kimse içeri girmiyor Önünde selam duran yok. Kapılar sen gelince açılıp kapanmıyor

Geçti o günler Şimdi layığını buldun işte. Senin yerin bir mahkemenin başkanlığı değil, Amerikan firması komisyoncusunun yanıdır! Şimdi hizmet et bakalım...

Sen gözünü kırpmadan on sekiz genci darağacına yolladın. Üç fidan gibi genç, önünde can verdi. Hiçbiri korkmadı. Gözlerinle gördün bunları.

Senin yaşamanı, ama çok yaşamanı istiyoruz biz... Öylesine yaşa ki, hakkındaki hükmü bizler değil senin öz torunların versin. Boynuna tarihin hükmünü torunların taksın. Bütün istediğimiz bu. Başka ne diyelim sana...

(Yeni Ortam, 21 Ekim 1974)

12 MART TEMSİLCİLERİ...

Bugünlerde hemen hemen herkes TRT'yi eleştiriyor. Ankara'da Bayram Gazetesi de yeşil mürekkebe batırılmış büyük harflerle bu kampanyaya katıldı. Hem de Fikret Ekinci'nin eleştirilerine dayanarak!

- Kim bu Fikret Ekinci?... diyeceksiniz. Açıklayalım...

Fikret Ekinci, yüzbaşılıktan emekli olmuş bir yargıçtır. Galiba 27 Mayıs Devrimi'ne de şöyle bir karışmış. Sonradan "Akis Dergisi" Ekinci'nin o sıralarda haber getirip götürdüğünü yazmıştı. İhtilalden sonra birara Türkeş'le yakınlık kurmuş Ekinci. "14'ler" yurtdışına gönderilince CHP ile ilişkilerini yoğunlaştırmış, sonunda "Ulus Gazetesi"ne yazar olmuş. CHP'ye de girmiş Ekinci. Bir ilden aday da olmuş, fakat kazanamamış. Kemal Satırların listesinden Parti Meclisi'ne de girmek istemiş. Bunda da başarıya ulaşamamış. Ulaşamayınca da Ecevit'e karşı bir savaş açmış kendi köşesinde. Bunun üzerine "Ulus"taki görevine son verilmiş Ekinci'nin...

Zamanın TRT Genel Müdürü Adnan Öztrak. TRT'ye müşavir olarak atamış Ekinci'yi. Böylece ayağını TRT'ye atmış emekli Yargıç Ekinci. Evet, sonra...

Sonra 12 Mart gelmiş...

Tam Ekinci'nin dönemi. Hemen eyleme geçmiş Ekinci. Kolları sıvamış. Temaslar yapmış. Onunla bununla konuşmuş. Fakat bir yere atanmamış Ekinci.

Bana sorarsanız yazık etmiş Nihat Bey. Tam Nihat Bey'e uygun bakan olurdu Ekinci ya da MİT müsteşarı. Hele MİT müsteşarı...

Hakkı yenmiş Ekinci'nin...

Bu arada Cumhuriyet Gazetesi'nde "12 Mart tasfiyesi" yapılmaktaydı. Hemen bir köşe kaptı Ekinci. Gitti Oktay Akbal'ın köşesine oturdu. Oturdu ama, gazetenin satışı düştü, azaldı. Giderek okunmaz oldu gazete.

Sonunda TRT Ekinci'yi, Hükümet Temsilcisi yaptı. 12 Mart hükümetleri...

O gün bugün Hükümet Temsilcisidir Ekinci...

Ecevit Hükümeti bile değiştiremedi Ekinci'yi. Şimdi 12 Mart'ın Hükümet Temsilcisi, TRT kurumunda demokratik solcu Ecevit'i de temsil ediyor. Duyduk duymadık demeyin. Evet böyle.

Bayram Gazetesi'nin dehşetengiz manşetine çıkan Ekinci, işte bu Ekinci'dir Tanıyın.

Konu açılmışken bir yetkiliye daha değinelim...

İsmail Cem TRT Genel Müdürlüğü'ne gelince İçhaberler Müdürü Doğan Kasaroğlu'nu görevden almıştı. İyi de etmişti. Haydi!.. Sen misin alan? Kıyamet koptu. İstifalar, söylentiler, eleştiriler birbirini kovaladı.

- Kasaroğlu'na nasıl dokunursunuz?

Kasaroğlu, 12 Mart sonrasında Musa Paşa'nın gözdesiydi. Türkiye'de hiçkimse 12 Mart sonrası tek yanlı yayınları unutmaz. Ellerinden savunma hakkı alınmış olan sanıklara, askeri savcılar yanında radyo ve televizyonda yüklenilir, sanıkların mahkemelerdeki açıklamalarına hemen hemen hiç yer verilmezdi.

Ne yapsın Kasaroğlu! Sıkıyönetim böyle istiyordu... gibi özürler hiç de geçerli değildir. Eğer yapılanları onaylamıyorsa istifa diye bir yol vardır. Etmemişse, 12 Mart hukukundan onu

da sorumlu tutarız. Hiç lamı cimi yok bu işin. Unutulmadı o günler.

- Ne olmuş Kasaroğlu'na?..

Ne olacak? Genel Müdür Başyardımcısı olmuş! Nereye? Basın Yayın Genel Müdürlüğü'ne. Yarın da Genel Müdür olur.

- Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu... demeyin.

Oldu da bitti maşallah, bakan da olur inşallah...

Ne diyelim biz? Şu CHP'nin işlerine akıl erer mi hiç? Tam CHP'lik işler bunlar Ortanın solu politikası, ne olacak!..

Ortalıkta solculuk, solculukta ortacılık, öyle, idare edilip duruluyor işler.

TRT'yi biz de eleştiriyoruz. "12 Martın McCartizm'ine son verin. Televizyonda toplumsal içerikli programlar yapın. Başarılı eski programcıları yeniden göreve çağırın" diyoruz. Fakat madalyonun öbür yüzünü de görüyoruz. Madalyonun öbür yüzünde Fikret Ekinci çıkıyor karşımıza. Kasaroğlu çıkıyor.

TRT, Genel Müdürü, Yönetim Kurulu, Haber Müdürleri, programcıları ve habercileri ile birlikte bir uyum içinde olmalıdır. Bir yanda İsmail Cem, Mehmet Barlas, Genel Müdürlük ve danışmanlıkta, öte yanda Fikret Ekinci, toprak sahibi Sadettin Karacabey, Sabri Süphandağlı Yönetim Kurulu'nda oturuyor ve Kasaroğlu'nun takımı köşebaşlarında yine de.

TRT 12 Mart'ın temsilcilerinden ne zaman kurtulacak? Bir açık oturum da bunun için yapılsa?

Ve açık oturumu, Turizm ve Tanıtma Bakanı, Hükümet Sözcüsü Orhan Birgit yönetse?

(Yeni Ortam, 23 Ekim 1974)

DÜŞMAN ÇİÇEK GÖNDERMEZ...

Adalet Partisi kongresinin ilk gününde Demirel:

AP, Demokrat Parti'nin devamıdır... diye basbas bağırıyordu. Salon da alkıştan yıkılıyordu Demirel konuşurken.

Bu sırada salona, üç hilalli bir çelenk girdi. Türkeş'in komandoları, "hodrimeydan" bakışlar ve sert adımlarla çelengi Demirel'in konuştuğu kürsüye doğru götürüyorlardı.

Salonu önce bir sessizlik kapladı. Demirel de konuşmasını kesti. Sonra büyük bir alkış tufanı koptu. Türkeş ve komandoları çılgıncasına alkışlanıyordu... Kimler alkışlıyordu?

Demirel'in:

AP, Demokrat Parti'nin devamıdır... sözünü alkışlayan AP'liler elbet. Kim olacak!..

Yani, Demokrat Parti'ye karşı ihtilal düzenleyen örgütün üyesi ve ihtilal spikeri Albay Alparslan Türkeş, kendisinin de yıktığı iktidarın devamı olduğunu söyleyen bir partiye çelenk gönderiyor!

Nedir bunun anlamı?

Demirel:

- Çelenk getiren arkadaşların ellerini sıkmak istiyorum, diyerek kürsüden indi ve komandoları yanaklarından öptü bir de üstelik. Sadece "siyasal nezaket" deyip geçebilir miyiz buna?.

Hayır...

Bu "nezaketin" temelinde, son siyasal gerçeklerin parmak izlerini de bulmak mümkündür. Gerçek gün ışığı gibi ortadadır artık. Kurulu düzenin ayrıcalıklarını korumak isteyenler türlü gerekçelerle birleşmişler, biri diğerinin destekçisi ya da "vurucu kuvveti" olmuş.

İti ite boğduruyorum... diyen bay Demirel komandoları yanaklarından "şapur-şupur" öpmektedir şimdi.

- Kahrolsun masonlar... diyerek AP Genel Merkezi önünde gösteri yapanlar, yani bu komando adı verilen gençler de Demirel'e sarılmaktadır.

Kim kimin neden destekçisi, kim kime neden karşı?,. Bunları düşünmek gerekmez mi?

"Komando"' dediklerimiz işçi, köylü kökenli "halk çocukları"dır aslında. "Milliyetçilik" kavramının tutkusuyla koşullandırılmış, kendi ailelerini de tutsak eden bu düzenin gönüllü bekçileri yapılmıştır. Yurtseverlik duyguları saptırılmış, ters bilinçle koşullandırılmış çocuklardır bunlar.

İşte bunlar komünisttir, bunlara karşı savaşacaksın... diye arkadaşlarına düşman edilen, taşla, sopa ile eyleme geçirilen, eğitim kamplarında askere özgü talimden geçirilen halk çocuklarıdır bunlar.

Sen milliyetçisin, onlar Rus uşağı... gibi değer yargılarının çemberinde başları döndürülmüştür bu çocukların.

İzledim kongrede onları...

Askerlere yakışır bir düzen içinde girdiler salona. Bakışları keskin, adımları sert. Bir onlara, bir de kürsüdeki Bay Demirel'e baktım. Belki işçi, belki köylü çocuklarıdır çelengi getirenler Çelengi alan ise bir eski Amerikan firması müteahhidi! Yabancı sermayenin bir numaralı savunucusu! 12 Mart öncesinde, sağcı ve solcu gençlerin kanları sokaklardan akarken; Milli Güvenlik Kurulu'nda:

İti ite boğduruyorum... diye övünen ve öldürülen solcu ve sağcı gençlerin mezar taşlarına basa basa, İstanbul'un iş ve sermaye çevrelerine krediler ve türlü çeşitli ayrıcalıklar sağlayan bir eski başbakan!

Çelenk kimin çelengi? Kimin sevincine, kimin mutluluğuna gönderiliyor? Ve neyin çiçekleri bunlar?..

Eğer, komando gençler, bu çelengi kendiliklerinden getirmişlerse, bu çelengi Demirel'in kongresine değil, Demirel döneminde ölen arkadaşlarının mezarlarına götürmeliydiler. Eğer arkadaşlık duyguları varsa...

Yok eğer, bu çelenk Albay Türkeş'in buyruğu ile gönderilmişse; o zaman bu çelengi ya 27 Mayıs Devrim şehitlerinin ya da Türkeş tarafından ihbar edilen Albay Talat Aydemir'in mezarına götürmek gerekirdi. Eğer Türkeş'in vicdanı sızlamaz-sa...

27 Mayıs ihtilalinin spikeri, "Demokrat Parti'nin devamıyız" diyen Bay Demirel'in partisine çiçek gönderiyor şimdi...

Bu çelenk aslında bir eski ihtilalcinin "vefa" duygularının musalla taşına bırakılmıştır.

(Yeni Ortam, 24 Ekim 1974)

BUYRUN PAŞANIZI...

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi Başkanı'yken emekliye ayrılan Tuğgeneral Ali Elverdi:

- AP iktidarda bulunduğu yıllarda Türk Milleti'ne planlı kalkınma meyanında büyük hizmetler götürmüş ve büyük eserler vermiştir diyerek Adalet Partisi'ne girmiş, Demirel de:

Elverdi, hizmet gördüğü sürece devlete ve millete sadakatin en güzel örneklerini vermiştir diyerek emekli generali övmüştür.

Geliniz bugün hep birlikte bir "ibret belgesi" daha okuyalım.

Tuğgeneral Ali Elverdi, Hakim Albay Ahmet Tetik, Hakim Yarbay Mehmet Turan ile birlikte imzaladığı ve Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ı ölüm cezasına çarptırdıkları kararda, Adalet Partisi dönemi için şu düşünceleri ileri sürmekteydi. Gerekçeli kararın on ve on birinci sayfalarını açıyoruz:

Ekonomik sıkıntı, buhran, politik tutarsızlık, 26 milyonluk birader yolsuzluğu söylenti ve çalkantılarının ve bu şayiaların gün ışığına çıkması yolundaki çabaların baltalanması, engellenmesi yolundaki ayak oyunları...

Evet gördünüz. Ali Paşa, Demirel dönemindeki "ekonomik sıkıntı" ve "politik tutarsızlık"tan söz ediyor. Bununla da yetinmiyor:

26 milyonluk birader yolsuzluğunun gün ışığına çıkması ayak oyunları ile önlenmiştir... diyor.

"26 milyonluk birader yolsuzluğu" ve "ayak oyunları... Bunlar Ali Elverdi tarafından kullanılan tanımlardır Elverdi ekliyor:

- İşte bunları solcular da istismar etmiştir...

Elverdi'nin gerekçeli kararından bir parça daha aktaralım:

Sınıf çelişkileri, sosyal adalet ilkelerini zedeleyici intiba ve kanaati yaratan Şellefyan Ortaklıkları, Gomel zeytinyağı skandalı, bu konuda adalet cihazının şaibe altında kalması ve kitlesel öfkeyi tahrik eden emeksiz kazanç, vurgun ve devlet eliyle fert zengin etme politikası...

İşte bu gerçekler de solcular tarafından propaganda konuları olarak kullanılmış. Kararda böyle yazılmış bunlar Elverdi, kararında:

- Adalet Partisi döneminde emeksiz kazanç, vurgun, devlet eliyle fert zengin etme politikası vardır... demiş, gördünüz. Biz de soruyoruz:

Kim acaba bu vurgun yoluyla, devlet eliyle emeksiz kazanç elde edenler? 26 milyonluk yolsuzluk sanıkları var mı bunların içinde?

Gerekçeli karardan, bir de Demirel'in üniversite politikası ile ilgili eleştiriye göz atalım. Elverdi diyor ki:

- Siyasi iktidarın üniversite sorununu ele almakta gösterdiği lakayt ve palyatif tutum, öğrenci kesiminde bunalımın artmasına sebep olmuştur...

Gerekçeli kararın 10. sayfasında bunlar Demirel:

Adalet Partisi, Demokrat Parti'nin devamıdır... diye kürsülerden bas bas bağırmaktadır. 27 Mayıs İhtilali'nin Türk toplumuna kazandırdığı ve Demirel ile arkadaşlarınca oldum olası değiştirilmek istenen ve değiştirilen 1961 Anayasası için de şöyle düşünmüş Ali Elverdi:

- Anayasa, getirdiği yeni müesseseler ve kitlevi baskı grupları ve sosyolojik kavramlarla ulusumuzun hayatında ve kişilerin yaşantısında gerçekten, bir "devrim çığırı" olmuştur...

1961 Anayasası da övülmüş açıkça. İşte böyle...

Kararlarında, Demirel ve kardeşlerini kastederek, "26 milyonluk birader yolsuzlukları"ndan söz eden ve bunların soruşturulmasını önleyen Demirel'i "ayak oyunları" yapmakla suçlayan, Adalet Partisi dönemi için "Şellefyan ortaklıkları" "vurgun" "devlet eliyle fert zengin etme" "emeksiz kazanç" gibi en ağır suçlamalara imza atan Ali Elverdi, bütün bunları unutup şimdi Adalet Partisi'yle nikah kıyıyor!..

İki adamı iyice tanıyın.

Biri bu ülkede başbakanlık yapmış; öteki, üç genci darağacına yollamış, astığı astık kestiği kestik bir mahkeme başkanı!

Biri, kendisini mahkeme kararlarında bile suçlayan Elverdi'yi bağrına basıyor, öteki en ağır gerekçelerle suçladığı politikacının emrinde çalışmayı şeref sayıyor.

Ordudayken politik görev yaptım... diyen Ali Elverdi'dir bu. Demirel'i suçlamak mı gerekiyor? Hiç duraksamaz, suçlar Demirel'i övmek mi gerekiyor, düşünmeden göklere çıkarır.

Üç gencin idam kararlarıyla noktalanan gerekçeli kararı Ali Elverdi ve Süleyman Demirel'in yüzlerine bir tokat gibi fırlatıyoruz.

Buyursunlar, okusunlar ve yüzleri kızarmasın hiç...

(Yeni Ortam, 25 Ekim 1974)

BİZİMKİLER VE ONLARINKİLER...

Atatürk Bulvarı'ndan Çankaya'ya doğru çıkarken, yol boyu dizilmiş Elçilikleri görürsünüz. Bulvarın iki yanında şık apartmanlar da bulunur. Bu apartmanlardan birisinin kapısında bir

polis kulübesi dikilmiştir. Bu kulübede gece gündüz polisler bekler.

Nihat Erim'in apartmanıdır bu... Polisler de Nihat Beyi beklemektedir... Niçin?

Yunanistan'da Papadopulos ile birlikte tutuklananları okuyunca kendi kendime düşündüm: 12 Mart'tan sonra işkence evlerindeki çığlıklar bütün dünyanın kulağına kadar gitmişti. Geçenlerde bir yabancı gazeteci ile konuşuyordum. Gazeteci:

Bizler İsveç'te işkenceler konusunda yayın yaptık. Fakat Türkiye'de hiç kimse için kovuşturma yapılmadı. Nasıl iş bu?.. diye sordu.

Ne diyebilirdim gazeteciye?.

- Burası Türkiye... diye mırıldandım ancak.

Türkiye biraz daha garip galiba. Bırakınız 12 Mart döneminin başbakanlarını sorguya çekmeyi, üstelik adamları senatör yapıp bir de kapısına polis koyuyoruz. Var mı bizden demokratı!

Nihat Bey Senatör, Naim Talu Senatör, haydi Ferit Bey sandıktan çıktı diyelim. Demokratik bir ülkede Nihat Erim'in, Naim Talu'nun parlamentoda sandalye işgal etmeye hakları var mıdır?

Şimdi kendilerine sorarsanız:

Stockholm'den Filistin çöllerine kadar bir komplo... diye başlarlar söyleve. Bu Nihat Bey'in gerekçesi. "Zat-ı muhterem" dünya barışını korumuştur kendisine sorarsan. Allah için korumuştu ya!

Hele o Ferit Melen... O bir harika... Dört-dörtlük devlet adamı. Bolu dağlarında bir dehşetengiz açıklama yapmıştı hazret:

12 Mart olmasaydı, solcular Sibirya'dan yeni nesiller getireceklerdi... diye tutturmuştu, hatırlarsınız.

Cezaevinde, işkenceci canavarların sakat bıraktıkları gençler aksak topal "volta" atarken Ferit Bey radyoda konuşurdu:

- İşkence iddiaları komünistlerin yalanıdır...

Aynı gün, genç subaylar Mamak yakınlarındaki bir işkence evinden getirilip külçe gibi atılırdı cezaevi koğuşlarına. Kapıya ikide bir yeşil pikap gelir, içinden insan azmanı bir yaratık ile şişman kısa boylu bir tank yüzbaşısı çıkar, Cezaevi Müdürü Albay Kemal Saldıraner'le konuştuktan sonra, o meşhur Poturna

Üsteğmen, kurbanı işkencecilere teslim ederdi. Sanığın gözleri siyah bir bantla kapanır, ite kaka arabaya bindirilirdi. Herkesin gözü önünde olurdu bunlar.

Ferit Melen'in o günlerdeki konuşmalarını hiç unutmam:

- İşkence iddiaları komünistlerin yalanıdır...

Yalanmış... Şimdi Nihat Bey'e sorun bakalım, ne karşılık alacaksınız. Ben söyleyeyim hemen:

Ben kimseye işkence yapın diye emir vermedim... diyecektir Ferit Melen:

Bu komünistlerin yalanıdır... diye diretecek. Naim Talu da:

Benim zamanımda olmamıştır... diye açıklamalar yapacaktır.

Bunlar politikacı...

Orgeneral Faruk Gürler'e sorarsanız

Ben, zamanında Faik paşaya sordum. yok dedi. Öyleyse yoktur... karşılığını verecek. Sonra da:

Atatürkçülüüüük... diye başlayıp "komuta kademesi" "birlik ve beraberlik" sözcükleriyle biten savunmalar yapacaktır.

Bu da asker!...

Şimdi Askeri Yargıtay, emniyetçe alınan ifadeleri, işkenceye dayandığı için geçerli saymıyor. İşkence gerçeği, Yüksek Yargı organlarınca hükme bağlanıyor bir bakıma. Fakat işkenceciler kim, o belli olmuyor. Başbakanlara sorarsanız, onlar yapmadılar. Komutanlara sorarsanız, onların da haberi yok. Kim yaptı bu işkenceleri dersiniz?

Bazı adlar dolaşıyor ortalıkta. Tümgeneral Memduh Ünlütürk diye birinden söz edilir durur. Şimdi emekli olmuş. Bir de bu tümgeneralin kurmay başkanı varmış. Birde "Kürt Bedri" diye anılan bir başkası. "Hiram Abas" adındaki bir başkası daha.

Daha, daha? Şimdi nerede bunlar?.. Bu söylentiler doğru mu değil mi? İşkence dosyaları ortaya çıkmalıdır tek tek. Gizli kalmamalı hiçbir şey.

Kıbrıs Harekatı dolayısıyla:

Yunanistan'a demokrasi getirdik... diye övünüyorduk. Yunanlı dostlar pek ders almamışa benzerler: Bizler 12 Mart'ın yöneticilerini senatör yapar, üstelik kapılarına polis kulübeleri

dikerek onları koruruz. Yunanlılar ise, Papadopulos ve arkadaşlarını sürgüne gönderiyorlar. Verecekleri hiç banka yönetim kurulu üyeliği de mi yok şu Papadopulos'a?

Hiç akıllanmayacak bu Yunanlılar hiç!.. Ders almalılar bizden...

(Yeni Ortam, 26 Ekim 1974)

ÇAĞDAŞ OLMAK...

Demokrasi, daha doğrusu çağdaş burjuva demokrasileri, toplumdaki bütün sınıf ve tabakaların serbestçe örgütlenme özgürlüğüne dayanır. Söz, inanç ve örgütlenme özgürlüğünün dolaylı ya da dolaysız yollarla engellendiği ve kaldırıldığı ülkelerde demokrasiden söz etme olanağı yoktur. Bunun içindir ki, Türkiye'de:

Batı demokrasileri... diye söylevler veren politikacı kalabalığının içtenliğine inanmak çok güçtür. Hem Batı ülkelerindeki burjuva demokrasilerine özeneceksin hem de işçi sınıfı ideolojisini hapsedeceksin! Bu, yumurtasız omlet yapmak kadar gülünçtür en azından.

Gülünç, mülünç...

Yıllardır ilerici aydınlar üzerinde ter ter tepinen ve ülkenin yurtseverlerinin enselerinde boza pişiren politikacılar ve onların çağdışı bürokratları, cilalı sözlerle örttükleri "sınıf diktatörlüklerini" yürütmüşlerdir yine de.

İş, dönüp dolaşıp burada toplanıyor galiba.

- Sosyal bir sınıfın öteki sosyal sınıflar üzerine... diye başlayıp, "tahakküm kurmak" "devirmek" diye biten Ceza Yasası maddeleri, toplumun yaşantısıyla karşılaştırılmalıdır her şeyden önce.

Soyuttan somuta inmelidir...

Sınıf diktatörlüğü, emekçi sınıflar için olduğu kadar burjuva sınıfı için de geçerlidir En geniş anlamda, burjuva sınıfının, diktatörlüğün silah yoluyla korunduğu düzenlere "Faşizm" diyoruz. Faşizm bazen, öyle tankla, topla, tüfekle gelmez. Görünüşte partiler vardır. Fakat düzenin partileri, lunaparklardaki "çarpışan arabalar" gibidir. Partiler birbirleriyle çatışır gibi gö-

zükür. Fakat, partilerin de, parlamentonun da arkasında bir silahlı güç yönetir her şeyi. İstediği zaman partileri çalıştırır, istediği zaman durdurur bu çatışmayı. "Parlamenter Faşizm" denir buna da.

Faşizmi, rejimin üzerine giydiği elbiseyle değil, düzenin sınıfsal temelleriyle tanımlamak gerekir. Toplumun belirli sınıf ve tabakaları siyasal hayatın dışına itilmişse, çeşitli gerekçelerle işçi sınıfı ideolojisi yasaklanmışsa, faşizm ister istemez dalga dalga yaşıyor demektir. İsterseniz bir düzine siyasal parti kurun, isterseniz otomobil piyangosu düzenleyin, ofset baskılı gazeteleriniz olsun... Batılı, çağdaş ve özgür olamazsınız bir türlü.

Batılı, çağdaş ve özgür olmanın tek koşulu, toplumdaki bütün sınıf ve tabakalara söz ve örgütlenme özgürlüğü tanımaktır. Bu yapılmıyorsa, yapılmamışsa ve yapılmayacaksa demokrasiden de pek söz etme olanağı yoktur Olsa olsa, "mevcut tahakküm" adına "muhtemel tahakkümü" yargılar:

Sosyal bir sınıfın öteki sosyal sınıflar üzerine tahakkümünü kurma... diye diye kurulu düzenin ayrıcalıklarını korumanın dokunulmazlığı yaratılmış olur ve bu da üstelik topluma:

Çok partili düzeni koruyoruz... gerekçesi ile sunulur. Gerçeği görelim...

Oysa çok partili düzen, liberal sağcı partiler kadar Marksist sosyalist partilerin de parlamentoda temsil edildikleri çağdaş burjuva demokrasilerinin bir başka adıdır Sosyalist partisi olmayan bir demokrasinin bir ayağı eksik sayılır Bu, çağdaş demokrasilerin kaçınılmaz temel koşullarından biridir

Türkiye'de sağın çağdışı kalmasının nedenlerinden biri de budur işte. Bizde sağcılık, mali oligarşinin çıkarlarını "milliyetçilik", "vatan bütünlüğü" "milli birlik" gibi soyut gerçeklerle savunmak, çağın bütün değer yargılarına düşman olmak biçiminde anlaşılmaktadır yıllardır.

Yirminci yüzyılın üçüncü çeyreğinde yaşarken, hâlâ düşünce yasaklarının kementleriyle boğuşuyor, hâlâ:

- Neden sosyalist partilere izin vermiyorsunuz?.. diye sorular soruyorsak, çağımızın çok gerilerinde kalındığını vurguluyoruz demektir.

Bir topluma karşı işlenecek en büyük suç, o toplumun çağdaşlığa dönük pencerelerini faşizmin tuğlalarıyla birer birer örmektir.

Çağdaş olmak, özgürlükten yana olmaktır günümüzde...

(Yeni Ortam, 27 Ekim 1974)

SEN DE Mİ BRUTÜS?

21 Mayıs ihtilal girişiminden sonra Albay Talat Aydemir ve Binbaşı Fethi Gürcan ölüm cezasına, öteki sanıklar da çeşitli hapis cezalarına çarptırılmışlardı. Bir süre sonra Af Yasası çıktı ve bu sanıkların cezaları bütün sonuçlarıyla birlikte ortadan kaldırıldı.

Devir, Adalet Partisi devriydi.

Cezaevinden çıkanlara devlet dairelerinde iş bulundu. eski ihtilalciler cezaevlerinden çıktıktan sonra birer birer işe yerleştirildiler. Bugün "solcu" olduğu gerekçesiyle eski görevine alınmayan Apdullah Yılmaz da o günlerde Adalet Partisi'nce göreve alınmıştır. Bir acı gerçek bu, değil mi?

Bu gerçekten ciddi bir konudur.

Cezaevinden çıkan adam ne iş yapabilir? Hangi kapıyı çalsa; "İpten kazıktan kurtulmuştur... denilerek ters çevrilir. Hele son olaylar dolayısıyla tutuklanıp yargılanmışsa, işi büsbütün çatallaşır Eski görevine alınmak istenmez. Özel teşebbüste iş bulamaz. Üstelik devlet kapıları da yüzüne kapanırsa ne yapsın adam?

Yurt dışına gitsin mesela... denilebilir Fakat yut dışına da gidemez. Gidemez çünü bu kez:

- Pasaport Kanununun 22'nci maddesi gereğince yurtdışına çıkmasında sakınca vardır... denilerek sınırlar da kapatılır üstüne.

Bizde işler biraz gariptir Düzene karşı belirli düşünceleri taşıyorsan, işin bitik demektir: Yurtdışına çıkarmazlar. Hani insanın devlete:

Canım bırakın o da kurtulsun, siz de... diyeceği geliyor ama, karşınıza "mevzuat hazretleri" dikiliveriyor hemencecik. Solcuya pasaport vermek, "kadı kızını" evermek kadar güçtür bizde.

Şimdi başımıza bir de "12 sayılı kararname" çıktı. Bu da CHP'nin armağanı...

İsmail Hakkı Birler televizyonda açıklama yapmıştı bu kararname için, hatırlarsanız. Ben de bu karamame hangi büyük hukukçunun kaleminden çıkmıştır diye merak eder dururum. Bilmem kimin? Anlatayım da siz hak verin bana...

12 Mart'tan önce ve sonra birtakım subay ve astsubaylar:

Yasa dışı görüş benimsemiştir... gerekçesi ile Silahlı Kuvvetler'den çıkarılmıştı. 12 Mart'tan önce bu gibi işlemler için Danıştay'a başvurulurdu. 12 Mart'tan sonra bu da değişti.

O da şöyle...

12 Mart'tan üç gün sonra, Tümgeneral Celil Gürkan ve arkadaşları emekliye sevk edildiler. Emekli edilen general ve albaylar Danıştay'a dava açarak haklarındaki işlemlerin iptalini istediler. Dava Danıştay'da görülürken yapılan Anayasa değişikliği sonunda "Askeri Yüksek İdare Mahkemesi" kuruldu. Danıştay:

- Ben görevsizim. Askerlerin işine karışmam... dedi. Davacılar;

Biz davamızı açtığımız zaman Yüksek Askeri İdare Mahkemesi yoktu ki!.. dediler. Ama sözlerini kimselere dinletemediler.

Şimdi askerlerin Milli Savunma Bakanlığı ile olan uyuşmazlıklarına hep bu Yüksek Askeri İdare Mahkemesi bakar.

Neyse... Silahlı Kuvvetler'den "disiplinsizlik" ve "yasadışı" görüşleri benimsemek gibi gerekçelerle "sicil yolu ile" emekliye ayrılanların, Yüksek Askeri İdare Mahkemesi'nde dava açma olanakları vardır, yani yasa yolu açıktır.

Fakat, şu CHP'nin hazırladığı kararnameye bakın ki, eğer bir asker kişi, Ordu'dan 12 Mart'tan önce ve sonra "sicil yolu ile" emekliye ayrılmışsa bir daha devlet hizmetine alınamaz. Kararnamenin 93'üncü maddesi böyle. Bu ne demektir bilir misiniz?

Başlarına 12 Mart'ın balyozu inenleri biz de korumayız. Başlarına bir de biz vururuz... demektir açıkça.

Bu kararnameyi CHP hazırlamıştır ve bu tutumu ile Adalet Partisi'nin de gerisine düşmüştür. Çünkü Adalet Partisi iktidarı bile 21 Mayıs'tan sonra mahkum olanları işe almakta hiç duraksamamıştır.

Orta solculuğun bir marifeti de budur. Öğrenin...

CHP milletvekili dostların ve özellikle Sayın Ecevit'in, bu antidemokratik hükmü değiştirmek için çaba harcamasını istiyoruz. 12 Mart'ın hukukunu kaldırmak yerine, bu anlayışı sürdürmenin gerekçesini açıklayacak "demokratik solcu" CHP'liler kimlerdir?

Şu CHP'nin işlerine akıl erer mi hiç?

(Yeni Ortam, 28 Ekim 1974)

KABİNEYİ KURUYORUZ...

Süleyman Bey:

- Buhranı biz çıkarmadık. Buhranı çıkaran çaresini bulsun... diyor. Hükümet kurmaya çalışırken de:

Sola ve komünizme karşı hükümet kuracağım... diye söylevler vermişti.

Sola karşı hükümet nasıl kurulur? Kuralım da görsünler...

Başbakan Cevdet Sunay olmalı. Boy, bos, bilgi, kültür, yetenek, ne dersen var. Ağır, oturaklı... Sola da karşı. Komünizme ise kapkarşı. Tabiata düşkün, yeşillikleri sever. "Hür teşebbüs" yanlısıdır.

Evet Başbakanı bulduk. Gelelim Başbakan Yardımcılarına...

Hemen akla "kuvvetli ve inandırıcı" Nihat Bey geliyor. Televizyonda şöyle bir göründü mü, ekranlar çatır çatır çatlar korkudan. Okumayı sever. Kitap düşkünüdür. O kadar ki, kendi kitapları yetmemiş, 12 Mart'tan sonra onun bunun evini bastırarak bir sürü kitap da toplatmıştır. Geçen yıl bütün kitaplarını Meclis Kütüphanesi'ne bağışladı. Şimdi kitapsızdır. Reformcudur. Hafta sonlarında reform yapar. Hafta başlarında Atatürkçü'dür. Balyoz sanayiinin gelişmesinde büyük katkıları vardır.

Öteki Başbakan Yardımcılığı'na Sadi Koçaş atanmalıdır Kendisi spikerliğe çok meraklıdır. Bu nedenle "hükümet sözcüsü" görevini başarı ile yürüteceği sanılmaktadır. Atatürkçü'lük konusunda kendisiyle yarışmak çok güçtür. "Makabline şamil" Atatürkçüdür. İktidardayken, Sivas'ta yaptığı konuşmada "son Müslüman devletini" kurtarmaktan söz ederek Atatürk-

çülüğü'nü bir kez daha kanıtlamıştır Eski istihbaratçıdır. Kurmay subaydır, şimdi ise ticaretle meşguldür

Bir de Orhan Kabibay var...

Kabibay, Milli İstihbarat Teşkilatı'na bakan yetkili Devlet Bakanı olmalıdır. Bu görevde millete daha nice nice büyük hizmetler edeceğinden hiç kimsenin şüphesi olmamalıdır. En yakın arkadaşları işkence evlerinde can çekişirken, Cumhuriyetçi Güven Partisi'ne girecek kadar sola ve komünizme karşıdır. İçtenliğini kanıtlamıştır

İçişleri Bakanlığı'na Faik Türün getirilmelidir. Türün 12 Mart sonrası başarılı hizmetleriyle göze girmiş, ülkemizi Ecevit'ten ve komünizmden kurtarabilecek tek adamdır. Bu nedenledir ki, İçişleri Bakanlığı için "solcuların nefesini" dinleyerek "Zehir Hafiye" adıyla anılan Faruk Sükan'ı bile düşünmemekteyiz.

Adalet Bakanlığı için tek isim emekli Tuğgeneral Ali Elverdi'dir hiç şüphesiz... Türkiye'nin dünya ulusları önünde saygınlığının artması için Elverdi gibi bir Adalet Bakanı'na şiddetle ihtiyaç vardır. Bu sayede, Ceza Yasası da yeniden düzenlenir ve mahkemeler de büyük yüklerden kurtarılmış olur. Örneğin:

- Düzene karşı olanlar asılır... gibi ceza maddeleri ile ülkemiz, sola ve komünizme karşı olarak "Hür Dünya"daki yerini alır. Gecikmemizin nedenlerinden biri şüphesiz Ali Elverdi gibi büyük devlet adamlarının kendilerini şimdiye kadar başka hizmetlerde harcamalarıdır.

Dışişleri Bakanlığı için İhsan Sabri Çağlayangil gibisini bulmak şimdilik olanaksızdır. Ticaret Bakanlığı için Naim Talu, Maliye Bakanlığı için de Ferit Melen'i düşünüyoruz. Melen, aynı zamanda rejimin "ideologu" olarak çalışmalıdır. Çünkü Melen gibi düşünen bir kafayı yirminci yüzyılda bulmak çok güçtür.

Alparslan Türkeş'e de bir görev verilmelidir. Gençlik ve Spor Bakanlığı'na getirilmelidir Türkeş. Gençliği sabahtan akşama kadar kamplarda eğitir bir güzel. Yediden yetmişe herkes titrer ve kendine döner

- Demirel ne olacak?.. diye sorarsanız, ona uygun bir bakanlık var. Bayındırlık Bakanı olur Demirel. İnşaat işlerinden anlar. Mühendislik, Süleyman Bey'i Süleyman Bey yapan meslektir.

Feyzioğlu Milli Eğitim Bakanlığı'na atanmalıdır Milli eğitim, "yıkıcı akımlardan" ancak böyle korunmuş olur Feyzioğlu üniversiteye, üniversiteler de Feyzioğlu'na bağlanmalıdır.

- Bozbeyli ne yapacak?.. diyeceksiniz. Elbette dedikodu yapacak değil. Ona da bir görev verilecek. Turizm ve Tanıtma Bakanlığı'mı, yoksa yeni kurulacak "Komünizmle Mücadele Bakanlığı" mı, bilmem, işte bir bakanlık verilecek. Verilecek dediysem, inanmayın. Bozbeyli'ye bakanlık verilmez; o isterse alır istemezse almaz. Nazlıdır kendileri.

İşte sizlere "sola karşı" kurulacak kabinenin iskeleti...

Bizden bu kadar...

Sizler de bu tür bir kabinede görev almasını istediğiniz politikacıları bizlere yazarsanız hükümet bunalımının çözümünde yardımınız dokunur. Vatana hizmet edersiniz.

Bazı politikacılar gibi havanda su dövecek değiliz ya... Ne elimizde "havanımız" var, ne de onlar kadar su koyuveriyoruz.

Yetenek ve kişilik işidir bütün bunlar...

Onlar kadar "milliyetçi" olmak kolay mı?

(Yeni Ortam, 30 Ekim 1974)

HAYSİYET VESAİRE...

Geçen aylarda Tercüman Gazetesi Genel Yayın Müdürü Saadettin Çulcu'nun "Yassıada'dan Geliyorum" adlı bir kitapta, başta Celal Bayar olmak üzere bütün Demokrat Partililer için ağza alınmadık küfürler kullandığını ve bunlara:

Köpekler... dediğini açıklamıştık. Boşuna cevap bekledik. Cevap:

Tıss... tabii.

Bu gazetede eski Demokrat Parti ileri gelenleri de arasıra yazılar yazmaktadır. Örneğin Demokrat Parti eski Milli Eğitim Bakanı Celal Yardımcı gazetenin ikinci sayfasında siyasal yorumlar yapmaktadır. Bunlara soruyoruz:

- Size "köpek" diyenlerin gazetesinde nasıl yazı yazabiliyorsunuz?... Kem-küm yine cevap yok. Yazıyorlar işte...

Geçenlerde, Ankara Sıkıyönetim Mahkemesi Başkanlığı'ndan emekliye ayrılıp, soluğu Adalet Partisi'nde alan Ali Elverdi'nin Süleyman Demirel için:

26 milyonluk birader yolsuzluğu ve bunun gün ışığına çıkmasını önleyen ayak oyunları... diye tanımlar kullandığını belgesiyle açıklamıştık. Ali Elverdi üstelik, Demirel kardeşlerle iş ortaklığı yaparken yurtdışına kaçan "Mıgırdıç Şelefyan" sorununa da dokunmakta:

- Şelefyan ortakları... diye Demirel dönemini kötüleyici yorumlar yapmaktadır. Yani...

Yanisi şu ki, Ali Elverdi:

Hırsız... dediği ve üstelik,

Ayak oyunları yapmıştır... dediği Süleyman Demirel'in partisindedir şimdi!

Diyelim ki, Adalet Partisi Genel Başkanı kendisine bu kadar ağır ve açık saldırıda bulunan bir mahkeme başkanını partisine alırken bu belgeyi görmemiştir. Açıkladık, şimdi gördü işte. Bakalım bundan sonra ne yapacak?

Demirel diyebilir ki:

Bunlar komünistlerin, aşırı solcuların oyunudur. Bu oyuna gelmem...

Bu çok kolay bir yoldur İşinize gelmeyince:

- Efendim komünistler... diye başlayacaksınız ve her şeyi unutturacaksınız. İşte gerçek ortada. Bu gerçeği yok sayabilir misiniz?.

Ali Elverdi Demirel için:

26 milyonluk birader yolsuzluğu... demiş midir, dememiş midir? Sorun budur Bunu kanıtlıyoruz biz. Hem de belgesiyle.

Elverdi:

Gerçi kararda böyledir ama, ben bu görüşe katılmıyordum... diyecek değil ya? Kararın altında imzası var.

Evet ne olacak?.. Konuyu unutturacaklar

Geçen dönemlerde bir Millet Partili milletvekili Demirel'e Meclis kürsüsünden en ağır suçlamaları yöneltti. Adı Memduh Erdemir. Kırşehir Milletvekili'dir Şimdi nerede diyeceksiniz? Adalet Partisi sıralarında Demirelcilik yapmaktadır artık. Böyle adamlar bunlar... Elverdi sorunu da unutturulmak isteniyor. Fakat yağma yok. Peşindeyiz bu işin. Her gün kafalarına kakacağız.

Bugün bu köşede Adalet Partisi "Haysiyet Divanı"na seslenecek ve Elverdi'nin Haysiyet Divanı'na verilmesini isteyeceğim.

Ey Adalet Partililer... ey bu partinin "Haysiyet Divanı" üyeleri...

Partinize giren adam, size ve genel başkanınız Demirel'e en ağır küfürleri yöneltmiştir. Belgeleri ortadadır. Partilerin "Haysiyet Divanı" neden kurulur? Bu küfürleri;

Yarabbi çok şükür... diye sinenize çekecek misiniz? Bu nasıl "Haysiyet" anlayışıdır Allah aşkına?

Beyler, beyefendiler...

Bu sizin partinizin, bu sizin genel başkanınızın haysiyetidir. Haysiyetinizi korusanıza!.. Haysiyetinizi ayaklar altına alan bir emekli generalin küfürleri size şeref mi veriyor yoksa?

(Yeni Ortam, 31 Ekim 1974)

CHP...

CHP içinde bir tartışma sürüp durmaktadır. Şimdi "demokratik solcular" ile "ortanın solcuları" partiiçi iktidar için savaşmaktadır Daha önce partide "ortanın solu" ve "göbekçiler" arasındaki savaş, ortanın solcularınca kazanılmıştı. Bugünkü çekişme sosyal gelişimin CHP'ye yansıyan sancısıdır

CHP gerçekten yeni CHP'dir artık. Fakat partiiçi değişim henüz sürecini tamamlamamıştır. Eski CHP kalıntıları bugün yine CHP'de varlıklarını sürdürmektedirler:

Kim bunlar?.. diyeceksiniz. Bunlar düzenin göbek bağını kesmemiş partililerdir. İktisadi devlet teşekküllerinde yönetim kurulu üyeliklerini kapışan, banka yönetim kurullarına çöreklenen, büyük şirketlerin avukatlıklarını yapan partililerin, sola açık CHP'ye uzun süre ayak uyduracaklarını sanmak safdillik olur.

Geçmişe göz atalım.

CHP, 12 Marttan sonra iki kutba ayrıldı. Sayın Ecevit'in önderliğindeki kadro 12 Mart darbesine karşı direnirken, başta Nihat Erim olmak üzere Kemal Satırlar, Sezai Orkuntlar, Orhan Kabibaylar, Sadi Koçaşlar ise 12 Mart yönetiminin siyasi kadrolarını oluşturdular. Kimi perde önünde, kimi perde arkasında, "Atatürkçülük" maskesiyle toplumun bütün ilerici kesimlerini boğmakta özel görevler üstlendiler Sonra da partiiçi iktidarı kaybedince:

Marksist kışkırtıcılık... gerekçesi ile partilerini, emirlerinde oldukları yöneticilere "ihbar" ederek yeni parti kurdular. Bir süre sonra da Feyzioğlu'nun Güven Partisi'nde saf saf dizildiler

Bir oluşumun kaçınılmaz sonucuydu bu...

Bugünkü "ortanın solu-demokratik sol" kavgasının aynı biçimde sonuçlanacağını söylemek olanaksızdır. 12 Mart öncesinde partiiçi sol, Ecevit'in liderliğinde sağlıklı biçimde gelişmekteydi. Ecevit'in liderliğindeki sola karşı, parti içinde güçlü ve inandırıcı bir akım da söz konusu değildi. Gerçekten "göbekçiler" diye anılan kadro, ancak 12 Mart Muhtırası'nı kalkan yaparak ve generallerin gölgesine sığınarak partiiçi iktidarı ele almak istedi. Fakat CHP örgütünün güçlü ve soylu direnişi 12 Mart'ın parti içindeki "Truva atlarını" etkisiz bıraktı. Örgütün 12 Mart'a ilk cevabıydı bu...

CHP içinde tabandan tavana doğru gelişen bir güçlü sol akım var. Fakat bu sol akım henüz güçlü, çağdaş ve inandırıcı bir lider bulmuş değil bugüne kadar. Bu nedenle kısa süre için, başarıya ulaşması oldukça güç görünmektedir. Kaldı ki, genel başkan tabandan gelecek solcu özlemleri örgütleyebilecek ve temsil edebilecek güçtedir Şimdilik partiiçi sol, Ecevit'in yanında olmak zorundadır.

Şimdi çelişki şu noktadadır galiba:

Bugün partiiçi iktidarın köşebaşlarını tutmuş olan parti bürokratları, düzeni değiştirmek çabalarından çok, değiştiremedikleri düzene ayak uydurma görünümü içindedirler! Hem "halkçı" bir partinin üst yöneticiliğini yapmak, hem de üç yönetim kurulu üyeliğinin bordrosunu imzalamak, hem yabancı şirketlere savaş açıp, hem de yabancı petrol şirketlerinin avukatlığını yapmak, örgüte inandırılacak işlerden değildir. Ecevit'in liderliğindeki CHP'nin bu gibi parti bürokratlarından arınması gerekmektedir Çünkü Ecevit'i zedelemektedir bu görünüm.

Bu arınma nasıl gerçekleşebilir: Doğal ki, 12 Mart gibi bir "operasyon" ile değil. Ecevit'in örgütün özlem ve istemleriyle bütünleşmesiyle, olabilir ancak.

Ecevit örgüt ile ters mi düşmüştür peki? Şüphesiz hayır Fakat parti içinde bir hoşnutsuzluk ve uyuşmazlık var Parti içinde ve bazı bakanlıklarda partiiçi bürokratlar, Ecevit ile örgüt arasında bir duvar örmeye çalışmışlardır. Olayların doğal gelişimi bir bakıma parti bürokratlarını çoktan aşmıştır Parti içinde

Ecevit'ten başka güçlü bir sol lider de bulunmadığından, partiiçi solu örgütlemek görevi yine Ecevit'e düşmektedir.

Bu böyle sürgit devam eder mi acaba? Etmez, etmemelidir de...

CHP içinde güçlü bir sol kanadın, önümüzdeki aşamada inandırıcı bir liderin çevresinde kenetlenmesi gerekmektedir. Parlamentoda bir sosyalist parti de bulunmadığından, böyle bir kanadın oluşması herşeyden önce hem Ecevit iktidarının hem de partinin gelişimi için yararlıdır. Ecevit'in sol muhalefetçe eleştirilmesi sadece ilerici basından beklenmemelidir. Çünkü örgütlü bir muhalefetten güç almayan her eleştiri, ister istemez kişisel olmaya mahkumdur

Sanıyoruz ki önümüzdeki günlerde Ecevit'e ve CHP örgütüne büyük sorumluluklar düşmektedir Unutmayalım ki Ecevit Türk halkına:

- Halk iktidarı kuracağız... diye söz vermiştir.

Bu sözü tutmak ve buna göre davranmak gerekir...

(Yeni Ortam, 1 Kasım 1974)

İTİRAFLAR...

Ali Elverdi "Ortadoğu" adlı gazetede hakkındaki yayınlara cevap vermiş. Bu AP (Adalet Partisi) paşasının yazısı gazetenin birinci sayfasında boydan boya yer alıyor. İçini dökmüş Elverdi. İyi etmiş. Bravo AP paşasına... Tam gazetesini buldu.

Okurlarımız bu gazeteyi hatırlayacaklardır. Hani şu:

Türk Hükümeti Ataş Rafinerisi'ne giremez... diye kendi hükümetine karşı yabancı petrol şirketlerini savunan gazete. Hani şu, Amerikan pasaportu taşımasına bakmadan, herkese "milliyetçilik" dersi veren Reha Oğuz Türkkan'ın yazı yazdığı gazete. Hani şu Amerikalılara karşı övgüler düzen gazete. Hani şu "Türkeşçi" gazete!

İşte bu gazeteden sesleniyor AP paşası... Kendisine uygun gazeteyi nasıl da seçiveriyor, görüyorsunuz. Biz de:

- AP paşası bir daha ne zaman konuşacak?.. diye kendisini dört gözle bekliyorduk. Kendi ayağı ile geldi tıpış-tıpış... Bakın ne demiş Elverdi:

- Önce şunu belirtmek isterim ki, partiye girerken yaptığım konuşmanın Sıkıyönetim Mahkeme Başkanlığımla hiçbir ilgisi yoktur. Bu konuşmamda Ordu'ya düşen siyasal görevden kastım, 12 Mart sonrası değil, 27 Mayıs 1960 sonrasıdır...

Yaa, aldınız mı cevabı şimdi? AP paşası:

27 Mayıs 1960 İhtilali'nden sonra Ordu uzun bir süre siyasi görevler yapmak zorunda kalmıştı. Ülkeyi bizzat Ordu idare etmişti. Siyasi iktidarı elinde tutmuştu... demektedir.

Öyle mi? Öyleyse soralım:

- 27 Mayıs'tan sonraki "uzun bir süre" hangi dönemi kapsamaktadır?.

Eğer bu dönem, 27 Mayıs 1960 sabahından 15 Ekim 1961 seçimlerine kadarki dönemi içine alıyorsa, bu durumda Ali Elverdi'nin Ankara'da 28'inci Tümen Kurmay Başkanı olarak, ihtilalcilerle birlikte çalıştığı ortaya çıkıyor, demektir.

27 Mayıs ihtilalcilerinin "politik görevi" yani, başta, yıktıkları Demokrat Parti'nin bütün bakan ve milletvekilleriyle yargılanmasında, Kurucu Meclis oluşturarak yeni Anayasa hazırlamakta Ali Elverdi, 27 Mayıs ihtilalcileriyle beraberse, o zaman:

Biz Demokrat Parti'nin devamıyız... diyen Adalet Partisi'nde ne aramaktadır? Yok eğer:

Ben ihtilalcilerle beraber değildim. Politik görevim 1961 seçimlerinden sonra da sürdü... diyorsa, o zaman da sadece 22 Şubat ve 21 Mayıs olaylarına sığınmaması gerekir.

1961 seçimlerinden sonra, artık Ordu'nun ülkeyi "bizzat idare ettiği"ni söylemek için seçimle gelen bazı partileri, parlamentoyu, cumhurbaşkanını ve başbakanı yok saymak gerekmektedir. Elverdi:

27 Mayıs'tan sonra Ordu uzun süre memleketi idare etmiştir... derken, kendisinin yasalara aykırı olarak bazı "politik" görevler yaptığını ağzından kaçırmakta ve kalemiyle de imzalamaktadır üstelik.

Yani, AP paşası:

27 Mayıs'tan sonra binbaşı ya da yarbayken "politik görev" yaptım. Ancak Ankara Sıkıyönetim Mahkemesi Başkanı'yken politik görev yapmadım... diyerek, bir çelişkinin çemberinden öbürüne atlamaya çalışmaktadır. Şecaat arzederken tabii.

Bir ihtilal yapılır, parlamento kapatılır. Yeni bir yönetim işbaşına gelir. Bu yeni yönetim kendi kurallarını da birlikte getirir Artık burada:

- Ordu politik görev yapmıyor... demek olanaksızdır. İhtilal baştan sona bir "politik görev"dir. AP paşası hem bunu anlatmak istiyor, hem de şimdiki partisiyle taban tabana zıt bir görünüm içine giriyor.

Hem 27 Mayıs İhtilali'nde "politik görev" yapacaksın. Hem de bu ihtilalin yıktığı partinin devamı olan partiye kapılanacaksın. Hem Süleyman Demirel'e kararlarında:

26 milyonluk birader yolsuzluğu... diye sataşacak, ondan sonra da dün sövdüğün adama bugün övgüler düzeceksin.

Elverdi:

Türk milleti adına yargıladığımı ve Allah'a karşı sorumlu olduğumu asla unutmadım... diyor, yazısında.

Demirel 26 milyonluk birader yolsuzluğunu örtbas edebilmek için ayak oyunları yaptı... derken aynı Türk milleti ve aynı Allah sözkonusu değil miydi acaba?

İşte böyle sevgili okurlar...

General Elverdi, kendini eleverdi...

(Yeni Ortam, 2 Kasım 1974)

MSP OLAYI...

Bu günlerde basında sık sık:

- MSP kapatılacak... gibi yazılar okumaktayız.
- Erbakan'ın dosyası hazır...
- Cumhuriyet Başsavcısı Anayasa Mahkemesi'ne başvuracak... söylentileri de kulaktan kulağa yayılmaktadır, başkentte.

Bu gibi görüş ve özlemler ilk kez ortaya atılmıyor. Seçimlerden önce Demirel:

Muvazaa partileri kurulmuştur... diyerek MSP'yi ihbar etmişse de, Erbakan gürbüz çocuklar gibi serpilmiş ve büyümüştür. Şimdi yeniden:

MSP kapatılmalıdır... deniyorsa bu isteklerin arkasındaki gerçek amaçları ortaya çıkarmak gerekmektedir.

Evet... MSP'ye çatarak "Atatürkçülük'lerini" kanıtlamak, bazı tatlı su ilericilerine pek kolay gelmektedir. Kolay iş çünkü bu.

İnsaf ile düşünelim... 12 Mart'tan sonra Milli Nizam Partisi laikliğe aykırı davranışlarından dolayı Anayasa Mahkemesi'nce kapatıldı. Parti'nin Genel Başkanı Prof. Necmettin Erbakan'dı. Parti kapatıldı fakat parti yöneticileri hakkında herhangi bir ceza kovuşturulması yapılmadı. Oysa aynı günlerde "ülke bütünlüğüne" aykırı davranışlar gerekçesiyle ülkemizin tek sosyalist partisi kapatıldı. Türkiye İşçi Partisi'nin kapatılmasıyla yetinilmedi. Parti yöneticileri de en ağır cezalara çarptırılarak cezaevlerine kapatıldı.

Aşırı sağa ve aşırı sola karşıyız... diyerek iktidara gelen Nihat Erim'in döneminde oldu bunlar. Sola kelepçe, sağa selam, Erimsel-Melensel dönemin taktiğiydi.

Kapatılan bir partinin yöneticilerini cezaevi hücrelerine yollamak, ötekisini ise koruyarak büyümelerini sağlamak o devrin inançsız Atatürkçü'lerince hoş görülmekteydi. Bu adaletsizlik herkesin gözleri önünde oldu. Kimse çıkıp da:

- Gık... demedi bütün bunlara. Erbakan'ın yaşatılması, Adalet Partisi oylarının bölünmesi için gerekli ve yararlı görülmekteydi.

Böyle gelindi 14 Ekim'e...

Genel seçimler MSP için bir ölçüde büyük başarıdır Kapatılan bir partinin devamı olarak parlamentoya girmekle yetinmeyip, hükümetin en önemli bakanlıklarını da paylaştılar. Erbakan, partisinin "meşruiyetini" devleti ele geçirmekle kanıtlamaya çalışmaktaydı.

Burada bazı seçkin aydınlarımız önce:

- Demirel çağdaş sağcıdır... dedikten sonra:

Ezilmişliklerinin kurtuluşunu metafizik yollarda arayan... MSP'lilerden söz ederek bir bakıma partinin ilericiliğini savunmaya çabaladı.

Oysa, sağcı partilere oy veren halk yığınları da ezilmişlerdi ve kurtuluşlarını bu partilerde buldukları için AP, DP ve CGP'ye oy vermekteydiler. Bu olguyu tek ölçü alarak yola çıkmak bağışlanır yanılgılardan değildi.

Gerçeği görelim...

MSP dinsel görüşleriyle çağdışı bir görünüm içindedir. Ayrıca bu partinin kapitalizme karşı tutum ve eylem içine girdiğini

söylemek de olanaksızdır. "Faiz"e karşı görünüp "bankaların devletleştirilmesine" karşı çıkan ve toprak reformunu oldum olası benimsemeyen bir partinin ekonomik gerekçelerle "ilerici" sayılması, teori türeten bazı ilerici aydınlarımıza özgü "kafa sporu" olabilir ancak.

Bugüne gelelim...

MSP'yi bazı çevrelerin kapatmak istediği söylenip durmaktadır. Eğer gerçekten demokratik düzen savaşı yapıyorsak bu çabalara karşı çıkmalıyız. Bizim inancımıza göre demokrasi, toplumun bütün sınıf ve tabakalarının söz ve örgütlenme özgürlüğüne dayanır. Büyük halk kitleleri ancak geniş özgürlük ortamında örgütlenip bilinçlenebilirler. Kendi sağımızda ve solumuzda duvarlar örüp demokrasiyi belirli görüşlerle sınırlarsak, toplumdaki yeni kısıtlamalara olanak tanımış oluruz. Her yeni kısıtlama, toplumu kendilerinin hiç yanılmaz sandıkları buyruklarla yönetmek isteyenlere yeni ayrıcalıklar vermektedir. Bunun örneklerini gördük.

MSP olayı egemen çevrelerce hep bir "koz" olarak kullanılmaktadır MSP'nin gelişimi ve kapanmasıyla ilgili oy hesaplarını şimdilik politikacılara bırakalım. Fakat, eğer gerçekten demokrasi ve özgürlük savaşı yapıyorsak, düşünce ve örgütlenme yasaklarına temelden karşı çıkalım. Çağdaşlık ve ilericilik de bunu gerektirir...

(Yeni Ortam, 3 Kasım 1974)

GENEL SÖZLER...

Günlük siyasal dilde çoğunlukla kullandığımız genel sözler vardır. Bunlar öyle tür sözlerdir ki, ölçüsü ve tanımı ortaya hiç konamaz.

- Aşırı sol... denir örneğin. Kim kime göre aşırıdır, ne kadar aşırıdır? Aşırılık buysa, "merkez" hangi noktadır?

Ne demektir partinin biraz sola kayması? Yani yüksek sesle:

İşçi hakları verilmelidir denilince sola mı kayılmaktadır? Hem, nerden kayılıyor, nereye gidiliyor? Kayılan yer kaygan olduğundan "biraz" sola kaymanın bir anlamı var mıdır?

Yoktur şüphesiz...

Son zamanlarda "devlet solcuları" türedi bir de. Devlet solcuları, siyasal iktidar solcu olunca ortaya çıkıp, gövde gösterisi yapanlardır. Başbakan solcuysa bunlar da solcudur. Başbakan sağcıysa, bunlar da hemen kabuklarına çekilirler. Bunlar da genel sözlere düşkündür.

- Biz de solcuyuz ama kardeşim aşırısı değil...

"Resmi Gazete" gibidir bunlar... Genel söz tutkusu bazı keskin solcu arkadaşlarımızda da yaygındır. Kolaylık ve üstünlük verir bu tür sözler.

- Ne istiyorsun?... diye sorulduğunda hemen:

İşçi sınıfının diğer sınıf ve tabakalarla birlikte iktidara gelmesini... diye cevap verirler.

Tanımları somutlaştırmak gerekmektedir...

Türkiye'de işçi sınıfı, tüm emekçilere göre azınlıkta kalmaktadır. Üstelik toplu sözleşme ve grev hakları ile donatılmış sendikalı işçiler, toplumun öteki emekçi kesimlerine ve tabakalarına göre ayrıcalıklı durumdadırlar. Sendikalı işçiler, gerek ekonomik gerekse siyasal haklar yönünden, memurlardan da üstündür Şimdi durup dururken:

- Halk-bürokrat çelişkisi... dersek toplumumuzda hangi ana çelişkinin halkalarını ortaya koymuş olmaktayız? Hangi bürokrat halkla hangi koşullarda çelişmektedir? Bu ortaya konulmalıdır:

- Bürokratlar halka karşıdır... gibi bir genelleme yapıp olayları bu şemsiyenin altından görmek oldukça yanıltıcı olmaktadır. İşçiler gibi memurlar da toplumun "emekçi"leridir Emekçi sınıflar arasında yapay ve zorlayıcı ayrımlar yapmak "sosyal pratikle" hiç uyuşmamaktadır. "İşçi" ve "memur" kavramları somutlaştırılmadan, hiç bir anlam taşımıyor genellemeler.

Şimdi:

- İşçi sınıfının diğer sınıf ve tabakalarla iktidara gelmesi... diye bir amacımız varsa bu nasıl gerçekleşebilir?..

Solun önemli bir sorunudur bu. Bu şu demek: Bir sosyalist parti örgütlenir. Genel seçimlere katılır. Parlamentoya girer. Halk, bu partiye oy verirse, demokratik sosyalist bir iktidar kurulmuş olur!

- Ama efendim komünizme kaymazmı?

Kaymaz. Şu nedenle kaymaz. Bir sosyalist parti iktidara gelse de, anayasal yapı, doktriner tanımı ile söyleyelim, yine "burjuva demokrasisi"dir. Bu iktidarın karşısında yine sağlı sollu partiler, siyasal kurumlar ve anayasal kuruluşlar vardır.

Böyle somutlaştırmak gerek galiba...

Şu komünizmle, sosyalizmin farkı kesin ölçülerle hiç ortaya konulmayacak mı?...diye de sorarlar Sorsunlar.

Komünizm, işçi sınıfı partisinin öncülüğünde ihtilal yoluyla iktidara gelip, öteki partileri ve anayasal kurumları kaldırarak egemenliğini silah yoluyla sağlayan düzenin adıdır. Demokratik sosyalizm ise, siyasal iktidara geliş ve gidişte genel seçimlere dayanarak, burjuva demokrasisinin parti ve kurumlarını benimseyen siyasal yönteme inanır.

Anlatmalıyız bütün bunları...

"Batı demokrasileri" toplumun bütün sınıf ve tabakalarına örgütlenme özgürlüğü tanımıştır Bu nedenle Batı'da birisi çıkıp:

Ben sosyalistim... dediğinde üstüne kelepçeyle yürümezler. Çünkü sosyalist, burjuva demokrasisinin temel kurallarına da saygılıdır. Sosyalizmi, halk yığınlarına bir "terör eylemi" olarak gösterip:

- Solcular, adam keserek iktidara gelir... gibi değer yargılarını yaymakta egemen sınıflar Türkiye'de oldukça başarılı oldular.

Bunların doğru olmadığını anlatmalıyız...

Günlük yaşantımızda karşımıza çıkan bütün bu genel ve kaypak sorulara dilimiz döndüğünce sağlam karşılıklar bulmak zorundayız. Bunu yapmadıkça karşımızdakilerin ekmeğine yağ sürüyoruz demektir.

Biz devrimciler, halka ne istediğimizi ve özellikle ne istemediğimizi en açık ve seçik biçimde ortaya koymalıyız. Barıştan, özgürlükten yana olan bizleriz. Bunu yaparken de, kafamızdaki ve yüreğimizdeki soyut duygu ve düşünceleri somutlaştırmalıyız, tek tek.

Yoksa, "dogmatizmin" kısır döngülerine takılıp, "terminoloji şehveti" ile avunarak, kovandaki arılar gibi birbirlerini sokmak daha mı kolay oluyor dersiniz?..

(Yeni Ortam, 4 Kasım 1974)

MEĞER NEYMİŞ?..

12 Mart sorumlularından Bay Sadi Koçaş, Günaydın Gazetesi'nde seçim sistemi üzerine düşüncelerini yazarken hernedense "Balyoz harekatı"na da değinmiş. Bakınız ne demiş:

Devletle pazarlık masasına oturmak isteyen bir anarşist grubuna hükümet başkanı tarafından, en yetkili olması gereken bir hukukçular grubuna hazırlatılarak verilen ve kaçırdıkları diplomatı iade etmedikleri takdirde bunları koruyan ve saklayan ve tahrik edenlerin tutuklanmaları hakkındaki cevap üzerine bir kısım valiler, anarşistlere hükümet tarafından verilen sürenin sonunu dahi beklemeden, hemen ertesi gün, kitle halinde tutuklamalara girişmiş ve olayla hiç ilgili olmayan yüzlerce vatandaşı tutuklamışlardı...

17 Mayıs 1971 gününden sonra olup bitenleri bilmeyenler:

Hükümet sadece Konsolosu kaçıranlarla ilgileri olanları, bunları kışkırtanları gözaltına almak istemiş, ancak bazı yetkililer bu emri yanlış anlayarak birçok kişiyi evlerinden toplamışlar herhalde... diye düşüneceklerdir

Gerçek bu muydu acaba?

Nihat Erim döneminin Başbakan İdari ve Siyasi İşler Yardımcısı Sadi Koçaş Bey'in 17 Mayıs 1971 gecesi saat 22.45 haber bültenında okuduğu bildiriye de göz atalım. Burada da denilmiş ki...

Kaçırılan Başkonsolos bu bildirinin yayınlanmasını takip eden en kısa süre içinde derhal serbest bırakılmadığı takdirde ve sözü geçen gizli örgütle uzak yakın ilişkisi bulunanlar ve "masum gençlerimizi kışkırtıcı yayım ve sözleriyle kanunsuz hareketlere teşvik eden" ve "kimlikleri güvenlik kuvvetlerince öteden beri bilinen kimseler" sıkıyönetim bölgeleri dışında bulunsalar dahi Sıkıyönetim Kanunu gereğince derhal gözaltına alınarak en yakın sıkıyönetim komutanlığına teslim edileceklerdir

Bu bildiriyi yok sayıyor Koçaş...

Ünlü bildirinin şu bölümüne bakınız. Hükümet, Konsolosu kaçıran gizli örgütle uzak yakın ilişkisi olanların yakalanmasını istedikten sonra ayrıca

- Masum gençleri söz ve yazıları ile kışkırtanlar... diye bir ifade kullanmaktadır. İşte idare amirlerinin bundan anladıkları:

- Ne kadar solcu fişlediyseniz, hepsini içeri alın... olabilirdi ancak. Valiler de hükümetin bu emrini iki etmediler ve bu kez, devlet "rehine" almaya başladı. Aydınlar, kitaplarıyla birlikte cezaevlerine kapatıldı.

Bildirinin sonunda üstelik:

Bu bildiri bütün sıkıyönetim komutanlıklarıyla sıkıyönetim bölgesi dışındaki idare amirlerine ve emniyet makamlarına kesin emir niteliğindedir denmekteydi.

Görülüyor ki hükümet, açıkça "Bütün solcuları içeri alın. Bu kesin emirdir... demiştir. Yoksa Sadi Koçaş Bey'in, "masum gençler... dediği Konsolosu kaçıran Mahir Çayan ve arkadaşları değildi. Sanki bütün bunlar unutulmuş gibi Koçaş:

Hükümet, tutuklamaların süratli, kitle halinde, yurdun dört köşesinde, birdenbire ve aynı metotla yapılmış oluşundan dolayı, bunun planlı bir eylemin sonucu olabileceğini düşünmüş ve süratle durumu inceletmiştir... demektedir şimdi.

Sadi Koçaş'a göre, bütün bu işlerin baş sorumlusu MİT Müsteşarı Fuat Doğu'dur. Eski bakan, MİT eski Müsteşarı'nı şöyle tanımlıyor:

Ankara'da yetkisiz bir makamın yetkisiz, basiretsiz, fakat cüretkar başı, aksine kesin emir almış olmasına rağmen, keyfi alışkanlıklara dayanan bir tutumla valilere talimat vermiş ve Türkiye'de bir aydın avına girişilmişti...

Bu sözlerin sahibi sanki 17 Mayıs gecesi:

- Masum gençlerimizi, kışkırtıcı yayın ve sözlerle kanunsuz hareketlere teşvik edenler diye basbas bağırıp devletin güvenlik kuvvetlerine yeşil ışık yakan sorumlu bakan değildir Sanki 12 Mart sanığıdır beyefendi.

Sadi Koçaş devam ediyor:

- Bu bir oldu bitti idi. Ve akıllarınca öyle olacaktı. Ama hükümet bir taraftan tutuklananları serbest bıraktırırken diğer taraftan da, bu suça iştirak edenlerin tümünü, hükümetin istifasını terazinin gözüne koymak suretiyle derece derece cezalandırmıştı. Tabii en ağır ceza da bu işte yetki sınırını pervasızca aşan Ankara'daki müsteşar ile körü körüne böyle bir kanunsuz isteğe boyun eğerek, kanun dışı tutuklamaları yapan valilere verilmişti...

Bu satırları da okuyanlar:

Kimbilir Erim Hükümeti MİT Müsteşarını ne ağır şekilde cezalandırmıştır... diyeceklerdir Sadi Koçaş Bey'in en ağır cezası nedir bilir misiniz? Lizbon'a Büyükelçilik! MİT Müsteşarı'nı Büyükelçi yaparak cezalandırmış Sadi Bey. Böyle ceza dostlar başına!..

Bugün de Sadi Koçaş Bey'i yeniden tanıdık. Görüyorsunuz, kendi sesleriyle okudukları bildirilerin unutulduğunu sanarak, gerçekleri diledikleri gibi yansıtıyorlar. Önümüzdeki günlerde, 12 Mart'ın bütün sorumluları birer ikişer böyle açıklamalar yaparak kendilerini temize çıkartmaya çalışacaklar. Bir mahkeme önüne çıkarılsalar, kimbilir birbirlerini nasıl suçlayacaklar!.. 12 Mart'ın ayıbı susmalarına yetmiyor galiba...

(Yeni Ortam, 6 Kasım 1974)

MIŞLI GEÇMİŞ...

Bugün biraz "dedikodu" yapalım. Sağdan soldan, şundan bundan söz edelim. Edelim mi? Edelim:

Efendim "Agasi Şen" diye bir vatandaş vardır 1960'tan bu yana bu isim ortalıklarda dolaşıp durur. İhtilalde görev almış. Tam Milli Birlik Komitesi'ne girecekken vazgeçmiş, tutmuş Devlet Başkanı Cemal Gürsel'e "Yaver" olmuş. Herkes o zaman:

Ne fedakar adam... demişse de, "Kazın ayağının hiç de böyle olmadığı" anlaşılmış bir süre sonra. Anlaşılmış ama iş işten geçmiş.

Amerikalılarla çok içli dışlıymış Agasi Şen. Hergün onlarla düşüp kalkarmış. Amerikalıların en yetkili görevlisi kiminle görüşmek istiyorsa, Agasi Şen düzenlermiş bu konuşmaları. 1962 yılında bir ünlü generalimizle çok yüksek bir Amerikan yetkilisini görüştürmüş Agasi Şen. Bu görüşme sonunda devletin en önemli örgütlerinden birinin başındaki müsteşar hemencecik görevinden alınmış.

Mış, mış, mış tabii...

Hiç boş durmazmış Agasi Şen. Bu arada "Bir Devin Düşüşü" diye, Rus Yazarı "Maksim Gorki"nin yaşantısını dilimize

çevirmiş güzelce. Bu antikomünist kitap fakültelerde bedava dağıtılırmış hergün.

Bu değirmenin suyu nereden geliyor?... diye soranlara:

- Üzümü ye bağını sorma... denirmiş o günlerde.

Tabii mış, mış, mış bütün bunlar

Agasi Şen birazcık da "Mason"dur. Bu nedenle Demirel "Biraderlerle" türlü-çeşitli ilişkileri vardır. Adalet Partisi döneminde de önemli görevler yapmış Agasi Şen. Fabrika müdürlükleri, yönetim kurulu üyelikleri birbiri ardından gelip gitmiş.

Mış,mış, mış... Neyse uzatmayalım...

14 Ekim seçimlerinden sonra Bülent Ecevit Başbakan oldu ya, bu dönemde de sivrilmiş Agasi Şen. Demokratik solcu CHP iktidarı; tutmuş, bu azılı solcu düşmanı Agasi Şen'i Türk Havayolları'nın başına getirmiş. Masonluğundan mı nedir, hiç kimse bu atamaya engel olamamış. Şimdi Havayolları'nın başındadır Şen.

Hepsi dedikodu tabii bunların... Bir de Tunusluoğlu varmış... Albay Kemal Tunusluoğlu da, 12 Mart öncesi hızlı devrimcilerdenmiş. Şu ünlü muhtırayı TRT'ye, General Musa Öğün ile birlikte getiren Kurmay Albay da işte bu Kemal Tunusluoğlu'ymuş. O günlerde Muhsin Batur'un da çok yakınıymış Albay Tunusluoğlu. "Devrim" dermiş de başka hiçbir şey demezmiş albayımız.

- Mış, mış, mış... diyorlar işte. Elin ağzı torba değil ki büzesin... Muhtıranın radyoda okunmasından üç gün sonra bazı general ve albaylar emekliye sevkedilmiş, bazılarının da yeri değiştirilmiş. "Radikal Subaylar" diye yazmış yerli ve yabancı basın bunlar için. O günlerde en büyük tirajlı bir gazete:

Komünist ihtilali oluyordu. Tağmaç, Batur, Gürler bunu önledi... diye yazmış. Bir sağcı gazetede birisi de bu subaylar için:

Milli terbiyeden yoksun Maocu generaller demişse de sonradan bu sözünü yalamış ve üstelik yüzbin liracık kadar da para ödemiş.

İşte o günlerde Albay Tunusluoğlu'nun da yeri değiştirilmiş. O günlerde o da "devrimci" sayılıyormuş. Hem Doğan Avcıoğlu'nun kitaplarını okuyormuş, hem de Muhsin Batur'un yakınıymış. Batur sonradan haber yollamış:

- Emekli ediyorlardı zor kurtardım... diye. Tabii bunlar hep dedikodu. Mış, mış, mış... O söylemiş, bu söylemiş...

- Batur az mı acı kahvemi içmişti evimde... diye düşünmüş Tunusluoğlu.

O yakışıklı, o uygar, o devrimci paşaya inanmıştı bir kez. "Yavuz Bey" derlerdi ona. Bir de "Selim Bey" vardı. Selim Bey de bir başka generalin, bir büyük generalin adıydı. "Nuri Bey" aralarında en yürekten inanmışıydı. Tümgeneraldi. Bir de "Erci Bey" vardı. En kabadayı gözüken korgeneral. Ve bunlar hep birarada... Sonra...

İşte bunları da söylüyorlar. Mış, mış, mış... Hepsi boş laf. Hepsi dedikodu...

Günün birinde emekliye ayrılmış Albay Tunusluoğlu. Agasi Şen'e koşmuş hemen. Öyle ki, muhtırayı radyoya götürürken bile iş bulmuş Agasi "Ağabeysi" Şimdi Türk Havayolları'nda bir önemli görevdedir eski "devrimci" ve "muhtıracı" albayımız.

Agasi Ağabey... dermiş de başka birşey demezmiş son günlerde. Hani şu Amerikalılara yakın olan Agasi Ağabey, hani şu Mason dedikleri Agasi Ağabey. devrimci albayın "Ağabeysi" olmuş Agasi Şen, hemen.

Mış, mış, mış, hepsi dedikodu...

İşte bugünlerde 12 Mart'ın bir büyük, bir görkemli paşasının oğlu da Paris'te okumaktaymış. Bu paşanın oğlu, Paris'teki Türk Havayolları Bürosu'na bir uğrayıp imza atar buna karşılık yüzlerce frank maaş alırmış. Bu arada Paris'teki Türk Havayolları yetkilileri, paşanın oğluna:

Tam gün çalışacaksın... dememişler mi? Paşa çocuğu "kadı kızı" değil ya; der eloğlu. Hem artık komutan da değil paşa.

Paşanın oğlu bunu yazar babasına. Annesi de üzülür ve açar telefonu Albay Kemal Tunusluoğlu'na.

- Paşa'nın selamı var. Hallet bu işi...

Emredersiniz... demiş albay. Bir iki telefon, yeniden bir imza ile yüzlerce frank alırmış paşanın oğlu. Bir telefonla da durumu "arz" edermiş paşasına.

Mış,mış, mış...

Hay Allah! Bir "sınıfsal eleştiri" yapacaktım. bu dedikoduları aktardım size. Kusuruma bakmazsınız değil mi?.

(Yeni Ortam, 7 Kasım 1974)

BARIŞ MELEĞİ...

Şili'de Sosyalist Devlet Başkanı Salvador Allende'nin sarayı tanklarla sarıldığı gece, General Pinoche bir "muhtıra" yayınlayarak devlet başkanının istifa etmesini istedi. Muhtırayı bütün kuvvet kumandanları imzalamıştı, hep birlikte.

Sizin gibi hainlerle pazarlık etmem!.. diye cevap verdi Allende. Ve başına bir miğfer geçirerek sarayın pencerelerinden birine gidip bir sosyalist "militan" gibi faşistlerle çarpışmaya başladı. Faşist generaller çetesi:

- Ülke bütünlüğü... Devletin korunması... Komünizme karşı mücadele... gibi sözleri tank paletlerinin uğultuları ile yükselterek saraya ateş ediyorlardı durmadan. Bütün ülke devrimcileri, faşizmin üniforması ve silahlarıyla esir ediliyordu o gece. Ve direniyordu Allende...

Miğferi, silahı, yüreği ve sosyalist inancıyla direniyordu Allende. Belki dudaklarında ülkesinin en soylu ozanından kalma birkaç satırla ve belki de bu satırlara bir silah gibi güvenerek:

- Biz halkız, yeniden doğarız ölümlerde... diyordu.

Ve Neruda'nın hasta döşeği, faşizmin süngüleriyle param parça ediliyor, kitaplar, kağıtlar, şiirler, esir edilmiş düşman mangaları gibi faşizmin soysuz subaylarının önüne diziliyordu.

Kitaptı düşmanları...

Şiirdi...

İnançtı, düşünceydi...

Halktı düşmanları...

Pinochet ve çetesi saldırıyordu özgürlüğün kalelerine. Gecenin alaca karanlığında faşizmin taburları akın akın sarıyorlardı Allende'yi. Satılmışlığın rütbelerini alacaklardı...

O, miğferi, silahı, yüreği ve sosyalist inancıyla direniyordu korkmadan ve dudaklarında bir şarkı gibi dolaşıyordu şu satırlar:

- Biz halkız yeniden doğarız ölümlerde...

Pentagon generallerince Panama'daki Antigerilla Okulu'nda eğitilen Pinoche, Amerikan yapısı tanklarla saldırıyordu Allende'ye.

Amerikan tanklarıyla...

Pentagon emirleriyle...

CIA taktikleriyle...

Tanklar toplarını çevirmişlerdi Allende'ye. Kuvvet komutanları emir yağdırıyorlardı emir üzerine. Ya teslim olmalıydı Allende, ya ölmeliydi!

Muhtıraya teslim olmadı Allende... Tanklara teslim olmadı Allende... Faşizme diz çökmedi Allende. Özgürlüğün inancıyla savaştı sonuna dek.

O gece el oğuşturuyordu CIA bürokratları. Uluslararası Telefon ve Telgraf şirketinin yöneticileri kutluyorlardı birbirlerini. Pentagon generalleri viski kadehleri kaldırıyorlardı şerefe. Şili'nin bakır madenlerine gözdiken Amerikan sermayecileri ağızlarını şapırdatıyorlardı iştahla.

Ve General Pinoche'nin faşist çetesi, kendi ülkesini işgal edebilmek için, Genelkurmay Başkanı ve Kuvvet Komutanlarıyla yürütüyordu harekatı adım adım. Faşizmin öfkesi ve satılmışlığın ihanetiyle...

Bir köşede kurşuna diziliyordu genç öğrenciler... Bir başka köşede tank paletleri altında eziliyordu sosyalist işçiler...

Faşizmin taburları, binlerce evden binlerce altın beyni, binlerce sımsıcak yüreği topluyorlardı birer birer...

Ve satılmışlığın bütün rezilliği ile alçaklığın bütün kiriyle yürüyordu generaller çetesi.

Bakır madenlerini satmak için...

Sosyalizmi ezmek için...

Allende'yi öldürmek için...

Ve yirmi beş bin Şili'li yurtseveri boğmak için...

Öldürüldü Allende... Kurşuna dizildi yirmi beş bin yurtsever... Yakıldı yüzbinlerce kitap. Esir edildi ülkenin tüm aydınları.

Bütün bu oyunları "Beyaz Saray"ın CIA'ya ayrılan odalarından yöneten Dr. Henry Kissinger, Türkiye'dedir bugün.

"Barış güvercini" Şili yurtseverlerinin kanını kanatlarında gizleyerek Türkiye'ye geldi bu sabah.

Hoş geldin Dr. Kissinger! Hoş geldin kanlı barış meleği! Allende'nin katili hoş geldin! Hoş geldin politika sihirbazı. Merak ediyoruz: Yoksul ülkemize hangi uğursuz yarının falını okumaya geldin acaba?

(Yeni Ortam, 8 Kasım 1974)

HESAPLAR ORTADA...

Türkiye'de yıllardır, yalana dayalı bir politika anlayışı yürürlüktedir. Türlü yollarla şartlandırılan halk kitlelerinden aldıkları oylarla, sermaye egemenliğini pekiştirmeye çalışan bu politikacı kalabalığı, "milli birlik ve beraberlik" gerekçesiyle, ülkenin yurtsever, namuslu ve gerçekten "milliyetçi" güçlerini ezip yok etmeye çalışmıştır hep. Emekçi halk kitlelerinin bilinçli ve örgütlü muhalefeti boy gösterince:

- Milli bütünlüğümüz...
- Atalarımızın kanıyla sulanmış bu topraklar...
- Ecdadımızın yarattığı bu şanlı tarih...

Aziz ve necip milletimiz... gibi kavramları maske yaparak bütün "ulusçu" uyanışları boğmaya ve bastırmaya çalışanlar, ülkenin ulusal çıkarlarını çiğnemek için bir "koalisyon" olarak beraberdir yıllardır.

Adalet Partisiymiş, Demokrat Partiymiş, yok Cumhuriyetçi Güven Partisiymiş, Milliyetçi Hareket Partisiymiş, Selamet Partisiymiş... Bunlar aslında, aynı hamurda yoğrulmuşlardır. Kökleri, kökenleri, amaçları, "cibilliyetleri" hep aynıdır.

O partiden çıkıp buna, öbüründen çıkıp bir başkasına girip, bazen de turu tamamlayıp yeniden eski partisine dönerek:

Yuvaya döndüm... gibi yüzsüzlük edebiyatı ile politika yaptıklarını sanan hünersiz politika canbazlarıyla dolmuştur bu partiler. İşte onların hesaplarını görüyoruz son günlerde.

Türkiye'nin karşılaştığı en ciddi dış politika sorunudur Kıbrıs Çıkartması. Bir "Turnusol kağıdı" sayılırdı bu konu. Öyle ki, herkesin rengi bu olayla ortaya çıksın güzelce. Çıkartmanın ilk günlerinde "mehter marşı" ile desteklenen bir coşkunluk, ondan sonra gelsin küçük hesaplar!

Ecevit, bu gibi koşullarda ülkeyi yönetebilecek "tek" başbakan olduğunu kanıtlamıştı o günlerde. Öteki parti liderlerinin rahatsızlığı burada başladı işte.

- Ne yapıp yapıp Ecevit'e engel olalım... diye düşündüler ve eyleme de geçtiler hemencecik. Eğer Ecevit Kıbrıs sorununu gerçekçi çözümlere bağlarsa, bundan sonra Ecevit'i iç politikada yıkmak çok güçleşecekti. Hesapladılar bunu. Ecevit aşamalı bir program izliyordu. İktidarda güçlenince, seçim bildirgelerinde öngördüğü yapısal değişikliklere yönelecekti belki de.

Ecevit'in de yanılgıları oldu burada.

MSP "kanburunu" bir süre daha taşımalıydı sırtında. Başka çaresi, başka olasılığı yoktu bu işin. İstifayı belki Birleşmiş Milletler görüşmelerine kadar erteleyebilirdi gibi geliyor bana. O zaman bu yaygarayı rahatlıkla koparamazdı bu partiler Başarılı sonuçlar alındıktan sonra da:

- Karşılaştığım güçlükler şunlar şunlardı... diyerek bütün sorunları olanca açıklığı ile anlatırdı halka. Şimdi başta Demirel olmak üzere, bütün sağcı parti liderleri Ecevit'i yıpratmanın zevki içinde el oğuşturmaktadır. Bir yakın bakanından aldığı bilgi ve belgelerle partiiçi muhalefeti yıpratmak isteyen bir büyük gazetenin:

Hayat pahalılığı... diye açtığı kampanya da gözler önündedir artık. Dost, düşman belli olmuştur iyice...

Sağın gürültülü korosu durmadan aynı plağı döndürmektedir:

Ecevit pahalılık yarattı. Komünist ve anarşistleri affetti. Kıbrıs başarısını oya çevirmek istedi...

Halkın gözünde böyle yıpratacaklar Ecevit'i.

- Birlikte hükümet kuralım... denilecek:
- Hayır karşılığı verilecek.
- Peki siz kurun... diye önerilecek, bu kez yine:

Olmaz... diye direnilecek. Nedir bütün bunların anlamı. "Milli bütünlük" mü, "milliyetçilik" mi? Hiçbiri değil şüphesiz. Küçük politika oyunları... O kadar işte! Amaç belli. Hesap da ortada.

Süleyman Demirel'in politika hayatındaki ilk eylemi, 1964 yılında Kıbrıs sorununu görüşmek üzere Amerika'ya giden İsmet İnönü'yü devirmekti. Şimdi de benzer biçimde, Kıbrıs sorununu çözebilecek tek politikacı olan Ecevit'i yıkmak için eyleme geçmiştir.

Hani nerede "milli bütünlük" hanı nerede "milli beraberlik?" Kim neyi, niçin savunuyor, belli değil mi?

Bana sorarsanız, bütün bunlar iktidara "asker" çağırmaktır. Askere "davetiye" çıkarmaktır. 14 Ekim seçimlerinden sonra "terhis" olmayan bazı "cuntalar" varsa, onları iktidara getirmektir.

Fakat bu düzen bir kez daha yıkılırsa, bu "enkazın" altından öyle kolay kolay kalkacaklarını mı sanıyorlar?

(Yeni Ortam, 9 Kasım 1974)

PLAN İŞLEYECEK Mİ?..

Sayın Ecevit, son konuşmasında kendilerini yıpratmayı amaçlayan bir "plan"dan söz ederek:

Bu plan tasarlanmış ve uygulanmaya başlanmıştır... demektedir. Bu gözlem üzerinde durmak gerekir

"Plan" kimin planıdır? Soruyu olayların diliyle cevaplandırmaya çalışalım:

14 Ekim seçimleri, iş ve sermaye çevrelerinin hiç de hoşlanmadığı bir iktidarı işbaşına getirdi. Yıllardır kredi, teşvik tedbirleri ve vergi indirimleriyle, yani devlet eliyle zengin olmaya alışmış "hür teşebbüs" yöneticileri, Ecevit iktidarını yıkabilmek için hemen saldırıya geçtiler.

Ticaret ve Sanayi Odaları'ndan holdinglere, holdinglerden İşadamları ve Sanayiciler Dernekleri'ne kadar mali oligarşinin bütün kurmayları hep birlikte büyük hesaplara koyuldular. Eldeki ilk olasılık Af Yasası'ydı.

Ecevit komünistleri ve anarşistleri affediyor... diyerek Mccartyizmin cadı kazanlarını kaynatmaya başladılar.

Plan açıktı: "Zam" kararlarıyla yıpratılan Ecevit'i "Af" Yasası'yla düşürmek! Başta Çanakkale Seramik Fabrikaları sahibi Hacı İbrahim Bodur olmak üzere, iş ve sermaye çevreleri Ankara'da karargah kurdular. Planın stratejik noktası af oylamasıydı...

Ticaret ve Sanayi Odaları tam kadrosuyla parlamento kulisine yerleşti. Odanın Genel Sekreteri ve müdürleri Milli Selamet Partisi milletvekilleriyle kolkola dolaşarak, bu milletvekillerinden Af Yasası'na olumlu oy vermemelerini istediler. O gece herkesin gözü önünde oldu bunlar.

Yirmi MSP'li milletvekili muhalefetle birleşerek affin önerildiği biçimde yasalaşmasını engelledi. Bu, hükümetin sonu demekti bir bakıma. Ancak hükümet istifa etmedi. Başta Ecevit olmak üzere CHP milletvekilleri Anayasa Mahkemesi'ne başvurarak siyasal tutuklu ve hükümlülerin salıverilmesini sağladılar. İşte tam bu sırada Kıbrıs olayı patlak verdi ve af sorununu unutturdu. Dikkatler Kıbrıs'a çevrildi.

İç koşullar ve bunların gelişmesi aşağı yukarı böyledir. Ancak, bunlara dış çevrelerin de "planları" eklenmekteydi.

"Haşhaş sorunu" "kıta sahanlığı" "Kıbrıs" gibi konular birdenbire Ecevit'in önüne serildi. Amerika'nın, haşhaş yasağını sürdürebilmek için başvurduğu dolaylı ve dolaysız bütün baskılara karşı Ecevit:

Biz kendi ülkemizde neyi ekip neyi ekmeyeceğimize ancak kendimiz karar veririz... diyerek direnebildi. Amerika için Ecevit hiç de alıştıkları yumuşak başlı başbakanlardan değildi. Aynı günlerde yabancı petrol şirketlerinin zam istemleri bir çırpıda geri çevrildi ve Ataş Rafinerisi'nin devletleştirileceği açıklandı.

"Kıta sahanlığı" sorununda da Türkiye onurlu biçimde haklarını savunuyor ve belki de bundan sonra "Orta Doğu" dengesini değiştirecek bir birikimin harçlarının hazırlandığını belirtmeye çalışıyordu.

İşte bu sırada faşist terörist Sampson'un CIA tarafından örgütlenen darbesi patlak verdi. Ecevit için iki yol vardı: Ya Kıbrıs'a çıkartma kararı verecek ya da oldu-bittileri elikolu bağlı izleyecekti. Bu ikinci olasılık, doğrudan doğruya Ecevit'in bir kez daha iktidara gelmemek üzere düşürülmesine yol açacaktı. Bunu sezinleyen Ecevit, duraksamadan çıkartma kararını vererek CIA planlarını bir süre için darmadağın etti. Bu gelişimle birlikte NATO'nun güneydoğu savunma stratejileri de suya düşüyor ve Pentagon generallerini yeni "taktik ve stratejiler" için "alarma" geçiriyordu.

Kıbrıs çıkartması Ecevit'e iç politikada kolay kolay yıkılamayacak bir "prestij" sağladı. Yurtiçinde ve dışında devletimizin saygınlığı arttı. Sola dönük bir CHP'nin ülkeyi kısa sürede demokratik hak ve özgürlüklere kavuşturmak planı ile, Pentagon generallerinin:

Demokratik akımlar ve reform istekleri Amerika'ya karşı dolaylı saldırıdır... biçimindeki temel görüşleri birbirleriyle bağdaşmıyordu hiç. Ecevit'in gelecek seçimlerde bu kez seçim bildirgesindeki amaçları gerçekleştirmeye yönelmesi, iç ve dış çevrelerin çıkarlarına da aykırı düşerdi. İşte, "plan" bu gerçeklere dayanmaktadır.

Bu planın bir de, önümüzdeki günlerden başlayarak ileriye dönük bir görünümü var. Üniversitelerde başlayan gereksiz boykotlar, birdenbire soyulan bankalar, gençler arasında kanlı sağ-sol çatışması, genel grev girişimleri, suni olarak yaratılan yi-

yecek kıtlığı, uzayan kuyruklara bir de Kıbrıs'ta küçük çapta bir yenilgi eklenirse, Türkiye'de bugünkü düzeni ayakta tutmak oldukça güçleşecektir

Şunu bilelim: İç ve dış egemen çevreler, 14 Ekim seçimleri ve bu seçimlerle gelen özgürlük ortamından hoşnut değillerdir 12 Mart öncesi olaylardan da ders alarak, anayasal düzeni hep birlikte savunmak gerekmektedir. Ülkenin bütün "İlerici" güçleri bu uyanıklığın bekçiliğini yapmak zorundadır

(Yeni Ortam, 10 Kasım 1974)

BOYKOTÇU ÖĞRENCİLERE...

Türkiye'de yeniden bir "iktidar boşluğu" belirmiştir Parlamento aritmetiğinin toplama-çıkarma cetvelinde belki bazı sonuçlar saptanacaktır ama, bütün bunların ülkemizdeki bunalımı giderecek kesin çözümler olmadığı da bellidir. Bunalım böylece sürdükçe, olayları "pusuda" bekleyen bazı güçlerin fırsat kollayıp, beliren ilk olasılıkta:

- Milli birlik ve beraberlik... muhtaç olduğumuz huzur... gibi gerekçelerle iktidara el koymaları, gündemin bir önemli tehlikesi olarak gözler önündedir.

Bu görünüm ve bu tehlike görmezlikten gelinemez. "İktidar boşluğu" önünde sonunda yerini "otoriter" bir yönetime bırakır. 12 Mart öncesi doğan "iktidar boşluğu"nun, ne özde ve biçimde bir iktidarca doldurulduğu da bilinmektedir.

Egemen sınıflar, 14 Ekim seçimlerinden sonra, Türk toplumunun kazandığı aşamaların, özgürlükleri bütün sınıf ve tabakalara benimseteceğini görmüşlerdir Bu özgürlük ortamı, hem egemen sınıfların siyasal egemenliklerini sarsmakta hem de, 12 Mart sonrası ülkeyi bir "esir kampı" gibi yönetmeye alışanların suç belgelerini birer birer ortaya koymaktadır Bazı çevreler bu gelişimden hiç de hoşnut değildir.

Ayrıca gelişen demokratik bilincin birgün bütün diktatör taslaklarını, Salazar özentilerini ve işkence yöneticilerini adalet önüne çıkaracağından korkan bazı 12 Mart artıkları, ellerindeki bütün olanakları kullanarak, bir "kapalı rejim" getirme hazırlığı içine girebilirler.

14 Ekim seçimlerinden sonra:

Köprünün altından çok sular akmıştır diye düşünenler vardır belki de. Fakat bu konularda sular uyusa bile "faşizm"in uyumadığını bilmek gerekir galiba. Bilelim ki, faşizm pusudadır Gün be gün elverişli bir ortamın doğuşunu beklemektedir

Elverişli ortam nasıl yaratılır?

Bir bakıma böyle bir ortamı oluşturmak çok güç değildir Önce büyük kentlerde kanlı öğrenci çatışmaları başlar. "Sağ-sol" çatışması kısa sürede "polis-öğrenci" çatışmasına dönüşür Bu gelişim için de, örnekleri 12 Mart olaylarında görülen "kışkırtıcı ajanlar" çatışmaların büyümesini sağlamak için ellerinden geleni yaparlar. Böylece:

Devletin Güvenlik Kuvvetleri'ne karşı silah çeken şehir eşkıyası... gibi yazı ve demeçler de basında yer almaya başlar hemen. Bakarsınız, birden bire banka soygunları da başlar Yaygın ekonomik sıkıntı, uzayıp giden yağ ve sigara kuyrukları, hızla artan fiyatlar, ülkeyi günden güne büyük bunalımların kısır döngüsüne sokar. Sonra da:

- Bize namuslu bir diktatör gerekir... gibi ilkel siyasal özlemler, toplumun bilinçsiz kesimlerini sarmaya başlar.

Şakanın yeri değil ama, işte tam bu ortamda:

- O kadar yürekten çağırma beni,

Bir gece ansızın gelebilirim... dercesine, bazı "etkili" ve "yetkili" vatan kurtarıcıları iktidara oturuverirler

Hiç şüpheniz olmasın: Bazı çevreler böyle hazırlıklar içindedir Dün böyle olmuştur Bugünün de başka türlü olmaması için nedenler henüz giderilmiş değildir. Üstelik yaratılan "iktidar boşluğu" dünkü nedenleri bugün de oluşturmaktadır hergün. Evet, ne yapmalı?

Devrimci eylem, her zaman en "ileri", en "keskin" görüneni yapmak değildir Gerektiğinde geri çekilmek, güçlükleri ve tehlikeleri hesaplamak da devrimciliğin temel gereğidir. Bir devrimcinin amacı, özgürlüklerin toplumun bütün emekçi sınıflarca benimsenmesini ve etkin biçimde kullanılmasını sağlamaktır Devrimci iktidarlar da ancak bu yolla kurulabilir Bu gelişimi engellemek isteyenler varsa, bunların "taktik ve stratejilerini" saptamak ve oyuna gelmemek gerekir.

Örgütlü halk desteğinden güç almayan devrimci eylemlerin kısa bir süre sonra "küçük burjuva anarşizmine" dönüştüğü,

Dünya ve Türkiye devrimci "pratiğince" de kanıtlanmıştır artık. Üniversitelerde başlayan boykotlar, yukarıda kaba çizgilerini belirlemeye çalıştığımız "iktıdar boşluğu-faşist iktidar" kuramını doğrulayan bir görünüm içine girmektedir Çünkü her iktidar boşluğu, Türkiye de pusuda bekleyen faşizme yeni bir olasılık tanımaktadır Şimdilik boykotlar, faşist çetelerin saldırılarına gerekçe olarak kullanılmaktadır. Yarın bu noktadan gelişen olayların bizleri nereye götüreceği de aşağı yukarı bellidir artık.

Olayları serinkanlılıkla değerlendirerek, boykotlardan vazgeçilmesi "devrimci" ve "toplumcu düşünce"nin kaçınılmaz bir gereğidir...

(Yeni Ortam, 11 Kasım 1974)

SORMAYALIM MI?..

Öğrenci olayları yeniden başladı. Orta Doğu Teknik Üniversitesi'ne yapılan silahlı saldırı, ister istemez eski günleri anımsamaktadır

1960 sonrası, "antiemperyalist" bilinçle yetişen yüksek öğrenim gençliği, "petrol ve madenlerin millileştirilmesi" "bağımsız dış politika" gibi konuları savunarak, yasal yollarla seslerini duyurmağa başladılar: Gençlik, ulusçu, toplumcu ve devrimci bilinçle halkı uyarmağa ve uyandırmağa çalışıyordu.

Karşı eylem planladı hemen...

Aynı dönemde, bir siyasal partiyi ele geçiren Alpaslan Türkeş ve arkadaşları, "komando kampları" adı verilen silahlı eğitim merkezlerinde bazı gençleri "milliyetçi-toplumcu" öğretiyle yetiştirmeye çalışmaktaydı. Bu örgütlenme biçimi, açıkça Siyasi Partiler Yasası'na aykırıydı. Fakat devir Süleyman Demirel devriydi ve bu devrin Başbakanı:

İtı ite boğduruyorum... gerekçesiyle, ülkede çıkacak bır sağ-sol çatışmasından çıkar ummaktaydı.

Kanlı öğrenci çatışmaları bundan sonra başladı. Cinayetler birbirini kovaladı. Sokak ortalarında, üniversite yurtlarında vurularak öldürülen öğrencilerin hiçbirinin katili bulunamıyordu. Üstelik olaylar bütün şıddetıyle sürdürülüyor ve devrin sorumlu hükümeti, bır "kapalı tribün" seyircisi gibi olup-bıtenleri göz

ucuyla izlemekle yetiniyordu. Böylece günden güne, üniversiteler birer savaş alanına dönüştü. Silahlı baskınlar, sokak ortasında vuruşmalar sürüp durdu.

Hükümetin sorumsuz başı aynı günlerde:

Sokaklar yürümekle aşınmaz... diye önemsemez görünüyordu olup bitenleri. Fakülte sınırlarını aşan öğrenci olaylarını önlemek gerekçesiyle, polis birlikleri yanında, Silahlı Kuvvetler'den de askeri birlikler çağırılmakta, böylece "asker- öğrenci" çatışması yaratılabilmesi için gerekli ortam oluşturulmaktaydı.

Bunlar, toplum olaylarının ortaya çıkarttığı basit rastlantılar mıydı, yoksa gizliden gizliye uygulanan bir "plan"ın gerekleri miydi? Olayları, geriye doğru dönüp değerlendirdiğimizde, bu ikinci olasılığa ağırlık vermek akla yakın gelmektedir Bir de. olayların içindeki "kışkırtıcı ajanlar" teker teker saptanınca, bazı gerçekler iyice su yüzüne çıkmaktadır İstenmiştir, körüklenmiştir bazı olaylar. Hiç şüpheniz olmasın.

Bu tür olayların akışı ile 12 Mart gününe gelindi. Kurulan sıkıyönetim mahkemeleri, 12 Mart öncesi olaylarını yargılamak için göreve koyuldu sonra da.

Bu noktada, Türk adalet tarihinin en önemli bir dönemi başladı. Sıkıyönetim savcılıklarına atanan, çoğu Milliyetçi Hareket Partisi ideolojisine bağlı bazı askeri savcılar, Ülkü Ocakları yöneticilerinin ihbarlarıyla kamu davaları açmaya başladılar. 12 Mart öncesi sokak ortalarında, birer birer vurulan devrimci öğrencilerin bir tekinin katili bile askeri savcılarca kovuşturulmadı. Bu öğrenciler Türk vatandaşı değiller miydi? Bunlar sokak ortalarında sorgusuz sualsiz vurulmamışlar mıydı? Ceza yasalarında yer alan adam öldürme suçu nasıl yok sayılırdı?..

Evet, bu olaylar için bir tek askeri savcı dava açmadı. Üstelik Ülkü Ocakları yöneticilerinin ihbarlarıyla, tanınmış öğretim üyeleri evleri basılarak gözaltına alındı. Duruşmalarda, kapılarından kuş uçurtulmayan sıkıyönetim mahkemeleri koridorlarında ihbarcı Ülkücüler gösteri yürüyüşleri yaptı. Kurt Karaca takma adıyla "Milliyetçi Türkiye" konulu bir kitap yazan Türkeşçi doçentin, "milliyetçi-toplumcu" düşünceleri bazı askeri savcıların iddianamelerinde yer aldı. Bununla da yetinilmedi. Bazı askeri yargıçlar:

Ülkü Ocakları, devletin emniyet kuvvetleri yanında çalışan ve çatışan milliyetçi öğrencilerdir... gibi değer yargılarını mahkeme kararlarına geçirdiler. Böylece, sıkıyönetim savcılarının kürsülerine kadar tırmanan bir siyasal düşünce, suç ve suçlu yaratmaya çalıştı. Bütün bunların belgeleri ortadadır artık.

Şimdi Ankara'da sıkıyönetim var. Orta Doğu Teknik Üniversitesi'ne saldıran terörist çete, Ülkü Ocakları Başkanının:

- Bu tip hareketler devam edecektir... sözüyle de kışkırtılmaktadır üstelik. Nasıl görmezlikten gelinir bunlar?

Olaylar çığırından çıkmadan gerekli yasal yollara bir an önce başvurulmalıdır Bir terörist örgüt, dün olduğu gibi, bugün de, eski eylemlerini sürdürerek ülkede "anarşiyi" körüklemeye çalışmaktadır.

Evet... Neredesiniz sıkıyönetimin askeri savcıları? Bütün bunlar suç değil mi?.. Saldıranlar "mantar tabancası" mı kullandılar? Havai fişekler mi attılar? Üniversite kapısına çiçek mi bıraktılar? Saklambaç mı oynadılar?..

(Yeni Ortam, 13 Kasım 1974)

OTURARAK MI, AYAKTA MI?

Televizyonun bütün yurda yayılışı çok yararlı oldu bana sorarsanız. Halk bütün parti liderlerini daha yakından tanımak olanağını buldu. Bu, demokrasimiz için büyük kazançtır.

Geçenlerde Demirel'i izledik ekranlarda:

Ben ayakta konuşmak istiyorum. Televizyoncular beni zorla oturtuyorlar diye bir yakınma ile başladı konuşmasına. Sonra ekledi:

Televizyonu bu memlekete sokan bizleriz...

Şu işe bakın Allah aşkına! Koskoca Demirel'i oturmaya zorluyormuş TRT'ciler O da "milletin huzurunda" haykırıyor:

- Beni oturtamazsınız...

İşte bütün hükümet buhranı dediğiniz bundan çıkar... Bence Demirel'i oturtmak, insan haklarına aykırıdır. Anayasa ile bağdaşmamaktadır. 359 Sayılı TRT Yasası'na da ters düşmektedir. Bırakın ayakta dursun...

Ayakta dursun ki, gül yüzünü hep birlikte görelim. Gül endamını da doya doya görebilelim. Gerçi Ankara'da İtfaiye Meydanı'nda fotoğraf çektirmeye kalksa:

- Beyim şu tabureye otur deyip yüzünü sağa sola döndürürler ama, madem ki televizyonu Türkiye'ye o soktu, bırakın ayakta dursun.

Ayakta durmak ne kelime, ayak ayak üstüne atsın, bağdaş kursun, yan yatsın, ne dilerse yapsın. Televizyonu Türkiye'ye sokan adam; televizyon ekranına istediği gibi sokulur. Hakkıdır bu onun. TRT'ci arkadaşlar çok ayıp etmişler doğrusu...

Bu konu Senatör Hüsamettin Çelebi tarafından gündem dışı konuşmayla Senato'ya getirilmeli, "milletin huzurunda" enine boyuna tartışılmalıdır. Ayrıca hükümet temsilcisi Fikret Ekinci, TRT Genel Müdürü'ne bir mektup yazıp, mektubun bir kopyasını da basına vermeli, Kurban Bayramı'nda çıkacak "Bayram Gazetesi" de bu konuya geniş yer ayırarak:

Yeter artık. Kimseyi oturtamazsınız... diye başlıklar atmalı, Ticaret ve Sanayi Odaları:

Ayakta durmak isteyen adamı ancak komünistler oturtur... diyerek "hür teşebbüs" düzenini korumalıdır Şimdi, bundan daha önemli konu yoktur Türkiye'de.

Süleyman Demirel'e:

Oturun beyefendi... demek, devletimizin ülkesi ve milletiyle bölünmezliği ilkesine aykırıdır. Parlamentonun manevi şahsiyetine hakarettir. TBMM'ni "tahrik" ve "tezyif" anlamına gelmektedir. Demirel ayakta durmalıdır, ki, devletimiz ayakta kalabilsin.

TRT, İsmail Cem ve Mehmet Barlas'ın göreve getirildiği günden beri Süleyman Demirel konusunda hep yanlış politika uygulamaktadır. Sadece Demirel için mi? Erbakan için de öyle. Az çıkarıyorlar ekrana.

Erbakan Hazretleri de basın toplantılarına, "erkekler saz topluluğu" gibi tam kadro ile çıkmakadır Ne kadar milletvekili varsa, Erbakan'ın ardına dizilmekte ve sanki, "sultanıyegah" makamından "semai" okuyacak gibi, bir bir ekranlardan gözükmektedirler. Ben de, bunlara bakıp:

- Ne aydınlık yüzler! Ne çağdaş insanlar şunlar!.. diye iftihar ediyorum, göğsüm kabarıyor. İşte parlamento çoğunluğundan en az yüz yıl ilerdeki insanlar bunlar. Toplumu nasıl aşıp geç-

mişler!.. Ekrandaki toplu görünümlerinin fotoğrafları belki birkaç yüz yıl sonra tarihçiler ve arkeologlar için kim bilir, ne bulunmaz belge olurdu!..

İşte yirmibirinci yüzyıla yaklaşırken Türkiye'yi yönetenlerden bir kısmı bunlardı... diye, bu fotoğraflar tarihsel belgeler olarak gösterilir ilerde herhalde.

Erbakan da Demirel de, sık sık ekranlara çıkarılmalıdır. Hele Demirel özellikle sabah-akşam görünmelidir televizyonda. Haberlerden önce, haberlerden sonra, "Güne Bakış"ta, "Günlerin Getirdiği"nde, "Her Hafta Bir Konuk"ta, hatta "Tele-Spor"da Pembe Panter yerine hep Demirel gösterilmelidir! Gece Sineması'nda da yer almalıdır, spor programlarında da! Özellikle reklam programlarında; temizleme tozu:

Beyazın da beyazı... denilerek sunulurken de Demirel konuşmalıdır! Her fırsatta televizyona çıkmalıdır Demirel. Evinden çıkarken, evine giderken hep konuşmalı ve ekranlar gece gündüz bu görüntüleri vermelidir. Milleti, eğlenceden yoksun bırakmaya ne hakkı var TRT'nin?!..

Bana sorarsanız Ecevit "erken seçimi" ancak bu koşulla kabul etmelidir... Üçyüz değil, dörtyüz milletvekili çıkarır bu yolla...

(Yeni Ortam, 14 Kasım 1974)

KİMİN İTİBARI?..

Sayın Ecevit:

- Parlamento çoğunluğu toplumun on yıl gerisinde kalmıştır... deyince kızılca kıyamet koptu. Ecevit, bütün sağ partilerce "demokrasi düşmanlığı" "Marksist kışkırtıcılık" gibi beylik sözlerle suçlandı hemen. Ecevit:

Parlamento çoğunluğu toplumun on yıl gerisindedir... derken "iltifat" etmiştir sağcı partilere. Bana sorarsanız toplumun elli yıl, yüz yıl gerisinde kalmıştır bu partiler.

Meşrutiyet meclislerinde, yani Osmanlı Meclis-i Mebusanlarında, Mustâfa Kemal'in meclislerinde, elli yıl önce konuşulan konuları çok partili düzenimizin parlamentosunda konuşma olanağı yoktur henüz! Sağcı partiler kalabalığı, parlamentonun

sağlı sollu partilerce güçlenmesine izin vermemektedir bir türlü. Köy kahvelerinde, sokak ortalarında konuşulan konulara, kırmızı görmüş boğa gibi saldırmaktadır bu partiler!

- Neden?.. diyeceksiniz...

Demokratik düzene bağlı oldukları için mi? Hayır. Parlamentoya saygılı oldukları için mi? Hayır. Batı demokrasilerine özendikleri için mi? Hayır, yine hayır

Bu kalabalığın amacı, toplumun bütün özlemlerini yok etmek, emekçi halkın bilinçlenmesini önlemek ve toplumda, "bir sosyal sınıfın" egemenliğini, yani "mali oligarşi" "toprak ağaları" ve "tutucu bürokrasi" yardımıyla sürdürerek açık ya da kapalı faşizm kurmaktır

Parlamentoyu hiçbir sol partinin girmediği "dikensiz gül bahçesi" yapsalar, sabah akşam:

Demokrasi, hürriyet... diye nutuk üzerine nutuk atarlar Çünkü ülkeyi yıllarca aynı sınıfsal kökenden gelen partilerle yönetmeye alışmışlardır Devrimcilik, solculuk ve bu yöndeki örgütlü muhalefet, sağın oyunlarını bozdu. Emekçi halk, yavaş yavaş sol düşüncelere doğru yönelmeye başladı. Telaşları bundandır.

Demokrasi aşkları, kendi egemenlikleri sarsıldığı noktaya kadar sürmektedir ancak. Acı örneklerini çok yakında gördük. Bugün Ecevit'e karşı parlamento düzenini savunur gözüken parti liderleri, 12 Mart Muhtırası suratlarına çarpıldığı zaman:

Yarabbi şükür diye asker çizmesi yalamışlardır. Bir teki, evet, bir teki çıkıp da.

Bu, parlamentoya hakarettir diyememiş, üstelik 12 Mart faşizmi, bu parti liderlerinin onayı, desteği ve alkışı ile bunca zulmü sürdürebilmiştir

Şimdi bunlar koruyorlar parlamentonun itibarını...

Sayın Ecevit o günlerde, Parti'sindeki Erimlerin, Satırların, Kabibayların, Koçaşların "ihanet hançerlerine" rağmen, "parlamento" düzenini savunmaya çalışmış ve bu amaçla Genel Sekreterlik görevinden de ayrılmıştır Bugünkü sağ liderler korosu ve onların saz arkadaşları, o gün de Ecevit'i "Marksist kışkırtıcılık" yapmakla suçlamışlardır. Parlamentolu faşizmin gürültü destekçileri, şimdi "vatan kurtaran aslan" hırıltıları içinde "parlamento itibarını" koruyorlar.

Korusunlar bakalım! Ama biz de soralım...

Parlamentonuz Genel Kurmay Başkanı ve Kuvvet Komutanları tarafından suçlandığı zaman nerelerdeydiniz? Özgür iradenizle değiştiremediğiniz anayasayı, askerlerden emir gelince birer ikişer parmak kaldırarak oy kullanıp, kuşa çevirirken parlamentonun "itibarı" olduğunu hiç düşünmez miydiniz? Ülkeyi sıkıyönetim altında yönetip, ceplerinize binlerce lira milletvekili maaşı doldururken, hiç aklınıza "parlamento" itibarı gelmiyor muydu?

Bir ülkede "parlamento itibarı" o ülkede demokrasi yerleştikçe güçlenebilir ancak. Bu "itibar" ise, sağcı partilerin aritmetik çoğunluğunu koruyan bir zırh değildir. Parlamento demokrasinin vazgeçilmez bir temel kurumudur. Demokrasinin bütün çağdaş gereklerini yok edip, "parlamento itibarı" korumak, sağcı partilerimize özgü bir alaturkalıktır ama, artık bu plakların devirleri de değişti iğneleri de bozuldu artık. Suçlanan, bir "çoğunluk"tur; sağcı partiler çoğunluğu, sadece...

Ve bunun için:

Siz toplumun çok gerilerinde kalmış bir çoğunluksunuz... dendiğinde, bir "sosyolojik oluşum" da saptanıyor demektir.

"İtibar"a gelince...

"Parlamentonuzun itibarı" bu partilerce korunmaz. Ancak bu partilere karşı korunur ve savunulur!

12 Mart günü "parlamento itibarı" asker çizmesi ile paspas gibi çiğnendiğinde alkış tutanlar, neyin avukatlığına özeniyorlar şimdi?

(Yeni Ortam, 15 Kasım 1974)

BÜTÜNLEŞİYORLAR...

Cumhuriyetçi Güven Partisi Siirt Milletvekili Nebil Oktay CHP'ye girerken yaptığı konuşmada:

Tekrar yuvaya dönmekten çok memnunum. CHP'den ayrıldıktan sonraki siyasi hayatım, hayatımın en karanlık günleri olmuştur... dedikten sonra bir de ayrıca:

CHP programına ve görüşlerine sadık kalarak bir nefer gibi çalışacağım... demeyi de unutmamıştır.

Sağolsun...

Nebil Oktay, 12 Mart sonrası hükümetlerinde görev almış, ülkenin en "karanlık" günlerinde bütün devrimcilerin ezildiği, darağaçlarının kurulduğu, anayasanın silah zoruyla değiştirildiği dönemlerde, Erimlerin, Melenlerin, Taluların hizmetinde de "bir nefer" gibi çalışmıştı. Şimdi de, "demokratik solcu" CHP'de, partinin program ve görüşlerine "sadık" kalarak çalışmaya söz vermiştir

Hayırlı olsun... diyelim. Diyelim amma bazı çelişkileri de göz önüne sermekten geri durmayalım.

Hatırlayacaksınız. CHP'ye, milletvekili seçilebilmek için başvuran Erim Hükümeti İçişleri Bakanı Hamdi Ömeroğlu:

- Balyoz hükümetinde görev almıştır gerekçesi ile partiye alınmamış, ancak "Balyoz Harekatı" ile ezilmek istenen Profesör Uğur Alacakaptan da bir takım ayakoyunları ile:

- Sıkıyönetim mahkemelerinde yargılanıyor... diye parti yönetiminden uzak tutulmaya çalışılmıştır.

- Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu... demeyeceksiniz. Bu CHP'dir. İşlerine pek akıl ermez çünkü.

Birkaç örnek daha verelim... Hamdi Özer diye bir senatör vardır. Bu "zat-ı şerif" Adalet Partisi'ne birkaç kez girip çıkmıştır 12 Mart'ın en karanlık günlerinde senato kürsüsüne çıkan Özer:

- Ecevit, Castro'nun kırarak açtığı kapıyı anahtarı çevirerek açacağız, demiştir... diye Ecevit'in yazdığı kitabı sıkıyönetime açıkça "ihbar" ediyordu. 14 Ekim seçimlerinden sonra bu sayın senatör de "hidayete" ererek CHP'ye geçti. Senatörün partiye giriş töreninde söylevler verildi. Şimdi Malatya Senatörü Özer, senatoda CHP'lilerle birlikte oturmaktadır. Aynı sıralarda oturan bir başka CHP senatörü, Mehmet Feyyat, bir konuşmasında Adalet Partisi'ne hakaret ettiği gerekçesiyle kendi partisi tarafından cezalandırılmıştı.

İyi, güzel doğrusu...

Kendi partinize saldıranı partinize alacaksınız, kendi partinizden birisi, bir başka partiye sataşırsa onu da cezalandıracaksınız... Ne denir!.. Kibarlıktır...

Eski trafik müdürlerinden Genel Sekreter Orhan Eyüboğlu, parti içi trafiğini iyi düzenliyor anlaşılan.

- Hamdi Ömeroğlu.
- Dur... Sen balyozcusun.
- Uğur Alacakaptan.
- Dur Sen balyozculara düşmansın.
- Nebil Oktay.
- Geç canım. Nerelerde kaldın?
- Hamdi Özer.
- Geç bakalım... Hoş geldin.

Aşağı yukarı böyle oluyor bu işler... Yarın Kemal Satırlara, Sadi Koçaşlara, Orhan Kabibaylara, İsmail Ararlara da:

Hoşgeldiniiiz... denilirse hiç şaşırmayalım. Anlaşılan CHP halkla bütünleşme yerine, Cumhuriyetçi Güven Partisi'yle bütünleşme yolundadır! Cumhuriyetçi Güven Partisi'nden, Vefa Tanır ve İhsan Bedirhanoğlu'nun da önünde sonunda bir doktora görünüp "solcu" olduklarını anlayarak hemen CHP'ye koşacakları söylenmektedir.

Onlar da gelsinler...

Bütün bu "transferleri", parlamento "aritmetiği" bakımından gerekli ve yararlı görenler bulunur. Fakat unutulmamalıdır ki, partilerin tüzük ve programları, çoğu kez, parlamento aritmetiğinden çok daha önemlidir. Bazı il ve ilçelerde eski Güven Partililerin yeniden CHP'ye dönüp, partinin genç üyelerini kenara ittikleri de duyulmaktadır Olumlu gelişme değildir bunlar

Ecevit'e en güç dönemlerde, arkadan "ihanet hançeri" çekenlerin ellerini sıkmak ve parlamento aritmetiğine bu ellerden bir parmak daha katmanın partiye güç kazandıracağını sanmak, hangi halkçı ilkenin inandırıcı belirtisidir acaba?

(Yeni Ortam, 16 Kasım 1974)

PERDELERİN ARKASI...

1933 yılının 26 Şubat akşamı Alman Millet Meclisi binasının dört bir tarafından ateşler fışkırmaya başladı. Siyasal tarihte "Reichstag yangını" diye anılan büyük olay başlamıştı. Hitler göğe yükselen alevlere bakarak, yanındakilere:

Şimdi artık sosyalistleri demir yumrukla yok etmemize kimse engel olmayacak... diye sesleniyor, Hitler'in "propagandacısı" Dr Goebels de:

- Bu bir sinyal ateşidir... diye bağırıyordu. Ertesi gün Hitler yanlısı gazeteler bu başlıkla çıktı.

- Sinyal ateşi...

Hitler, yakın çalışma arkadaşları ile konuşarak, kesin emirlerini verdi:

- Bütün sosyalistler tutuklanmalıdır...

Yangının nedeni henüz belli olmadan, gece saat on birde devrimci milletvekilleri, yazarlar, sendikacılar, öğrenciler, hukukçular birer birer, evleri basılarak tutuklanıyordu. Ülkedeki bütün ilericiler, "anarşi çıkarma", "milli bütünlüğü parçalama" gibi gerekçelerle suçlanmaktaydı. Anayasal özgürlüklerin hepsi bir gece içinde yürürlükten kaldırılmıştı. Dr Goebels hatıra defterinde bu olayı şöylece tanımladı:

- Führer ile olan konuşmamızda sosyalistlere karşı açılacak savaşın ana hatlarını çizdik, Şimdilik doğrudan doğruya karşı tedbirleri almaktan kaçınacağız. Devrim girişimi bundan önce alevlenmelidir Uygun bir anda darbemizi indireceğiz...

"Uygun an", Alman Millet Meclisi binasının yakılmasıydı! Bu yangın ustaca planlandıktan sonra faşizm saldırıya geçti. Bütün ilerici aydınlar tutuklandı, küçük burjuva ilericileri susturuldu, anayasal haklar ortadan kaldırıldı, binlerce kitap sokak ortalarında yakıldı. Hitler ve yakınları bu yangın için:

Tanrısal belirti... bir devri başlatan sinyal ateşi... diyordu kendi aralarında.

Bu yangını çıkarmaktan sanık olarak Bulgar sosyalisti Dimitrov tutuklanarak yargılanmaya başladı. Fakat, Hitler'in savcıları Dimitrov'u suçlayacak bir tek kanıt bile bulamadılar. Dimitrov, sonradan dünya adalet tarihine geçecek bir savunmayla, kendi suçsuzluğunu kanıtladı.

Bu savunmayla birlikte, bazı olaylar da aydınlanmaya, yangının Goebels'e bağlı SS militanlarınca çıkarıldığı yolundaki belirtiler de su yüzüne çıkmaya başladı.

Hitler rejimi, nasyonal-sosyalizmin egemenliğini kurabilmek için bu tür olaylardan yararlanmak istiyor ve devletin bütün olanaklarını bu amaçla kullanıyordu. Dimitrov, Alman Millet Meclisi'ni yakma suçuyla tutuklandığı zaman verdiği dilekçede:

Bir sosyalist olarak, bireysel terörizme karşıyım. Çünkü bu davranışlar, yığınların ekonomik ve politik mücadelesiyle

bağdaşmamaktadır... demekteydi. Yargılama sonunda Dimitrov beraat etti...

Bunları neden anlatıyorum? Gözlerimizi Türkiye'ye çevirelim isterseniz...

12 Mart Muhtıra'sını izleyen günlerde sıkıyönetim mahkemeleri kurulmuş ve tam bugünlerde, henüz üzerinden sır perdesi kalkmayan "Elrom olayı" gerekçe yapılarak ülkedeki bütün aydınlar bir gece içinde cezaevlerine doldurulmuştur Bundan sonra olaylar birbirini izlemiştir. Devlet radyo ve televizyonundan aylarca:

Anarşistler ve komünistler, düzenledikleri "sabotajlarla" Kültür Sarayı'nı yakmışlar ve Marmara vapurunu da batırmışlardır... diye yayınlar yapıldı. Birtakım işçiler ve öğrenciler, "sabotaj düzenleme" suçuyla yargılandı. Bu arada ülkedeki bütün aydınlar üzerinde baskılar yoğunlaştı. Anayasal haklar ortadan kaldırıldı ve halkoyu ile yürürlüğe konan 1961 Anayasası, zorlama yönetmelerle "tağyir, tebdil ve ilga" edildi. Aydınların evlerinden toplanan binlerce kitap ya yakıldı ya da denize döküldü. Aynı günlerde devrin hükümetleri adına yayınlanan "Beyaz Kitap-Türkiye Gerçekleri ve Terörizm" adlı kitapta da;

Marksist-Leninist ihtilalciler, bu binayı burjuvazinin hizmetindeki bir eser olarak vasıflandırmışlar ve zaman zaman fazla zararlı olmayan saldırılarda bulunmuşlardır. Nihayet 27 Kasım 1970 gecesi, önceden planlanmış bir sabotaj neticesi Kültür Sarayı'nı yakmışlardır. Sabotajda bilfiil görev alanlar, aşırı solcu bir sendikanın bazı üyeleri ile Türkiye İşçi Partisi'nin bir üyesidir... denilmektedir. Devlet adına, hükümet adına yayınlanmıştır bu kitap.

"Sabotaj Davası" sanıklarının hepsi de beraat etti. Böylece "Beyaz Kitap"taki koskoca "kara yalan" da devletin belgeleri arasına katıldı.

İşte gördünüz... Şu 12 Mart'ın bir hesabı sorulabilseydi, kimbilir Türkiye'yi ve ülkenin yöneticilerini yeni baştan nasıl tanıyacaktık?

(Yeni Ortam, 17 Kasım 1974)

PETROL SAVAŞI...

Geride bıraktığımız aylarda "Af" "Kıbrıs" "İstifa" "Koalisyon" gibi konular gözler önünden geçerken, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nda gece gündüz çalışan bazı devlet memurları da yabancı petrol şirketleriyle amansız bir savaşa girişmekteydiler.

Mobil ve BP Şirketleri, 1974 yılının Mayıs ayında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na başvurarak varil başına 10.98 ve 11.02 dolar üzerinden "ham petrol" ithal etmek istediklerini bildirmişlerdir İstek tam bir "muhtıra" biçimindeydi. Fakat Bakanlık bu kez bu istemleri hemen reddetti. Çünkü yapılan araştırmalara göre, petrol üreten ülkeler. petrole hiç zam yapmadıkları gibi, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı da, yabancı şirketlerin ileri sürdükleri fiyattan daha düşük bir fiyatla ham petrol ithal etmekteydi.

Böylece yabancı şirketler ilk "raund"u kaybettiler...

İkinci "raund" başladı. Bu kez yabancı şirketler "ATAŞ" Rafinerisi'nde üretimi durduracaklarını bildirdiler. Yabancı şirketler zamanın çok uygun olduğunu düşünüyorlardı: Af konusu dolayısıyla Ecevit hükümeti güç durumdaydı. Hasat mevsimiydi, akaryakıt sıkıntısı büyük sorunlara yol açabilirdi.

Üretimi durdururuz... diye "şantaj" yapmaya başladı yabancı şirketler. Bu arada sağ basında televizyon ilanlarıyla:

Petrol meselesinin içyüzü... diye bir kampanya açıldı. Ama Bakanlık bu gibi "kuru gürültüye" pabuç bırakmadı. Ülkenin bir tek kuruluşunu yabancılara kaptırmamaya yemin etmiş "milliyetçi bürokratlar" Bakan'a çeşitli öneriler götürdüler. Bakanlık yabancı petrol şirketlerine:

Petrol Kanunun 132'nci maddesini uygularız... diye bir karşılık yolladı.

Bu, petrol şirketlerinin ruhsatlarının iptali demekti. Sağ basında hemen bir yaygara koptu:

İngiliz elçiliğine giremeyeceğiniz gibi ATAŞ Rafinerisi'ne de el koyamazsınız...

Sağ basın yabancı petrol şirketlerinin savunmasını böyle yapıyordu işte...

İkinci "raund" da yabancı şirketlerin yenilgisiyle kapandı...

Üçüncü "raund" için Enerji Bakanlığı iyice hazırdı:

1 Ekim 1974 tarihinden sonra ham petrol fiyatlarının yeniden saptanması gerekiyordu. Mobil ve BP, Bakanlığa başvurarak, yeniden yüksek fiyat önerdiler. Bakanlık, yaptığı araştırmalara dayanarak bu fiyatın altında bir fiyat saptadı. Ancak bütün bu çalışmalar bakanlık içine yerleştirilmiş bazı yabancı şirket "ajanlar"ı tarafından bu şirketlere bildirildi. Bakanlığın kararını değiştirmek için Amerikan ve İngiliz elçileri yoğun çaba harcadılar Fakat Bakanlık kararlıydı. Geçen hafta başında kararname hazırlandı ve yabancı petrol şirketlerine bildirildi. Böylece milyonlarca lira yabancılara kaptırılmadı.

Enerji Bakanlığı bununla da yetinmedi. "ADAŞ" adıyla bir şirket kurdurdu. Bunun nedeni, ulusal kuruluşların yabancı şirketlere karşı direnebilmesini sağlayabilmekti. Türkiye'de rafineri kapasitesinin yüzde 65'i ulusal kuruluşlarımızındır Oysa petrol ürünlerinin ancak yüzde 35'i Petrol Ofis'ce dağıtılmakta, geriye kalan yüzde 65'in dağıtımı ise, Mobil ve Shell gibi yabancı şirketlerce yapılmaktadır.

Mobil, "Aramco" şirketinin önemli paylarına sahiptir Dışarıda üretilen petrol Türkiye'ye getirilir ve "ATAŞ" Rafinerisi'nde işlenir. Bu rafinerinin yüzde 52'sine Mobil sahiptir. Buraya gelen ve işlenen ham petrol, Mobil bayileri eliyle bütün yurda dağılır. İşte yabancı şirketlere bu alanda da "rekabet" edebilmesi için Petrol Ofis ile Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı, İpraş ile birlikte bir "ticari şirket" kurarak Petrol Ofis'in bütün işlerini üstleneceklerdir. Bu da yabancı şirketlerin çıkarlarıyla hiç bağdaşmamaktadır.

Bakanlık örgütü, "likit gaz" "bütangaz", "aygaz" olarak adlandırılan yakıt maddeleri sorunuyla da ilgilendi. Bu gibi akaryakıt maddelerinin halkın günlük yaşantısını etkilediğini bilen yabancı şirketler, bu maddelerin dağıtımını geçen Haziran ayında birden bire durdurdu. Amaç, kitlelerde geniş hoşnutsuzluk dalgaları yaratarak, hükümeti bir ekonomik sıkıntı çemberine hapsedebilmekti. Bu "plan" da boşa çıkarıldı.

Petrol şirketleri şimdi "dördüncü raund"a hazırlanmaktadır Bütün yoksul ülkelerde hükümetler deviren yabancı petrol şirketlerinin önümüzdeki günlerde hangi ekonomik ve siyasal oyların altından çıkacağını şimdiden kestirmek güçtür.

(Yeni Ortam, 18 Kasım 1974)

GÖRÜNÜM...

Son hükümet bunalımının sonunda politik yaşam, yeniden parlamentodan, "kapalı kapılar" ardına sürüklendi. Son aylarda da "İktidar boşluğu" politikanın güç merkezlerinde değişikliklere yol açtı. Politikanın ağırlık noktaları yavaş yavaş parlamento dışına kaymaktadır Bu oluşumu, 14 Ekim seçimlerinden bu yana atılan en büyük "geri adım" olarak değerlendirmek gerekir.

Kıbrıs Çıkartması dolayısıyla:

- Atina'ya özgürlük getirdik... derken, aynı Kıbrıs olaylarının Türkiye'den de demokrasiyi götürme eğilimlerinin ağır bastığını görmezlikten gelmekte olanaksızdır. Kıbrıs olayları ile başlayan uyuşmazlık, günden güne büyümüş ve sonunda bugünkü bunalımı doğurmuştur.

Demokratik seçim sistemlerinin yürürlükte olduğu ülkelerde hükümetleri, halkoyundan güç alan partiler kurar. Başbakanlar, bu partilerin liderleridir. Bu kural bir kez bozulursa, ülkede çıkacak her hükümet bunalımında "antidemokratik" çözümler, geçerli "reçeteler" olarak ortaya çıkar. Siyasal partiler ikinci plana itilir Kamuoyu denetimi, eski etkinlik ve işlerliğini kaybeder Hükümet artık kapalı kapılar ardından yönetilmeye başlar.

Bu noktadan sonrada, temel hak ve özgürlükleri kısma eğilimleri ağır basar. Özgürlükler bir kez kısılmaya başladı mı, bunun sınırını saptamak da güçleşir Demokratik rejim, hergün özünü değiştirir Bir süre sonra tümüyle antidemokratik bir yönetim, kendini topluma zorla benimsetir.

Bu gelişim çizgisi, yönetimde "mali oligarşi"nin ağırlığını artırır. İş ve sermaye çevreleri, bir süre sonra ipleri ellerine alır. Kredi muslukları yeniden açılır, teşvik tedbirleri artırılır, vergi indirimleri saptanır. Aynı günlerde:

- Devletin bütünlüğü... gerekçesi sık sık kullanılmaya başlar. Demokratik bir toplum yerine "disiplinli" bir toplum olma özlemleri birçok kişiyi de etkiler.

Daha açık konuşalım...

Yukarıda çizdiğimiz tablo, 12 Mart sonrasında yaşanmıştır "Kuvvetli ve inandırıcı" olma gerekçesiyle kurulan "partilerüstü hükümet" bir süre sonra toplumu bir karanlığa sürüklemiş, an-

cak yönetimde söz sahibi olan "iş ve sermaye" çevreleri. ülkeyi bir süre diledikleri gibi yönetmişlerdir İçlerinde Sosyalist Kültür Derneği kurucu üyesi olan bakanların görev yaptığı hükümetlerle iş ve sermaye çevreleri açıkça işbirliği yapmışlardır

Bu tür hükümetlere "reformcu" ve "ilerici" görünümlü bakanlar almak da bir çeşit "hedef şaşırtması" sayılabilir Reformcu bakanları bir "maske" gibi kullanıp, iş ve sermaye çevrelerinin çıkarlarını korumak, akıllıca seçilmiş bir yol gibi görünmektedir.

Bütün bu çizgilerin bir temel koşulu vardır: O da, toplumu siyasal partilere rağmen yöneten "cuntalar"ın varlığıdır 12 Mart 1971 tarihinden sonra, Türkiye'yi "Tağmaç-Gürler-Batur-Eyiceoğlu" cuntası yönetmiştir Bu cuntayı da aşan bir başka cunta, görünmez eller ve bilinmez adlarla "12 Mart faşizmi"ni bütün şiddetiyle sürdürmüştür. Bu tür cuntalar yerine, sola açık bir başka cunta gelseydi, Nihat Erim'in bu kez en hızlı solcu olacağından hiç kimsenin şüphesi olmaması gerekir!

Yani, partiler dışı hükümetlerin dış görünüşlerine olduğu kadar, arkalarındaki "cunta"lara da bakmak gerekir: 12 Mart 1971 tarihinden sonra devrin Cumhurbaşkanı, 12 Mart cuntasıyla açıkça işbirliği yapmış, bir cuntacı tanımıyla "devreye" girmiştir Bunun payını küçümsememek gerekir.

Sayın Cumhurbaşkanımız Fahri Korutürk, cunta yönetimleriyle işbirliği yapacak bir kişiliğe sahip olmadığı gibi, şimdilik su üstüne çıkmış cuntalardan da söz etmek olanaksızdır. Sayın Korutürk Irmak Hükümeti'ni, "erken seçim" koşuluyla atamıştır Bu hükümetin seçim olasılığını bir yana itmesi, rejimin de özünü değiştirecektir Bunu da, parlamento içinde ve dışındaki muhalefet odaklarının izin vermeyeceği açıktır.

Arkasında "cunta" olmayan bir hükümetin, parlamento içinde denetimsiz kalacağı düşünülemez. Ancak bugünkü görünüm, 14 Ekim seçimlerinden sonra 12 Mart'a doğru atılmış "ciddi" bir adımdır.

Gelişmelerin bu noktasında, değerlendirmelerimizi sağlam verilerle yapmak ve bundan sonraki gelişmeleri 12 Mart deneyini gözönünde tutarak izlemek hepimizin görevidir.

TEKZİPTİR

Sayın Mumcu,

Bana intikal ettirilen şekilde tamamen gerçek dışı olan bazı suçlamalarınızı önemsememiştim. Bu kez Yeni Ortam'daki iddialarınız "yazılı" olduğundan cevap vermek zorunluluğunda kalıyorum.

Kendimizi temize çıkarmaya çalıştığımızı iddia ve olayları istediğiniz gibi takdim ediyorsunuz. Hemen belirtmek isterim ki, hayatımız bütünüyle ortadadır. Bu yüzden (kendimi temize çıkarmak) gayretine düşmeyecek kadar huzur içindeyim. Hiç olmazsa sizi muhakeme edenler kadar adil bir mahkeme önünde veremeyeceğim hiç bir hesabım yoktur.

İçtenlikle, ama belki amatörce bir heyecanla hizmet edebileceğimize inanarak görev aldığımız 12 Mart hükümetinden istifamızın nedenlerini kamuoyuna açıklamıştık. Sizin durumunuzda bir insanın, bu gerekçe ile açıkladığımız hususları anlamamış olması mümkün değildir Buna rağmen daha o zaman başlayan ve hala devam ettiği anlaşılan hislerinizin nedenlerini bildiğim için, bu iddialarınıza da gülüp geçmem gerekirdi. Ama bu gerçekleri tamamen bilmeyen Yeni Ortam okuyucularına olan saygım yüzünden yasaların verdiği ölçüde cevap veriyorum.

Kendi mantık ölçülerinize göre bizi suçluyorsunuz. Bugün Türkiye'de, sizin bilmiyor görünerek, ama bile bile değiştirip yazmış olmanıza rağmen bir çok kimse gerçeklerin iç yüzünü çok iyi biliyor. Örneğin, bana malettiğiniz bildiriyi (Hukuk Profesörü bir Başbakan'ın emriyle, Adalet Bakanlığı yetkililerinin de görüşü alınarak, Adalet Bakanı'nın yazdığını; başbakanın tashih ederek TRT'ye gönderdiğini, el yazısını okuyamadıkları için başbakanın ricası üzerine benim okuduğumu, adının da "Hükümet Başkanlığı Bildirisi" olduğunu) bilmeyen pek az kimse kalmıştır Türkiye'de.

Ama siz ve sizin gibiler, bize yükleyecek başka suç bulamamanın aczi içinde, hep aynı konuyu tekrar edip duruyorsunuz. Bu olay karşısında bizim hassasiyetimizi; tutuklananları serbest bıraktırmak, tutuklayanları cezalandırmak için nasıl mücadele ettiğimizi hemen herkes öğrendi.

Bu yüzden, haklı insanların huzuru ve vakar içindeki susuşumuzu fırsat bilen, suçluların telaşı içinde ne yaptığını bilmeyenlerin yalanları da ergeç toplum tarafından değerlendirilecektir.

İstifamızdan dolayı bizi haksız ve mesnetsiz suçlayanların (örneğin Memduh Tağmaç'ın) iç yüzleri bugün nasıl anlaşılmış ise, sizin bu gayretlerinizin nedenleri de ergeç anlaşılacaktır.

Fıkranızdaki son cümlenizle bize susmamızı telkin ediyorsunuz. Esasen bizi suçlu gösterme gayretiniz kadar bu tavsiyenizin nedeni de, bizi ürküterek konuşmamıza, yazmamıza engel olmak hayalidir. Bu, gerçekten boş bir gayrettir.

12 Mart'ın gerçek suçluları sokaklarda kollarını sallaya sallaya gezerlerken, konuşurlarken, yazarlarken bizi kimse susturamayacaktır. Biz ancak Türk toplumuna zararlı olmamak için kendi kararımızla susuyoruz. Zararlı olmayacağını anladığımız gün, bütün gerçekleri belgelere dayanarak açıklayacak, bir çoklarının maskelerini indireceğiz.

Siz gerçekten samimi olsaydınız, hiç olmazsa bildiklerinizi yanlış yazmazdınız. Örneğin siz, 12 Mart'ın ilk hükümetinin her istediğini yapacak, istemediğini yaptırmayacak güçte olduğunu mu sanıyorsunuz? Öyleyse biz neden istifa ettik? Eğer istemediklerimizi önlemeye, istediğimiz reformları uygulamaya olanak bulabilseydik, hizmet etmek için yüklendiğimiz görevlerden bizi kimse ayıramazdı.

Sizinle beraber tutuklanıp haksız yere acı çeken, hocalarınız dahil bir çokları, gösterdiğimiz samimi gayretten dolayı bize teşekkür etmişlerdir. Çünkü onlar hisleriyle değil, sağ duyularının ve hukuk anlayışlarının etkisi ile hareket ediyorlardı.

(Sizin verdiğiniz ceza büyükelçi yapmak mı?) diye sorduğunuz müsteşarı yerinden oynatabilmek için, biz istifamız da dahil olmak üzere, bütün ağırlığımızı ortaya koymasaydık, Türkiye'de daha neler olacağını görürdünüz. Belgeler konuşunca yine de göreceksiniz. Onun, makamından ayrılmamak için ne yollara başvurduğunu, nasıl büyükelçi gittiğini de elbet bir gün öğrenecek; eğer hukuk kültürünüz üzerinde zerrece etki yapmışsa sözlerinizden ve yazılarınızdan utanç duyacaksınız.

Her şeyi herkesten daha iyi bildiğiniz kanısıyla bilmeden, tahminle, hislerinizin etkisiyle konuşmak ve yazmak sizin karı-yerinizde bir kişiye yakışmaz.

Saygılarımla. 13.XI.1971

Sadi KOÇAŞ

(Yeni Ortam, 20 Kasım 1974)

YUNAN SEÇİMLERİ...

Yunan seçimleri sonuçlandı: Karamanlis'in "Yeni Demokrasi Partisi" oyların yüzde 56.4'ünü alarak 214 sandalye kazandı. Mavros'un "Merkez Birliği Partisi" yüzde 20.6 ile 64 milletvekili, Papandreu'nun "Pan-Helenik Sosyalist Hareket Partisi" yüzde 13.4 ile 12 milletvekili çıkarabildi. "Birleşik Sol Cephe" oyların yüzde 9'uyla 10 milletvekili kazanabildi. Aşırı sağcı olarak tanımlananlar ise ancak yüzde 1 oy alabildiler.

1964 seçimlerinde ise durum şöyleydi: Bugünkü "Yeni Demokrasi Partisi"ni andıran "Radikal Milliyetçiler Birliği" yüzde 36, "Merkez Birliği Partisi" yüzde 57, "Birleşik Sol Cephe" ise yüzde 22 oy kazanmıştı.

Yani, Türkçesi, 1964 seçimlerine göre, Yunanistan'da "ortanın sağı" gelişmiş, "ortanın solu" ve "sosyalist" oylar azalmıştır!

1964 yılındaki "Merkez Birliği Partisi" bu seçimlerde ikiye ayrılmış, Mavros ve Papandreu, bu kez ayrı ayrı partilerden seçimlere katılmışlardır. Fakat her iki liderin aldığı oy toplamı 1964 seçimlerinde aldıkları oylardan yine de, yüzde 23 oranında azalmıştır. Çünkü Merkez Birliği Partisi 1964 seçimlerinde yüzde 57 oy alırken, 1974 seçimlerinde, Mavros ve Papandreu'nun birlikte aldıkları oy yüzde 34 kadardır "Birleşik Sol Cephe" de, 1964 yılında aldığı yüzde 22 oydan yüzde 9 oya inmiştir. Buda bir yenilgidir.

Bu sonuç Yunanistan'da "ortanın sağı" için büyük başarıdır Sonucun bu biçimde belirlenmesine yol açan nedenleri, bir ölçüde faşist darbenin Yunan seçmeninde yarattığı korku ve endişede aramak gerekir Karamanlis seçim propagandalarına:

Ya ben, ya tanklar... diye katılmış ve ayrıca faşist dönemin sorumlularını tutuklatmıştır.

1964 yılında baba-oğul Papandreuların kazandığı seçim zaferinin 1967 darbesiyle sonuçlandığını düşünen Yunan seçmeni, bu kez kendi içinde de bölünen "ortanın solundaki" partiler yerine şimdilik "ortanın sağındaki" Karamanlis'e oy vermeyi uygun görmüştür. Böylece Merkez Birliği Partisi'nin eski oylarından bir kısmı Karamanlis'e kaymıştır. Ortadaki oylarla sağcı oyların birleşmesiyle de Karamanlis 214 sandalye ile iktidarı ele geçirmiştir.

Karamanlis, seçim sistemleri ve oyunları üzerine haklı bir üne sahiptir. Bu seçimlerde uygulanan seçim sistemi de, oyların bu biçimde dağılmasına yol açmıştır Kazanılan oy yüzdesi ile sahip olunan sandalye sayısı arasındaki oransızlık, seçim sisteminin adaletsizliğini de ortaya koymaktadır Oyların yüzde 56'sını alan Karamanlis 214 milletvekili çıkarırken, yüzde 20.6 oy sahibi Mavros ise ancak 64 milletvekili alabilmektedir. Karamanlis bu seçim sistemini kabul ettirerek, karşısındaki partileri bölmüş ve güçlerini azaltmıştır.

Bir başka nedeni daha hesaba katmak gerekir: Karamanlis'in Paris'ten Atina'ya gelmesiyle birlikte Atina'da bir rejim değişikliği olmuş, cunta yöneticileri birdenbire sahneden çekilmişlerdir. Yaratılan özgürlük ortamında, komünist partilerinin bile açılmasına izin verilmiş ve solun bütün kesimlerine örgütlenme özgürlüğü tanınmıştır. Karamanlis'in bunu "özgürlük aşkı" ile yaptığını söylemek güçtür Eski kurt politikacı hem "köprülerin altından çok sular aktığını" düşünmüş hem de sol oyların "komünist" "sosyalist" ve "ortanın solu" gibi bölünmelere uğrayacağını hesaplamıştır. Sonuçta, seçim sandıkları önünde sol oylar bölünmüş sağ ise bütünleşmiştir.

Karamanlis bir başka "taktiği" de çok iyi kullanmıştır. Yaşlı politikacı askerlerle ilişkilerini ustalıkla yürütmeyi başarabilmiştir Gizikis Devlet Başkanlığı koltuğunda oturmasına rağmen, İoannidis, Davros gibi faşist generalleri birer birer emekliye ayırmış ve eski devrin sorumlularını da tutuklatmıştır Yani bizdeki politikacılar gibi, faşizm kalıntılarını bağrına basarak şirin görünme yolunu yeğlememiştir. Bunun yarattığı izlenim ise, Karamanlis'in faşist generallerle bir çatışma içinde olduğu görünümüydü. Belki önümüzdeki günlerde bir af çıkararak bu

dosyaları da kapatabilir. Fakat bu noktaya kadar Karamanlis çok başarılı bir politika ile bugüne ulaşmıştır.

Kıbrıs Çıkartmasını izleyen günlerde:

- Atina'ya demokrasi getirdik... deniliyordu. Atina'ya getirilen demokrasinin aritmetik sonuçları bunlardır: Tutucu politikacılar Yunanistan'da egemenliği halkoyuna dayanarak elde etmişlerdir. Umalım ki, komşumuza getirdiğimiz demokrasinin bir benzerini kendi yurdumuzda kurarak sağcılık ve tutuculuğu resmileştirmek isteyenlerin çabaları "İlerici" güçlerce bugünden sezilmektedir.

(Yeni Ortam, 21 Kasım 1974)

İTİRAZIMIZ VAR...

Muhsin Batur, emekliye ayrıldığı gün yaptığı konuşmada:

12 Mart'ın bütün sorumluluğunu kabul ediyorum... demişti. Öyleyse, Muhtıra'nın veriliş biçimi, nedeni, uygulanışı, Anayasa değişiklikleri, olağanüstü yargılama yöntemleri, işkenceler ve bu dönemde işadamlarına tanınan bütün ayrıcalıklardan Hava Kuvvetleri eski Komutanını sorumlu tutmak kolaylaşmaktadır. Üstelik Batur'un, Muhtıra'nın imzacıları arasında en uzun süre görevde kaldığını düşünürsek bu sorumluluk sınırlarını iyice genişletmek gerekmektedir.

Açık konuşalım...

Türkiye'de bazı olaylar ya karanlıklar içinde gizlenmekte ya da bu olaylar üzerine korkuların ve yasakların sis perdeleri çekilmektedir. Şüphesiz, "12 Mart Olayı" bu türdendir. 12 Mart 1971 tarihinden önce Silahlı Kuvvetler içindeki siyasal tepkiler ne yönde gelişti? Hangi gruplar oluştu? Kimler hangi toplantılara katıldı? Başta "Komuta Konseyi" adı verilen ve hiçbir yasal dayanağı bulunmayan "Cunta" toplantıları ne amaçla yapıldı? Gürler ve Batur'un bu gelişmelerdeki payları ve sorumlulukları neydi? Korgeneral Atıf Erçıkan kimdi ve ne gibi çalışmalar yapmıştı? Tümgeneral Celil Gürkan ve arkadaşları hangi gerekçe ile emekliye ayrılmışlardı? General Gürkan'ın ellerine ve ayaklarına zincir takarak Göztepe'deki işkenceevine götürenler kimlerdi? Tümgeneral Memduh Ünlütürk kimdir? 12 Mart'tan sonra hangi görevlerde bulunmuştur?

Düşünelim...

Bütün bunlar karanlıkta kalmıştır ve olayların sorumluları bu soruların cevaplarını gün ışığına çıkartmamak için elbirliği yapmışlardır. Böylece yakın tarihimizin bir sayfası karanlıklara terk edilmiştir. Bunun içindir ki, CHP Sayın Genel Başkanı Ecevit, Batur'un partiye giriş töreninde yaptığı konuşmada: Batur için:

Bugün çok zevkli ve mutlu bir görev yapmış oluyorum. Türk Silahlı Kuvvetleri'ne uzun yıllar değerli hizmetlerde bulunmuş olan... diye başlayıp:

İnançlarını, katıldığı bir partinin saflarında sürdürmek istemesi, kendisinin demokratik siyasal anlayışının sağlamlığına en güzel delildir... demiştir. Şüphesiz Ecevit, 12 Mart Muhtırası'nın radyolarda okunduğu günü izleyen hafta:

Bu, Yunan darbesinden de ince bir plandır... dediğini de unutmuşa benzemektedir! Sanırız bundan sonra Muhsin Batur'la konuşurken bu konuları yeniden hatırlayarak hep birlikte belleklerini tazeleme olanağı bulurlar.

Eğer "söyleşi" başlarsa, sorulacak çok soru vardır...

12 Mart 1971 tarihinden önce, Orgeneral Muhsin Batur'a çok yakın bazı "ilerici" albayların bir anayasa taslağı hazırlayıp hazırlamadıkları ve bu taslak üzerinde Batur'un "elyazısı" ile bazı değişiklikler yapıp yapmadığı da sorulabilir örneğin.

Söz dönüp dolaşıp buraya gelmişse, "mavi pelür kağıtlar" üzerinde yapılan bazı "planların" şimdi kimde olduğunun bilinip bilinmediği de sorulabilir. Özellikle "basın özgürlüğü" konusunda Batur'un elyazısı ile ne gibi düzeltmeler yaptığı da öğrenilebilir böylece.

Orgeneral Batur'un, 12 Mart 1971 tarihinden hemen önce Amerika'ya gittiğinde, Amerikan Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Ryan ile, Türkiye'nin siyasal sorunları hakkında bir konuşma yapıp yapmadığı, bu konuşmada, "müdahale" konusunun geçip geçmediği de sorulacak önemli sorulardandır. Batur'un bu konuşmayı kendisini İzmir'de karşılayan çok yakın bir kurmay albaya anlatıp anlatmadığı da bu arada sorulup, öğrenilebilir.

8 Mart'ı 9 Mart'a bağlayan gece Orgeneral Batur'un bazı yüksek rütbeli subaylarla "kremalı pasta" yerken "askeri müda-

hale" konusunu görüşüp görüşmediği, bu arada Orgeneral Faruk Gürler'in:

- Eyicioğlu'na da haber verelim... demesi üzerine:

Bırak o adamı... yolunda bir karşılık verip vermediği de kendisine hatırlatılabilir belki. İşte o zaman kendisinin neden "Yavuz Bey" diye anıldığının, Orgeneral Gürler'e "Selim Bey" dendiğininin, "Erci Bey"in Atıf Erçıkan olup olmadığının da sorulması "sohbeti" iyice koyulaştırır belki.

Bütün bunlar cevaplandırıldıktan sonra bizde, Sayın Ecevit'e dönüp:

Neden Gürler'i, Eyicioğlu'nu, Atıf Erçıkan'ı, Memduh Tağmaç'ı da partiye alıp, halkla daha da bütünleşmenin yollarını aramıyorsunuz?.. diye seslenebiliriz.

CHP, Batur'u partiye almakla parlamento aritmetiğine bir sayı daha eklemiştir. Fakat neleri kaybetmiştir, hesaplanabilir mi?

Sormak gerekiyor...

27 Mayıs Anayasası "tağyir", tebdil ve ilga edilirken, ülkenin aydınları cezaevlerine kapatılırken, işkenceevlerinden çığlıklar yükselirken, en yakın arkadaşlarının üniformaları, üzerlerinden zorla çekilip alınırken, neredeydi "Uçan General"; "kör uçuş" mu yapıyordu yoksa?!..

Bilelim...

Sayın Ecevit bundan sonra bir omuzuna "barış güvercini", öbür omuzuna da "Uçan Generali" yerleştirerek mi düzen değiştirecektir?.

(Yeni Ortam, 22 Kasım 1974)

TEKZİBİN TEKZİBİ...

Geçtiğimiz çarşamba günü, Sadi Koçaş Bey, ansızın gelip köşemize oturuverdi. 12 Mart Hükümetinin Başbakan Siyasi ve İdari İşler Yardımcısı öfkeyle kaleme sarılıp, içini dökmüş güzelce. Cevabını verelim...

Önce aramızdaki tartışmayı özetleyelim: Koçaş, Günaydın Gazetesi'nde seçim sistemleri üzerindeki düşüncelerini açıklarken, nedense 12 Mart sonrası olaylarına da değinmekte;

Mahir Çayan ve arkadaşları İsrail Başkonsolosu Elrom'u kaçırdıkları gece radyoda yaptığı konuşmada, sadece Elrom'u kaçıranlarla ilgili olanların gözaltına alınmalarını istediklerini, ancak MİT müsteşarının bütün valilere "talimat" vererek olayla ilgisi olmayan yüzlerce kişiyi gözaltına aldırttığını yazmıştı.

Koçaş'ın 17 Mayıs 1971 gecesi 22.45 haberlerinde okuduğu yazılı metne hep birlikte gözatmıştık. Diyordu ki Koçaş:

Kaçırılan Başkonsolos bu bildirinin yayınlanmasını takip eden en kısa süre içinde serbest bırakılmadığı takdirde, ilişkisi bulunanlar ve "masum gençlerimizi kışkırtıcı yayın ve sözleriyle kanunsuz hareketlere teşvik eden" ve "kimlikleri güvenlik kuvvetlerince öteden beri bilinen kimseler" sıkıyönetim bölgeleri dışında bulunsalar dahi Sıkıyönetim Kanunu gereğince derhal gözaltına alınarak en yakın Sıkıyönetim Komutanlığına teslim edileceklerdir...

Görüldüğü gibi Koçaş'ın "spikerliği" ile okunan "Hükümet Başkanlığı" bildirisi çok açıktı: Elrom'u kaçıranlarla ilgileri olanlar dışında "masum gençlerimizi kışkırtıcı yayın ve sözlerle kanunsuz hareketlere teşvik eden" ve "kimlikleri güvenlik kuvvetlerince öteden beri bilinen" kimselerin de derhal gözaltına alınması isteniyordu. Koçaş bu belgenin unutulduğunu sanarak:

- Biz sadece Elrom olayı ile ilgili olanların gözaltına alınmasını istemiştik. MİT herkesi topladı... diye suçu MİT Müsteşarı'nın üzerine atmaktadır.

Koçaş "Tekzip" yazısında bu bildirinin "Hukuk profesörü bir Başbakanın emri ile, Adalet Bakanlığı yetkililerinin de görüşü alınarak ve Adalet Bakanı tarafından yazılarak" kendisine verildiğini açıklamaktadır. Böylece bir karanlık nokta aydınlığa kavuşmaktadır. Demek ki, "Makabline şamil kanun çıkarma" düşüncesi, adının başında "Prof." etiketi bulunan Nihat Erim'le, Adalet Bakanı İsmail Arar'dan çıkmış. Fakat İsmail Arar'a sorarsanız:

Makabline şamil kanun meselesi Başbakan yardımcısının fikridir!.. Arar, 20 Mayıs 1971 tarihinde İstanbul'da olayı gazetecilere böyle aktarmış. Sadi Koçaş da 5 Haziran günü 1971 TRT'ye verdiği demeçte:

Adalet mülkün temelidir, hukuki prensibini Anayasa Profesörü olan bir Başbakanın başkanlığındaki hükümetin bozmasına imkan yoktur... diyerek, "Hükümet Başkanlığı" diye

Anayasa'da yeri olmayan bir kurul adına bildiriler kaleme alan hukuk profesörünü de göklere çıkarmıştır.

Şimdi bizler, kimin sözlerine inanalım? Koçaş'ın mı, Arar'ın mı? "Kuvvetli ve inandırıcı" hükümetin hangi üyesi yalan söylemekte ve gerçekleri gizlemektedir?

Kaldı ki, Koçaş'ın:

- Efendim, Başbakan'ın ve Adalet Bakanı'nın elyazılarını spikerler okuyamadığı için bildiriyi ben okumak zorunda kaldım... yolundaki özürünü de geçerli saymak olanaksızdır. Çünkü, aynı Koçaş, 21 Mayıs 1971 tarihinde Cumhuriyet Gazetesi'nde çıkan demecinde, yine de, bu ünlü bildiriye sahip çıkarak: "makabline şamil" yasa için:

- Kanun, elbetteki Hükümet Başkanlığı bildirisi istikametinde hazırlanacak ve parlamentoya sunulacaktır. Benim tarafımdan radyoda okunan hükümet bildirisinde aynen (Bu arada kaçırılan başkonsolosun hayatına kastedildiği takdirde sevkedilecek kanun, makabline teşmil edilecektir) demiştik. Bu ifade gayet sarihtir, açıktır... demektedir.

"Tekzip" yazısında bunlara hiç değinmiyor Koçaş. "Siz ve sizin gibiler" diye yazarak bir de soyut suçlama yolunu seçiyor.

Soruyorum şimdi: "Masum gençleri kışkırtanları gözaltına alın" diye emir verdiniz mi vermediniz mi? Tartışmanın özü budur. Hayır Koçaş bunlara hiç dokunmadan:

Zararlı olmayacağını anladığımız gün, bütün gerçekleri belgelere dayanarak açıklayacak, birçoklarının maskelerini indireceğiz... demektedir.

Gazetemiz, hayatta hiçbir güvencesi olmayan bir polis memurunun 12 Mart sonrası anılarını yayınlamaktadır. Bu, kendilerini, birtakım endişelerin, korkuların girdabında bocalayanlara ders olmalıdır. Sadi Koçaş bütün bildiklerini açıklasın, bizler de kendilerinin de sorumlu oldukları 12 Mart'ın karanlıklarını iyice aydınlatalım. "Birçoklarının maskelerini indirmekten" söz açıp, üstelik "Siz gerçekten samimi olsaydınız" diye sürdürdüğü satırları okuyunca, Sadi beyin "samimiyet maskesini" de indirmek görev oldu artık:

"Masum gençleri yazıları ile kışkırtanların" cezaevlerine kapatılması için, çağdışı emirlerin spikerliğini yapan Sadi Koçaş'ın 12 Mart Muhtırası'nın gazetelerde yayınlandığı 13 Mart 1971 tarihinde Cumhuriyet Gazetesi'nde çıkan "İktidar Felsefesi" başlıklı yazısına gözatalım.

Koçaş demiş ki; o günlerde:

Memlekette yüzyıllardır bir soygun düzeni vardır Hiçkimse bunun karşısına çıkmamış. Çıkanlar ya canından olmuş ya istikbalinden. Millet okutulmamış. Hakkını aramasını öğrenememiş. Soyguncular da bunu fırsat bilmişler. Soy soyabildiğin kadar... Ama eski çamlar bardak olmuş Türkiye'de. Bir kuşak yetişti ki bu ülkede, bilinçli, Atatürkçü, dünyada dönen dolapların içyüzünü anlamış... Ve önemlisi imanlı... Mücadele güçleri var. Ve mücadele etmeye kararlılar. Bu şartlar altında artık sömürü düzeni bir ölçüde duracak. Durmaya mecbur olacak. İşte bugün millet bu kanun tasarılarının karşısına çıkarken, bu bilinçli ve imanlı kuşağın ilk eylemlerine öncülük ediyor. İşe parlamentodan başlıyorlar...

Bu satırların yazarı ülkedeki bütün devrimcilere "hücum" emri veren bir hükümetin de bakanlık koltuğunda oturmuştur. Kimin maskeyle dolaştığı belli değil mi?

(Yeni Ortam, 23 Kasım 1974)

ÖRGÜTE HAVALE...

Bugün sizlere Millet Meclisi "Tutanak Dergisi" sayfalarından bazı ilginç konuşmalar aktaracağım.

Sıkıyönetimin en şiddetlendiği günlerde Cumhuriyet Halk Partisi Sayın Genel başkanı Ecevit söz alarak Melen Hükümeti'ni eleştirir ve sanıklara uygulanan işkencelerden söz eder. "Dörtdörtlük" bir konuşmadır bu. Sayın Ecevit bu konuşmasında Melen'in devlet anlayışını ele alarak olayları sağlam mantığı ile ortaya döker.

Bu konuşmaya, Cumhuriyetçi Güven Partisi adına Siirt Milletvekili Mehmet Nebil Oktay cevap verir...

Evet, Nebil Oktay'ın, 29.1.1973 günü yaptığı ve Millet Meclisi Tutanak Dergi'sinin 45'inci birleşim, 1. oturumu ile ilgili 487'nci sayfasından başlayarak yer alan konuşmasından bazı bölümleri birlikte okuyalım: Bugün CHP sıralarında oturan Nebil Oktay, Feyzioğlu'nun partisindeyken demiş ki:

Her zamankinden daha fazla milli birlik ve beraberlik içinde olmamız gereken şu günde, memleketimizin içerden ve

dışardan maruz kaldığı birtakım sabotajları şu kürsüde bugün için münakaşa mevzuu yapmak istemezdik. Ancak benden evvel konuşan Cumhuriyet Halk Partisinin Sayın Genelbaşkanı, bu müessif olayın varlığını hiçbir surette hatırlamadan aşırı sol örgütlerin yıllardan beri memleketimiz aleyhine yaptıkları ve yapmaya devam ettikleri bir kışkırtmaya malzeme hazırlamıştır... İç tahrikler için CHP Genel Başkanı'nın konuşmalarından daha iyi malzeme mevcut değildir... Bir defa daha ifade edeyim, kökleri dışarıda olan komünist partilerin, aşırı sol örgütlerin ve onların kampanyacılarının, şuradan buradan malzeme toplamalarına, Türkiye aleyhine alabildiğine bir istismar kampanyası yürütmek için delil aramalarına lüzum yoktur. Millet Meclisi'nin CHP'yi ve onun Genel Başkanı'nı ilgilendiren zabıtlarını tetkik ederek bu kampanyayı rahatlıkla yürütmek imkanına sahip oldular (Kürsüye doğru CHP sıralarından yürümeler ve gürültüler)

Başkan: Bir dakika...

Yusuf Ziya Yılmaz (Adıyaman) - İn aşağı terbiyesiz herif...

Başkan - Bir dakika müsaade buyurun...

Tevfik Fikret Övet (Sinop) - Saygısız herif... Başkan müsaade etme bu adama.

Başkan - Sayın Övet, Sayın Övet...

Tevfik Fikret Övet (Sinop) Hayır efendim ispat etmeye mecburdur bunu.

Turgut Artaç (Kars) - Saygısız terbiyesiz herif, kürsüden aşağı in sen. (CHP sıralarından gürültüler)

Tevfik Fikret Övet (Sinop) Hükumet nerede, nerede Başbakan, var mı cesareti, cesareti varsa gelsin.(CHP sıralarından gürültüler)

Başkan - Bir dakika lütfen. Sayın Oktay lütfen bir dakika.

Tevfik Fikret Övet (Sinop): - İt herif...

Mehmet Nebil Oktay (devamla) - İt senin babandır. (CHP sıralarından gürültüler.)

Ahmet Fuat Azmioğlu (Kütahya) Bu memleketi bunlar bu hale getirdi...

Başkan Müdahale etmeyin, aksi halde ceza tertip etmek mecburiyetinde kalacağım...

Cengizhan Yorulmaz (Ankara) - Terbiyesiz adam...

Süleyman Mutlu (Afyon) - Muvazenesiz adam...

Başkan Müdahale etmeyin, nezahat dışı söz sarfetmeyin lütfen...

Mehmet Nebil Oktay (devamla) Muvazenesiz senin babandır...

Süleyman Mutlu (Afyonkarahisar) Muvazenesiz sensin, ben sana baytar olarak teşhis koydum...

Mehmet Nebil Oktay (devamla) - Anarşiyi sokaktan meclise getirmek istiyorsunuz. Başka birşey değil. Odur (CHP sıralarından gürültüler) Sayın Başkan, CHP her türlü tahriki Millet Meclisi'ne getirecek onun propagandasını yapacak, ama biz buna dokunduğumuz zaman sadet dışına çıkmış olacağız, bu nasıl tutumdur?.. Sayın Ecevit burada söylenmemiş sözleri varmış gibi göstererek umumi efkarı bulandırmak cihetine gitmiştir...

İbrahim Cüceoğlu (Ankara) - Efkarı umumiyede kaç paralık hüküm ifade ettiğinizi seçimde göreceksiniz...

Mehmet Nebil Oktay (devamla) - Komünist uşağı...

Başkan - Bir dakika sayın... lütfen cevap vermeyin. (CHP sıralarından gürültüler, anlaşılmayan müdahaleler)

İbrahim Cüceoğlu Sensin. Sensin uşak. Sayın başkan sözünü geri alsın. (CHP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar, "Baban uşaktır" sözleri, sesleri, şiddetli gürültüler, anlaşılmayan müdahaleler)

Necati Aksoy (Urfa) - Terbiyesiz herif, utanmaz adam. Bu adamı nasıl konuşturuyorsunuz Sayın Başkan?

Mehmet Nebil Oktay (devamla) Komünist partili olan böyle düşünür diyorum.

Mehmet Yüceler (Kayseri) Burada komünist bir partiye hizmet edecek bir tek kişi yoktur.

Orhan Birgit (Ankara) - Komünist sensin.

Başkan - Bir dakika.

Ahmet Sakıp Hiçerimez (Ankara) - Sustur onu. Sustur onu. Ya sustur, ya susturalım.

Mehmet Nebil Oktay (devamla) - Beni yedi sülalen susturamaz.

Emir Halil Postacı (Adana) Biz komünist olamayız. Komünist diyen, aslında kendin komünistsin.

Mehmet Nebil Oktay (devamla) - İt ürür, kervan yürür

Başkan - Müsaade buyurun.

Orhan Birgit (Ankara) Ya Başbakan görevini yerine getirsin gelsin burada konuşsun, veya namına konuşmayın.

Turhan Feyzioğlu (Kayseri) - Sana ne budala.

Orhan Birgit (Ankara) Sensin budala. Başbakana emir gönderiyorsun.

Mehmet Yüceler (Kayseri) Şerefleri varsa... (CHP sıralarından bir milletvekili "namussuz")

Mehmet Nebil Oktay - Namussuz sensin köpek... Onu diyen kimse...

Evet... evet!

CHP'yi "komünist Parti" CHP'lileri "komünist uşağı" Sayın Ecevit'i "anarşi kışkırtıcısı" gibi sözlerle suçlayan Mehmet Nebil Oktay, geçenlerde aynı CHP'ye törenle kabul edilmiş ve üstelik Ecevit tarafından:

- Dirayetli devlet adamı... olarak selamlanmıştır.

Bu tutanağı, CHP örgütünün halkçı, devrimci ve ilerici üyelerine "havale" ediyorum...

(Yeni Ortam, 24 Kasım 1974)

KEDERDEN Mİ BİLMEM...

Son zamanlarda 12 Martçıların yeniden ayranları kabardı. Irmak Hükümeti kurulur kurulmaz, "Yine bizim günlerimiz geldi... diye düşünüp, birer ikişer konuşmaya başladılar. Biliyorsunuz geçenlerde Sadi Koçaş Bey de gelip bizim köşemize bağdaş kuruvermişti.

Bugünkü konumuz Nihat Bey...

Geçen perşembe günü, CHP Senatörü Niyazi Ünsal, Irmak Hükümeti'nin kuruluş biçimini eleştirirken:

Erim'in bu çatı altında yeri yoktur demesi üzerine çok kızmış "kuvvetli ve inandırıcı" Nihat Bey. Çıkmış kürsüye, veryansın etmiş Senatör Ünsal'a. Erim şöyle konuşmuş, Senato'da:

Türkiye'deki hür demokratik düzene faşisttir diyerek bilmem hangi düzeni Türkiye'ye getirmek isteyenlere sahayı açık tutmak, hazırlamak, bunun planını tatbik etmek ise, bu oyuna bu parlamento, bu senato, ve bu millet gelmeyecektir arkadaşlar

Nihat Bey, sonra da, bütün bunlara karşı "iman dolu göğsünü" siper ederek:

Biz daha ölmedik, hayattayız ve zamanı geldiği zaman konuşmasını biliriz... diyerek, devletimiz ve milletimizle bölünmezliğimizi bir kez daha güvence altına alıp, "Stocholm'den Filistin çöllerine" kadar dünya barışını koruyacağını anlatmak istemiştir Doğrusu fedakar adamdır kendisi...

Nihat Bey, şu ünlü "Balyoz" sözüne çok kızmış anlaşılan. Diyor ki:

Balyoz harekatı diye tabiri -kendilerinin koyduğu bir tabirdir bu- Böyle bir hareketten bahsettiler. Binlerce aydının ezildiğinden bahsettiler

Herhalde binlerce aydın gözaltına alınmamış o gece! Ya da Nihat Bey, solcuları aydın saymıyor. Üniversite profesörleri, doçentler, asistanlar, yazarlar, öğretmenler, sanki gözaltına alınmamış hiç. Ne bileyim ben, belki Nihat Bey "aydın" diye sadece "reform" kabinesine aldığı bakanları kastediyor. O zamanlar dilden dile dolaşan bir tekerleme vardı. Bu arada onu da aktaralım. "Beyin kabinesi" ile ilgili tekerleme şöyleydi:

- Kim bunlar?
- Beyin takımı...
- Neyin takımı?
- Nihat Bey'in takımı...

Neyse, şaka bir yana, Erim bugünleri unutmuşa benziyor "Makabline şamil kanun çıkarma" gözdağı ile Anayasa'da yeri olmayan "hükümet başkanlığı" adına verdiği ve radyolardan basbas bağırtarak okuttuğu bildirileri unutuyor.

Hem de nasıl...

Erim ne demiş konuşmasında:

Değerli arkadaşlarım, çok güzel hatırlarsınız, henüz zihinlerden çıkacak kadar uzaklaşmadı. "Balyoz" sözü İsrail Başkonsolosu Elrom'un kaçırıldığı gece, hükümet başkanlığı adına radyodan okunan bildiride geçmiştir...

Ünlü bildiri de önümde duruyor. Tam 34 satır tutmuş. Fakat bu satırların içinde "balyoz" sözcüğü geçmiyor.

Nihat Bey'e hatırlatalım... Bu söz, "Elrom"un kaçırıldığı 17 Mayıs 1971 günü kullanılmamıştır Fakat Erim konuşmasında uzun uzun "Balyoz" sözünü o gece neden kullandığını açıklıyor ve:

Elrom'u öldürmesinler diye şiddetlice bir kelime kullanılmıştır... diyor. Eskiler:

Hafızai beşer nisyan ile maluldür derlerdi, bu gibi durumlarda. Erim, "Balyoz" sözünü, 23 Nisan 1971 gecesi, yaptığı radyo-televizyon konuşmasında kullanmıştır. Yani, ortada Elrom olayı yokken, "23 Nisan Egemenlik ve Çocuk Bayramı" dolayısıyla kuvvetli ve inandırıcı hükümetin başkanı olarak yaptığı konuşmada:

- Bunlar, bugünkü son azgınlıklarının içinde boğulacaklardır. Alınacak tedbirler balyoz gibi kafalarına hemen inecektir... diyerek "balyoz" sözcüğünü Türk siyasal hayatına armağan etmişlerdi.

Eski başbakan anılarını birbirine karıştırıyor. Erim:

- Değerli arkadaşlarım, çok iyi hatırlarsınız, henüz zihinlerden çıkacak kadar uzaklaşmadı... diyorsa da, kendi "zihninden" başlayan "tağyir, tebdil ve ilga" oluşumları, "bellek bozukluğuna" yol açmıştır, belki de.

Hak vermek gerek Nihat Bey'e... O kadar eleştirildi ki, ne kadar "kuvvetli", ne kadar "inandırıcı" olsa da, olayları kafasında tutamıyor anlaşılan. Bir doktora görünse de bu bellek bozukluğunun, taşlanmaktan mı, haşlanmaktan mı, yoksa yaşlanmaktan mı ileri geldiğini de birlikte öğrensek...

(Yeni Ortam, 25 Kasım 1974)

PUSUDAKİLER...

Hükümet bunalımının doğurduğu "iktidar boşluğu"nu yapay ve yüzeysel çözümlerle doldurmayı düşünmek, yeni yeni sorunların ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Bu sorunun tek çözüm yolu "erken seçim"dir Bunun dışındaki yolların birer "çıkmaz sokak" olduğu bugünden anlaşılmaya başlanmıştır.

Fakat, Parlamento çoğunluğunu oluşturan sağcı partilerin kör inatları ve hesapları, erken seçim olasılığını bir yana iterek bugünkü hükümet bunalımının bir süre sonra "rejim bunalımına" dönüşmesine yol açacaktır.

Şu noktayı kesinlikle saptayalım: Sağcı partiler ve bu partilerin gerçek sahipleri olan iş ve sermaye çevreleri, 14 Ekim

seçimlerinden ve bu seçimin getirttiği özgürlük ortamından hiç de hoşnut değillerdir. Bütün çabaları, ne yapıp yapıp, yeniden 12 Mart faşizmini kurmak ve o günlerde olduğu gibi Anayasa ve özgürlük "suikastçılığı"na devam edebilmektedir.

Bunun yolu da rejim bunalımı yaratmaktan geçmektedir...

Sayın Cumhurbaşkanımız Fahri Korutürk, tam bir "tarafsızlık" saygısı ve bilinci içinde, parti liderlerine çözüm yolları önermekte fakat iyi niyetle ortaya konan bütün olasılıklar sağcı partilerin uzlaşmaz tutumlarıyla engellenmektedir.

Hükümet bunalımı, 14 Ekim seçim sonuçlarının belli olduğu gün ortaya çıkmıştı. Bu bunalım, birbirleriyle bağdaştırılmaya çalışılan biri çağdaş, öteki alabildiğine çağdışı iki partinin geçici koalisyonu ile giderilmeye çalışıldı. Fakat bir süre sonra, bilinen anlaşmazlık su üstüne çıktı. Ecevit'in istifası ile başlayan son bunalım, eskisinin devamıdır aslında. Bunalımın nedeni, Parlamento aritmetiğinde yatmaktadır şimdilik. Bu aritmetiğin toplama, çıkartma, bölme ve sağlama hanelerine, bunalımı çözebilecek bir hükümeti oturtmak olanaksızdır artık.

Sayın Korutürk'ün "erken seçim" olasılığını gündeme alan girişimlerle konuya açıklık getirmesi, demokratik rejimin geleceği içinde bir güvence sayılabilir. Çankaya'nın ağırlığını bu noktaya toplaması rejimin geleceği ile de ilgilidir.

Bunalımın böylece sürüp gitmesi, "iktidar boşluğu"nu sağcı bir askeri yönetimle doldurmak isteyenlerin işlerini kolaylaştırmaktadır Ekonomik sıkıntının günden güne artması, gençlik kesimlerindeki huzursuzluk, enflasyon dalgasının yaratacağı ekonomik depremler, Kıbrıs'ta meydana çıkabilecek olayların bütün ağırlığı terazinin bir kefesine konulursa, toplumda oluşturulan dengelerin bu ağırlığı kaldıracağını sanmak safdillik olur.

Komşumuz Yunanistan'a bakalım: Baba-oğul Papandreular'ın ortanın solundaki Merkez Birliği Parti'sinin 1964 yılında seçimleri kazanmasıyla başlayan bunalım, önünde sonunda 1967 Albaylar Darbesi'yle noktalandı. Yeraltında başlayan cunta çalışmaları, art arda gelen hükümet bunalımlarından sonra 21 Nisan 1967 günü iktidara sıçrayıverdi. 1964-1967 yılları, hükümet bunalımları ve cunta çatışmaları arasındaki "diyalektik" ilişki ile geçti Yunanistan'da.

İki ayrı ülkede, olayların birbiriyle tıpatıp benzer gelişeceğini söylemek bir ölçüde "falcılık" olur. Fakat bazı siyasal olay-

lar arasındaki benzerliklerin de üzerinde düşünmekte yarar vardır. Bu arada önemli olan, hükümet bunalımlarının nasıl bir süre sonra rejim bunalımına dönüştüğünü ya da dönüştürülmek istendiğini sağlıklı yöntemlerle saptayabilmektir.

Şunu iyice aklımıza koyalım: Türkiye'de anayasal düzenin yaşatılmasına karşı olan güçler her zaman "pusuda" beklemişlerdir. Düzenin her yeni sorunu, her yeni çıkmazı "pusuda" bekleyenlere yeni umutlar vermektedir. Pusudakilerle, sözde demokratik düzene bağlı görünen ancak, örneği 12 Mart döneminde görüldüğü gibi, sağcı cuntalarla iş ve gönül birliği yapacak parti liderleri, bugünkü özgürlükler düzenini yürürlükten kaldırabilmek için fırsat beklemekte ve kullanmaktadırlar.

Bütün bunlara karşı, dünyanın içinde bulunduğu koşulların bu tür rejimlere izin vermeyeceği düşünülürse de, pusuda bekleyen "maceracıların" varlığı da bir yana itilemez. Gerçi böyle bir girişim kısa sürede tepkisini de beraberinde getirir ama önemli olan bu gibi koşulların yaratılmamasıdır.

Görünen odur ki, "faşist askeri yönetimler" yerine, Yunanistan'da olduğu gibi antidemokratik seçim sistemleri ile oluşturulan "parlamenter faşizm" egemen sınıflar için bulunabilecek en geçerli çözüm yoludur. Gündemdeki "model"de budur...

Türkiye'de yürürlükte olan Anayasa düzeni, pusudakilerin bir "müdahalesi" ile önce "askeri" sonra da "parlamenter faşizme" dönüşebilir. Pusudakilerle, sağcı liderler bu noktada anlaşabilirler.

Buna demokratik düzene sımsıkı bağlı Sayın Cumhurbaşkanı'mız, 14 Ekim sınavını veren Silahlı Kuvvetler'imiz ve de Türk halkının ergin bilinci izin vermez.

Sütten ağzımız yandı, yoğurdu üfleyerek yiyelim...

(Yeni Ortam, 27 Kasım 1974)

ÜLSER...

"Ülser" sinsi bir mide hastalığıdır. Günün belli saatlerinde insanın midesine bir avuç toplu iğne atılmış gibi kıvrandırır du-

rur Eğer ülserseniz, içki içmeyeceksiniz. Sigara kullanmayacaksınız. Kızartma yemeyeceksiniz. Çay ve kahve bile yasaktır. Bunlardan daha da önemlisi sinirlenmeyeceksiniz hiç.

Üzerinize afiyet bende ülser var. Ağrılar cezaevindeyken başladı. Askerlik yaparken arttı. Birkaç kez hastaneye yattım. Röntgenler çekildi. İlaçlar verildi. Yok; "bana mısın" demiyor.

Ülser ikiye ayrılıyor: Biri mide ülseri, öteki "duodenum" Duodenum ülserinin Türkçe'si "12 parmak ülseri"dir. Bende "12 parmak ülseri" "12 Mart"tan sonra başladı. Mideniz bulanıyor, sonra bir yanma sarıyor içinizi, sonra da hazımsızlık... Hastalığın ilk belirtileri böyle.

Sıkıyönetim dönemi boyunca bir yandan sırtımda "12 Mart balyozunu" taşırken, öte yandan da 12 parmak ülserinden yakınmaktaydım. Bu arada yargılamalar da sürüp durdu ama "komünist" olmayıp, "ülser" olduğum "yetkili kurul" kararı ile saptandı en sonunda!

Çağdaş yöntemler çok gelişti. Bir röntgen aygıtının içine girdiniz mi:

Rahat nefes alın... deyip ülserinizi hemen buluyorlar Fakat komünist olup olmadığını saptayabilmek için, adamın nefesini kesiyorlar. Sosyal bilimler konusunda henüz bir aygıt bulunmadığından bir insanın kafasının içinden geçenleri anlayıp:

Bu komünizmdir.. bu sosyalizmdir demeye olanak yok. Bunun için yazışmalar, çizişmeler, sorgular, savunmalar, savcılar, yargıçlar, bilirkişiler çalışıp durur. Bir bilirkişiye başvurulur:

- Bu yazı komünistliğin ta kendisidir... karşılığı alınır. Bir başkası:

Yazıda anayasal haklar savunulmuştur... der.

Savcılar karar veremez. Yargıçlar bilirkişiye başvurur Hepsi de üniversite profesörü olan bilirkişiler işin içinden çıkamaz, amma birkaç satırın, işçilerce, köylülerce anlaşıldığı kabul edilerek beş yıl, on yıl ceza ile bilmem kaç yıl sürgün kesiliverir

Uzun lafın kısası, dediğim gibi bir insanın "ülser" olduğunu saptamak kolay ama, "komünistliğini" anlamak çok kolay değil öyle. Henüz röntgen aygıtı bu denli gelişmedi...

Bu "12 Mart" bende "12 parmak ülseri" yaptı. Kim bilir başkalarında ne hastalıklara yol açmıştır Kiminde "yağcılık",

kiminde "korkaklık", kiminde "rezillik... "Ülserin" tedavisi belli ama şu saydığım hastalıklardan nasıl kurtulur insan? Erken seçim bile çare değildir...

Ülserin ilk çaresi sinirlenmemekmiş. Vurdumduymaz olacaksınız. Keyfinize bakacaksınız. 12 Mart'tan sonra 12 parmak ülseri olmuşsanız, bazıları:

- Çizme tozu yalayacaksınız, birkaç ayda hiçbir şeyiniz kalmaz... derlerse de inanmayın. 12 Mart ülserine çare değildir bütün bunlar...

Söz ülserden açılmışken, Çerkez Etem'den söz edelim. Belki Çerkez Etem'in anılarını okumuşsunuzdur. Etem de ülserdir. Sık sık mide ağrılarından yakınır. Yunan ordusuna teslim olurken de:

Midemi tedavi edeceksiniz... diye şart koşar. Fakat Yunanlılar bir türlü tedavi etmezler Etem'i. "Kuvay-ı Milliye" aleyhine bildiriler imzalattıktan sonra hastaneye yatırırlar ancak. Önce "ülser"e teslim olur Etem, sonra Yunan'a...

Yani demek, bir röntgen aygıtı, bir de "Siligel" "Dama" "Alüjel" türü bir ilaç bulunsaymış, Çerkez Etem Yunan Ordusu'na teslim olmazmış.

Bakın, röntgen ışıklarıyla tarihi nasıl aydınlatmak mümkün! Şaka bu ya, bizde tarih konusunda bazı "Asya tipi tarzlara" tutkun profesör, romancı ve yazarlar da Çerkez Etem'in "sosyalistliğini" kanıtlamaya çalışıp dururlar. Yaptıkları, şu benim söylediğimden daha mı ciddi Allah aşkına?

Nereden, nereye... Ülserden başladık, Çerkez Etem'e kadar geldik...

Ülser olan, günümüzde de siyasal hayatta bir yer tutuyor. CHP başlı başına ülserliler partisi. Herhalde yıllardır CHP'de olanlara, kimsenin sinirleri dayanmıyor. Gelmiş geçmiş sekreterler ülserlidir. Aksal öyle, Ecevit öyle, Kırıkoğlu öyle. Ülser olan kazanıyor. Fakat Orhan Eyüboğlu, maşallah, sapasağlam. Ne kanseri var ne ülseri.

Yoksa kazanamayacak mı dersiniz?

(Yeni Ortam, 28 Kasım 1974)

BANA SORARSANIZ...

Bazı tekerlemeler vardır Bunlar yıllardan beri çocukların dilinden hiç düşmez:

Bizim köyün imamı, alttan verir samanı, üstten çıkar dumanı.

Her oyunun kendine göre tekerlemesi vardır böyle. Bu tekerlemenin hiçbir anlamı yoktur tek başına. Kullanıla, kullanıla yer etmiştir belleklerde.

Yağmur yağıyor, seller akıyor, Arap kızı pencereden bakıyor... gibi anlamsız şarkılar da vardır Bunlar gibi bazı bilmeceler de kelime oyunları ile süslenmiştir:

- Bir berber, bir berbere, gel beraber bir berber dükkanı açalım demiş...

Bunun da hiçbir anlamı yoktur. Yani "boş" ve "hoş" sözler, tekerlemeler ve bilmecelerdir bunlar. Politika dilinde de böyle kavramlar vardır.

- Aşırı sağa ve aşırı sola karşıyız...

Türlü siyasal yargılar yıllar yılı Türk politika yaşamına egemen olmuşlardır. Aşırılık nedir, nerede başlar, nerede biter? Kim kime göre aşırıdır? Bu geometrik görüşün ortası, merkezi neresidir? Bunların hiçbiri bilinmez ve ortaya konmaz. Oysa siyasal bilimde, solun her türünün başka başka adı vardır. Yabancı dillerde;

- Aşırı... diye adlandırılan hiçbir sağ ve sol düşünce yoktur. Ancak sağ ya da sol "uç" diye bir kavram vardır. Bu da "sol yelpaze" içindeki belirli bir noktayı gösterir. Sosyal demokrat vardır. Sosyalist vardır. Komünist vardır. Ama "aşırı" diye bir kavram yoktur.

Bizde "aşırılık", galiba "komünistlik" anlamında kullanılmak isteniyor. Fakat "sol yelpaze" tümüyle yıllardır komünistlikle suçlana suçlana "aşırı" sözcüğü gittikçe bulanıklaşmaktadır. Siyasal bilim konusunda biraz mürekkep yalamış bir adam:

Aşırı sol... diye bir kavram kullanmaz. Bu Türkiye'de "alaturka-Mc Cartizm"in dilinden düşürmediği bir suçun adıdır. Yani:

Aşırı solcular komünistlerdir... yargısını yerleştirdikten sonra, bu kavramın verdiği kolaylıkla suç ve suçlu yaratılmak-

tadır. Olaylara ve belgelere dayanan eleştiriler ileri sürüldü mü hemen:

Aşırı solun eleştirileri... diye başlayıp "minder dışına" kaçmak çok kolaylaşmaktadır. İşine gelmedi mi:

- Efendim bunlar aşırı solcu... denir.

Tamam, işin içinden sıyrıldınız demektir...

Bu genel kavramların "imdat simidi" çok insanın işini de kolaylaştırmaktadır.

- Bir berber, bir berbere... diye başlayan çocuklar gibi:

- Sosyal bir sınıfın öteki sosyal sınıflar üzerine... deyince de akan sular durmaktadır.

Her nedense, hep böyle kavramların arkasına gizlenmeyi politika saymışız yıllarca. Oysa "sınıf" dediğimiz kavram, içinde yaşadığımız toplumun insanlarından soyutlanarak belirlenemez. Şöyle yazılara rastlanıyor:

1970'lerin Türkiye'sinde bürokrat çelişkisi, patlama noktalarının doruğuna varmışken, baş kaldırılan küçük burjuva tekelci sermaye ile elbirliği yapan geleneksel güçlerce bastırıldı...

Peki ama, kim kime karşı savaştı? Kim bu insanlar? Sanayici dediğiniz kim, küçük burjuva dediğiniz kim? Bunlar hiç açıklanmaz. Ve bu üstelik "sınıfsal tahlil" sayılır!

Sınıf egemenliğini sürdüren, birtakım kuruluşlar, kurumlar ve adları sanları belli bazı insanlardır. Bunlar, toplum içinde anlarıyla sanlarıyla yaşamaktadır Olayları, bu insanlardan soyutlayıp:

Faşizmi egemen sınıf kurdu... deyip geçmenin hiçbir yararı ve anlamı yoktur. Bu, işi kolaya almanın yöntemidir ancak. "Politik mücadele" veriliyorsa, belirli kişiler, belirli partiler adlarıyla sanlarıyla bilinir ve bunlar kamuoyu önünde açıkça eleştirilir. Faşizm geldiğinde:

Emekçi sınıf suçludur... deyip geçmiyor. Ne kadar devrimci, ne kadar toplumcu varsa, evlerinden birer birer topluyor. Sonra da, düzenlenen iddianamelerde sadece sınıfsal tahlil yapmıyor. Sınıfların "nüfus hüviyet kağıtları" ve "ev adresi" yoktur Faşizm emekçi sınıfların hak arama özgürlüklerini yok edebilmek için emekten yana aydınları yargılıyor, öldürüyor, işkence yapıyor.

Eğer faşizmin hesabı mahkemelerde sorulmamışsa ve sorulmayacaksa, izin verilsin de sadece soyut sözcüklerle yetin-

meyelim ve Türkiye'yi bir "sosyal sınıfın" boyunduruğu altına sokanların kimliklerini de çekinmeden açıklayalım.

(Yeni Ortam, 29 Kasım 1974)

BATAN KİM?..

12 Mart döneminde görev almış bazı komutanların CHP'ye girişi birçok çevrede tepkiyle karşılandı. Bu tepkileri bir ölçüde doğal karşılamak gerekmektedir.

Tuğgeneral Ali Elverdi emekliye ayrıldığı zaman hiç kimse sesini çıkarmadı. Fakat ne zaman ki AP'ye girdi, bundan sonra sol basından eleştiriler yükseldi. Bu köşeden Ali Elverdi'nin siyasal tutumunu belgelere dayanarak eleştirdik. Üç gencin boynuna idam kemendi dolayan bu generalin, altında imzası olan kararlarda:

26 milyonluk birader yolsuzlukları... diye başlayan suçlamalarla karaladığı Demirel'in partisine girerken çizdiği kişilik ve çelişki çizgisini gözler önüne sermeye çalıştık.

Bütün bu belgelere karşı sıkıyönetim mahkemesi eski başkanı:

Vatansızlarla mücadele edeceğim... gibi yüksek perdeden indirdiği bir "narayı" gazete manşetlerine geçirdi.

Sonra Batur olayı başladı... Emekli Orgenerali de en sert biçimde eleştirdik: 12 Mart'ın sorumluluğunu taşıyan bir generalin, 12 Marta karşı olanaklar ölçüsünde direnen bir partide yeri olmadığını söyledik. Batur bizleri:

- Aşırı solcu... ilan ederek eleştirileri yanıtlamak istedi.

Bu arada sağ basın, Batur ve aynı günlerde CHP'ye giren Emekli Oramiral Kemal Kayacan için saldırıya geçti. Kayacan için, Kıbrıs Harekatı'nda "Kocatepe" savaş gemisinin batırılma öyküsü ortaya atıldı.

Kocatepe'yi kim batırdı?... gibi sorular gazete manşetlerine sıçradı. Böylece sağ basın Kıbrıs Çıkartması'nın üzerine şüphe bulutları sarmaya çalıştı.

Bunlara da itirazımız var...

Sağ basın, 12 Mart'ı izleyen günlerde, bugün saldırdıkları general ve amirallerin çizmelerini yalayarak "Bab-ı Ali" yoku-

şunda dolaştı. Aynı basın, 12 Mart cuntasının emekliye ayırdığı general ve albaylar için:

Milli terbiyeden yoksun... Rusya'dan emir alan... Maocu general ve subaylar... diye yazabildi.

Büyük tirajlı gazetelerde:

Komünistler ihtilal yapıyordu, komutanlar önledi... gibi "tefrikalar" "pehlivan tefrikalarını" özendirircesine yayınlandı.

Baturlar, Kayacanlar sustular o zaman...

Aynı basın o günlerde, kalemlerini mürekkep yerine çizme tozuna batırırken, bugün:

Kocatepe gemisini Kayacan batırmıştır diyerek amansız bir saldırıya geçmiştir. Aynı Kayacan, 12 Mart 1971'den sonra, İstanbul Sıkıyönetim Komutanı Faik Türün'ün yardımcısıydı. O günlerde de, bu sağ basın kendisine "şükran" borçluydu.

Biz, komutanları, bu komutanların eylemlerini aşabildiğine eleştiririz. Bunda kendimizi haklı görüyoruz. Çünkü Türk halkına karşı, 12 Mart faşizminin ipliğini pazara çıkarma borcu ile yüklü sayıyoruz kendimizi.

Fakaaaat... Bu konunun da bir "fakatı" var: İçinde yaşadığımız günlerde, ne kadar barış görüşmesi yapılırsa yapılsın, henüz Yunanistan'la aramızda "savaş koşulları" büsbütün ortadan kalkmış değildir. Kıbrıs Çıkartması ile ilgili açıklama ve yayınlar, Ordu'muzun savaş gücü ve morali ile yakından ilgilidir. Henüz Türk Ordusu Kıbrıs'tayken:

Kendi gemimizi kendimiz batırdık... türünden yayınlar yapmak, gizli kalması gereken askeri sırları herkese, bu arada Yunan Genelkurmayı'na da açıklamak demektir!

Hani nerede "milli bütünlük", "devletimiz ve milletimizle bölünmezliğimiz" nerede, nerede "Şanlı Ordu" övgüleri?.. Hepsini unutmuşlardır şimdi...

Türk Ceza Yasası'nın 132'nci maddesi:

- Gizli kalması devletin emniyeti... icabından olan malumatı istihsal eden kimse üç seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılır.

Aynı Yasa'nın 133'üncü maddesinden başlayarak birçok maddesi:

- Devletin harp hazırlıkları ve harp kudret ve kabiliyetini ve askeri hareketini tehlikeye sokmuş ise... diye ifadeler taşımakta ve yaptırımlar öngörmektedir. Bütün bunlar şimdi sağ basın için yok sayılmaktadır.

Bir zamanlar ülkemizde bütün devrimcileri boğmak için seferber olanları "vicdanlarıyla", bugün görev başında bulunanları da yurtseverlik "bilinçleri" "duyguları" ve "hukuk namuslarıyla" başbaşa bırakıyoruz...

NOT: Bu yazı Genel Kurmay Başkanlığı'nın açıklamasından önce yazılmıştır.

(Yeni Ortam, 30 Kasım 1974)

KİTAP YAKAN SAVCI...

Bu pazar sizlere kitap yakan bir askeri savcının öyküsünü anlatacağım.

Savcının adı: Apdülbaki Tuğ...

Ünlü savcının gerçek adı da budur. Apdülbaki Tuğ, geçen yıllarda, Melen Hükümeti'nin tutumunu eleştirme amacıyla bildiri yayınlayan "TÖB-DER" yöneticilerini bir gece sabaha karşı evlerinden toplatır Evlerde yapılan aramada o günlerin ünlü tanımı ile "bol sayıda yasaklanmış sol yayın" bulunur. Kitaplar da gözaltına alınır... Yapılan yargılama sonunda sanıklar beraat eder, ancak mahkeme kitapların "zoralımına" karar verir.

Askeri Savcı Apdülbaki Tuğ, bu beraat kararının bozulması için Askeri Yargıtay'a başvurur. "TÖB-DER" yöneticilerinin Avukatı Halit Çelenk ise, mahkemenin kitapların "zoralımına" karar veremeyeceği gerekçesi ile kararı "temyiz" eder. Dosya Askeri Yargıtay İkinci Dairesi'ne gelir.

Askeri Yargıtay, sıkıyönetim mahkemesince verilen "beraat" kararını onaylar. Böylece sanıkların suçsuzluğu kanıtlanır. Askeri Yargıtay İkinci Dairesi ayrıca:

Sıkıyönetim mahkemesi, kitapların zoralımına karar veremez... diyerek kitapların da geri verilmesini ister.

Dosya yeniden sıkıyönetim mahkemesine gelir. Mahkeme, Askeri Yargıtay kararına uyar. Fakat Askeri Savcı Apdülbaki Tuğ bu karara çok kızar. Ne yapsın? Hemen bir yolunu bulur kitapların zoralımı için, bir başka sıkıyönetim mahkemesine başvurur. Bu mahkeme yeniden kitapların zoralımına karar verir.

Oysa bu yol tam bir "yasa yolu saptırması"dır. Çünkü artık bu konuda sadece Askeri Yargıtay'a başvurma olasılığı vardır. Fakat Apdülbaki Tuğ, Askeri Yargıtay'ın toplanan kitaplar için verdiği kararı bildiğinden, Askeri Yargıtay yerine bir başka sıkıyönetim mahkemesine başvurmayı uygun bulur. Bu yola "itiraz" yolu denir. "İtiraz" üzerine verilen karar da "kesin" niteliktedir

Aptülbaki Tuğ, Askeri Yargıtay kararına rağmen kitapları geri vermemeyi bu yolla sağlamak ister. İster ama bu konuda başkaca hukuk yolları da vardır. Avukat Halit Çelenk de bu yola başvurur.

Bu gibi durumlarda "yazılı emirle bozma" diye adlandırılan bir hukuksal yol daha vardır. Avukat Çelenk kararın bozulması için ayrıntılı bir dilekçe ile Milli Savunma Bakanlığı'na başvurur.

Milli Savunma Bakanlığı Avukat Halit Çelenk'in gerekçelerini haklı bularak, kitapların zoralımına karar veren sıkıyönetim mahkemesinin kararının bozulması için Askeri Yargıtay Başsavcılığı'na yazılı emir yollar.

Dosya yeniden Askeri Yargıtay İkinci Dairesi'ne gelir. İlgili Daire yeniden dosyayı inceler ve kitapların zoralımına karar veren sıkıyönetim mahkemesinin kararını bozarak kitaplar hakkındaki yasak kararını kaldırır.

Bu kez de karara Askeri Yargıtay Başsavcılığı itiraz eder. Konu bu kez Askeri Yargıtay Daireler Kurulu'na gelir. Genel Kurul da sıkıyönetim mahkemesinin kitapların zoralımına karar veremeyeceğini saptar. Bu hukuksal bilmece de ancak bu biçimde sonuçlanmıştır. Sonuçlanmıştır amma toplanan kitaplar ne olmuştur?

Yakılmıştır!..

Kim yakmıştır? Askeri Savcı Apdülbaki Tuğ!.. Apdülbaki Tuğ kitapları yakmış ve bunu bir tutanakla saptamıştır. Oysa Ceza Usulü yasalarında "kitap yakılır" yollu bir tek hüküm yoktur. Buna rağmen ve ayrıca bu konuda Askeri Yargıtay kararını beklemeye bile gerek duymadan yakılmıştır kitaplar. Apdülbaki Bey bir sigara yakarcasına yakmıştır bütün kitapları. Hiçbir yasa ile bağlı değildir Apdülbaki Tuğ... Askeri Yargıtay kararını da dinlemez bu askeri savcı... Kendi yasaları ve kendi kuralları vardır Bunlara bağlıdır ve ancak bunları uygular

"Yakılan kitaplar" öyküsünü başta Apdülbaki Tuğ'un Ankara Hukuk Fakültesi'ndeki "hocaları" olmak üzere, "amirlerine" "meslektaşlarına" ve bütün hukukçulara armağan ediyorum...

(Yeni Ortam, 1 Aralık 1974)

GÜNDEMDEKİ...

Kıbrıs "barut fıçısı" yeniden ateşlenmek üzeredir. Son zamanlarda Ada'ya çıkartılan Yunan askerleri yakın gelecekte bir saldırıya geçmek üzere hazırlıklarını tamamlamaktadır. Ada'daki Silahlı Kuvvetlerimiz de "teyakkuz" durumuna geçmiş bulunmaktadır.

Kıbrıs çıkartmasından bu yana "Ankara" ve "Atina"nın siyasal görünümlerinde önemli değişiklikler olmuş, Atina'da, "Albaylar Cuntası" yerine halkoyu ile seçilmiş bir Başbakan, yönetimi ele almıştır. Ankara'da ise, genel oyla seçilmiş partilere ve bu partilerin liderlerine rağmen başbakanlık koltuğu boşlukta sallanmaktadır.

Dünya kamuoyu şimdi "Faşist Albaylar" yerine Karamanlis'i görmekte ve demokrasinin anayurdu Atina'da yeniden demokrasi türkülerinin söylendiğine inanmaktadır. Gerçekten de, Yunanistan'da 17 Kasım seçimlerine sağlı sollu bütün partiler katılmış ve Karamanlis başbakanlık koltuğuna oturmuştur. Artık bundan sonra Atina, batı kamuoyu önünde eski saygınlığını kazanmıştır. Buna bir de Faşist Albayları yargılama cesaretini de eklerseniz, Atina'yı dünya kamuoyu önünde eleştirmenin olanaksızlığı iyiden iyiye anlaşılmış olur. Düşündürücü gelişmelerdir bunlar.

Ankara'da ise, Kıbrıs konusunu ve uluslararası ilişkilerimizi büyük bir hünerle yürüttüğünü kanıtlayan Sayın Ecevit, bir "yumuşak iniş" yöntemi ile iktidardan uzaklaştırılmış ve kendisine "azınlık hükümeti" kurma olanağı da tanınmamıştır Çıkartmanın ilk günlerinde başlayan ve bütün yurdu saran ulusal coşkunluk yavaş yavaş dağılmış ve:

Kendi gemimizi kendimiz batırdık... türü "vatan ihaneti" niteliğinde söylenti ve iddialar da ortaya atılmaya başlanmış ve

Kıbrıs çıkartmasının gereksizliğini "ima" eden açıklamalar yapılmıştır. Bütün bu gelişmeler gözler önündedir.

Bu gelişmeleri CIA planları açısından da görmek gerekmektedir! 1967 Albaylar Darbesi'nin CIA tarafından örgütlendiği, Kıbrıs'taki Sampson darbesinin de yine bu örgütçe planlandığı bilindiğine göre, CIA'nın bu işin peşini bırakacağını sanmak da mümkün değildir.

CIA, Sampson darbesinden sonra Türkiye'nin Kıbrıs'a çıkartma yapamayacağını hesaplamış; ancak çıkartmanın verdiği şaşkınlıktan sonra eski planları üzerinde bazı "revizyonlar" yapma gereğini duymuştur. Birkaç gün önce CIA Başkanı ansızın:

- CIA, örneği Şili'de görüldüğü gibi, dilediği ülkeye müdahale eder diyerek, dünyanın her yerinde yeniden karışıklıklar çıkarma kararında olduğunu "resmen" açıklamaktadır.

Atina Hükümeti, dünya kamuoyu önünde, demokratik bir yönetim kurduğunu ve cunta artıklarını yargıladığını kanıtlamaya çalışırken, Ankara'da hala "Bizans oyunları" oynanmaktadır. Bu oyunun alaturka oyuncuları, hükümet bunalımını "rejim bunalımına" çevirmek için ellerinden geleni yapmaktadırlar.

Bütün bunlar, dünya kamuoyu önünde topladığımız puanların birer birer Atina'ya kaptırılmasına yaramaktadır ancak...

"Milliyetçilik", "milli bütünlük" "devletimiz ve milletimiz ile bölünmezliğimiz" gibi söylevlere nasır bağlatmış sağcı politikacılar, bu gibi koşullarda devletimizi hükümetsiz bırakmak için bir yarış içine girmişlerdir. Çankaya'da Sayın Cumhurbaşkanımız Fahri Korutürk, sağcı liderleri "yola getirmeye" çalışmakta ve fakat bütün iyi niyetine ve çabalarına rağmen, bu politikacılar "Bizans oyunlarında" direnmektedirler.

Rejim tutkusundan mı, yurt sevgisinden mi doğuyor bunlar? Hayır...

Sağcı politikacılar, ülkemizi adım adım bir askeri müdahalenin ortamına sürüklemektedirler. Hem de bunu "bilerek" ve "isteyerek" yapmaktadırlar. Bu arada yaygınlaşan anlamsız boykotlar, düzenlenmiş faşist saldırılar bu ortamın bir an önce doğmasına yaramaktadır.

Gözler kör ve kulaklar sağır mıdır?!.. Türkiye bundan sonra, parlamento çoğunluğuna dayalı güçlü hükümetlerce yönetil-

melidir. Bu koşullarda ülkemizi, sonu belli olmayan maceralara sürüklemek, hiç kimseye "hayır" getirmez. Hep birlikte bilelim bunu.

"Özgürlükçü Ankara", "Faşist Atina" denklemini ters yüz edip, rolleri değiştirmek kimin "planı", kimin "stratejisi" olur?

Gündemimizdeki konu budur şimdi...

(Yeni Ortam, 2 Aralık 1974)

SİLAH VE HALK...

Parti liderlerinin gezilerini izlemek bizler için çok yararlı oluyor. Liderlerin halkla ilişkisini, söylediği sözleri, halkın bu sözleri nasıl karşıladığını gözlerimizle görmek, kulaklarımızla duymak gerekiyor. Halk dediğimiz soyut kavramın somut görünümleri, bu tür toplantılarda tüm özellikleriyle, yanıbaşımızda ve çevremizde beliriveriyor. Ecevit'in:

Parlamento çoğunluğu halkın on yıl gerisinde kalmıştır... sözünün anlamını gözünüzle görebiliyorsunuz buralarda.

Kaç on yıl?...

Sabahın karanlığında, Profesör Uğur Alacakaptan'ın arabasıyla yola koyulduk. Yanımızda Madanoğlu davasının unutulmaz avukatı Doğan Tanyer. Yeni Ortam'dan İsmail Baltacıoğlu ile beraber, Ecevit'i dinlemeye gidiyorduk. Eskişehir'e, Ecevit'ten yarım saat kadar önce girdik.

Alanda "iğne atılsa" gerçekten yere düşmezdi. Kalabalığı yarmak da öyle olanaksızdı.

Yeni Ortam... deyince hemen yol açıyorlardı. Bir gazete adının nasıl sevgiyle karşılandığını böylece gördük hep birlikte.

Ankara'dan Eskişehir'e kadar yol boyunca dizilen işçiler, köylüler "Umudumuz Ecevit", "Halkçı Ecevit", "Devrimci Ecevit", "Seçim istiyoruz" yazılı pankartlar taşıyordu. Eskişehir'e yaklaştıkça arabaların otobüslerin akın akın Ecevit'i karşılamaya koştuklarını görmüştük.

Kürsünün hemen arkasında "Halk iktidarı kuracağız" diye bir döviz asılmıştı. Alacakaptan'a eğildim:

Hocam bizi bu söz için mahkum etmeye çalıştılar... dedim. Gerçekten de öyleydi. Toplum, Ankara'daki bürokratların

ve politikacıların anlamayacağı kadar aşmıştı donmuş değer yargılarını. Bütün meydan sık sık:

Kahrolsun faşistler... diye çın çın ötüyordu. Ağaçlara, elektrik direklerine, tırmanmış kasketli işçiler, köylüler görüyorduk. Balkonlardan genç kızlar:

Devrimci Ecevit... diye tempo tutuyorlardı. Hemen yanıbaşımda yetmiş yaşını aşmış bir kadın gençlerle birlikte şarkı söylüyordu:

- Hayat bayram olsa...

Yaşlı bir köylü kadın:

- Ecevit babayı göreceğim... diye kürsüye yaklaşmaya çalışıyordu. Ecevit alana geldiğinde, kalabalık tam bir "anababa" gününe dönüşmüştü. Herkes Ecevit'in elini sıkmak için kürsüye doğru uzanmak istiyordu.

Ecevit, çok anlamlı ve düşündürücü bir konuşma yaptı bana sorarsanız: Bir meydan konuşmasından çok, son olayların bir gözlemi ve çözümleri üzerineydi söylevi. Kendi görüşlerini, sol anlayışını en açık dille anlattı halka. "Can kulağı" ile dinledi topluluk Ecevit'i.

"Milliyetçilik" üzerine konuşuyordu Ecevit. Haşhaş yasağını kaldırma kararını verirken MHP Lideri Türkeş'in:

Aman Amerika'yı gücendirmeyelim... dediğini hatırlatan Ecevit'in:

- Böyle pısırık milliyetçilerle... diye başladığı cümlesi bir büyük alkış tufanı ile kesildi. Sonra alandaki topluluk hep birlikte:

Kahrolsun faşistler diye gösteri yapmaya başladı. Ecevit elini kürsüye vurarak:

- Hayır... dedi. Hayır... Biz kimsenin kahrolmasını istemiyoruz. Onları da tartışarak doğru yola getireceğiz. Biz Kıbrıs'ta düşmanlarımıza bile özgürlük getireceğimizi söyledik...

Sonra silahlı gençlik olaylarına değindi, Ecevit:

Silahlı cesaret, cesaret sayılmaz. Ben 24 yıldır halkın içinde silahsız dolaşıyorum... dedi. "Sahte başbuğların" ülkede istedikleri düzeni kuramayacaklarını, buna halkın izin vermeyeceğini anlattı. Silah gücü yerine halkın gücü önemliydi...

Bu arada bazı solculara da çattı Ecevit. Silahlı eylemi "tek yol" olarak gösteren solcuları eleştiriyordu... Ecevit, bir de, "zamanaşımına uğramış teorisyenlerden" söz etti. Fakat ne-

dense Ecevit'i coşkunlukla alkışlayan halk konuşmanın bu bölümünü sessizce dinledi.

Şüphesiz bu susuş, Ecevit'in söylediklerine halkın katılmadığı anlamında değildi. Belki halk, şimdi sağın alabildiğine eleştirilmesini istiyordu. Sola düşman değildi halk.

Böyle sürüp gitti konuşma...

Benim çıkardığım sonuç şu: Ecevit gelecek günlerde ortaya çıkabilecek çatışmalar için gençleri uyardı. Konuşmasının önemli bir bölümünü bu konulara ayırmasının anlamını böyle yorumlamak gerekir galiba.

Önemli konuşmaydı bu...

Gelecek günlerde solun bütün kesimlerinin uyanıklığı demokrasimizin geleceği için kaçınılmaz bir görev oluyor Olayları "solculuk için solculuk" yapmadan değerlendirmek ve yaşadığımız günlerin, yaşayacağımız günler için bir ayna olduğunu akıldan çıkarmamak gerekmiyor mu?

(Yeni Ortam, 4 Aralık 1974)

BABALAR VE OĞULLAR...

Sağcı politikacılarda genellikle gençlik düşmanlığı çok yaygındır Devrimci düşünceleri benimseyen genç insanların ezilmeleri, dövülmeleri, işkence görmeleri, sokak ortalarında vurulmaları, idam sehpalarında can vermeleri, bu politikacılara doyulmaz zevkler vermektedir.

Nedendir acaba?

Bunu sadece politik düşüncelere bağlamamak gerekir Politik nedenlerin yanında psikolojik nedenler de söz konusudur. Sağcı politikacıların çoğunun çocukları babaları için hiç de övünç konusu olmamıştır.

- Gençliğe milliyetçi ülkü aşılanmalıdır... diyen birçok politikacının oğlu burjuva yaşantısının kısık ışıkları altında günlerini gün etmekle geçirmektedirler Liseyi babalarının "forsu" ile zar-zor bitirmeye çalışan, gece klüplerinde "diskcokeylik" yapan ünlü politikacıların oğulları, hiçbir "aşırı akıma" katılmadıkları için de her gece "felekten" bir gün çalarak geçirirler yaşantılarını.

Bunlar, ne bir baltaya ne de bir "satıra" sap olamazlar bir türlü. Analarına ve babalarına bir dert konusu olarak yaşarlar öylece.

Fakat bu politikacılar oğullarıyla aynı gençliğin yıllarını yaşayan devrimci gençlerin bileklerine kelepçe takmak, cezaevi duvarları örmek ve idam sehpalarına ip yağlamak gibi görevleri özenerek ve sevinerek yaparlar.

Kendi oğulları gece klüplerinde kısık ışıklar altında dolaşırken, onlar gençlerin inançları uğruna can vermeleri için parmak kaldırırlar.

Bugün sizlere bir sağcı politikacıdan ve oğlundan söz edeceğim...

Politikacının adı, Haldun Menteşeoğlu'dur. AP senatörüdür ve 12 Mart 1971 tarihinde düşürülen Adalet Partisi hükümetinde İçişleri Bakanlığı yapmıştır.

Menteşeoğlu bugünlerde çok telaşlı ve kederlidir. Çünkü oğlu Özhan Menteşeoğlu hakkında "esrar satmak" suçundan kovuşturma açılmış ve üstelik hakkında tutuklama kararı çıkmıştır. Özhan Menteşeoğlu, Ankara'nın Çankaya semtinde "CD" adlı bir klüpte esrar sattığı gerekçesiyle on iki arkadaşı ile birlikte tutuklanmış, ancak kendisi şimdiye kadar yakalanmamıştır.

Endonezya Elçiliği'nin şoförü, bir Kıbrıs, üç Pakistan uyruklu sanıkla beraber, Özhan Menteşeoğlu'nun işlettiği klübün öteki ortağı da tutuklanmış ancak Özhan Menteşeoğlu kaçmayı başarmıştır

Şimdi bütün yurtta polis, eski İçişleri Bakanı Haldun Menteşeoğlu'nu oğlunu aramaktadır. Menteşeoğlu'nun oğlu esrar satmak suçundan aranmaktadır. Kaçıyor bakanın oğlu...

Olayın ortaya çıkarıldığı gece Haldun Menteşeoğlu konuyla ilgilenmiş ve:

Bu bir polis tertibidir demekten de çekinmemiştir Böylece, kendi oğlunun özgürlüğü söz konusu olunca, Bakanlık yaptığı örgütün memurlarını suçlamayı geçer akçe saydırmaya çalışmış, resmi makamlara da bu yolda ifadeler vererek kovuşturmayı yörüngesinden saptırmaya heveslenmiştir. Boşa gitmiştir bütün çabaları...

Kendileri, 12 Mart öncesi gençler arasına soktuğu "kışkırtıcı ajanlar"ın hesabını henüz vermediğinden olacak, oğlunu kur-

tarmak için namuslu polis memurlarını karalayıp suçlamak istemiştir. Bir küçük polis memurunun namusu ve şerefinin sözü mü olur? Koskoca Bakanın oğlunun yeniden gece klübü işletme özgürlüğü ne olacak? Evet ne olacak?...

Böyle suçlamalara birer "imdat simidi" gibi sarılıyor şimdi bu eski İçişleri Bakanı? Belki de "evlat acısı" nedir, şimdi anlıyor biraz. Kim bilir? Yıllarca hapis cezasına çarptırılabilir

Böyledir bu dünya işte... Devrimci gençler arasına bir düzine "kışkırtıcı ajan" sokarsın, sonra da oğlun esrar satmak suçundan aranınca:

- Esrarı buraya koyan polistir... dersin.

Gariptir bu dünya... Düşüncelerinden dolayı cezaevlerinde yıllar yılı kalmaya mahkum edilenlerin anaları ve babalarıyla alay edercesine oy kullanırsın, sonra oğlun esrar satmak suçundan kovuşturulunca çalmadığın kapı kalmaz.

Etme, bulma dünyasıdır bu...

Ya, Menteşoğlu, yaaa böyle işte... Devrimci gençleri oğlun gibi olmadıkları için mi suçlamıştın yıllarca?

Haydi, yine de "geçmiş olsun" diyelim...

(Yeni Ortam, 5 Aralık 1974)

YAVUZ BEY KİM?..

Son günlerde gazete sütunlarında bir ilginç tartışma sürüp durmaktadır. Geçenlerde Süleyman Demirel, büyük bir gazetenin köşesinden başını uzatarak:

Yavuz Bey kimdir?.. diye sormuştur Şimdi bütün yurtta "Yavuz Bey"in kim olduğu araştırılmaktadır. "Yavuz Bey"in emekli Orgeneral Muhsin Batur olduğu ileri sürülmektedir Batur, 12 Mart 1971'den önce "ilerici" subaylarca böyle anılırmış. Demirel bunun için soruyor:

Yavuz Bey kimdir?

Biz de kendi kısıtlı olanaklarımızla "Yavuz Bey"in kim olduğunu araştırmaya başladık:

"Yavuz" adı, önce, "Yavuz Sultan Selim"i anımsatıyor. Ve de hemen Yavuz Sultan Selim'in:

Şirler. pencey-ı kahrımda olur iken lerzan... diye başlayan şiiri de akla gelmektedir. Bunun Türkçe'si:

- Arslanlar ellerimde titrerken... demektir. Böyle başlar şiir "Bir zamanlar arslanlar ellerinde titrerken... Sonra? Sonrasını sormayın...

"Yavuz Bey" bizim Hukuk Fakültesi'nin "Hukuk Felsefesi" dersinin hocası Yavuz Abadan'dı. Özgürlükçü, dürüst, namuslu bir bilim adamıydı Yavuz Bey.

Demirel'in sorduğu "Yavuz Bey" merhum Yavuz Abadan olamaz herhalde...

Bir de Profesör Fehmi Yavuz var Siyasal Bilgiler Fakültesi 1960'ta Menderes polislerince basılınca kahramanca dövüşen öğretim üyesi... Demirel'in kastettiği "Yavuz Bey" Sayın Fehmi Yavuz da değildir.

Kimdir öyleyse Yavuz Bey?

Fenerbahçe kalecisi Yavuz da arkadaşları arasında efendiliği ile tanındığından "Yavuz Bey" diye anılırmış. Bu "Yavuz Bey" bazen sağa pas atarmış, bazen sola. İstediği maça çıkar istemediğine çıkmazmış. Bazen "ofsayt"tan gol yermiş. bazen de "kontrpiyede" kalır, hiçbir şey yapmadan gol üstüne gol atılırmış kendisine. Fakat "uçtu mu çok güzel uçarmış"(!) Yavuz Bey. "Uçan Yavuz" denirmiş bu Yavuz Bey'e...

Demirel'in aradığı Yavuz Bey, bu Yavuz Bey de değil herhalde...

Beşiktaş'ın eski "sağbeki"nin adı da Yavuz'muş. Şimdi oyunu bırakmış bu Yavuz Bey. Oynadığı zaman "sağı" çok sıkı tutarmış. Bu da değil...

Yine Beşiktaş'ta "Küçük Yavuz" varmış. Buna da "Yavuz Bey" derlermiş. "Soliç" oynarmış bu Yavuz Bey. Hayatında hiç "solaçık" olarak oynamamış. Kendisine sorarsanız:

Gel bizimle oyna diyen eski "takım arkadaşlarını" oyundan attırmıştır "Rivayet" öyledir... Demirel'in sorduğu Yavuz Bey, bu Yavuz Bey de olamaz. Bu "ayak oyunları" ile, yani futbolla ilgili değilmiş Demirel!..

Öyleyse bir de basketbolcu "Yavuz Bey" var. Aranan "Yavuz Bey" bu olmasın? Galatasaray'da basketbol oynayan bu "Yavuz Bey" de, durur durur, "son üç dakika"da iyi oynarmış.

Yavuz Bey bu da olamaz... Kim öyleyse?

Bir büyük sağcı gazetede Cumhuriyet Halk Partisi'ni kalemi ile karıştıran bir gazeteci arkadaşımız var Sakın "Yavuz Bey" bu gazeteci arkadaşımız Yavuz Donat olmasın?.. Yok olamaz... "Yavuz Bey" Halk Partisini karıştırmıştır ama, bu "Yavuz Bey" değildir yine de...

Bir de "milli güreşçi" Yavuz Selekman var. "Türk Herkülü" denirdi kendisine. Bir ara Türk filmi de çevirdi. Eskiden polis memuruydu. Bulunduğu bölgenin dirlik ve düzenliği kendisinden sorulurdu.

Yavuz Bey geliyor deyince çevre halkının korkudan dudağı çatlardı. Bu da olamaz...

"Yavuz" deyince aklımıza ünlü "Yavuz Zırhlısı" geliyor. Eskiden görkemli zırhlıydı Yavuz! Kimse, "demirden" de olsa, "elini" kolunu uzatamazdı Yavuz'a. Sonradan "kızağa" çekildi, Yavuz. Bir ara Yavuz'dan "jilet" yapılmaya karar verildi. Traşa yarayacaktı koskoca Yavuz... Bir büyük gazete, bir kampanya açarak Yavuz'u kurtarmak istiyor şimdi. Yavuz kurtulacak böylece.

Bu kadar uğraştık, bu kadar çalıştık yine de, Demirel'in:

Yavuz Bey kimdir?.. sorusuna karşılık bulamadık. Acaba Demirel "Yavuz Bey"i yeni mi tanıyordu?.. Biz nereden bilelim?..

"Posteki" sayarcasına "Yavuz Bey"i sorduk, soruşturduk bugün. İyisi mi biz yine "neşemize" bakalım. Ne yapalım? Haydi hep beraber "Yavuz"un türküsünü söyleyelim:

Yavuz geliyor Yavuz da suları yara yara.
La-la-la-la-la-la-la-la

(Yeni Ortam, 6 Aralık 1974)

DEMAGOJİNİN İPOTEĞİ...

Günlük konuşmalarımızda "nasır tutmuş" siyasal kavramları kullanmaktan bir türlü vazgeçemeyiz. Bunlar kullanıla kullanıla artık dillerde yer etmiştir. Böylece "kavram kargaşası" dilimize egemen olmuştur. Politikacılar:

Her türlü aşırılığa karşıyız... türünden konuşmalar yaparlar. Ve eklerler:

- Aşırı sağa ve aşırı sola karşıyız...

Aşırılığın "geometrik ölçüsü" olmadığı için kim kıme ne ölçüde karşıdır hiç belli olmaz. Bunlar da "aşırı ortacı"dırlar...

Bu gibi sözleri, pirinçten taş ayıklar gibi tek tek ayıklayıp bilimin ışıklarına tutmak gerekir Yoksa bu gibi demagoji salgınları siyasal sözlükleri büsbütün işgal edecektir.

Bir de "maksatlı" sözcüğüne çok tutulurum ben.

- Bu maksatlı fikirler... diye başlar suçlamaya. Oysa her düşünce belirli bir "maksadı" kapsar. Maksatsız düşünce olamaz. Olursa da, buna:

- Saçma düşünce... denir Her siyasal eleştirinin bir maksadı bulunur. Bu amaç düşüncelerin özünü oluşturur. Önemli olan bu "amacın" tartışılmasıdır.

Bu maksatlı fikirlere... deyip konuyu demagojiye boğmak isterler. Bunlara karşı:

Ben deli değilim ki maksatsız fikir söyleyeyim... demek gerekir kısaca.

"İdeoloji" sözcüğü de sağcı politikacıların dilinde bir küfür konusudur aşağı yukarı:

- İdeolojik kanaatlarına dayanarak...

İdeoloji, siyasal düşüncelerin belirli bir sistem içinde yorumlaması ve açıklanması demektir "İdeolojik" düşünen bir insan, bilimsel düşünen, düşüncelerini belirli sistem içinde ifade eden adamdır.

Sağcı politikacının dilinde "ideoloji" eşittir "komünizm" demektir açıkça. Fakat:

- İdeolojik kanaatlar... deyince daha yüksek düzeyden konuştuklarını sanırlar.

Maksatlı fikirlerle, ideolojik kanaatlarına dayanarak, aşırı sol düşünceyi yayan...

Falan, filan...

- Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıfa tahakkümü...

Hep aynı kavram karışıklığının sonuçlarıdır bunlar Kim kime "tahakküm" kuruyor, nasıl kuruyor? "Tahakküm" altında olan kim? Bunlar doğru dürüst araştırılmaz hiç.

İşin özüne bakarsanız, toplumun emekçi sınıfları üzerinde "tahakküm" kuranlar burjuvalardır. Bir tek Cumhuriyet Savcısı, Ticaret ve Sanayi Odaları, Ziraat Odaları, Çiftçi Dernekleri, İ-

şadamları ve Sanayiciler Derneği gibi burjuvazinin karargahlarını:

Sosyal bir sınıfın öteki sosyal sınıflar üzerinde tahakkümü... açısından görmez.

Burjuvaların emekçiler üzerinde "tahakküm" kurmaları aile terbiyelerine mi aykırıdır?..

Toplum demagoji ile koşullandırılmıştır Üstelik, demagojinin halkaları, günlük dilden hukuk uygulamalarına kadar yansımıştır. Olağanüstü dönemlerde bu büsbütün ağırlaşmakta ve yoğunlaşmaktadır. Örneklerini gördük hepbirlikte.

Bu demagoji salgınından nasıl kurtulacağız? Bunun yanıtı çok açık ve yalındır:

Özgürlük kapılarını sonuna kadar açarak... Özgürlükleri toplumun bütün sınıf ve tabakalarına benimseterek. Emekçi sınıflar ideolojisine hiçbir sınır tanımayarak...

Batı demokrasilerini, Batı demokrasisini yapan özellik de budur... Özgürlüğün kısıtlandığı yerde "faşizm" başlar ve dalga dalga yayılır. Hiç bir Batı ülkesi Türkiye'deki düşünce yasaklarını taşımıyor. Bu yasaklar olmadığı için de, hiç kimse:

Maksatlı fikirler... İdeolojik kanaatler... Aşırı sol... diyerek suçlanmıyor.

Özgürlük ortamında sınıflar arasında bir denge de oluşuyor

Demokrasi budur...

Anayasaları "lüks", özgürlükleri "jeopolitiğe aykırı" bulan düşünceleri müzelere kaldırdımız gün özgür toplum olmaya doğru adım atacağız. Demokrasiyi, henüz demagojinin ipoteği altında yaşatmaktan kurtaramadık bir türlü...

(Yeni Ortam, 7 Aralık 1974)

ÖZERKLİK DERKEN...

Üniversite özerkliği 12 Mart'tan sonra hedef tahtası yapıldı. Devrin yöneticileri, televizyon ekranlarında kasıla kasıla:

- Masum gençlerimizi kışkırtanlar... diye başladıkları konuşmalarında, dönüp dolaşıp üniversite özerkliğine yüklendiler.

Devlet içinde devlet... gibi suçlama ve tanımlar dillerde dolaşmaya başladı. Bu suçlamalar karşısında, üniversite boynunu bükerek oturdu. Üstelik devrimci öğretim üyeleri gözaltına alınıp, "Vatan haini" ilan edildiği gün;

Hükümetin aldığı ve alacağı her türlü tedbiri onaylıyoruz... diye bildiriler yayınlayan ünıversite senatoları ve rektörleri gördük.

Ve unutmadık bunları...

Hükümet, üniversite özerkliği adına "kurban" istiyordu. Ve koskoca üniversite, bu kurbanları tam bir "teslimiyet" içinde vermekten hiç çekinmedi.

Profesör Erim, üniversiteleri teslim almıştı...

Mahkemelerde üniversite özerkliği yargılandı aslında. Yargılanan Mümtaz Soysal, Uğur Alacakaptan ve Bahri Savcı değildi sadece! Askeri savcılar birkaç öğretim üyesinin kişiliğinde üniversite özerkliğini sanık sandalyesine oturtmuşlardı. Üniversite yargılanıyordu. Fakat hiç ses çıkmadı üniversitelerden...

Birkaç da "sayın muhbir profesör" çıktı sadece... Öğrencilerini, arkadaşlarını mahkum ettirebilmek için çırpındı bazı profesörler ve doçentler. Kendi duruşmamda da acıyarak bakardım bunlara: Bir devrin bütün çirkinliklerini cübbelerine bulaştırarak yürümeyi şeref sayıyorlardı.

Bu baskı yöntemi içinde önce Anayasa'daki üniversite özerkliğini "kuşa çevirmek" ondan sonra da yeni bir yasa hazırlayarak özerklik yok edilmek istendi. Sonunda istenilen tüm değişiklikler gerçekleştirildi.

Şimdi 12 Mart'ın izin taşıyan bir Üniversite Yasası yürürlüktedir artık. Bu yasayı tümüyle inceleyip yapılmak istenilenleri tek tek ortaya koymak gerekir belki. Bugün sadece "asistanlarla" ilgili değişiklikleri anlatırsak, bu bile yasanın niteliğini belirler:

Yeni yasaya göre, bir fakülteye asistan olabılmek için "doktora" yapmış olmak temel koşul sayılmaktadır Oysa eski yasaya göre, fakülteyi bitiren bir öğrenci belirli sınavlardan geçtikten sonra doktora çalışmaları yapmaya başlar Bu çalışma üç-beş yıl sürer. Asistan fakültenin bütün olanaklarını kullanarak bilimsel çalışmalarını yürütür. Eğer yabancı dil güçlüğü çekiyorsa bir süre yabancı bir ülkede dil eğitimi de yapılabilir.

Şimdi bütün bu olanaklar kaldırılmıştır. Bugün ise:

- Doktorası olan asistan olabilir denmektedir sadece.

Doktora nasıl yapılabilir? Üniversite dışında doktora yapabilmek son derece güçtür Önce, doktora yapacak kimsenin genellikle bir başka işle uğraşmaması gerekmektedir. Oysa bu durumda bir kimsenin evde "sırtüstü" yatarak doktora yapması istenmektedir. Babanın parası olacak, hiçbir işte çalışamayacaksın, sadece araştırma yapacaksın. İstedikleri budur

Bunun dışında yine yurt dışında yabancı üniversitelerde "doktora" yapılmışsa, bunlar da asistan olabilecektir Yanı, böylece üniversite asistanlığı "mutlu azınlığa" özgü bir meslek dalı olmaktadır Halk çocuklarına üniversite kapıları kapanmakta ve bu kapıların üzerine kilit üstüne kilit vurulmaktadır.

Bu da yetmemektedir Ayrıca doktora yapmış bir kimsenin asistan olarak atanması için:

İnsan hak ve hürriyetlerine, Türk Devleti'nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne veya dil, ırk, sınıf, din ve mezhep ayrımına dayanarak, nitelikleri Anayasa'da belirtilen Cumhuriyeti ortadan kaldırmak için her ne suretle olursa olsun gösteri ve propaganda yapmamış veya anarşik hareketlere katılmamış olduğu hususunda "Üniversite Yönetim Kurulunca" karar verilmiş... olması gerekmektedir.

Oysa, yukarıda yazılan eylemleri saptananlar Türk Ceza Yasası'na göre cezalandırılırlar. Hakkında bu eylemlerden dolayı mahkeme kararı olmayan bir kimsenin:

Sen komünistsin... Sen bölücüsün... Sen anarşistsin... diye suçlanması hukukça mümkün değildir. Çünkü Anayasal ilkelere göre "hiç kimse ve organ" kaynağını Anayasadan almayan devlet yetkisi kullanamaz. Üniversite Yönetim Kurulu da bir kimsenin komünist olup olmadığına, anarşist olup olmadığına da karar veremez. Peki bu hükmün anlamı nedir öyleyse?

Anlamı açık: Devrimci asistanlara üniversite kapılarını kapatmak! Yönetim Kurulu, adayın "solculuğundan", "anarşistliğinden" şüphelendi mi, bu kimsenin asistan olması mümkün değildir artık.

Haydi buradan da süzülüp geçtiniz. Bu kez de ancak "iki yıl için" atanabilirsiniz. Bu iki yıl sonunda "hoca" tarafından "solcu" olduğunuz saptanırsa:

- Haydi güle güle... denilecektir.

Üniversite Yasası, üniversitenin kaynağını kurutmaya yönelmiş bir "antidemokratik" girişimdir. Korku ortamından yararlanıp neler yaptıkları anlaşılıyor şimdi değil mi? 12 Mart'tan sonra suç ve suçlu yaratıp ilerici öğretim üyelerinin bileklerine kelepçe takanların neleri kilitledikleri anlaşılıyor mu şimdi? Susmak, bazen, öylesine ağır bir suçtur ki!..

(Yeni Ortam, 8 Aralık 1974)

SORUMLU OLMAK...

Demokratik toplumlarda bir kişiye yapılan haksızlık bütün topluma karşı yapılmış sayılır Bu bilinç yerleştirilmedikçe, haksızlıkların ve adaletsizliklerin önüne geçmeye olanak bulunamaz.

Bana dokunmayan yılan bin yaşasın... felsefesi, toplumun bütün bireylerini sarar ve birçok insan:

- *Adam sen de...* bencilliği ve bireyciliği ile yetişir. Herkes kendi küçük dünyasının kabuklarında, sessiz sedasız yaşamayı hüner sayar.

- *Sen mi kurtaracaksın?..* gibi sorularla kavgadan gürültüden uzak tutulmak, günlük yaşantının mutluluk zırhlarıyla sarılıp sarmalanmak hiçbir yasanın suç saymadığı ve bir çok insanın da küçük görmediği bir yaşam biçimi olarak belirir.

Beni düşünmüyorsan, çocuklarını da mı düşünmüyorsun?.. gibi duygusal tepkilerin gözdağlarıyla sıkıştırılmış sorumluluk duygularının sınırladığı insanlar, yaşamlarında bir başka mutsuzluğun gölgeleri ile boğuşup dururlar öylece.

Düşündüklerini bir kez bile yüksek sesle söyleyememiş, öfkesini karşısındakinin yüzüne hiç haykırmamış bir insanın bilinç ve duygu dünyasında doğan girdaplar belki de sabah akşam boğmuştur kişiliğini.

Kendi kişiliğinin katili olmak da güç iştir basbayağı. Susmak... susmak... hep susmak. Konuşmamak, konuşmamak... Üstlenilen görev budur bütün yaşam boyunca. İnsanları saran küçük çemberler büyüye büyüye demokrasinin boynuna bir

halka gibi geçer. Suskunluk kural, konuşmak ve eleştirmek de kuraldışı olur bir süre sonra.

Bir kişiye yapılan haksızlığı her insan yüreğinde ve bilincinde duymalıdır bütün ağırlığınca. Bu sorumluluk bilinci kurulmamışsa, her yeni haksızlık bir "kader" gibi benimsenir bütün toplumda. Oysa ne yoksulluk ne de haksızlık "kader" değildir. Yoksulluğun ve haksızlığın nedenleri vardır. Bunları birer birer saptayıp, toplumun önünde haykırmak gerekiyor.

Toplumdaki her insandan beklenen de bu değildir aslına bakarsanız. Herkes, kendi görevinin sınırları içinde dirençli olabilse bir ölçüde kolaylaşır işler.

Yargıçsınız; önünüzdeki sanığın suçsuz olduğunu biliyorsunuz. Fakat emir almışsınız. Mahkum edersiniz bile bile.

Doktorsunuz; önünüze işkenceevlerinden getirilen bir hasta çıkarırlar. Verilen emirlere uyar, sahte raporlar düzenlersiniz.

Memursunuz, amirsiniz; bir altınızdaki memurun sicilini bozmak için verilen emirleri körü körüne yerine getirirsiniz. Belki sivilsiniz, terfi bekliyorsunuzdur. Belki de albaysınız, generallik sırasındasınız. Hemen bozarsınız sicilleri. Başkalarının mutsuzluğu üzerine kendi mutluluğunuzu kurmak istersiniz.

Kimler gelir kimler geçer böylece...

Aynı çark insanları öğütür. Dönme dolap gibidir yaşam. Bakarsınız yüksektesiniz, bir bakmışsınız inmişsinizdir o yüksek yerlerden. Geriye sadece insanın kişiliği ve onuru kalmıştır. Bu onuru, daha yükseklere sıçrayabilmek için bir "pey akçesi" olarak sürenler, önünde sonunda bir insanlık yıkıntısı, bir "enkaz" olarak kalırlar belleklerde.

Yirminci yüzyılda uygarca direnişin adıdır "medeni cesaret." Bu konuda çok zengin değil toplumumuz. Bir kaplumbağa gibi yaşamayı, bir "sürüngen" gibi beslenmeyi, bir "yılan" gibi yükseklere tırmanmayı hüner saymışız yıllarca. Sorumluluk pınarlarından, bilinç çeşmelerinden gürül gürül akan kişilikleri, köhnemiş yasaların kıskacı altında yaşatmayı tek çıkar yol bilmişiz yıllarca.

Karanlıklarla beslenen korkuları, bir tel örgü, bir dikenli tel gibi sarmışız dört bir yanımıza. Yüreksizliğin özürünü bir parça da kendi küçücük dünyalarımızın mutluluğuna sığınarak gidermek istemişiz.

Bir kişiye yapılan haksızlık, bütün topluma karşı işlenmiş bir suçtur Bu bilinci paylaşmak ve bu sorumluluğu yerleştirmek zorundayız. **Uygarca paylaşılan sorumluluk bilinci, özgürlüğün de, demokrasinin de tek güvencesidir.** Bu güvence sağlanmadıkça, demokrasinin temeline bir tek taş bile konmuş olamaz.

Unutmayalım ki "cesur bir kez, korkak bin kez ölür" Önemli olan, insanın böyle bir toplumda bir "mezar taşı" gibi suskunluk simgesi olmamasıdır.

(Yeni Ortam, 9 Aralık 1974)

ADANA'DA BAYRAM...

Ecevit kürsüde konuşurken, ben de kürsünün hemen yanıbaşındaki arabanın içinden izliyordum toplantıyı. Hafiften yağmur serpiştiriyordu; fakat halk, bir insan denizi gibi, zaman zaman kabaran dalgalarla bir sevgi tablosu çiziyordu. Ayağı poturlu başı kasketli, eli nasırlı binlerce, onbinlerce insan can kulağı ile dinliyordu Ecevit'i.

Halk sözcüğünden bile korkanlar... dediğinde "Halkçı Ecevit" temposu ile alkışlar yeri göğü inletiyordu.

Bayram vardı Adana'da... Hayatımda hiç böyle ilgi ve sevgi "şelalesi" görmedim şimdiye kadar. Adana'nın, Çukurova'nın "emekçi halkı" bir kurtarıcı gibi karşıladı Ecevit'i. Havaalanından şehre gelirken alkışlayan, bağıran, çiçek atan insanlara bakıyordum. Halktı bunlar; emekçi halk, yıllarca ezilen sömürülen, banka kapılarından, hastane yataklarından kovulan halk. Bizim halkımız...

Ecevit'in konuşmasıyla birlikte onbinlerce emekçinin kolları havaya kalkıyor, onbinlerce ağız hep birlikte:

- Halk iktidarı... özlemi ile "erken seçim" istiyordu.

- Se-çim... se-çim... bağırışları Adana'nın "taşlarını" yerinden oynattı belki, belki de lüks villalardaki palmiyeleri bile titretti.

Adana'da bayram vardı... Halk iktidarı özlemi onbinlerce emekçinin tek özlemi olmuş şimdi. Halk donmuş değer yargılarını, yasakları, korkuları çoktan aşmış, artık Halkça bir düzen,

özgürce bir düzen istiyor ve bu düzenin kapılarının Ecevit tarafından açılacağına inanıyordu.

Ecevit emekçi halkın umududur, özlemidir şimdi...

Dost-düşman artık şunu da anladı:

Ecevit, Türkiye'nin en namuslu, en yurtsever, en ilerici politikacısıdır. Kendisini eleştirmek mümkündür. Fakat emekçi halka yürekten seslenebilen, halkla bilinç ve duygu bağı kuran bir ikinci lider daha yoktur henüz.

Adana'daki bayram bunu birkez daha kanıtladı...

O görkemli halk tablosuna bakarken düşündüm: Türkiye'de geçirilen "alaturka-faşizm" döneminden sonra bir liderin halkla bu denli bilinç ve duygu bağı kurması bir büyük aşamadır toplumumuz için.

"Halk iktidarı"nı tanımlıyordu Ecevit:

Banka kapıları size kapalıdır... diyordu. Yıkılıyordu bütün meydan.

Hastane yatakları zenginlere ayrılmıştır... diyordu. İnliyordu Adana. Ayağı poturlular, başı kasketliler, eli nasırlılar Ecevit'e inanmışlardı. Cumhuriyet Halk Partisi yoktu. Sadece Ecevit vardı. Ecevit bu partinin lideriydi belki. Fakat Ecevit'i bir başka yere koyuyordu Adana'lılar. Ve belki de bu yüzden sadece sağcı partileri değil, CHP'yi de aşmış gibiydi halk. Sadece düzeni eleştiren, çelişkileri açık seçik ortaya koyan sözleri alkışlıyordu kalabalık. Üstelik neyi alkışlayıp, neyi alkışlamayacağını da çok iyi biliyordu, Adana halkı.

Pazar günü bayram vardı Adana'da.

Kendi kendime düşündüm: Şimdi, Memduh Tağmaçları, Faik Türünleri, Ali Elverdileri, Nihat Erimleri, Sadi Koçaşları, Feyzioğullarını, Türkeşleri, Demirelleri, Bozbeylileri bir helikoptere koyup da halkı kendilerine göstermeli ve sonra da seslenmeli:

Haydi bu halkı da içeri atın. Haydi hepsini tutuklayın. Haydi balyoz gibi inin başlarına...

Görseler dudakları uçuklardı...

Halk faşizme karşı sıkılmış bir yumruk gibiydi Adana'da. Bir özgürlük şarkısıydı. Kanatlarını çırpa çırpa dolaşan bir barış güvercini belki de...

"Solu" hiç eleştirmedi Ecevit. Çünkü görüyor; halk sola düşman değildi. Halk kendisini iktidara getirecek bir düzeni

özlüyor, onu bekliyor. Bu düzene karşı olanlara bilinç altında saygısı da vardı şimdiye kadar. Fakat biri çıkıp bu duygulara sahip çıkmamış, bu özlemlere ad koymamıştı.

Daha soldakiler, daha sağdakiler!.. Şunu iyi bilelim: Ecevit bugün emekçi halkı demokratik bilinç ile aşılamıştır. Demokrasimizde bir adım geri gitmek mümkün değildir artık. Bundan sonra gelişim sola doğru ve demokratik sosyalizme yöneliktir. Adana'da Ecevit:

- Ben sosyalistim... deseydi, Ankara'da beyinleri kireçli kafalarında yasakların paslı tel örgülerini taşıyanlara inat, yeri göğü inletirdi bu halk...

Ecevit'i değil amma, CHP bürokratlarını da aşmış çünkü halk...

Türkiye'de ilk kez bir "ilerici" politikacı, bir "çağdaş" lider, emekçi halkın "nabzını" elinde tutmaktadır. Bunun Ecevit'e ve Cumhuriyet Halk Partisi'ne yüklediği çok büyük sorumluluklar vardır: Eğer CHP emekçi halkın oyu ile iktidara gelir, ancak düzeni değiştiremezse, bu Türkiye'de solun da sonu olur!

Çünkü halk ilk kez solun iktidar olmasını istiyor. Bu özlemleri bu umutları karşılamaya CHP hazır mıdır acaba?

(Yeni Ortam, 11 Aralık 1974)

BARO SEÇİMLERİ...

Hukukçuların görevi, yasa tüzük ve yönetmelikler arasında canbazlık yapıp, usul hukuku dedikodularıyla zaman yitirmek değildir. Hukukçu toplumdaki adaletsizliklerle savaştığı ölçüde bir anlam kazanır.

Yazıhanesiyle Ticaret Mahkemeleri arasında gidip gelene de avukat denir, Sıkıyönetim Mahkemesinde savunma yapana da! İcra davalarından yüzbinler kazananın adı da avukattır, siyasal davaları dolayısıyla ceza evine yollananın da!

Toplumda büyük sarsıntılar olurken cübbesinin içine saklanan hukukçuya "hukukçu" denilebilir mi hiç? Aldığı emirleri iki etmeden mahkumiyet kararlarına mühür kazıyan yargıç "hukukçu" sayılır mı? Gizli örgütlere "emir kulluğu" yapana "savcı" demek mümkün müdür? Haksızlıklara, adaletsizliklere

kulaklarını tıkayıp, hergün daha çok kazanmayı düşünen hukukçuya da avukat dememek gerekir Bu tür avukat, "ticaretin" bir başka yolunu bulmuş demektir.

Avukatlar "baro" adlı örgütün çatısı altında toplanırlar. Bu çatı altında kurulu düzenden yana olanlarla, bu düzene karşı olanların açık ya da gizli savaşı sürüp durur yıllarca. Araya "suya sabuna dokunmayan" avukat türleri de girer

Şüphesiz barolar için en büyük sınav 12 Mart dönemiydi. Baroların ve avukatların çoğunluğu bu dönemde birer mezar taşı gibi suskunluğa gömülmeyi uygun bulmuşlar, faşizm kol gezerken, olup bitenleri gözucuyla izlemişlerdir sadece.

Anayasa değişmiştir; ses çıkmamıştır. Devlet Güvenlik Mahkemeleri kurulmuştur; ses çıkarılmamıştır. Dernekler Yasası kabul edilmiştir; ses çıkarılmamıştır. Susulmuştur hep...

12 Mart'ta "tüfek icad" olunca "mertlik" bozulmuştur birdenbire...

O zamanlar cezaevinden izlerdim: Bir tek İzmir Barosu Başkanı İskender Özturanlı karşı çıkabilirdi bütün bu baskılara. Ankara susardı. İstanbul susardı. Adana, Bursa, Erzurum susardı. Susardı bütün barolar...

Cezaevi koğuşundan gelen giden avukatlara bakardım. Avukatım Emin Değer gelirdi. Kapıda, yazın sıcağında, kışın ayazında bekletilirdi saatlerce. Kendisi Milli Savunma Bakanlığı Hukuk Müşavirliği'nden ayrılmış ve 12 Mart balyozu ile emekli edilmiş bir Hakim Albay'dı. Kapıda üstü başı aranır, meslek onurunu incitecek ne varsa yapılırdı.

Ahmet Tahtakılıç gelirdi. Yıllarca demokrasi ve özgürlük savaşı yapmış ak saçlı bir delikanlı gibi güler yüzü ile beklerdi cezaevi kapısında. 27 Mayıs Devrimi'nin Milli Eğitim Bakanı'ydı. Fakat onbaşılar, erler, üstünü başını arar, görüşme hücresinde ikidebir sözünü kesmek isterlerdi. Yılmazdı Tahtakılıç. Kendi kuşağının politikacıları, faşizmin göbek taşına otururken Tahtakılıç faşizm ile savaşmayı seçmişti.

Doğan Tanyer gelirdi. 27 Mayıs Devrimi'nde Yüksek Soruşturma Kurulu üyesiydi. 12 Mart'tan sonra başta Madanoğlu Davası olmak üzere, bütün devrimcilerin davalarını üstüne alan, bu nedenle cezaevi kapısında saldırılara uğrayan Tanyer de tutuklulara umut taşırdı yorulmadan.

Niyazi Ağırnaslı bastonuna dayana dayana koşardı cezaevine. Devrimcileri hiç yalnız bırakmadı. Cezaevine girdi çıktı; korkmadı. Yargılandı, mahkum oldu; ürkmedi. Bir baba gibi kol kanat germek istedi genç insanlara.

Nevzat Helvacılar, Erdal Merdollar, Çetin Günlerler, Süleyman Reşat Köymenler, Rauf Çapanlar, Muammer Uygurlar, Mehmet Ali Şengüller, Ahmet Cenanlar, Türkay Asmalar, Ertuğrul Ünsallar, İbrahim Açanlar bu kez, hepbirlikte Ankara Barosu seçimlerine katılmaya karar vermişlerdir.

Avukat Halit Çelenk, Türk Hukuk Tarihi'ne "altın harflerle" yazılacak bir örnek kişilik çizgisidir. Baronun böyle bir kişilikle doldurulması Türkiye'de "ilerici" hukukçuların bir övünç kaynağı olabilir ancak.

Profesör Uğur Alacakaptan, 12 Mart Hukuku'nun kaba görüntüsünü hem sanık hem de avukat olarak yenmesini bilmiş ve ayaklar altına alınan hukuku cezaevi hücrelerinde de tanımıştı. Profesör Alacakaptan, Avukat Halit Çelenk'e omuz vermektedir bu seçimlerde.

Ankara Barosunu, hukukçuluk sınavını ak alınla verenlere bırakmak, bütün "ilerici hukukçuların" kaçınılmaz görevidir...

(Yeni Ortam, 12 Aralık 1974)

BUGÜNDEN BELLİDİR...

Adana'da, CHP mitinginden sonra, birkaç Ülkü Ocaklı saldırgan, yakasında CHP rozeti bulunan bir işçi yurttaşımızı öldüresiye dövmüşler ve yaralı işçi koma halinde hastaneye kaldırılmıştır. Saldırganlar arasında Bölge Boks Antrenörü'nün de bulunduğu saptanmış ve gözaltına alınmıştır.

İki ay kadar önce de, Ankara'da Orta Doğu Teknik Üniversitesi, sabahın altısında üç otobüs dolusu "komando" tarafından basılmış ve öğrenciler komandolarca kullanılan tabancalarla yaralanmışlardır. Ankara Savcılığı bu gerekçe ile Ülkü Ocakları Genel Başkanı'nın "adam öldürmeye tam teşebbüs" suçundan tutuklanmasını istemiş, ancak sanık kaçmayı başarmıştır.

12 Mart 1971 tarihinden önce Dr Necdet Güçlü, Hacettepe Üniversitesi'nde sağa sola kurşun sıkarak gösteri yapan Ülkü Ocakları Genel Başkanı tarafından vurularak öldürülmüştü.

Ülkenin dört bir yanında "komando" adı verilen "terörist" örgüt üyelerinin saldırılarına tanık olunmaktadır. Son olarak iki gün önce İstanbul Üniversitesi'nde tabancalar atılmış, dinamitler patlatılmıştır

Bu olayların seçim olasılığı ile birlikte başlatılması basit bir rastlantı değildir Ülkemizde yoğunlaşan saldırılarla yeniden bir kargaşa ortamı yaratarak bundan sonra "sağcı" bir askeri yönetim kurma heveslileri, gençleri bu "taktik" ve "stratejiye" göre yönetmeye başlamışlardır.

Bütün bunlara "dur" demenin zamanı gelmiş ve geçmiştir de...

Kim bunlar? Hangi kaynaklardan beslenmekte ve kimlerden emir almaktadırlar? Ülkü Ocakları, Dernekler Yasası'na göre kurulup çalışan bir "masum" gençlik örgütü müdür, yoksa bir siyasal partinin silahlı örgütü olarak mı eyleme geçmektedir? Bu örgütün kuruluş ve işleyişi Siyasal Partiler Yasası ile bağdaşmakta mıdır?

Bütün bu soruları sormak ve inandırıcı karşılıklarını da almak zorundayız...

12 Mart 1971 tarihinden önce, bazı kişi ve örgütlerce "korunan ve kollanan" bu teröristlerin, 12 Mart sonrasında bazı askeri savcılarla nasıl bir işbirliği yaptıkları mahkeme tutanaklarına kadar yansımıştır.

Bu konunun "dünü" "bugünü" ve "yarını" arasında kimsenin yadsıyamayacağı bir ilişki bulunmaktadır. Dün bu örgüt kimlerce ne amaçla desteklenmiş ve yönetilmişse, bugün de ayni "taktik" ve ayni "stratejiler" yürürlüktedir.

Bir konuyu açıkça ortaya koyalım. 12 Mart tarihinden sonra kendilerine "kontrgerilla" adı verilen gizli "karargahlı" işkence örgütünün, bazı gençlik kuruluşları ile "organik" ilişkileri var mıdır? "Kontrgerilla"nın "milis örgütleri" kimlerden oluşmaktadır?

Bu konu aydınlığa kavuşmadan Ülkü Ocakları sorunu da çözümlenemez...

Milliyetçi Hareket Partisi'nin "Dokuz Işık" adı verilen görüşlerinin, bazı askeri savcılarının iddianamelerinde aynen yansıdığı, mahkeme kararlarında Ülkü Ocakları'nın övüldüğü bir gerçek ise, bu gerçeği oluşturan nedenlerin tam bir kesinlikle ortaya konması gerekmektedir

27 Mayıs Devrimi'nde ihtilal spikerliği yapan Albay Alparslan Türkeş'in şimdi Demokrat Partisi "eskileri" ve bu partinin "mirasçılarıyla" birlikte, askeri bir tanımla ifade edelim, "milliyetçi cephe"nin "Karargah ve Servis Bölüğü Komutanlığı" yapması düşündürücü değil midir?

Albay Türkeş'in, 12 Mart 1971 tarihinden sonra askeri bürokrasinin köşebaşlarını tutması, önemli atamaları, yakını bir "emekli hakim albay" aracılığı ile yaptırması da rastlantılar dizisinin gelişigüzel bir halkası değildir herhalde!

12 Mart öncesinde Ülkü Ocakları eylemlerini yönetenler, yine aynı kişilerdir. Bunların bir kısmı bilinmekte, bir kısmının adları yasal sakıncalar dolayısıyla açıklanmamaktadır.

Bütün bunlar, CHP tarafından parlamentoya getirilmeli ve enine boyuna tartışılmalıdır. Bu yapılmazsa, her yeni eylemden cesaret alan teröristler, ülkede kurulmak istenen barış ortamını kana bulamak için ellerinden geleni arkalarına bırakmayacaklardır.

Devletin güvenlik kuvvetleriyle, bütün yasal kuruluşları uyarmak gerekiyor. Yarın ülkemizde, önüne geçilmeyecek büyük olaylar yaratılır ve siyasal cinayetler işlenebilir. Büyük kentlerin sokakları daha bugünden savaş çağrıları ile donatılmıştır. Bütün bunlar, asker ve sivil savcıların gözlerine hiç çarpmamaktadır nedense!

Yarın dökülecek kanların sorumluları bugünden bellidir artık...

(Yeni Ortam, 13 Aralık 1974)

AMİRAL DEMİR ATTI

Bu satırların yazıldığı saatlerde, Bakanlar Kurulu bir atama kararnamesini imzalamak üzeredir: Emekli Tümamiral Sezai

Orkunt boş bulunan TRT Yönetim Kurulu üyeliğine atanmaktadır.

Sezai Orkunt, Silahlı Kuvvetler'de en son, "Ordu İstihbarat Başkanlığı" yapmış ve emekli olduktan sonra da CHP'ye katılmıştı. Bazı "ilerici" gazetelerde "devrimci" görüşlerini yayınlayan emekli Amiral, kısa sürede adını ve kişiliğini kamuoyuna duyurmuştur 12 Mart 1971 tarihinden önce emekli ihtilalcilerden Orhan Kabibay ile birlikte hareket etmiş, "muhtıra darbesi" yapılınca Erim hükümetine bakan olarak atanmak istenmiştir

Bu atanma işlemine bazı "yetkililer" "etkililer" karşı çıkmışlardır. Sezai Orkunt'un, "Yavuz Beylerin" "Selim Beylerin" katıldıkları "radikal subaylar" toplantılarında "Ulaştırma Bakanı" olarak saptandığı, bu nedenle Erim hükümetine alınmadığı bildirilmişti.

Sezai Orkunt, Erim Hükümeti kurulurken bir basın toplantısı yaparak bu sölentileri yalanlamak istemiş ve bazı açıklamalar yapmıştı. 12 Mart 1971 tarihinden sonra olaylar hızla gelişmeye başladı. Orkunt, CHP içinde Erim ile işbirliği yapan "göbekçi" takımı ile birlikte Ecevit'e karşı çıktı ve sonunda Feyzioğlu'nun Partisi'nde "esas duruşa" geçti.

14 ekim 1973 seçimlerini kaybedince de:

Atatürkçülük elden gidiyor... gerekçesiyle Cumhuriyetçi Güven Partisi'nden ayrıldı.

Kabibay ve Orkunt, CHP'den ayrılırken partilerini "komünistlikle" suçlamaktan çekinmemişler:

Marksist kışkırtıcılık... gerekçesiyle devrin Sıkıyönetim Komutanlarına göz kırpmak da istemişlerdir.

Son zamanlarda Orkunt'un MİT Müsteşarlığı'na getirileceği söylenmeye başlanmış, Emekli Amiral de bir dergiye verdiği demeçte:

Eh hiç de fena olmazdı... gibi bir açıklamayla konuyu geçiştirmeye çalışmıştı.

Bu arada, "Acul Sadi Bey"in "ırmağı" da akmaya başladı başkentte. Feyzioğlu, yine ne yapmış yapmış, bir "mangalık" partisiyle hükümeti ele geçirmişti. Orkunt'un önemli bir göreve getirilmesi, çok büyük yerlerden de çoktandır istenmekte ve beklenmekteydi.

Bu arada ortalık karıştı...

Irmak hükümeti güvenoyu almadı, hemen istifa etti. İdare Hukuku ilkelerine göre "müstafi" hükümet ancak "acil" işleri, yani gecikmesinde sakınca bulunan günlük hizmetleri yürütmekle göevlidir. Büyük atama kararnameleri istifa etmiş bir hükümet tarafından imzalanamaz.

Emekli Amiral, bu gürültü içinde Irmağın bir kıyısına yanaşarak en sonunda TRT Yönetim Kurulu'na "demir atmayı" başarmıştır. Başbakan Sadi Bey'in ne kadar "aceleci" olduğu Sezai Orkunt'un atanmasıyla kanıtlanmıştır böylece.

Bu konuyu CHP'lilerin uzun uzun düşünmeleri gerekmiyor mu?

Bakınız, TRT Yönetim Kurulu için Ecevit hükümeti yedi-sekiz aylık iktidar döneminde atama yapmayı bir türlü başaramamıştır. Bu görev için önce Profesör Uğur Alacakaptan atanmak istenmiş:

- Canım daha yargılanıyor... denilerek atama işlemi durdurulmuştur. Sonra Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden Profesör Seha Meray'ın kararnamesi hazırlanmış:

Efendim Erbakan istemiyor... denilerek, bu atama işlemi de durdurulmuştur. CHP de susmuştur bunlara. Böylece CHP, TRT Yönetim Kurulu'na bir tek hükümet temsilcisi atayamadığı gibi. 12 Mart döneminde Yönetim Kurulu koltuğuna oturtulan Fikret Ekinci'nin de Feyzioğlu'nun borusunu öttürmeye devam etmesine ses çıkarmamıştır.

Ecevit hükümetini, TRT Yönetim Kurulu'nda aylarca Fikret Ekinci temsil etmiştir. Şimdi de Sezai Orkunt gelince, her bakımdan tam uygun bir çift, TRT'de buluşmuş olmaktadır.

CHP hükümeti, TRT Genel Müdürlüğü için İsmail Cem'i, İç ve Dış Haberler Danışmanlığı için Mehmet Barlas'ı getirmiş amma, bir türlü Yönetim Kurulu'nu değiştirememiştir.

İsmail Cem gelir gelmez, Doğan Kasaroğlu, Hüsamettin Çelebi gibi 12 Mart döneminde Musa Paşa'nın "gözdeliğini" yapmış olanları görevlerinden almış, almış amma Çelebi bir süre sonra "kontenjan senatörü" olmuş; Doğan Kasaroğlu da, Basın Yayın Genel Müdürlüğü'nde genel müdür yardımcılığına atanarak ödüllendirilmiştir Son atama ile birlikte TRT Yönetim Kurulu "12 Mart Locası" olmuştur artık!

Sağcılık, solculuk bir yana amma, bir de "beceriklilik" diye bir kavram vardır. Şu CHP'liler ne zaman öğrenecekler bunu acaba?..

(Yeni Ortam, 14 aralık 1974)

O KADAR DEĞİL...

Günlük konuşmalarınızda çok karşılaşmışsınızdır:

- Biz de solcuyuz ama, kardeşim o kadar değil...

Buna karşılık:

Peki ne kadar?.. diye sorarsanız, doğru dürüst karşılık alamazsınız. Belki de belleklerde yer etmiş bir kavrama sarılarak:

- Aşırı değiliz gibi bir karşılık verilir. "Aşırı" nedir, kim kime göre aşırıdır, neden aşırıdır, ölçüsü ne tartısı ne? Bunların hiç birisi bilinmez.

- Biz de solcuyuz ama, o kadar aşırı değil...

Aziz Nesin'in "Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz"daki gibi:

Haydaaaa... demek gerekir amma iş bununla bitmiyor: Bilgisizliğin, çekingenliğin ve korkaklığın bu tür özürleri kilometre taşları gibi hergün karşınıza çıkıyor. Birisinden söz ediliyor örneğin. Deniliyor ki:

Bilgisine, kişiliğine bir diyeceğimiz yok. Fakat çok aşırı kardeşim...

Namuslu mu? Namuslu. Kişilikli mi? Kişilikli. Bilgili mi? Bilgili. Peki ne kalıyor geriye?

- Ama biraz aşırı...

"Aşırı"da ne yapmış bu "aşırılığı" için? Söz gelişi, bütün anayasa değişikliklerine karşı çıkmış. Ezilmek ve boğulmak istenen bütün devrimcilerin avukatlığını üstlenmiş. Bu uğurda cezaevlerine girmiş, başına gelmedik bela kalmamış.

- Ama kardeşim biraz aşırı...

Bu aşırılık az şekerli, çok şekerli bir kahvemidir ki:

- Az olmuş... Çok olmuş... gibi tartışma konusu olsun!?..

"Aşırı" olmamak için ne yapmak gerekiyor öyleyse? Susacaksın. Konuşmak gerekince de:

Efendim. O taraf da haklı bu taraf da... diye başlayıp tarafsızlık gösterileri yapacaksın. Solculuk güç kazanınca da:

Biz de solcuyuz kardeşim amma bu kadarı değil... diyeceksin.

Ne kadarı? Kaç yüz gramı? Kaç santimetresi? Kaç milimetre küpü? Nesi yani?

Laf ola, beri gele...

Bütün bunları "laf" olsun, gevezelik olsun diye yazmıyorum. Üniversitelerde, derneklerde, barolarda ve de siyasal partilerde seçim kulisleri bu sözlerle yürütülüyor.

- O, ona dedi ki... miş ki... larmış... diyorlar... gibi fıs fıslar, fos foslarla dedikodu orkestrası, bir de bu "aşırı" sözcüğü ile kulaktan kulağa dolmaktadır.

Bu konuda sağcılara bir sözüm yok. Fakat kendilerine "solcu" dedirten "politika esnafıyla" bizim derdimiz. Bu esnaf takımı, üniversitelerde, derneklerde, barolarda da tezgahlarını kurmuşlardır, sadece partilerde değil.

- Sen necisin?

- Demokratik solcuyum...

Yani?

- Sağa karşıyım sola açığım...

- İyi, öyleyse seçimlerde solla değil de sağ ile işbirliği yapıyorsun?

Hık, mık, kem, küm...

- İyi ama çok aşırı kardeşim...

Rektörlük seçiminde de bir başka özüre tanık olunmuştu. Keskin solculardan bir doçente sormuştum:

- Kime oy vereceksin?

- Şuna...

- Neden "ilerici" adaya değil de buna?

- Söz verdim de...

Bir de özürler var. Toplayın hepsini alt alta. Barolarda, derneklerde, fakültelerde seçimlerin neden tutuculara kazanıldığı da anlaşılır kendiliğinden.

- Biz de solcuyuz kardeşim ama o kadar değil...

Açıkçası şu: Böyle düşünenler "solcu" olamaz. Bunlar "tebdil-i kıyafet" etmiş sağcılardır. Ürkeklerdir, korkaklardır. Sorumsuzlardır. Kafası ve yüreği açık olmayan insanın solda yeri yoktur. Solculuğun tek ölçeği eylemle belirlenir

Şağdan aldıkları harçlarla sola duvar örmek isteyenlerin özürlerine hiç inanmayalım. Onlar "demokratik solcu" değil, olsa olsa "antipatik solcu" sayılırlar ancak.

Halk hergün onları öylesine aşıyor ki, koşsalar "cübbeleri" ayaklarına, kravatları boyunlarına dolanır...

(Yeni Ortam, 16 Aralık 1974)

GÖBEK BAĞLARI...

- Politikacılar ile kurulu düzen arasında belirli bağlar bulunur. Politikacının bu bağlardan kurtulması çok güçtür. Düzen türlü yollarla politikacılarla "göbek bağı" kurar

Bunun en açık örneği yönetim kurulu üyelikleridir. bankalar, İktisadi Devlet Teşekkülleri politikacı eskileriyle doldurulmuştur. Şimdi bunlara bir de emekli generaller eklenmiştir.

Genelkurmay eski başkanı Memduh Tağmaç, emekliye ayrılır ayrılmaz "Sınayi Kalkınma Bankası" yönetim kurulu üyeliğine atanmıştır.

Paşa bankacılıktan anlar mı? Anlamaz...

Paşa ekonomiden maliyeden tek kelime bilir mi? Bilmez...

Peki öyleyse ne yapar bir bankanın yöneticiliğinde?

İşkencecibaşı Emekli Orgeneral Faik Türün de emekliye ayrılır ayrılmaz, bir süre Ticaret ve Sanayi Odaları koridorlarında dolaşmış:

- Paşa'ya az şekerli bir kahve... denircesine,

- Paşa'ya bol ücretli bir idare meclisi üyeliği... ısmarlanmış ve bu emekli orgeneral de "hür teşebbüs"ten gerekli ilgiyi görmüştür.

- Neden... diyeceksiniz. Nedeni açıktır Devrimcileri cezaevlerine doldurmanın ödüllerini almışlardır bu iki paşa!

Seçim kaybeden milletvekili ve senatörlere de bu "arpalıklar" açıktır. Irmak Hükümeti'nde "Kültür Bakanlığı" koltuğuna oturuveren hanımefendiye de, Cumhuriyetçi Güven Partisi'nden seçime girip kaybedince:

- Buyurun Türkiye Elektrik Kurumu'na... denmiş ve elektrik üretimi ile uzaktan yakından ilgisi olmayan Bayan Nermin Neftçi "TEK" Yönetim Kurulu'na atanıvermiştir Hanımefendi'nin "cereyanla" ilgisi, "aşırı cereyanlara" karşı görünmek olabilir ancak. Hanımefendi elektrik üretimini artırdı, şimdi de ülkemizde kültürel çalışmaları yönetecek...

"Erimsel-Melensel" dönemde ne kadar politikacı eskisi varsa, birer ikişer yönetim kurulu üyeliklerine oturtuldu.

Bir Süreyya Koç vardı. Eski istihbaratçılardan. Subaylıktan emekli olmuş. Seçimi kaybedince ne yapsın? Buyrun yönetim kurulu üyeliğine! Bu Güven Partili politikacı da şimdi Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nda, bordrolara imza atarak hak ettiği ücreti almaktadır. Alsın!

Bu yönetim kuruluna birtek Güven Partili az gelmiştir. Turgut Göle de Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Yönetim Kurulu'nda "vatanın yüksek menfaatlerini" korumaktadır. Korusun!

Hernedense, "vatanın yüksek menfaatleri" ile bu politikacıların kişisel çıkarları arasında hiç değişmeyen bir orantı vardır. Kim ne kadar bu beylere karşı olursa o kimse, bu ölçüde "vatanın yüksek menfaatlerine" de karşı olmaktadır.

- Devletiyle milletiyle bölünmezlik gibi gerçekleri şöyle bir kaldırın. hep böyle politikacı demirbaşlarını göreceksiniz.

Banka yönetim kurullarıyla politikacılar arasındaki ilişki, "düzeni" değiştirecek Cumhuriyet Halk Partisi için de geçerlidir! Özellikle İş Bankası Yönetim Kurulu üyeliği parti ileri gelenlerinin "tapulu malı" gibidir. Önce Turan Güneş, şimdi de İbrahim Cüceoğlu İş Bankası'ndan bol para almışlardır. Cüceoğlu'na bu da yetmemiş, bir kaç yönetim kurulu üyeliği daha almayı "demokratik solculuğunun" gereği saymıştır Parti Merkez Yönetim Kurulu'nun bazı üyeleri de bu "arpalıklardan" paylarını almışlardır.

Banka kapıları halka kapalıdır diyen CHP, tıpkı öteki partiler gibi, banka yönetim kurulu üyeliklerini paylaşmada hiç duraksamamıştır

İşte düzen partileri ve insanları böyle eritir kendi çarkı içinde. Şimdi, banka yönetim kurullarıyla, İktisadi Devlet Teşekkülleri'nin yönetim kurulu üyeliklerini kaldırmak için bir yasa taslağı getirilse bu sayın politikacılar nasıl davranacaklardır acaba?

Nasıl davranacakları bellidir...

Düzenin oluşturduğu "göbek bağı" budur işte. Bir kez bu çarka kapıldınız mı, artık kolay kolay kurtulmanın olanağı yoktur. Teslim almıştır düzen sizi. Düzenin bir parçası olmuşsunuzdur artık.

- Bütün solcular içeri atılmalı, ele başlarının kafası kesilmelidir... gibi yalanları ileri sürenlerin ne işlerle uğraştıklarına bakınız. Çoğunlukla böyle ilişkiler göreceksiniz. Böyledir bu işler.

Az kalsın unutuyordum...

12 Mart döneminde İstanbul Sıkıyönetimi'nde görev yapıp emekli olan bir ünlü general, Sarıyer sırtlarında milyonluk bir arazi kapattı; bir başka "politikacı-general" de Bursa'da yüz dönümlük bir çiftlik aldı.

Bu "cennet vatanın" bazı köşelerini paylaşmak onların hakkı değil mi?!..

(Yeni Ortam, 17 Aralık 1974)

İFTİRADIR, İFTİRA...

Adalet Partisi'nin eski milletvekillerinden "Saki Zorlu"nun İstanbul'da, Topkapı dışındaki deposunda iki buçuk milyonluk kaçak "Kent" sigarası bulunmuş, milletvekili eskisi de:

Benim bu sigara olayından haberim yok... diye kendisini savunmuştur. Eski milletvekili, gazetede sigara paketlerinin önünde, iki polis yetkilisi ile görünüyor ve polislerin arasından,

- Benim haberim yok... diyor.

Der ya...

Ben de sandım ki şu "milliyetçi cephe" bir türlü kurulmadı. Belki "efkar dağıtmak" için kendisini içkiye sigaraya vermiştir bu eski milletvekili. Belki de öyledir gerçekten...

Koskoca Adalet Partisi milletvekili kaçakçılık yapacak değil ya. İftiradır. Solcular, komünistler çıkarıyordur bu gibi haberleri. Amaçları "nifak tohumları" atarak sınıfları birbirlerine düşürmektir.

Milletimizin "teveccühüne mazhar olmuş" bir Adalet Partisi milletvekili dünyada böyle bir iş yapmaz. "Devletimiz ve milletimizle bölünmezliğimize" inanmıştır. "Aşırı akımlara karşıdır" "Hür teşebbüsün gelişmesini istemekte" "millet düşmanlarının" kahredilmesini gönülden dilemektedir. Böyle bir "vatansever" sigara kaçakçılığı yapar mı hiç?

Allah için yapmaz...

Adalet Partisi İçişleri Eski Bakanı Haldun Menteşeoğlu'nun sevgili "mahdumları" Özhan Menteşeoğlu da Ankara Savcılığı'nca "esrar satmak ve kullanmak" suçundan dolayı kovuşturulmaktadır. Hakkında tutuklama kararı da çıkan Özhan Bey "kirişi" kırmıştır. Babası da savcılığa başvurup:

- Benim oğlum esrar satmaz. O esrarı polisler koymuştur... diye sevgili oğlunu savunmuştur.

Savunur ya... Koskoca bakan yalan mı söyleyecek? Memleketimizin "bekâsını" sağlayan, devletimiz ve milletimizle bölünmezliğimizi ayakta tutan böyle bir adamın oğlu esrar mı satar? Satmaz...

Eğer bir "beyaz toz" satmışsa, bu olsa olsa "tebeşir tozu"dur. Menteşeoğlunun oğlu esrar satmaz.

Anarşizme karşıdır. Neden esrar satsın? Komünizme karşıdır Niye esrar kullansın? Bölücülüğe düşmandır Esrarla işi ne? İftiradır, iftira...

Şüphesiz bunların yanında, Başbuğ Türkeş'in Senatörü "Kudret Bayhan"ın Fransa'da "baz morfin" kaçakçılığı yaparken yakayı ele vermesi de, kuyruklu bir yalandır! Hiçbir milliyetçi kaçakçılık yapmaz. Fakat nedense Fransız yargıçları Kudret Bayhan'a basmışlar cezayı. Adamı çekemiyorlar herhalde...

Orta Asya'dan taa Viyana kapılarına kadar dayanan, bu milletin bölünmezliğine inanan bir "milliyetçi" Viyana'yı da geçip neden morfin kaçakçılığı yapsın? İsterse "titreyip" Türkiye'ye döner, bir anda. Dönmüyor

Bütün amacı, Fransa'da cezaevinde kalanlara da "milliyetçilik" dersleri vermektir. Kudret Bayhan şimdi Fransız cezaevlerinde "Kültür Ataşemiz"dir. Bu görevi "fahri" olarak yürütmektedir!

Koskoca milliyetçi senatöre "kaçakçı" denildi. "Beynelmilel komünizmin" oyunlarıdır bunlar. Kudret Bayhan Fransa'da cezaevinde morfin kaçakçılığı suçundan hükümlü olmasaydı, af oylamasında "kader kurbanları" için kimbilir nasıl çalışacak, nasıl parçalanacak ve "anarşistleri" "komünistleri" "devlet ve millet düşmanları"nı içerde tutmak için "şanlı tarihimizi" nasıl koruyacaktı!..

Allah, kuru iftiradan saklasın...

Milletvekilinden sigara kaçakçısı; bakanoğlundan esrar satıcısı, senatörden morfin kaçakçısı... Hemen hemen hepsi de, "aşırı akımlara" karşı. Ne rastlantı değil mi?

Of... ooof... Dilimizde tüy bitti anlatmaktan:

İşte demokratik parlamenter düzene bağlı milletvekili... İşte "devletimiz ve milletimizle bölünmezliğimize" inanmış bakanın oğlu. İşte "ahlaktan" "manevi kalkınmadan", "milliyetçilikten" söz eden "milliyetçi" senatör...

Amerikan firması müteahhidinin çevresinde "milliyetçi cephe" kurmaya çalışan "Şerbetçi Profesör" alınmasın. 27 Mayıs İhtilali'nin spikeri Başbuğ Türkeş üzerine hiç almasın. AP Genel Merkezi önünde bir zamanlar "Kahrolsun Masonlar" diye gösteri yapan "komando" gençlerimiz sakın üzülmesin. Onlarla ilgili değil bu örnekler... Söyledik: Hep iftiradır bütün bunlar.

Hem de "kızıl iftira...

(Yeni Ortam, 18 Aralık 1974)

GÜÇ OLAN HANGİSİ?..

Siyasal nitelikteki davalarda avukatlık yapmak, çok partili demokratik düzenimizde oldukça "belalı" bir iş olmuştur Bu yüzden birçok avukat, savundukları sanıklarla, bir süre sonra cezaevlerinde tutuklu olarak buluşmuşlardır 12 Mart 1971'de "tüfek icad" olunca "mertlik" de bozulmuş, cübbeleriyle sokaklarda gençlerle kol kola yürüyen avukatlar:

Onlar da yapmasaydı... diyerek yazıhanelerine kitlenivermişlerdi hemen.

Üniversitelerimizdeki "hukuk devleti" savunucuları da birer birer kürsülerinin altına saklanarak:

- Ama canım O da çok aşırıydı... gerekçeleriyle ortalıktan kaybolmuşlardı. Sapın, samanın ayrıldığı günlerdi onlar...

Bir gün Profesör Mümtaz Soysal, Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde Anayasa dersi verirken, dersinden alınarak cezaevine yolanmış; ameliyat masasından henüz kalkan profesör Bahri Savcı da cezaevi koğuşuna gönderilivermişti. Profesör Muammer Aksoy da sahteliği sonradan anlaşılan bir ihbar mektubu-

na dayanılarak tutuklanmıştı. Bu üç Anayasa Hukuku Profesörü'nün avukatlığını Ankara Hukuk Fakültesi eski Dekanı Profesör Uğur Alacakaptan üzerine aldı...

Bir süre sonra da Uğur Alacakaptan, Ülkü Ocaklı bir MİT görevlisinin ihbarına dayanarak gözaltına alındı. Yargılama sürüp durdu. Sonunda karar oturumunda değiştirilen bir üyenin de imzası ile mahkum edildi, üç Anayasa hukuku profesörünün avukatı Alacakaptan! Üniversite özerkliğini hem bir Hukuk Profesörü hem de bir avukat olarak savunmanın cezasını çekiyordu. Cezaevinde hücrelerde yattı. Eline kazma kürek verilip buz kırdırıldı.

Sustu herkes...

Mükerrem Erdoğan, çiçeği burnunda bir avukattı. Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının savunmasını üzerine aldı. Üç gencin idam sehpasında can verdiği gece, "müvekkillerini" boyunlarındaki iple gördü son kez. İçi kan ağladı. Bir süre sonra, Avukat Mükerrem Erdoğan, sonradan beraat edeceği bir dava için işkence masalarına yatırıldı. En aşağılık işkencelere yiğitçe karşı koydu. Cezaevine getirildiğinde, işkencecilerin hınçları tükenmemişti. Günlerce havasız bir odada tuttular genç avukatı. Savunma hakkını kullanmaktan başka suçu yoktu. Sonra beraat etti Avukat Mükerrem Erdoğan...

Avukat Doğan Tanyer, Mamak Cezaevi kapısında görevlilerin saldırısıyla karşılaştı bir gün. Mide kanaması geçirdi orada. Bir gece de gözaltına alındı.

- Solcuların avukatlığını bırak... diye gözdağı verildi üstelik.

Savunma hakkını kullanıyordu...

Halit Çelenk, "Balyoz Harekatı" ile birlikte gözaltına alındı. Yeni ameliyat olmuştu. Yarası içten içe kanıyordu. Sesini çıkaramıyordu Çelenk. Acı acı gülümsüyordu sadece. Sonra damadını tutukladılar. Kızını işkence evlerine götürdüler. Bitip tükenmedi kinleri bir türlü. "Kutsal" denilen savunma hakkını kullanmıştı...

Deniz Gezmiş ve arkadaşlarını savunan on altı avukat, "mahkemeye hakaret ettikleri" gerekçesiyle yargılandılar birer birer. Savunma hakkıydı kullandıkları...

Bunların hepsi de Ankara Barosu avukatıydılar... Kimse bunları savunmadı yürekten; savunamadı, daha doğrusu:

-Canım onlar da çok solcu... gibi bir özürle geçiştirildi bu konular. Fakat, Ankara Barosu Başkanı Yekta Güngör Özden:

-Ben CHP Hukuk Danışmanı'yım. Ben İnönü'nün avukatıyım, ben Ecevit'in de vekiliyim... diyerek cübbesini savura savura dolaştı Adliye koridorlarında, o günlerde.

Bir de şu satırları okuyun:

Temel hak ve özgürlükler bütün insanlığın malıdır Bunları aşırı biçimde sınırlayan girişimler dünyanın her yerinde tepkiyle karşılanmaktadır. Şimdilerde bütün dünya yurttaşları birbirinin komşusudur. İnsanlığa yönelik suçlar, her insanı karşısında bulmaktadır. Sanatçılara, yazarlara, ve aydınlara karşı hukuk dışı uygulamalar son ayda Sovyetler Birliği'nde yeni bir uygulama ile çığrından çıkmıştır. Vatandaşlıktan çıkarıp yurtdışı etme, akıl hastanelerine kapatma, gizli polis işlemleri, gereksiz ölüm cezaları, Sibirya kampları, siyasal işkence düzeni durumuna getirilen komünizmin içyüzünü açıklayan anlamlı belirtilerdir. Fikirleri ve görüşleri için kişinin uğradığı haksızlık, dünyanın her yerinde hukuku ve yetkilileri göreve çağırır. Dünya Barolarının en başta ilgilenmesi gereken bu konuda susulması üzücüdür...

Ankara Barosu Dergisi'nin 1974 yılı 2'nci sayısında "Ankara Barosu Başkanı Avukat Yekta Güngör Özden af yasası, hayat pahalılığı, Sovyetler'in aydınlara karşı davranışları, Ankara Uçağı olayı hakkındaki görüş ve düşüncelerini açıkladı" başlığı altında bu satırlara rastladık.

Evet, temel hak ve özgürlükler bütün insanlığın ortak malıdır. Hangi ülkede olursa olsun, aydınlara yapılan baskılara karşı çıkmak gerekir. İnsanlığa yönelik suçlar, bütün insanlığı karşısında bulmalıdır. Doğrudur bunlar...

Kendi ülkemizin aydınları ezilirken, anayasa hukuku profesörleri cezaevlerinde tokatlanırken, ceza hukuku profesörlerine buz kırdırılırken, kutsal savunma haklarını kullanan avukatlara işkence yapılırken aynı temel hak ve özgürlükler söz konusu değil midir?

Ankara Barosu Başkanı olarak, Rus yazarı Soljenitsin'i savunmak kolaydır ama, kendi ülkemizde ezilmek istenen Türk aydınlarını savunmak güç iştir.

Güç ama, onurlu bir görevdir de....

(Yeni Ortam, 19 Aralık 1974)

KURULTAY SONRASI...

Türkiye'de demokrasinin gelişim çizgisi, "sosyal demokrat ve sosyalist" partilerin emekçi halk yığınlarından güç ve destek almalarıyla doğru orantılıdır. Bugün Ecevit'in kişiliğinde simgeleşen bir sosyal demokrat akım, gün geçtikçe gücünü arttırmakta, ancak henüz bir sosyalist parti emekçi yığınlardan güç alarak parlamentoya girememektedir.

Oysa hem demokrasinin gelişimi, hem de CHP'nin daha soldaki bir partice eleştirilerek denetlenmesi, toplumumuz için büyük yararlar sağlayacaktır. Kısa sürede bu oluşum sağlanmazsa, CHP'nin parti içinde bir "sol kanat" oluşturması, partinin sağlıklı gelişimi için de bir güvence sayılmalıdır.

Batı'daki "ilerici" partilerin içinde, "sağ" ve "sol" kanat oluşur. Bu kanatlar, partinin eleştiri ve özeleştiri ilişkisi içinde güçlenmesini sağlarlar Bu kanatların oluşumu "parti disiplini"nin bir süre sonra "yönetici diktatörlüğüne" dönüşmesine, "lider despotizmine" kapılmasına engel olur Siyasal konularda, bu kanatların ileri sürdükleri görüşleri parti başkanı birleştirmeye çalışır. Partinin bu iki kanadı arasındaki uygarca eleştiri ilişkisi, partinin demokratik gelişimini güçlendirir.

Sağ kanatsız, sol kanatsız bir ilerici parti olamaz. Partilerin sol kanatları, parti liderlerine somut sorunların gerçekçi çözümlerini önerir, eleştirilerini bilimin ve çağın gereklerine göre biçimlendirir. Partinin sol kanadı emekçi halk yığınlarının ilgisini ayakta tutar. Partiye canlılık ve güç verir.

Cumhuriyet Halk Partisi, şimdilik Ecevit'in tartışmasız liderliği ile halkın sıcak ilgisini üzerinde toplayabilmektedir. "Genel Merkez" bu kişiliğin gölgesi ve kanatları altında partiiçi iktidarı yeniden ele geçirmiştir. Kurultay öncesi "feshedilen" il ve ilçe yönetim kurullarını, yapılmayan kongreleri gözönüne alır, bir de "parti meclisi" adaylarının saptanış biçimini hesaba katarsak, oluşturulan güç dengelerindeki gerçek paylarını da kolaylıkla bulabiliriz.

Kurultay'da başkanlık için yapılan seçimlerde, "örgüt" tarafından desteklenen genç bir adayın başkanlık kürsüsüne oturtulmasını, delegelerin genel merkez yanlısı konuşmacılara gösterdikleri tepkileri "geçici" saymak ve bu oluşumdaki gerçekleri araştırmamak Ecevit için büyük yanılgı olur. Yine aynı

yanılgı perdesi içinde, kurultay delegelerinin yarısının oyunu toplayamamış bir adayın genel sekreterliğe getirtilmesi de üzerinde uzun uzun düşünülecek konulardan biridir.

Parti içindeki bu gelişimle ilgili olarak, gerek sağ basında gerekse partinin genel merkezcilerine yakın yayın organlarında:

- Parti içindeki aşırılar kaybetti... yolunda yazılar ve yorumlar çıkmıştı. Böylece "alaturka-McCartizm"in beylik kavramı bu kez genel merkeze karşı olan ekip için kullanılmaya başlamıştır Parti Meclisi, Merkez Yönetim Kurulu ve Genel Sekreter seçimleriyle birlikte, partinin "sol kanadı" izlenimi veren grubun "tasfiye" olduğu söylenmiş ve yazılmıştır.

Sayın Ecevit siyasal olayları değerlendirirken:

- Halk parlamento çoğunluğunu aşmıştır... diyerek bir sosyolojik oluşumu gerçekçi bir dille kamuoyuna sunmuştur. Acaba halkın aştığı parlamento çoğunluğuna, bazı "CHP bürokratlarını" da katmamak mümkün müdür? Biz halkın sadece sağcı partileri değil, bazı CHP bürokratlarını da aştığı kanısındayız.

Tabandan yansıyan halkçı ve devrimci özlemlerin, parti yönetimine ulaşmaması, parti içinde ilerde büyük patlamalara yol açabilir. Partinin sola yönelik akımlarının geliştirilmesi, bu çatışmaların önlenmesi için de temel koşul sayılmalıdır. Şimdilik partinin içinde oluşan bir ekibin tümüyle "tasfiye" edilmek istenmesi, Sayın Ecevit için "takdir" ve "taktik" hatası olmuştur bize sorarsanız.

Parti Meclisi üyeleri saptanırken, "Kırıkoğlu-Anadol-Koç" ekibinden de bazı adların alınması, parti içinde şimdilik üç yüz elli oyla kilitlenen direnmenin kırılmasına ve yatıştırılmasına yarayabilirdi. Oysa şimdi, çelişki daha da arttırılmış ve bundan sonraki kurultayda çıkacak bir çatışmanın tohumları şimdiden yeşermeye başlamıştır.

CHP içinde bir sol kanat oluşmalıdır. Bu sol kanat Sayın Ecevit'in liderliğini kesin olarak benimsedikten sonra, düzene yönelik sağlam ve tutarlı eleştirilerin savunucusu ve sahibi olmalıdır. Sadece "partisel dedikodularla" sınırlı bir çalışma yöntemi, ne parti içinde ne de dışında güvenilir yandaş ve destek bulamaz.

Parti sol kanadı, bundan sonra, başta antidemokratik yasa ve baskılar olmak üzere düzene yönelik somut eleştirilerle yeniden oluşmalı ve gücünü kanıtlamalıdır.

Parlamento'da bir sosyalist parti de olmadığına göre, tutarlı ve dengeli bir "sol muhalefet", CHP'nin gelişimi için bir güvence olacaktır. Parti örgütü, emekçi halkın yığınlarının özlemlerini yansıtan "sol kanat"la kolaylıkla "diyalog" kurabilecektir.

Önümüzdeki dönem, partiiçi solu oluşturmak isteyenler için bir sınav olacaktır. Yasa önerileri, bilimsel eleştiriler, tutarlı ve gerçekçi çözümlerle parti solu bütün çizgileriyle ortaya çıkmalıdır. Sayın Ecevit, partinin sağ ve sol kanatları arasında denge kurabildiği ölçüde bugünkü gücünü daha da arttıracaktır. Parti tabanından gelen tepkileri:

Bu bir hizip çatışmasıdır... diye kişiselleştirmek hiç kimseye güç kazandırmaz.

Cumhuriyet Halk Partisi'nin yarını bugünkünden daha "ilerici" olacaktır. Çünkü "dün" "bugün" ve "yarın" partilerin sosyolojik gelişimlerinde önemli aşamaları belirlemektedir...

(Yeni Ortam, 21 Aralık 1974)

HEP AYNI OYUN...

İstanbul'da saldırgan "terörist sağcılar" bir devrimci öğrenciyi daha öldürdüler. Örgütlenen ve silahlanan saldırganlar kanlı eylemlerini gün geçtikçe arttırmaktadırlar. Bir "oyun" yeniden sahneye konmaktadır...

12 Mart 1971 tarihinden önce de olaylar böyle başlamış, devrimci öğrenciler herkesin gözü önünde birer ikişer vurularak öldürülmüştü. Devrin Başbakanı Bay Demirel, bu çatışmaların artmasını sağlamış, üstelik gençler arasına sokulan "kışkırtıcı ajanlar" olayları çığırından çıkarmışlardır Bu konular yeniden ortaya atıldığında:

Bir tahrikçi ajanın adını açıkla... diye meydan okumaya kalkan Demirel'e bu köşeden, resmi yazışmalara ve belgelere dayanarak tam bir düzine kışkırtıcı ajanın adlarını, sanlarını açıklamış ve bu belgeleri birer tokat gibi yüzlerine fırlatmıştık.

Okudunuz, ses çıkmadı hiç...

Taylan Özgür, güpegündüz İstanbul'da herkesin gözü önünde kurşunlanarak öldürülmüştü. Taylan Özgür'ü vuran polis memurunun adı o günlerde gazetelerde yayınlandı. Fakat "İhsan Çakıcı" adlı polis memuru bu olaydan sonra "komiser" olarak görevine devam etti. Devletin gücü bir cinayeti aydınlatmaya yetmedi...

Nail Karaçam, Ankara'da Fen Fakültesi önünde kurşunlanarak öldürüldü. Karaçam'ın iki arkadaşı da yaralandı. Bu gençleri vuranların, "Sabri Can" "Mahir Özsoy" "Ali Arıkan" ve "Sami Bal" adlarındaki saldırganlar olduğu açıklandı. Kapatıldı bu dosya da...

Hıdır Altunay, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün altıncı katından atılarak öldürüldü. Hiç kimse Emniyet İkinci Şube Müdürü Mustafa Erdoğan'a bu konuda bir tek soru bile yöneltemedi. Unutturuldu bu olay zamanla...

Mehmet Cantekin, "Semih Topçu" ve "Abdülkadir Akpınar" tarafından vuruldu. Gazeteler böyle yazdı o günlerde. Bu dosyadan da ses çıkmadı sonra...

Battal Mehetoğlu, bir gece sabaha karşı Dolmabahçe Camii'nde namaz kıldıktan sonra saldıran gericilerce Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi önünde polisin gözü önünde yaylım ateşi açılarak öldürüldü. Buna da susuldu...

Mehmet Cantekin, Mehmet Büyükseving, "Ülkü Ocaklı" ve "Mücadele Birliği"ne bağlı saldırganların kurşunlarıyla can verdiler Katillerin "Semih Topçu" ve "Abdülkadir Akpınar" oldukları yazıldı aynı günlerde. Fakat hiçkimse hesap sormadı...

İstanbul'da "Kanlı Pazar"da, Mehmet Ali Aytaç ve Duran Erdoğan da öldürüldü. Gazetelerde, bir polisin gözü önünde Mehmet Ali Aytaç'ı bıçaklayan saldırganın resmi de basıldı. Kapatıldı bu dosya da...

Ankara'da İlker Mansuroğlu sokak ortasında vurularak öldürüldü. Niyazi Tekin, Balıkesir yurdunu basan teröristlerce vuruldu. Necmettin Giritlioğlu Menemen de, Hüseyin Çapkan ve Şerif Aygün de İstanbul'da, çalıştıkları fabrikaların önünde, emeklerinin haklarını ararken vurularak öldürüldüler Unutuldu bunlar hep...

Ankara'da Koray Doğan adındaki Orta Doğu Teknik Üniversitesi son sınıf öğrencisi de yine herkesin gözü önünde bir polis tarafından vurularak öldürüldü. Kimse ağzını açmadı...

Şimdi de Şahin Aydın adlı devrimci öğrenci, aynı saldırganların bıçak darbesiyle can vermiştir Rastlantı mıdır bütün bunlar?

Türkiye'de bir gizli örgüt bu oyunları planlamakta ve bazı uğursuz politikacılar bu oyunda kendilerine düşen aşağılık görevleri yürütmektedirler.

Fakat bilinsin: Bu oyun ikinci kez oynanmaz... Ve oynanmamalı artık...

Bu mezar taşlarına basa basa iktidara gelmek isteyen kan içicilerden de hesap sorulmalıdır. Kanlı ellere takılacak kelepçeler neredediir şimdi?..

(Yeni Ortam, 23 Aralık 1974)

OKUL SAVAŞI

Bir zamanlar Ankara'da, Hukuk Fakültesi'yle Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencileri arasında, olur olmaz nedenlerle kavgalar çıkardı.

Hukuklular Mülkiye kantinini basmışlar... Mülkiyeliler Hukukluları çevirmişler... diye "alarm" haberleri öğrenciler arasında yayılırdı. Kavgalara çoğunlukla "kız meselesi" yol açardı. Siyasal Bilgiler Fakültesi'ndeki öğrenciler çoğunlukla kolejlerden, Hukuklular ise Anadolu'dan gelmişlerdi. İki fakültenin öğrencileri arasında bir çeşit "sınıf ayrımı" vardı.

Okullar arasında çekişme hemen hemen her ülkede söz konusudur İngiltere'de "Oxfort-Cambridge" çekişmesi herkesçe bilinir. İstanbul'da da "Galatasaray-Kolej" ayrımı genç öğrencileri etkiler. Spordan, münazaralara kadar yansır bu çekişme.

Bu kolejlere, çoğunlukla varlıklı aile çocukları gider. Politikacıların işadamlarının ve büyük bürokratların çocukları hep bu kolejlerden diplomalıdır Galatasaray mezunları, uzun süre Türk politika ve kültür hayatını etkilemiştir

Galatasaray'ı bitirince, Mülkiye'den mezun olacaksın; geriye bir "gerek şart" daha kalıyor. Bir de "mason locası"na kaydolursan bir daha sırtın yere gelmez.

Her nedense, "Galatasaraylılar" ve "Mülkiyeliler" birbirlerini çok tutarlar. Aynı "ocak", aynı "okul" bir çeşit dayanışma sağlar kendi aralarında.

Mülkiyeli ağabeylerimizdendir... denilince bürokrasinin birçok kapıları kendiliğinden açılır hemen.

1960 İhtilali'nden sonra ülkemizi yöneten iki başbakan Galatasaray'lıdır: Suat Hayri Ürgüplü ve Nihat Erim. Profesör Turan Güneş ve adaşı Turan Feyzioğlu da Galatasaray'da çok "pilav" kaşıklamışlardır.

Bazıları pilavdan dönmüşlerdir ama, kaşıkları bir türlü kırılmamıştır...

Galatasaray'lılardan benim tanıdıklarım "cin" gibi zeki ve kültürlüdürler. Bu köşede benden önce güçlü yazılar yazan Ali Sirmen dostumuz da, bu okulun "afacan" çocuklarından biriymiş bir zamanlar Galatasaray'lılar. okullarının adını da kendilerine özgü biçimde kullanırlar:

-Gas-saray... derler "s"lere basa basa.

Galatasaray'lıların bürokrasi içindeki "rakipleri" Robert Kolej'lilerdir. Kolej'liler de yavaş yavaş bürokrasinin üst koltuklarına ulaşmaya başlamışlardır. Galatasaray'lılar saltanatı yerine şimdi Kolej'liler dönemi açılmaktadır!

Galatasaray'lılar da, Kolej'liler de burjuva kültüründen geçmişlerdir. Kolejli'ler Amerikan kültüründen, Galatasaray'lılar da Fransız kültüründen etkilenmişlerdir ister istemez. Bu kültürden paylarını alanların bir bölümü özgürlükten ve toplumculuktan yana çıkmışlar, büyük çoğunluğu ise kendi sınıflarının hizmetinde özel yaşantılarını sürdürmüşlerdir. Üniversite öğretim üyeliği, Dışişleri Bakanlığı meslek memurluğu Galatasaray, San Josef, Robert Kolej, Talas, Tarsus, Üsküdar Amerikan Kız Koleji gibi ancak varlıklı aile çocuklarının okuyabilecekleri liselerden gelen "burjuva" çocuklarınca paylaşılmıştır Bu gibi meslek dalları, Edirne Lisesi'nden, Kars Lisesi'nden, Hakkari Lisesi'nden, Yozgat Lisesi'nden gelen "halk çocuklarına" kapanmıştır. Hem de sımsıkı kapanmıştır

Egemen sınıfların dikenli telleri bu gibi meslek dallarının çevresini bir "yasak bölge" gibi kuşatmıştır

Toplumsal her konu gibi bu sorun da. köklü bir "düzen değişikliği" ile çözümlenebilir ancak. Düzen böyle sürdükçe, bir iki yabancı dili konuşabilen, burjuva kültüründen payını al-

mış insanlar bürokratik kadrolarda önemli koltukları işgal edeceklerdir yine de. Bundan kaçmak olanaksızdır bir ölçüde...

Ancak ve ancak eğitim düzenini kökünden değiştirip, bütün yurttaşlara "dil, din, sınıf" ayrımı gözetmeksizin sağlanacak eğitim olanakları ile "fırsat eşitliği" yaratılmış ve adaletsizlikler önlenmiş olur. Bunun dışındaki gözlemler, "nedenlerle" "sonuçları" birbirine karıştırıp "dengesiz" çözümlerin belirmesine yarayabilir ancak...

Neyse, bir "şaka" ile kapatalım konuyu... Galatasaray'lılar. Kolej'liler, Üsküdar Koleji, Arnavutköy, Talas-Tarsus, Ankara Koleji, Mülkiye-Hukuk, Teknik Üniversite-Orta Doğu...

"Marksist" dostlarımız hala bu "çelişkiyi" anlamadılar

"Sınıf savaşı" değil, "okul savaşı" bu...

(Yeni Ortam, 24 Aralık 1974)

MORRİSON MİLLİYETÇİLİĞİ

Süleyman Demirel, Adalet Partisi Genelbaşkanlığı'na adaylığını koyduğu günlerde şöyle tanıtılıyordu:

Türkiye'nin geniş halk kitleleri Süleyman Demirel'i henüz şahsiyet olarak tanımıyorlarsa da, Türk iş hayatı, geniş yatırım sahaları, "yabancı muhitler" bilhassa tahsilini yaptıktan sonra mevcut ilgilerini iş münasebetiyle artırdığı Birleşik Amerika Başkanı "Johnson" dahil bütün "siyasi çevreler" ve büyük iş müesseseleri, bu başarılı, yüksek bilgili ve yapıcı insanı çok iyi tanıyor...

Yabancı çevrelerin çok iyi tanıdığı bu başarılı müteahhidi Türk kamuoyu da bir süre sonra iyice tanımış oldu. Demirel'in Amerikan iş çevreleriyle olan yakın ilişkileri dolayısıyla kendisine:

- Morison Süleyman... adı da takıldı.

"Morison" bir Amerikan şirketinin kısaltılmış adıdır. Bu şirket, "Çiğli Hava Üssü" inşaatını üzerine almış ve Yük. Müh. Süleyman Demirel'le de yakın iş ilişkilerine girmiştir. Demirel'in Amerikan üsleriyle ilgisi önce, müteahhit olarak başlamış sonra da politikacı olarak sürmüştür. Bu nedenle de, Türk-Amerikan ilişkileri eleştirilirken:

Amerikan üslerine hiç bir Türk giremez... denildiğinde, bu Amerikan firması eski müteahhidi hışımla yerinden fırlayarak ve işin acısı, bu kez Türkiye Cumhuriyeti'nin başbakanı olarak:

Üs yoktur, tesis vardır... gibi demagojilerle Amerikan üslerini savunmaya çalışmıştır

Bu demagojileri, sadece başbakan olarak Parlamento kürsülerinde değil, aynı zamanda Amerikan firması temsilcisi olarak mahkeme önlerinde de yapmaktan çekinmemiştir. Bugün sizlere bir öykü aktarayım da, "Milliyetçi Cephe" başkomutanının "milliyetçiliğini" iyice anlayın.

Amerika Birleşik Devletleri'yle 1954 yılında imzalanmış bir anlaşmaya göre, Amerikan uyruklu müteahhitlerden vergi alınmaz. Amerikan firması müteahhitlerine "kapitülasyon" niteliğinde ayrıcalıklar tanınmış;

- Biz Amerikalılar'dan vergi almayız... denilmiştir açıkça.

"Morison" Şirketi, "Çiğli Hava Üssü" ile ilgili bazı işleri Süleyman Demirel'e devretmiştir. Vergi dairesi Demirel'in otuz bin lira vergi borcu, doksan bin lira da vergi cezası ödemesini istemiştir.

Demirel şöyle düşünmüştür: Amerikalılarla aramızda anlaşma var mı? Var... Ben Morison firmasını temsil ediyor muyum? Ediyorum... Morison şirketinin sahipleri Amerikan uyruklu mudur? Amerikan uyrukludur... Ben Türk uyruklu muyum? Türk uyrukluyum... İnşaatı kim yapacak? Amerikan şirketi... Kim devralmış? Ben...

Demirel bu kendine özgü mantığı iyice kurduktan sonra:

Va mı başka izah tarzı... diyip kendine göre bir sonuca vararak Vergi Temyiz Komisyonu'na başvurmuştur. Madem ki, üssü yapacak olan Amerikan şirketi vergi bağışıklığından yararlanıyor, Türk ya da Amerikan uyruklu olmak önemli değildir!

Üç avukatla Vergi Temyiz Komisyonu'na giderek bu görüşü savunmuştur Demirel. Yüz yirmi bin liralık vergi borcunu devlete ödememek için:

Türk ya da Amerikan uyruklu müteahhit olmamanın önemi yok. Amerikalıların temsilciliğini yaptığıma göre benim de Amerikan uyruklu müteahhitler gibi vergi ödememem gerekmektedir... demiştir açıkça.

29 Eylül 1963 günü Vergi Temyiz Komisyonu bu gerekçeleri haklı görerek Demirel'in vergi borcunu kaldırmış ancak "Menemen Mal Müdürlüğü" 6 ocak 1964 günü Vergi Komisyonu'nun bu kararını iptal ettirmek için Danıştay'a başvurmuştur.

Dosya Danıştay 4'üncü Dairesine gelmiştir. Danıştay 4. Dairesi oybirliği ile aldığı kararda:

Demirel Türk uyrukludur. Amerikan uyruklu müteahhitleri gibi vergi ayrıcalığından yararlanamaz... gerekçesiyle yüz yirmi bin Türk lirasının Demirel'den alınmasına karar vermiştir.

Demirel 30 Aralık 1974 günü yeniden Danıştay'a başvurarak:

Benim Türk uyruklu olmam önemli değil. Amerikan müteahhitleri gibi ayrıcalıktan yararlanmam gerekir... diye kararın "düzeltilmesini" istemiştir. Fakat bu istek, Danıştay 4. Dairesi'nce 18 Şubat 1965 tarihinde oybirliği ile bozularak; kendisine:

Sen de Türk vatandaşları gibi vergi ödeyeceksin... denmiştir.

Türk Devleti'ne yüz yirmi bin liralık borcunu ödememek için, binbir dereden su getirerek Amerikan yurttaşlarının ayrıcalıklarına sığınmak isteyen Amerikan firması müteahhitlerinden Süleyman Demirel'in liderliğinde kurulacak "milliyetçi cephe" neyin milliyetçiliğini yapacaktır acaba?

"Morison milliyetçiliği" mi dersiniz?...

(Yeni Ortam, 25 Aralık 1974)

HAK ETMEDİLER Mİ?

12 Mart cuntacılarının başbakanlık koltuğuna oturttukları Profesör Nihat Erim, iktidara gelir gelmez bazı üniversite profesörlerine yaylım ateşine girişiverdi hemen. Bu kamu hukuku eski profesörüne göre, birtakım profesörler öğrencilerin beyinlerini yıkamış ve böylece "anarşik ortam" doğmuştur!

Üniversitelerde "cadı kazanları" kaynamaya başladı. Profesörler birbirlerini ihbar ediyorlardı. Birçok profesör, doçent ve asistan sıkıyönetim mahkemelerinde yargılandı. Bu davalarda

"ihbarcı" profesör ve doçentlerin de adları ortaya çıktı. Fakat bu adlar dava dosyaları ile birlikte unutuldu gitti. İhbar edilenlerin bir teki bile mahkum olmadı. Her biri tek tek beraat etti. Böylece ihbarların ne için yapıldığı da ortaya çıktı.

Aynı fakültede, aynı kurullarda görev yapan "meslekdaşlarını" ihbar ederek, aleyhlerinde gerçek dışı beyanlarda bulunarak, "ilerici" öğretim üyelerini mahkum ettirmek isteyenler kimlerdi?

Evet, kimlerdi? Bunlar, arkadaşlarını ihbar ederken, "şerefli" bir "vatan" görevi yaptıklarını ileri sürmekteydiler. Bu "şerefin" kamuoyunca da paylaşılması amacıyla üniversitelerimizin bu "yüzakı" öğretim üyelerini birer birer açıklamayı gerekli görüyorum.

Önce Dil veTarih-Coğrafya Fakültesi'nden başlayalım...

Fakülte Dekanı Prof. Dr. Şerafettin Turan, aynı Fakülte'nin profesörlerinden Prof. Dr. Cemal Alagöz tarafından ihbar edilmiştir. Türk Ulusal Tarihi'nin büyük araştırmacılarından Prof. Dr. Mustafa Akdağ, bu ihbarla başlayan davada, kendisine "milliyetçi-toplumcu" etiket yapıştıran bir askeri savcıya ifade verdikten sonra mide kanamasından can vermiş ve sanık olarak mahkemeye çıkacağı gün "musalla taşına" çıkmıştır. Bu davada arkadaşlarını mahkum ettirebilmek için ifadeler veren öteki öğretim üyelerini açıklıyorum:

Prof. Dr Emin Bilgiç (Saadettin Bilgiç'in kardeşi), Prof. Dr. Yaşar Önen, Prof. Dr Kenan Akyüz, Prof. Dr Mehmet Altan Köymen, Prof. Dr. Oluş Arık, Prof. Dr Bahattin Ögel, Prof. Dr Beynan Akyavaş, Doç. Dr. İsmail Kaynak, Asistan Kâzım Yaşar Kopraman, Asistan Hüseyin Sever.

Şimdi de, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'ne gelelim...

Fakülte doçentlerinden Dr. Metin Yeldan, aynı Fakülte'nin profesörlerinden Orhan Düzgüneş ve Prof. Dr. Nurettin Kaska tarafından ihbar edilmiş, Prof. Dr. Muhsin Yılmaz, Prof. Dr. Mustafa Işıkhan, Asistan Adem Ergün ve Asistan Orhan Kavuncu aleyhte ifade vermişlerdi. Bu sonuncusu, öğrenciyken devrimci öğretim üyeleri ve öğrenciler hakkında ifadeler verdikten sonra Prof. Dr Orhan Özgüneş tarafından asistan olarak atanmıştır!

Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'nden de bir dosyanın tozunu silkeleyelim.

Prof. Dr. Necdet Özdemir ve Doç. Dr. Erzan Erzurumluoğlu, aynı okulda öğretim üyeliği yapan Prof. Dr Naci Kınacıoğlu tarafından "komünizm propagandası" yaptıkları gerekçesiyle ihbar edilmişlerse de, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın 1971/105 sayılı kararı ile, söz konusu ihbar hakkında kovuşturmaya yer olmadığına karar verilmiştir.

Ankara Fen Fakültesi'ne de şöyle bir uğrayalım.

Doçent Dr. Burhan Cahit Ünal, Fakülte Dekanı Prof. Dr. Sevinç Karol tarafından ihbar edilmiş, açılan davada Prof. Dr. Bahriye Mursaloğlu meslekdaşı Doç. Ünal'ın mahkumiyetini sağlamak amacıyla ifade vermiştir. Aynı dekanın yaptığı ihbarla, Prof. Dr Rauf Nasuoğlu, Prof. Dr. Nihat Şişli, Doçent Ahmet Aptik, Doçent Ethem Tokmakçıoğlu gözaltına alınmışlardı. Tokmakçıoğlu geçen yaz öldüğünde ihbarcı Dekan cenazeye çelenk göndermeyi de unutmamıştı.

Hacettepe Üniversitesi'ne de bir bakalım.

Siyasal Bilgiler Fakültesi eski Dekanı Prof. Dr Mümtaz Soysal, Hacettepe Üniversitesi profesörlerinden Dr. Ali Ertuğrul ve Prof. Dr. Vedat Sezer tarafından ihbar edilmiş, Prof. Dr. Osman Okyar da, iki profesörü doğrulayıcı beyanlarda bulunmuştur. İhbarların asılsızlığı anlaşılınca, Ankara Savcılığı bu iki ihbarcı profesör hakkında kovuşturmaya geçmişse de af yasağı imdada yetişmişti. Yine Soysal hakkında "Anayasa'ya Giriş" adlı kitabı için açılan davada, Ziraat Fakültesi profesörlerinden Dr Akif Kansu da Almanya'dan Askeri Savcılığa gönderdiği bir mektupla "kafileye" katılmayı ihmal etmemiştir

Kendi fakülteme, Ankara Hukuk Fakültesi'ne gelince.

Fakültenin o zamanki Dekanı Prof. Dr. Erol Cansel, 12 Mart 1971 tarihinden önce yapılan bütün yürüyüşlere katılıp, forumlarda konuşarak, devrimci öğrencilere kendisinin ne kadar "devrimci" olduğunu anlatmaya çalışırdı. Cansel'in:

Böbrek iltihabından öleceğime faşist kurşunuyla ölmeye razıyım... türünden konuşmaları bütün fakültede bilinirken, bu profesör, 12 Mart'tan sonra Askeri Savcılığın kapısını aşındırarak, beni ve bazı öğrencileri mahkum ettirebilmek için ifadeler vermiştir. Cansel'i bir süre sonra "Ülkücü Öğretmenler Derneği" kongre başkanlığında gördük. Doçent Dr Seyfullah Ediz de, yine beni ve Doç. Dr. Mukbil Özyörük'ü mahkum ettirmek için elinden geleni yaptı. Mahkemede vatan kurtaran

arslanlar gibi, MİT elemanının ihbarlarını destekleyici ifadeler verdi. Bu ifadeyi verdikten sonra, kırk yaşının "baharında" askerlik görevini Genelkurmay'da yaptı. On yıllık asker kaçaklığı suçu da hiç hatırlanmadı nedense! Şimdi Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kamu Personeli Sendikası'nda hukuk müşavirliği yapmaktadır.

İhbar edilen öğretim üyeleri ve yardımcıları tek tek beraat etti. Geriye bu ihbar dosyaları ve bu adlar kaldı işte. Yirmi profesör, iki doçent, beş asistan...

Şimdi ne düşünüyorum bilir misiniz. Bu ihbarcı profesör, doçent ve asistanlara, "vatana" yaptıkları "yüksek" ve "şerefli" hizmet için "altın" "gümüş" ve "bronz" madalya takılsa!

Hak etmediler mi?

(Yeni Ortam, 30 Aralık 1974)

KİMİNLE ARKADAŞ?..

Bizim sanat eleştirmenlerine yapıt beğendirmek "kadı kızına" koca beğendirmek kadar güçleşti nedense. Ortaya hangi yapıt çıkarsa çıksın ne yapıp yapıp bir kusur buluyorlar hemen.

Yılmaz Güney'in "Arkadaş" filmi de aynı hışımla eleştirilmektedir şimdi. Oysa "Arkadaş" bir konuyu, beyaz perdelerde şimdiye kadar görülmemiş düzeyde sağlam görüntülerle işliyor. Benim kanım bu.

Güney, burjuva toplumunu, bu toplumun ahlak anlayışını, değer yargılarını bir toplumcu aydın gözüyle yargılıyor Burjuva ahlakı bütün canlılığı ile sergilendikten sonra, yerine toplumcu ahlak ve devrimci yargılar konuyor Bu yapılırken de, hiçbir yapmacık eklenti, hiçbir özenti göze çarpmıyor

Bir yazının, bir kitabın, bir tiyatro oyununun ve bir filmin burjuva toplumunun bütün ilişkilerini hep birlikte eleştirerek çözüm yolları göstermesi olanaksızdır. "Arkadaş" toplumun bir kesimine, bir yaşantı biçimine ışık tutarak, gerçekçi ve sağlam sonuçlara ulaştırıyor bizleri.

Filmdeki kişiler, toplum yaşantısının simgeleridir Her biri toplumun eleştirilecek birer kişiliğini canlandırıyor Filmin kahramanı toplumcu aydın, bu kişilerle ilişkilerinde devrimci tav-

rını ortaya koyuyor. Bunu yaparken de, burjuva toplum içinde yozlaşan insanlara aynı tavrı takınmıyor. Her birinin kişiliğini oluşturan özel koşulları bilerek davranıyor çevresine.

İki ahlak anlayışı ancak bu ölçüde sergilenebilir beyaz perdede. Burjuva ahlakı bir yazlık yaşantının içinden alınarak yargılanıyor ve mahkum ediliyor. Bunun yerine konacak ahlak dışı anlayış da hemen beliriyor. Sağlıklı, dengeli bir devrimcinin bakış açısı, burjuva yaşantısını aşarak seyirciye birşeyler veriyor.

Toplumcu ahlak anlayışıdır bu: Kökenini halkın yaşantısında, halkın bilincinde bulan, dünyayı emekçilerle birlikte değiştirmek isteyen bir aydının burjuva toplumu ile çelişen iç dünyasını gördük "Arkadaş"ta. Bu aydın çevresini yargılıyor, eleştiriyor ve her biri için çözüm yolları da öneriyordu. Gerçekçi, sağlıklı, dengeli çözüm yollarıydı hep bunlar

Bu film Anadolu'da gösterilecek, halk tümüyle karşı olduğu bir dünyayı ve bu dünyayı değiştirmek isteyen anlayışın kişilik çizgisini görecek beyaz perdede. Kimlerin kendi ahlak anlayışı ile bağdaşmadığını, kimlerin emekçi halktan yana olduğunu görebilecek. Bu görüntüler, halkın bilincini ve bilinç altını canlandıracak, burjuva toplumunu mahkum ettirecek halkın gözünde. Bununla da bitmeyecek, bu ahlak anlayışının yerine, devrimci ve gerçekçi tavır belirlenecek iyiden iyiye.

"Arkadaş" sınıf gerçeğini, kaba çizgilerle incelememiş. Konunun akışı içinde bu gerçek elle tutulur biçimde gözler önüne seriliyor Kimin kimden yana, kimin kime karşı olduğu, toplumun bir kesiminden verilen örneklerle güzelce canlandırılıyor.

"Arkadaş" bu özellikleriyle, hem Türk sinemasının, hem de Yılmaz Güney'in öteki yapıtlarına göre bir aşamadır bana sorarsanız...

Fakat her nedense, bazı sanatçılar ve eleştirmenler "armudun sapı-üzümün çöpü" örneği, ayrıntılara ilişkin eleştirileri büyüteçlerle abartarak, devrimci özlemlerle hazırlanan yapıtları bir kalemde harcayıveriyorlar.

Gönlüm razı değil bunlara...

Sanat, toplumu değiştirmek için bir araçtır. Bu aracı, amaca ve ereğe göre kullananı desteklemek, ona güç katmaktır bizim görevimiz. Emekçi halkın yaşamını, hak arama özgürlüğünü,

burjuva toplumunun türlü ilişkilerini ortaya koyarak bunların çözüm yollarını göstermektir devrimci aydının işlevi.

Yok, "Sanat sanat içindir" diyorsak, o zaman, "ışık" "kamera", "çekim" gibi öğelerle başlayıp yine bunlarla bitirmek gerekir eleştirileri. Oysa "Arkadaş" bir toplumcu ses getirmek istemiş beyaz perdeye. Konunun bu yanı değerlendirilmeden ve bu yanı benimsenmeden yapılacak eleştirilerin pek büyük değeri de olmaz. Kısır kalır. Filmcilik tekniği ile ilgilenen bazı uzmanları ilgilendirir ancak.

Türk toplumu bir arayış içindedir: Devrimci kesim bütün olanaklarıyla baskıya, sansüre karşı bir savaş veriyor Yazılar yazılıyor, kitaplar çevriliyor, incelemeler çıkıyor, oyunlar sahneleniyor ve filmler çevriliyor. Yılmaz Güney'in "Arkadaş"ı bu uğraşta yerli yerini bulmuştur şimdiden.

Biran önce özgürlüğe kavuşmasını istediğim Yılmaz Güney'i, filmde "Cemil"in kişiliğini ustaca çizen dostum Kerim Afşar'ı ve filme katkıları olan bütün emekçileri yürekten kutlarım...

(Yeni Ortam, 31 Aralık 1974)

"Milliyetçilik, Türk'ün hakkını gavura yedirmemektir."
Dışişleri eski Bakanı Turan Güneş'e ait bu sözler.

ABD'nin, "Haşhaş ekimini yasaklayın" talebine "hayır" dendiğinde, Kıbrıs Barış Harekatı sırasında, Aliağa Rafinerisi devletleştirilmek istendiğinde, yani "Türk'ün hakkı gavura yedirilmemek" istendiğinde çılgına dönen, "Aman Amerika'yı küstürmeyelim" diye telaşlanan da, Başbuğları dahil kendilerine milliyetçi diyenler!.. Türkiye'nin yakın tarihi, "Türk'ün hakkını gavura yedirmemek" ile "Aman Amerika küsmesin" arasındaki amansız mücadelenin tarihi adeta.

Uğur Mumcu bu tarihi, "tam bağımsızlık" ışığında yazıyor.

ISBN 975-8084-34-8
9 789758 084340